

2005

Bələdiyyələr haqqında sənədlər toplusu

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
İŞLƏR İDARƏSİNİN
KİTABXANASI

Bakı-Qanun-2005

Tərtibçi və naşir:
Şahbaz XUDUOĞLU

Bələdiyyələr haqqında sənədlər toplusu. Azərb. dilində.
Bakı – Qanun, 2005. 312 s.

**2005-ci il 1 sentyabra qədər olan
əlavə və dəyişikliklərlə**

**Kitabda bələdiyyələrin statusu, maliyyələşməsi, onların
əmlakı, torpaqları, əraziləri, bələdiyyə üzvlərinin səla-
hiyyətləri və s. haqqında normativ sənədlər toplanmışdır.
Kitab bələdiyyə işçiləri, bələdiyyə sahəsində çalışan
mütəxəssislər, hüquqşunaslar və geniş oxucu kütləsi üçün
nəzərdə tutulmuşdur.**

Q 1100011003-101 - 05-101
AB022051

Az2
 © Qanun, 2003
 © Qanun, 2004
 © Qanun, 2005

Mündəricat

Yerli özünüidarəetmə haqqında Avropa Xartiyası	9
Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası (çıxarış).....	19
Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi (çıxarış)	22
Bələdiyyələrin statusu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	44
“Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	65
Bələdiyyənin nümunəvi nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	68
Yerli rəy sorğusu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	74
“Yerli rəy sorğusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tət- biq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	92
Bələdiyyə qulluğu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	93
“Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	97
Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	98
“Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	100
Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	102
“Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	168
Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	170
“Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	176

Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	177
"Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	180
"Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	181
"Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	187
Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	188
"Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	192
"Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	193
"Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	198
Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	199
"Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	204
Bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkil edilməsinin bəzi məsələləri haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	205
Bələdiyyələrin məhəlli komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	206
"Bələdiyyələrin məhəlli komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq	

edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	209
Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	210
"Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmani	228
Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	230
"Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmani	240
"Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmani	242
"Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	243
"Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları haqqında" Əsasnamenin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmani	250
Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu	251
"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmani	256
Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	257
Bələdiyyələrin regional assosiasiyalarının Nümunəvi Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu	257
"Bələdiyyələrin regional assosiasiyalarının Nümunəvi Əsasnaməsinin təs- diq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	

Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə.....	270
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı.....	
Bələdiyyə sıfarişlərinin verilməsi qaydalarının təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	265
Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və müddətləri haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə	
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	267
Qərar № 3. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyata alınması qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında	276
Qərar № 106. Bələdiyyə mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakının Siyahısının təsdiq edilməsi barədə	284
Yeni bələdiyyələrin təşkil edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Qanunları.....	

Yerli özünüidarə haqqında hər kəsin öz fikri olduğu kimi əslində hər bir ölkə də ayrı-ayrılıqda bu məsələyə özünəməxsus yanaşır. Yəni, bu gün Amerikanın yerlərdəki idarəcilik institutunu olduğu kimi Azərbaycana tətbiq etsək heç bir uğur əldə edə bilmərik. Amerika olmasın, ləp Türkiyə və ya Polşa olsun. Türkiyə bizə son dərəcə yaxındır və oxşar milli xüsusiyyətlərimiz çoxdur, Polşa isə sovetlər ittifaqından daha tez qopa bilmiş və Avropanın dəstəyilə müasir tələblərə cavab verən səviyyədə demoktarik institutların inkişafına nail ola bilmişdir. Bir dəfə bir amerikalı diplomatla söhbət edərkən o da dedi ki, niyə Azərbaycan Türkiyənin bələdiyyə sahəsindəki qanunları olduğunu kimi götürüb qəbul etməsin? Mən də suala sualla cavab verdim ki, Osmanlı varisiylə Sovetlər imperiyasının varislərini eyni bir qanunla idarə etmək sizcə mümkünürmü? Hətta bizim regionlarımızda elə fərqli xüsusiyyətlər var ki, onlara eyni standartla yanaşmaq mümkün deyil. Əlbəttə, bizim Türkiyə yerli özünüidarəcilik sistemindən öyrəniləsi çoxlu mütərəqqi nümunələr olsa belə, onun mexaniki şəkildə tətbiq olunması gözlənilən effekti verə bilməz.

Yerli idarəcilik o zaman effektli ola bilər ki, yerli təşəbbüsler çox olsun. Hər bir bələdiyyə öz problemlərini dəqiq öyrənərək qanunvericilik və icra hakimiyyəti qarşısında məsələ qaldıra bilsin.

Yerli idarəcilik hər yerin təbiətinə, ənənəsinə uyğun irəli sürülən mexanizmdir. Bu mexanizmin təşəbbüskarları, qanunyaradıcılar həmin yerin əhalisidir. Əhalinin aktivlik dərəcəsi yüksək olarsa, onların işgörmə imkanları da geniş olar.

Yerli özünüidarə demək olar ki, bütün demoktarik ölkələrdə uğurlu nəticələr əldə edə bilib. Hələ yerli özünüidarə haqqında məlumatımız az olduğu bir vaxtda həmin ölkələrin təcrübələrini (1999-cu ildə) toplayaraq Avrasiya fondunun maliyyə dəstəyi hesabına "Bələdiyyələr haqqında (şəhrlər, təcrübələr, sənədələr)" kitabını nəşr etdik. O vaxtdan sonra çoxlu qanunlar qəbul olunub. Bələdiyyə

seçkiləri keçirilib. Ölkədə bələdiyyələr formalasılıb. Lakin bələdiyyə seçkiləri necə keçirilib, bələdiyyələr hansı fəaliyyətlə məşğuldurlar, qəbul olunmuş qanunların işləmə dərəcəsi hansı həddədir – bütün bu suallar çoxlu həll olunmamış məsələlərdən xəbər versə də təessüf ki, az müzakirə olunur. Bələdiyyələr öz problemlərini ictimaiyyət və müvafiq orqanlar qarşısında qaldırı bilmədikləri üçün səlahiyyət dairəsini də genişləndirə bilmirlər. Bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə bağlı qəbul olunmuş qanunların böyük əksəriyyəti müasir tələblərə cavab versə də, onun istifadəsi, tətbiqi aşağı səviyyədədir. Bu vaxta qədər bələdiyyə sahəsində 10-dan çox qanun qəbul olunub. Həmin qanunların tətbiqi ilə əlaqədar verilən Prezident fərmanında qanunun işlənmə mexanizmi ilə bağlı Nazirlər Kabinetinin üzərinə müvafiq öhdəliklər qoyulsalar da bütün məsələlərdə olduğu kimi NK bu məsələni də həll etməmiş saxlayır. Əslində Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrlə bağlı yaranmış problemlərin kökü də elə burdandır. Bələdiyyələr aşağıda göstərilən 3 halda yerli problemlərin həllində əsaslı rol oynaya bilərlər.

1. Yerli özünüidarənin bütün səlahiyyətləri qanunvericilik qaydاسında dəqiq müəyyən olunsun.

2. Bələdiyyələr öz səlahiyyət bündüllarında tam müstəqil olsunlar.

3. Bələdiyyələrin inzibati təsərrüfat müstəqilliyini təmin edən möhkəm maliyyə bazası əsasında fəaliyyət göstərsinlər.

Bu üç problem həll olunarsa, o zaman bələdiyyələrimizdən effektli iş tələb edə bilərik. Ümid edirik bu kitab bələdiyyələrin stolüstü kitabı kimi əsas vəsaitə çevriləcək.

Xatırlatmaq yerinə düşər ki, bu kitab hər il təzələnmə üsulu ilə bələdiyyələr tərəfindən irəli sürülən təkliflər nəzərə alınmaqla yenidən çap olunacaq.

Yerli özünüidarəetmə haqqında Avropa Xartiyası

Strasburq, 15 oktyabr 1985-ci il

Hər bir Avropa vətəndaşı yaşadığı dövlətin Konstitusiya quruluşundan asılı olmayaraq, – istər bu, Monarxiya olsun, yaxud Respublika olsun, dövlət formasından asılı olmayaraq - istər bu, Federasiya olsun yaxud Unitar dövlət olsun, özünü ilk növbədə yerli hakimiyyət səviyyəsində ifadə və təsdiq edir; o, burada onun gündəlik həyatına bilavaşite təsir göstərən qərarların qəbul olunmasında iştirak edə bilər.

Yerli özünüidarənin Avropa Xartiyası üçün 15 oktyabr 1985-ci ildə imzalanmaq üçün açılmış və 1 sentyabr 1988-ci ildə qüvvəyə minərək, yerli hakimiyyətlərin müdafiəsi və hüquq və azadlıqlarının möhkəmləndirilməsinə dair ümumavropa normalarının əsasını qoymuşdur.

Avropa Yerli Regional hakimiyyətlərinin Konqresi -1994-cü ildə yaradılmış Avropa Yerli və Regional hakimiyyətlərinin Konqresi (AYRHK) yerli və regional hakimiyyətləri təmsil edən Avropa Şurasının orqanıdır. Bu orqandan əsas məqsəd mərkəzi hakimiyyətlərin səmərəli yerli demokratiani inkişaf etdirmək istəyini şövqləndirmək yolu ilə Avropa ölkələrinin yerli və regional hakimiyyətlərinin siyasi, inzibati və maliyyə muxtariyyətini müdafiə etmək və onlara yardım göstərməkdir.

Mövcud Xartiyani imzalamış Avropa Şurasının üzvü olan Dövlətlər:

Hesab edərək ki, Avropa Şurasından məqsəd ümumi sərvəti təşkil edən idealların və prinsiplərinin təntənəsi və müdafiəsi naminə onun üzvləri arasında daha möhkəm birliyə nail olmaqdan ibarətdir;

Hesab edərək ki, idarəetmə sahəsində sazişlərin bağlanması bəməqsədin əldə edilməsinə xidmət edən vasitələrdən biridir;

Hesab edərək ki, yerli özünüidarə orqanları istənilən demokratik quruluşun əsaslarından birini təşkil edirlər;

Hesab edərək ki, vətəndaşların dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ bütün dövlətlər-Avropa Şurasının üzvləri üçün ümumi olan demokratik prinsiplərə aiddir;

belə bir əqidədən çıxış *edərək* ki, bu hüquq bilavasitə məhz yerli səviyyədə həyata keçirilə bilər;

belə bir əqidədən çıxış *edərək* ki, real hakimiyyətə malik olan yerli özünüidarə orqanlarının mövcudluğu səmərəli və eyni zamanda vətəndaş üçün yaxın olan idarəetməni təmin edə bilər;

dərk edərək ki, müxtəlif Avropa ölkələrində özünüidarənin müdafiəsi və möhkəmləndirilməsi demokratiya və dövlətin desentralizasiyası prinsiplərinə əsaslanan Avropanın qurulması işinə böyük töhfədir;

təsdiq edərək ki, bu, demokratik yolla yaradılmış və öz səlahiyyətləri, bu səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi qaydasi və bunun üçün zəruri vasitələr barədə geniş muxtariyyətə malik olan yerli özünüidarə orqanlarının mövcudluğunu nəzərdə tutur, aşağıdakılardan razılığa gəlmişlər;

Maddə 1.

Tərəflər, sonrakı maddələrə mövcud Xartianın 12-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada və həcmidə əməl etməyi öz öhdələrinə götürürlər.

I HİSSƏ

Maddə 2. Yerli özünüidarənin konstitusion və qanunverici əsasları

Yerli özünüidarənin prinsipi ölkənin qanunvericiliyində və imkan daxilində ölkənin konstitusiyasında tanınmalıdır.

Maddə 3. Yerli özünüidarə anlayışı

1. Yerli özünüidarə dedikdə, yerli özünüidarə orqanlarının qanun çərçivəsində, məsuliyyəti öz üzərinə götürərək və yerli əhalinin mənafeyi naminə dövlət işlərinin böyük bir hissəsini nizama salmaq və onu idarə etmək hüququ və real bacarığı başa düşülür.

2. Bu hüquq azad, gizli, bərabər, birbaşa və ümumi səsvermə yolu ilə seçilmiş üzvlərdən ibarət olan şuralar və ya yığıncaqlar tərəfindən həyata keçirilir. Şuraların və ya yığıncaqların onlara hesabat verən icra orqanları ola bilər. Bu müddəalar vətəndaşların yığıncaqlara, qanunun yol verdiyi yerlərdə referendum, yaxud vətəndaşların bilavasitə iştirakının hər hansı bir formasına müraciət etməsini istisna etmir.

Maddə 4. Yerli özünüidarənin səlahiyyət sahəsi

1. Yerli özünüidarənin əsas səlahiyyətləri konstitusiya və qanuna müəyyən edilir. Lakin bu müddəa yerli özünüidarə orqanlarına qanuna uyğun olaraq ayrı-ayrı konkret səlahiyyətlərin verilməsini istisna etmir.

2. Yerli özünüidarə orqanları qanunun müəyyən etdiyi çərçivədə, onların səlahiyyətlər dairəsindən çıxarılaraq digər hakimiyyət orqanının səlahiyyətinə verilməmiş hər hansı bir məsələ üzrə öz şəxsi təşəbbüslerinin həyata keçirilməsi üçün tam sərbəst hərəkət edə bilərlər.

3. Dövlət səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi bir qayda olaraq, vətəndaşlara ən yaxın olan hakimiyyət orqanlarının üzərinə qoyulmalıdır. Bu səlahiyyətlərdən hər hansı birinin digər hakimiyyət orqanına verilməsi qarşıya qoyulmuş vəzifənin həcmi və xarakterini, habelə səmərə və qənaət tələblərini nəzərə almaqla həyata keçirilməlidir.

4. Yerli özünüidarə orqanlarına verilən səlahiyyətlər bir qayda olaraq tam və müstəsna olmalıdır. Bu səlahiyyətlər bu və ya digər mərkəzi, yaxud regional hakimiyyət orqanı tərəfindən yalnız qanun təyin etdiyi hüdudlar daxilində iddia edilə və ya məhdudlaşdırıla bilər.

5. Mərkəzi və ya regional orqanlar tərəfindən səlahiyyətlərin göndərilməsi zamanı yerli özünüidarə orqanları bu səlahiyyətlərin həyata keçirilməsini yerli şəraitə uyğunlaşdırmaq üçün mümkün olduğu qədərində sərbəstliyə malik olmalıdır. 6. Bilavasitə yerli özünüidarə orqanlarına aid olan istənilən qərarların planlaşdırılması və qəbul edilməsi prosesində mümkün olduğu qədər, vaxtında və müvafiq formada bu orqanlarla məsləhətləşmək zəruridir.

Maddə 5. Yerli özünüidarə orqanlarının ərazi bölgüsünün müdafiəsi

Yerli ərazi bölgüsü ilə əlaqədar hər hansı bir dəyişiklik zamanı öncədən müvafiq yerli özünüidarə orqanları ilə məsləhətləşmək zəruridir, qanunun yol verdiyi hallarda bu dəyişikliklər (ola bilsin ki,) referendum keçirilməsi yolu ilə edilə bilər.

Maddə 6. İnzibati struktur və vasitələrin yerli özünüidarə orqanlarının vəzifələrinə müvafiqliyi

1. Yerli hakimiyyət orqanları daha ümumi qanunvericilik müddəələrini pozmadan özləri öz daxili inzibati strukturlarını müəyyən etmək imkanına malik olmalıdır ki, yerli tələbatlara cavab verə və səmərəli idarəetməni təmin edə bilsinlər.

2. Yerli özünüidarə orqanları qulluqçularının iş şəraiti elə olmalıdır ki, təcrübə və bacarığın nəzərə alınması prinsipi əsasında yüksək səkixtəsləti kadrların seçilməsini təmin etmək mümkün olsun; buna görə peşə hazırlığı, əmək haqqının ödənilməsi və qulluq üzrə irəli-ləmə üçün müvafiq şəraitin təmin edilməsi zəruridir.

Maddə 7. Yerli səviyyədə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi şərtləri

1. Yerli seçkili şəxslərin statusu onların səlahiyyətlərinin sərbəst həyata keçirilməsini təmin etməlidir.

2. Yerli seçkili şəxslərin statusu onların öz səlahiyyətlərini həyata keçirməsi ilə əlaqədar çəkilmiş xərclərinə müvafiq pul kompensasiyasını almağa, habelə zərurət yarandıqda, mənfəətə, yaxud qazanca görə müvafiq kompensasiya və müvafiq sosial siğortaya görə kompensasiya almağa ona imkan verməlidir.

3. Yerli seçkili şəxsin mandati ilə bir araya siğmayan funksiyalar və fəaliyyət yalnız qanunla və ya əsas hüquqi prinsiplərə müəyyən edilə bilər.

Maddə 8. Yerli özünüidarə orqanlarının fəaliyyəti üzərində inzibati nəzarət

1. Yerli özünüidarə orqanları üzərində hər hansı inzibati nəzarət yalnız Konstitusiya ilə və ya qanunla nəzərdə tutulmuş forma və hallarda həyata keçirile bilər.

2. Yerli özünüidarə orqanları üzərində hər hansı bir inzibati nəzarət bir qayda olaraq, yalmz qanunçuluğa və konstitusion prinsiplərə əməl olunmasının təmin edilməsi üçün nəzərdə tutula bilər. Bununla belə, inzibati nəzarət həmçinin yerli özünüidarə orqanlarının onlara verilmiş səlahiyyətləri necə yerinə yetirmələrinə yuxarıda duran hakimiyyət orqanlarının nəzarətini də əhatə edə bilər.

3. Yerli özünüidarə orqanları üzərində inzibati nəzarət elə həyata keçirilməlidir ki, nəzarətedici orqanın müdaxilə dərəcəsi, bu müdaxilənin müdafiə etməyi nəzərdə tutduğu mənafenin əhəmiyyətinə uyğun olsun.

Maddə 9. Yerli özünüidarə orqanlarının maliyyələşdirmə mənbələri

1. Yerli özünüidarə orqanlarının milli iqtisadi siyaset çərçivəsində öz funksiyalarını həyata keçirəcəkləri zaman sərbəst surətdə istifadə edə biləcəkləri kifayət qədər şəxsi maliyyə vəsaitinə malik olmaq hüququ vardır.

2. Yerli özünüidarə orqanlarının maliyyə vəsaiti konstitusianın və qanunun onlara verdikləri səlahiyyətlərə uyğun olmalıdır.

3. Yerli özünüidarə orqanlarının maliyyə vəsaitinin ən azı bir hissəsi yerli rüsum və vergilərin hesabına daxil olmalıdır ki, bunların da ölçüsünü yerli özünüidarə orqanları qanunun müəyyən etdiyi hədlərdə təyin etməkdə haqlıdır.

4. Yerli özünüidarə orqanları vəsaitinin əsaslandığı maliyyə sistemləri kifayət qədər çeşidli və əvvəl olmalıdır ki, yerli orqanların səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi zamanı yaranmış xərclərin dəyişilməsi prosesini gerçək imkanlar daxilində izləmək mümkün olsun.

5. Maliyyə baxımından daha zəif yerli özünüidarə orqanlarının müdafiəsi yerli orqanların maliyyələşdirilməsinin potensial mənbə-

lərinin və onların üstündə olan xərclərin qeyri-bərabər bölüşdürülməsi nəticələrinin təshih edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə tarazlaşdırılması prosedurunun və ya ekvivalent tədbirlərin işə salınmasını tələb edir. Bu cür prosedur və ya tədbirlər yerli özünüidarə orqanlarının öz səlahiyyətləri daxilində seçmək azadlığını məhdudlaşdırılmamalıdır.

6. Yenidən bölüşdürülmüş vəsaitin verilmə qaydasının yerli özünüidarə orqanları ilə lazımi surətdə razılışdırılması zəruridir.

7. Yerli özünüidarə orqanlarına maliyyə yardımının verilməsi imkan daxilində konkret layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmamalıdır. Maliyyə yardımının verilməsi yerli özünüidarə orqanlarının öz şəxsi səlahiyyətləri sahəsində öz siyasetini seçmək azadlığının ziyanına olmamalıdır.

8. Kapital qoyuluşu üzrə xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün yerli özünüidarə orqanlarının, qanunvericiliyə əməl etməklə, borc kapitalının milli bazara yolu olmalıdır.

Maddə 10. Yerli özünüidarə orqanlarının birləşmək hüququ

1. Yerli özünüidarə orqanları öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən, ümumi maraq doğuran vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə digər yerli özünüidarə orqanları ilə əməkdaşlıq etmək və qanunun müəyyən etdiyi hüdudlar daxilində, onlarla birləşmək hüququna malikdir.

2. Hər bir dövlətdə yerli özünüidarə orqanlarının ümumi mənafələrin müdafiəsi və irəliləyişi naminə birliklərə və yerli özünüidarə orqanlarının beynəlxalq birliyinə daxil olmaq hüququ tanınmalıdır.

3. Yerli özünüidarə orqanlarına qanunun müəyyən edə biləcəyi şərtlər əsasında, digər dövlətlərin bu cür orqanları ilə əməkdaşlıq etmək hüququ verilir.

Maddə 11. Yerli özünüidarənin hüquqi müdafiəsi

Yerli özünüidarə orqanları onların öz səlahiyyətlərini sərbəst surətdə həyata keçirilməsini və ölkənin Konstitusiya və qanunvericiliyi ilə təsbit edilmiş yerli özünüidarə prinsiplərinə əməl edilməsini təmin etmək üçün məhkəmə müdafiəsi hüququna malik olmalıdır.

II HİSSƏ Xüsusi müddəələr

Maddə 12. Öhdəliklər

1. Hər bir tərəf Xartiyanın 1-ci hissəsinin ən azı iyirmi bəndinə əməl etməyi öz öhdəsinə götürür; bu bəndlərdən ən azı 10-u aşağıdakı bəndlər sırasından seçilməlidir:

- maddə 2
- maddə 3, bəndlər 1 və 2
- maddə 4, bəndlər 1, 2 və 4
- maddə 5
- maddə 7, bənd 1
- maddə 8, bənd 2
- maddə 9, bəndlər 1, 2 və 3
- maddə 10, bənd 1
- maddə 11.

2. Xartiyanın qəbul edilməsi, yaxud bəyənilməsi haqqında təsdiq fərmanının, yaxud sənədin saxlanılma üçün təhvil verilməsi məqamında Sazişə girən hər bir Dövlət mövcud Maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq seçilmiş bəndlər haqqında Avropa Şurasının Baş katibinə məlumat verir.

3. Bundan sonra istenilən Tərəf istenilən vaxt Baş katibi xəbərdar edə bilər ki, o, mövcud Xartiyanın, mövcud maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq, hələlik qəbul etmədiyi hər hansı digər bəndinə əməl etməyi öz öhdəsinə götürür. Sonradan qəbul edilmiş bu cür öhdəliklərə ratifikasiyanın tərkib hissəsi kimi, xəbərdar edən Tərəfin bildirişinin qəbul edilməsi, yaxud bəyənilməsi kimi baxılır və Baş katibin bu bildirişi aldığı tarixdən sonrakı üç ay müddəti bitdikdən sonra gələn ayın birinci gündündən etibarən qüvvəyə minir.

Maddə 13. Xartiyanın qüvvəsinin əhatə etdiyi özünüidarə orqanları

Yerli özünüidarənin hazırlı Xartiyada əks olunmuş prinsiplərin Tərəflərin əraziində mövcud olan yerli özünüidarə orqanlarının bütün kateqoriyalarına aid edilir.

Lakin təsdiq fermanının, yaxud qəbul olunma və ya bəyənilmə haqqında sənədin saxlanılma üçün təhvil verilmə vaxtı hər bir Tərəf, yerli, yaxud regional özünüidarə orqanlarının mövcud Xartiyanın tətbiq dairəsinə daxil olan kateqoriyalarını, yaxud Xartiyanın öz tətbiq dairəsindən xaric etmək niyyətində olduğu kateqoriyaları göstərə bilər. Tərəf, habelə sonradan Avropa Şurasının Baş katibinə xəber vermək yolu ilə Xartiyanın təsir qüvvəsini yerli və regional hakimiyyətin digər kateqoriyalarına da aid edə bilər.

Maddə 14. İnforsasiyanın təqdim olunması

Hər bir Tərəf hazırlı Xartiyanın müddəalarına uyğun olmaq üçün həyata keçirdiyi qanunverici müddəalar və digər tədbirlər haqqındaki bütün zəruri inforsasiyani Avropa Şurasının Baş katibinə göndərir.

III HİSSƏ

Maddə 15. İmzalama, təsdiq etmə, qüvvəyə minmə

1. Mövcud Xartiya Avropa Şurasının üzvləri olan dövlətlərin imza etməsi üçün açıqdır. Xartiya təsdiq, qəbul, yaxud təqdir edilməlidir.

Təsdiq fərmanları, yaxud qəbuletmə və ya bəyənilmə haqqında sənədlər saxlanılma üçün Avropa Şurasının Baş katibinə təhvil verilir.

2. Mövcud Xartiya dörd dövlət-Avropa Şurasının üzvləri, bundan əvvəlki bəndin müddəalarına uyğun olaraq Xartiyaya əməl etmək barədə ərizə verdikləri gündən sonrakı üç ay müddəti bitdikdən sonra gələn ayın birinci günündən etibarən qüvvəyə minir.

3. Avropa Şurasının üzvləri və Xartiyaya qoşulmaq barədə sonradan öz razılığını vermiş hər hansı bir dövlət üçün Xartiya təsdiq fərmani, Xartiyanın qəbul olunması, yaxud bəyənilməsi haqqında sənəd saxlanılmaga təhvil verildiyi gündən sonrakı üç ay bitdikdən sonra gələn ayın birinci günündən etibarən qüvvəyə minir.

Maddə 16. Ərazi ilə bağlı qeyd

1. Təsdiqetmə fərmanının, yaxud Xartiyanın qəbul edilməsi, bəyənilməsi və ya ona qoşulmaq haqqında sənəd saxlanılmaga təhvil verildiyi vaxtdan etibarən hər bir dövlət hazırlı Xartiyanın tətbiq ediləcəyi ərazilini, yaxud əraziləri göstərə bilər.

2. Hər bir dövlət bundan sonra istədiyi vaxt Avropa Şurasının Baş katibinə göndərdiyi bəyannamə vasitəsilə hazırlı Xartiyanın tətbiqini bəyannamədə göstərilmiş istənilən əraziyə aid edə bilər. Bu ərazi barədə Xartiya-Baş katibin bildirişçi aldığı tarixdən sonrakı üç ay başa çatdıqdan sonra gələn ayın birinci günündən etibarən qüvvəyə minir.

Maddə 17. Etibarsız hesab etmə

1. Heç bir Tərəf, mövcud Xartiyanın onun üçün qüvvəyə mindiyi gündən hesablanmaqla beşillik müddət başa çatmayana qədər hazırlı Xartiyani etibarsız hesab edə bilməz. Həmin müddətə altı ay qalmış Avropa Şurasının Baş katibinə ilkin bildiriş göndərilir. Bu cür etibarsız hesab etmə digər Tərəflər üçün Xartiyanın qüvvəsinə təsir etmir, bir şərtlə ki, Tərəflərin sayı dördən az olmasın.

2. Əvvəlki bəndin müddəalarına əsasən, Tərəflərin hər biri Xartiyanın 1-ci hissəsinin əvvəllər qəbul etdiyi istənilən bəndini bu şərtlə etibarsız saya bilər ki, bu Tərəfin əməl etməli olduğu bəndlərin sayı və kateqoriyası 12-ci maddənin 1-ci bəndinin müddəalarına uyğun gəlmış olsun. Bəndlərdən biri etibarsız hesab edildikdən sonra daha 12-ci maddənin 1-ci bəndinin tələblərinə cavab verməyən hər bir tərəf, həmçinin Xartiyani bütövlükdə etibarsız saymış Tərəf kimi nəzərdən keçiriləcəkdir.

Maddə 18. Bildiriş

Avropa Şurasının Baş katibi dövlətlərə-Şuranın üzvlərinə:

- a) istənilən imzaetmə haqqında;
- b) istənilən təsdiqetmə fərmanının, yaxud qəbuletmə və ya bəyənilmə haqqında sənədin saxlanılma üçün təhvil verilməsi haqqında;
- v) 15-ci maddəyə uyğun olaraq hazırkı Xartiyanın istənilən tarixdən qüvvəyə minməsi haqqında;
- q) 15-ci maddənin 2 və 3-cü bəndlərinə uyğun olaraq istənilən bildirişin alınması haqqında;
- d) 13-cü maddənin müddəalarına uyğun olaraq istənilən bildirişin alınması haqqında;
- e) hazırkı Xartiyaya aid olan istənilən digər akt, bildiriş və məlumat haqqında məlumat verir.

Buna təsdiq olaraq, aşağıda imza edənlər, buna səlahiyyətləri olmaqla hazırkı Xartiyani imzaladılar.

15 oktyabr 1985-ci ildə Strasburqdə fransız və ingilis dillərində icra edilmişdir və saxlanılmaq üçün Avropa Şurasının arxivinə təhvil veriləcək hər iki mətn bir nüsxədə eyni qüvvəyə malikdir.

Avropa Şurasının Baş katibi lazımı qaydada təsdiq edilmiş nüsxə üzünü dövlətlərdən hər birinə-Avropa Şurasının üzvlərinə göndərir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası

(12 noyabr 1995-ci il)
(çıxarış)

Dördüncü bölmə. Yerli özünüidarəetmə.

IX Fəsil. Bələdiyyələr

Maddə 142. Yerlərdə özünüidarəənin təşkili

- I. Yerli özünüidarəəni bələdiyyələr həyata keçirir.
- II. Bələdiyyələr seçkilər əsasında yaradılır.
- III. Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları və bələdiyyələrin statusu qanunla müəyyən edilir.

Maddə 143. Bələdiyyələrin işinin təşkili.

- I. Bələdiyyə öz fəaliyyətini iclaslar, daimi və başqa komissiyalar vasitəsilə həyata keçirir.
- II. Bələdiyyələrin iclaslarını bələdiyyənin sədri çağırır.

Maddə 144. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri.

- 1) Bələdiyyələrin iclaslarında aşağıdakı məsələlər həll edilir:
  - 2) Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin tanınması, qanunla müəyyən edilmiş hallarda onların səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi;
  - 3) Bələdiyyənin rəqlamentinin təsdiq edilməsi;
  - 4) Bələdiyyənin sədrinin və onun müavinlərinin, daimi və başqa komissiyaların seçilməsi;
  - 5) Yerli vergilərin və ödənişlərin müəyyən edilməsi;
  - 6) Yerli büdcənin və onun icrası haqqında hesabatların təsdiq edilməsi;
  - 7) Bələdiyyə mülkiyyətinə sahiblik, ondan istifadə və onun barəsində sərəncam;
  - 8) Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarının qəbul və icra edilməsi;
  - 9) Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarının qəbul və icra edilməsi;
  - 10) Yerli ekoloji proqramlarının qəbul və icra edilməsi.
- XI. Bələdiyyələrə qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfinən əlavə səlahiyyətlər də verilə bilər. Bu səlahiyyətlərin həyata ke-

çirilməsi üçün bələdiyyə üzrə müvafiq zəruri maliyyə vəsaiti də ayırmalıdır. Belə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsinə müvafiq olaraq qanunvericilik və icra hakimiyyətləri nəzarət edirlər.

Maddə 145. Bələdiyyələrin qərarları

I. Bələdiyyələrin iclaslarında baxılan məsələlərə dair qərarlar qəbul edilir.

II. Bələdiyyənin qərarları bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

III. Yerli vergiler və ödənişlər ilə bağlı qərarlar bələdiyyə üzvlərinin üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Maddə 146. Bələdiyyənin müstəqilliyinin təminatı

Bələdiyyələrin məhkəmə tərəfindən müdafiəsinə, dövlət orqanlarının qərarları nəticəsində yaranan əlavə xərclərin ödənilməsinə təminat verilir.

Maddə 149. Normativ hüquqi aktlar

I. Normativ hüquqi aktlar hüquqa və haqq-ədalətə (bərabər mənafelərə bərabər münasibətdə) əsaslanmalıdır.

II. Referendumla qəbul edilmiş aktlar yalnız dərc edildikdə onların tətbiq və icrası vətəndaşlar, qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti, hüquqi şəxslər və bələdiyyələr üçün məcburidir.

III. Qanunlar Konstitusiyaya zidd olmamalıdır. Yalnız dərc edilmiş qanunların tətbiqi və icrası bütün vətəndaşlar, icra hakimiyyəti və məhkəmə hakimiyyəti və bələdiyyələr üçün məcburidir.

Maddə 150. Bələdiyyə aktları

I. Bələdiyyələrin qəbul etdikləri aktlar hüquqa və haqq-ədalətə (bərabər mənafelərə bərabər münasibətdə) əsaslanmalı; Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fermanlarına, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına (Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həmdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına, Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına) zidd olmamalıdır.

II. Bələdiyyənin qəbul etdiyi aktın icrası və onun ərazisində yaşayış vətəndaşlar və onun ərazisində yerləşən hüquqi şəxslər üçün məcburidir.

Keçid müddəaları

... 6. Bu Konstitusiya qüvvəyə mindiyi gündən Azərbaycan Respublikası yerli Xalq Deputatları Sovetlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilir. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyi ilə Azərbaycan Respublikasının yerli Xalq Deputatları Sovetlərinə aid edilmiş səlahiyyətləri yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirir.

7. Bu Konstitusiya qüvvəyə mindikdən sonra iki il müddətində yerli özünüidarə haqqında qanun qəbul edilməli və bələdiyyələrə seçeneklər keçirilməlidir.

8. Bu Konstitusiya qəbul edildiyi günədək Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədə olan qanunlar və başqa normativ hüquqi aktlar bu Konstitusiyaya zidd olmayan hissədə öz qüvvəsini saxlayır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ SEÇKİ MƏCƏLLƏSİ

(çıxarış)

Maddə 2. Seçkilərdə və referendumda iştirakın prinsipləri

2.1. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları seçkilərdə və referendumda ümumi, bərabər və birbaşa seçki hüququ əsasında gizli və şəxsi səsvermə yolu ilə iştirak edirlər.

2.2. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçkilərdə və referendumda iştirakı azad və könüllüdür. Seçkilərdə və ya referendumda iştirak edib-etməməyə məcbur etmək məqsədi ilə heç kəsin Azərbaycan Respublikası vətəndaşına təzyiq göstərmək hüququ yoxdur və heç kəs onun öz iradəsini azad ifadə etməsinə mane ola bilməz.

2.3. Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluq idarələri seçkilərin və referendumun keçirilməsi zamanı Azərbaycan Respublikasından kənarda yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 3-cü və 56-ci maddələrində nəzərdə tutulan hüquqlarının həyata keçirməsinə kömək göstərməlidirlər.

2.4. Seçkilər referendumla eyni gündə keçirilə bilməz.

2.5. Seçkilərin və referendumun hazırlanması və keçirilməsi, səslərin hesablanması, səsvermənin yekunlarının, seçkilərin və referendumun nəticələrinin müəyyən edilməsi açıq və aşkar həyata keçirilir.

2.6. Seçkilərdə (referendumda) iştirak edənlər aşağıdakı şərtlərə riayət etməlidirlər:

2.6.1. mətbuat azadlığına hörmət bəsləmək;

2.6.2. öz peşə fəaliyyəti ilə məşğul olan kütləvi informasiya vəsiyətlerinin nümayəndələrinin işinə mane olmamaq, namizədlərin, partiyaların (siyasi partiyalar bloklarının) seçki (referendum) kampaniyalarına müdaxilə etməmək və onu pozmamaq;

2.6.3. seçkiqabağı təşviqat materiallarının, referendumqabağı təşviqat materiallarının yayılmasına mane olmamaq;

2.6.4. seçkiqabağı (referendumqabağı) təşviqat plakatlarını və digər bu cür təşviqat materiallarını məhv etməmək və korlamamaq;

2.6.5. seçkiqabağı (referendumqabağı) kütləvi tədbirlərin keçirilməsinə mane olmamaq;

2.6.6. seçkilərin (referendumun) azad, sərbəst, dinc və mütəşəkkil keçirilməsi üçün seçki (referendum) orqanları ilə və onların vəzifəli şəxsləri ilə əməkdaşlıq etmək;

2.6.7. seçicilərin öz iradəsini azad və sərbəst bildirilməsinə maneqilik törətməmək;

2.6.8. səlahiyyətli şəxslərə və müşahidəçilərə hörmət bəsləmək və onlarla əməkdaşlıq etmək;

2.6.9. səsvermənin gizliliyini saxlamaq və saxlanılmasına kömək göstərmək;

2.6.10. seçiciləri qeyri-qanuni hərəkətlər yolu ilə öz tərəfinə çəkməmək;

2.6.11. seçki (referendum) komissiyalarının fəaliyyətlərinə əsaslı müdaxilə etməmək, səslərin verilməsi və ya səslərin hesablanması prosesini pozmamaq;

2.6.12. seçkilərin (referendumun) qanuni təsdiqlənmiş nəticələrinə hörmət etmək, seçkilərlə (referendumla) bağlı hər bir şikayəti səlahiyyətli orqana təqdim etmək və həmin orqanın bu şikayətlə bağlı qərarına riayət etmək;

2.6.13. hədə-qorxu və böhtan xarakterli və ya zorakılığa çağırılan çıxışlar etməmək və bu cür materiallar yaymamaq;

2.6.14. seçicilərə mükafat təklif etməmək, onları cəza ilə hədələməmək;

2.6.15. dövlət resurslarından, bələdiyyə və digər ictimai resurslardan bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmamış hallarda istifadə etməmək;

2.6.16. təzyiq göstərmək ilə və ya bəxşış təklif etmək yolu və ya digər qanunazidd üsullarla seçiciləri səs verməyə, səsvermədən çəkinməyə sövq etməmək;

2.6.17. təzyiq göstərmək ilə və ya bəxşış təklif etmək yolu və ya digər qanunazidd üsullarla seçiciləri referendum üzrə təşviqat qruplarında iştirak etməyə və ya iştirak etməməyə, öz namizədliklərini irəli sürməyə və ya irəli sürməməyə, namizədliklərini geri götürməyə və ya geri götürməməyə, seçkiqabağı (referendumqabağı) təşviqatda iştirak etməyə və ya iştirak etməməyə məcbur etməmək;

2.6.18. heç bir vəzifəli şəxsin referendumu çıxarılan məsələnin,

namızədin dəstəklənməsinə və ya dəstəklənməməsinə yönəldilən köməyindən və ya fəaliyyətindən istifadə etməmək.

2.7. Bu Məcəllənin 2.6.2-ci - 2.6.5-ci, 2.6.7-ci, 2.6.10-cu, 2.6.11-ci, 2.6.13-cü, 2.6.18-ci maddələrinin tələblərinin pozulması Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsində və ya İnzibati Xətalar Məcəlləsində göstərilən məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 3. Ümumi seçki hüququ

İrqindən, milliyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və başqa ictimai birliklərə mənşəbiyyətindən və ya digər statusundan asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçmək, seçilmək və referendumda iştirak etmək hüququ vardır.

Maddə 4. Bərabər seçki hüququ

4.1. Vətəndaşlar seçkilərdə və referendumda bərabər əsaslarla iştirak edirlər.

4.2. Hər bir səsvermə zamanı hər bir vətəndaşın bir səsi vardır.

4.3. Vətəndaşların hər bir səsi eyni hüquqi qüvvəyə malikdir.

VII bölmə. Bələdiyyə seçkiləri

Otuz dördüncü fəsil Bələdiyyə seçkilərinə aid ümumi müddəalar

Maddə 210. Bələdiyyə seçkilərinin əsasları

210.1. Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəni həyata keçirən bələdiyyələrin üzvləri nisbi çoxluq sistemi əsasında çoxmandatlı seçki dairələri üzrə seçilirlər.

210.2. Seçki əraziləri üzrə aşağıdakı sayda bələdiyyə üzvləri seçilir:

210.2.1. əhalisi 500-dən az olan ərazilərdə - 5 bələdiyyə üzvü;

210.2.2. əhalisi 500-dən 999-dək olan ərazilərdə - 7 bələdiyyə üzvü;

210.2.3. əhalisi 1000-dən 4.999-dək olan ərazilərdə - 9 bələdiyyə üzvü;

210.2.4. əhalisi 5000-dən 9.999-dək olan ərazilərdə - 11 bələdiyyə üzvü;

210.2.5. əhalisi 10000-dən 19.999-dək olan ərazilərdə - 13 bələdiyyə üzvü;

210.2.6. əhalisi 20000-dən 49.999-dək olan ərazilərdə - 15 bələdiyyə üzvü;

210.2.7. əhalisi 50000-dən 99.999-dək olan ərazilərdə - 17 bələdiyyə üzvü;

210.2.8. əhalisi 100 000-dən 299.999-dək olan ərazilərdə - 19 bələdiyyə üzvü.

Maddə 211. Bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti

211.1. Bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti 5 ildir.

211.2. Bələdiyyələrin səlahiyyət müddətinin hesablanması səsvermənin keçirildiyi gündən başlanır və yeni seçilən bələdiyyələrin birinci iclas günü başa çatır.

211.3. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri yalnız bələdiyyənin səlahiyyət müddətində qüvvədədir.

211.4. Yeni yaradılmış, təkrar seçki keçirilmiş, birləşmiş, vaxtı ayrlmış bələdiyyələrin səlahiyyət müddətinin hesablanması səsvermənin keçirildiyi gündən başlanır və ölkə üzrə yeni seçilən

~~bələdiyyələrin birinci iclas günü başa çatır~~ (4). Ölkə üzrə bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsinə 6 aydan az müddət qalarsa, yeni yaradılmış, birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyələrə seçkilər ölkə üzrə bələdiyyələrə seçkilər zamanı keçirilir (2).

Maddə 212. Bələdiyyələrə üzv seçilmək hüququ

Seçkilər günü 21 yaşı tamam olan (seçki günü də daxil olmaqla) və yaşı 21-dən yuxarı olan və müvafiq seçki dairəsində daimi yaşayan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları bələdiyyələrə üzv seçilə bilərlər.

Maddə 213. Bələdiyyə seçkilərinin təyin edilməsi

213.1. Bələdiyyə seçkilərini bu Məcəllənin 211.1-ci və 211.2-ci maddələrinə uyğun olaraq Mərkəzi Seçki Komissiyası təyin edir.

213.2. Bələdiyyə seçkilərinin təyin edilməsi barədə qərar onun qəbul etdiyi gündən ən gec 2 gün ərzində kütləvi informasiya vəstələrində rəsmi dərc edilməlidir.

Otuz beşinci fəsil Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin irəli sürülməsi qaydası

Maddə 214. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin irəli sürülməsi

214.1. Seçki dairəsi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizədləri siyasi partiyalar, siyasi partiya blokları, həmin seçki dairəsində daimi yaşayan seçki hüququ olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları bu Məcəllənin 53 və 54-cü maddələrinə uyğun olaraq irəli sürə bilərlər.

214.2. Bələdiyyələrə təkrar seçkilərdə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər bu seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərar rəsmi dərc olunduqdan sonra irəli sürültür.

214.3. Bələdiyyələrə əlavə seçkilərdə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər bu Məcəllənin 213.2-ci maddəsində göstərilən müddətdən sonra irəli sürürlür.

214.4. Irəli sürürlən namizəd yalnız bir bələdiyyəyə namizəd irəli sürülməsinə razılıq verə bilər.

214.5. Bələdiyyə üzvlüyünə namizəd yalnız bir bələdiyyə üzvlüyünə namizəd kimi irəli sürülə və qeydiyyata alınır bilər.

214.6. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin irəli sürülməsinədək dairə seçki komissiyasının yaradılması başa çatmayıbsa, namizədin irəli sürülməsi haqqında bildiriş, müvafiq namizədlərin razılıq ərizələri və digər sənədlər Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir. Mərkəzi Seçki Komissiyası göstərilən sənədləri dairə seçki komissiyasının təşkilindən və sədrinin seçilməsindən sonra ona təqdim edir.

Maddə 215. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması qaydası

215.1. Müvafiq seçki ərazisi üzrə bələdiyyə üzvlüyünə namizəd kimi qeydə alınmaq üçün namizədliyi irəli sürülmüş hər bir vətəndaş:

215.1.1. əhalisi 99.999-dan çox olan ərazidə - 150;

215.1.2. əhalisi 49.999-dan çox olan ərazidə - 100;

215.1.3. əhalisi 19.999-dan çox olan ərazidə - 75;

215.1.4. əhalisi 9.999-dan çox olan ərazidə - 50;

215.1.5. əhalisi 4.999-dan çox olan ərazidə - 30;

215.1.6. əhalisi 4.999-dan az olan ərazidə - 15 seçici imzası toplamalıdır.

215.2. Seçicilərin bələdiyyə üzvlüyünə bir neçə namizədin müdafiəsi üçün imza etmək hüququ vardır.

215.3. Seçicilərin imzaları bu Məcəllənin 56-ci və 57-ci maddələrində göstərilən qaydada toplanır.

Otuz altinci fəsil Bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizədlər

Maddə 216. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin qeydə alınması

216.1. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər bu Məcəllənin 60-ci maddəsində göstərilən qaydada qeydə alınırlar.

216.2. Bir şəxsin birdən çox bələdiyyə üzvlüyünə namizəd kimi qeydə alınmasına yol verilmir.

216.3. Bu Məcəllənin 214.5-ci maddəsində göstərilən qaydalar pozulduqda bələdiyyə üzvlüyünə namizədin əvvəlki qeydiyyatı eti-

barlı sayılır, qeydiyyat haqqında nisbətən gec qəbul edilmiş qərar isə müvafiq dairə seçki komissiyasının qərarı ilə ləğv edilir.

216.4. Qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin fəaliyyəti bu Məcəllənin 69-71-ci maddələri ilə tənzimlənir.

216.5. Bələdiyyələr üzrə qeydə alınmış namizədlərin siyahısı səsvermə gününə azı 55 gün qalmış müvafiq dairə seçki komissiyaları tərəfindən bu Məcəllənin 77.3-cü və 77.4-cü maddələrində göstərilən dövri nəşrlərdə dərc edilir.

Maddə 217. Bələdiyyə seçkilərinin təxirə salınması

217.1. Bu Məcəllənin 58.1-ci maddəsində göstərilən müddətdə bələdiyyə üzrə heç bir namizəd qeydə alınmayıbsa və ya bu Məcəllənin 210-cu maddəsində göstərilən bələdiyyə üzvlərinin sayından az sayda namizəd qeydə alınıbsa, əlavə namizədlərin irəli sürülməsi və növbəti seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə müvafiq bələdiyyə üzrə seçkilər Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən 2 ay müddətinə təxirə salınır.

217.2. Səsvermə günündək bələdiyyə üzrə qeydə alınmış namizəd qalmazsa, yaxud bələdiyyə üzvlüyünə bir yerə qeydə alınmış bir namizəd qalarsa, seçkilər Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən namizədlərin irəli sürülməsi və sonrakı hərəkətləri edilməsi üçün bələdiyyə üzrə seçkilər 2 ay müddətinə təxirə salınır.

Maddə 218. Bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizədin nəqliyyat xərclərinin ödənilməsi

218.1. Bu Məcəllənin 70.2-ci maddəsinə uyğun olaraq bələdiyyə üzvlüyünə namizəd qeydə alındığı gündən seçkilərin yekunları rəsmi dərc edildiyi günədək müvafiq seçki ərazisində gəliş-gediş üçün ictimai nəqliyyatın bütün növlərindən (taksi və sifarişli reyslər istisna olmaqla) pulsuz istifadə etmək hüququna malikdir.

218.2. Bu cür ödəmələr dairə seçki komissiyasına ayrılan vəsait hesabına və təqdim edilmiş gediş-geliş sənədləri əsasında həyata keçirilir.

Maddə 219. Bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizədin toxunulmazlığı

Bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizəd bu Məcəllənin 70.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan qaydada yalnız müvafiq rayon prokurorunun razılığı ilə məsuliyyətə cəlb edilə bilər.

Maddə 220. Bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizədlərin vəkil edilmiş şəxslərinin sayı

220.1. Bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizədin 3-ə qədər vəkil edilmiş şəxs təyin etmək hüququ vardır. Göstərilən şəxslər dairə seçki komissiyası tərəfindən qeydə alınır.

220.2. Vəkil edilmiş şəxslərin statusu bu Məcəllənin 72-ci maddəsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 221. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin namizədlik statusundan imtina etməsi

221.1. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin namizədlik statusundan imtina etməsi bu Məcəllənin 73-cü maddəsi ilə tənzimlənir.

221.2. Bu Məcəllənin 73.1-73.3-cü maddələrində göstərilən hərəkətləri etmiş şəxsin bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə istənilən digər bələdiyyə üzrə öz namizədliyini təkrar irəli sürmək hüququ vardır.

Maddə 222. Siyasi partyanın, siyasi partiyalar blokunun bələdiyyə seçkilərində iştirak etməkdən imtina etməsi

222.1. Siyasi partiya öz nizamnaməsinə uyğun olaraq, siyasi partiyaların bloku isə ona daxil olan siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin qərarı ilə səsvermə gününə azı 10 gün qalanadək istənilən vaxt müvafiq dairə seçki komissiyasına yazılı ərizə verərək, seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş bələdiyyə üzvlüyünə namizədi, qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədi geri çağırmaq hüququna malikdir.

222.2. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər irəli sürümüş siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku səsvermə gününə azı 10 gün qalmış müvafiq dairə seçki komissiyasına yazılı ərizə verməklə, namizədləri irəli sürümüş orqanın qərarı ilə seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edə bilər. Bu halda siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku bələdiyyə üzvlüyünə namizədləri geri çağırma bilər.

222.3. Siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil olan siyasi partiya səsvermə gününə azı 3 gün qalmış istənilən vaxt dairə seçki komissiyasına ərizə verməklə müvafiq siyasi partyanın səlahiyyətli orqanının qərarı ilə bu siyasi partiyalar blokunun tərkibində seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edə bilər.

222.4. Siyasi partiyalar blokunun tərkibində seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edən siyasi partiya bu Məcəllə ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada müstəqil siyasi partiya kimi çıxış edə və ya digər siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil ola bilər.

222.5. Siyasi partiya blokunun irəli sürdüyü bələdiyyə üzvlüyünə namizədləri dairə seçki komissiyası qeydə aldıqdan sonra, bu bloka daxil olmuş bütün siyasi partiyalar (birindən başqa) seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edərlərsə, qalan siyasi partiya seçkilərdə siyasi partiyalar blokunun adı və rəmzləri saxlanılmaqla, siyasi partiyaların bloku kimi iştirak edə bilər. Bu, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin qeydə alınmasından imtina edilməsi və ya qeydiyyatın ləğv edilməsi üçün əsas ola bilməz.

222.6. Siyasi partiyalar blokunun seçkilərdə iştirak etməkdən imtina etməsi ona daxil olmuş siyasi partiyaları seçkilərdə iştirak etmək hüququndan məhrum etmir; belə halda bu Məcəlləyə uyğun olaraq bələdiyyə üzvlüyünə namizədin təkrar irəli sürülməsi və digər zəruri seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi tələb edilir.

Maddə 223. Bələdiyyə seçkiləri zamanı seçki komissiyasına nümayəndənin təyin edilməsi

Bələdiyyə seçkiləri zamanı Mərkəzi Seçki Komissiyasının tərkibinə bələdiyyələrin yarısından çoxunda namizədlər irəli sürən, dairə seçki komissiyasının tərkibinə isə dairənin ərazisindən bələdiyyələrin yarısından çoxunda namizədlər irəli sürən siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları bir məşvərətçi səs hüquqlu üzv təyin edə bilərlər.

Otuz yeddinci fəsil Bələdiyyə seçkilərinə hazırlıq

Maddə 224. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçkiqabağı təşviqatının aparılması üçün xüsusi tələblər

224.1. bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçkiqabağı təşviqatda iştirakı bu Məcəllənin on üçüncü fəsl ilə tənzimlənir.

224.2. Teleradio verilişləri təşkilatlarının ayırdıqları pulsuz efir vaxtınpın ümumi həcminin 1/3 hissəsi müvafiq olaraq bələdiyyələrin

1/3-dən çoxunda və ya yarısından çoxunda namizədləri qeydə alınmış siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına bu Məcəllənin 77.2-ci və 77.3-cü maddələrinin tələbləri nəzəre alınmaqla müzakirələrin, dəyirmi masaların, digər bu cür təşviqat tədbirlərinin keçirilməsi üçün ayrılr.

224.3. Bu Məcəllənin 77.2-ci və 77.3-cü maddələrində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının kanallarında birgə təşviqat tədbirlərinin keçirilməsi üçün efir vaxtı göstərilən siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları üçün ayrılr, hesablanır və ayrı-ayrılıqda həyata keçirilir. Bu cür pulsuz efir vaxtından siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları bərabər əsasla istifadə etməlidirlər. Bu halda hər bir siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən istifadə edilən efir vaxtinin həcmi ayrıca müəyyənləşdirilir.

224.4. Bu Məcəllənin 71.1-ci maddəsində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının efir vaxtından ödənişli əsaslarla istifadə norması onun ümumi həcminin bu Məcəllənin 77.4-cü maddəsində göstərilən bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin ümumi sayına bölünməsi yolu ilə müəyyənləşdirilir.

224.5. Bu Məcəllənin 71.1-ci maddəsində göstərilən dövri nəşr səhi-fələrində ayrılan, bu Məcəllənin 77.4-cü maddəsinə uyğun olaraq bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin ümumi sayına bölünməsi yolu ilə müəyyən edilən yerdən axırıncılar müvafiq ödəniş müqabilində istifadə edə bilərlər.

224.6. Qeydə alınmış namizədlərin, bələdiyyələrin 1/3-dən və ya yarısından çoxunda namizədləri qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının bu Məcəllənin 224.2-ci maddəsində göstərilən tədbirlərdə iştirakdan imtina etməsi bu Məcəllənin 80.6-ci maddəsinə uyğun olaraq pulsuz təqdim edilən efir vaxtı həcminin artırılmasına səbəb olmur.

Maddə 225. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçki fondları

225.1. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçki fondları aşağıdakı pul vəsaiti hesabına formalaşa bilər:

225.1.1. bu Məcəllənin 215.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün seçkilərin təyin edilməsi haqqında

qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum emek haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin ≥ 10 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - $+500$ 7 min 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - + 5 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 500 2 min 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.5-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 250 1 min 250 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.6-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - +50 750 mislindən çox olmamaq şərti ilə bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin xüsusi vəsaiti; (6)

225.1.2. bu Məcəllənin 215.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum emek haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin $+500$ 7 min 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün → 5 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 750 3 min 750 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 500 2 min 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.5-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 250 1 min 250 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.6-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 100 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə bələdiyyə üzvlüyünə namizədləri irəli sürmiş siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının vəsaiti; (6)

225.1.3. bu Məcəllənin 233.8-ci maddəsi ilə müəyyənləşdirilmiş hallar istisna olmaqla, namizədlərin qeydiyyatı başa çatdıqdan sonra ən gec 3 gün müddətində bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərə dairə

seçki komissiyası tərəfindən bərabər həcmde ayrılmış vəsait;

225.1.4. seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum emek haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin $+100$ 500 mislindən çox olmayan vətəndaşların könüllü ianələri;

225.1.5. bu Məcəllənin 215.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum emek haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin ≥ 10 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - $+500$ 7 min 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 750 3 min 750 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 500 2 min 500 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.5-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 250 1 min 250 mislindən çox olmamaq şərti ilə, bu Məcəllənin 215.1.6-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - +50 750 mislindən çox olmamaq şərti ilə hüquqi şəxslərin könüllü ianələri. (6)

225.2. Bu Məcəllənin 215.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin maliyyə fondu məbləğinin yuxarı həddi seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum emek haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin $+10$ 50 min mislindən çox, bu Məcəllənin 215.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 7500 37 min 500 mislindən çox, bu Məcəllənin 215.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 5000 25 min mislindən çox, bu Məcəllənin 215.1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - 2500 12 min 500 mislindən çox, bu Məcəllənin 215.1.5-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - +500 7 min 500 mislindən çox, bu Məcəllənin 215.1.6-ci maddəsində nəzərdə tutulan bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər üçün - +1000 5 min mislindən çox ola bilməz. (6)

225.3. Bələdiyyələr onların ərazilərində irəli sürülen namizədlərin seçki fondlarına bərabər şəkildə vəsait ayıra bilərlər.

225.4. Bələdiyyələrin 1/3-dən çoxunda namizəd irəli sürmiş və ya namizədləri qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiya blokları vahid seçki fondu yarada bilərlər.

225.5. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının seçki fondları yalnız aşağıdakı pul vəsaiti hesabına formalaşır:

225.5.1. siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin ~~50~~ 250 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, xüsusi vəsaiti (siyasi partiyalar blokunun bu xüsusi vəsaiti seçki blokunu yaratmış siyasi partiyaların verdiyi vəsaitlər hesabına formalaşır);

225.5.2. bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, Mərkəzi Seçki Komissiyasının siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna ayırdığı vəsait;

225.5.3. vətəndaşların və hüquqi şəxslərin könüllü ianələri. Könungüllü ianələrin həddi seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin vətəndaş üçün ~~+50~~ 750 mislindən, hüquqi şəxs üçün ~~5~~ 25 min mislindən çox ola bilməz. (6)

225.6. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu vəsaitinin yuxarı həddi bu Məcəllənin 225.3-cü maddəsində göstərilən məbləğin irəli sürülmüş və ya qeydə alınmış namizədlərin sayına vurulması yolu ilə müəyyən edilir. Hər bir halda siyasi partyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondunun yuxarı məbləği seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının~~ (6) şərti maliyyə vahidinin ~~+100~~ 500 min mislindən çox ola bilməz. Eyni zamanda, hər bir namizəd üçün xərclənmiş məbləğ bu Məcəllənin 225.3-cü maddəsində göstərilən məbləğdən yuxarı ola bilməz. Bu tələbə riayət olunması siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının maliyyə hesabatlarında göstərilməlidir.

Maddə 226. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin xüsusi hesabları

226.1. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər imzaların yığılmasının başlanması haqqında dairə seçki komissiyasına bildiriş təqdim etdikdən sonra 5 gün müddətində öz maliyyə fondunu formalasdırmaq üçün xüsusi hesab açmalıdırlar.

226.2. Namizədlər üçün vahid seçki fondu yaratmaq niyyətində olan siyasi partiyalar bələdiyyələrin 1/3-dən çoxunda irəli sürülen namizədlərin siyahısını Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etdikdən sonra 5 gün müddətində vahid seçki fondu formalasdırmaq üçün xüsusi seçki hesabı açırlar.

226.3. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku namizədin irəli sürülməsi barədə dairə seçki komissiyasından bildirişin təsdiq edilmiş surəti əsasında, həm də bu Məcəllənin 53-cü və 54-cü maddələrində göstərilən sənədlər əlavə edilməklə xüsusi seçki hesabı açırlar. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku öz səlahiyyətli nümayəndəsinə xüsusi seçki hesabının açılmasını tapşırıblar. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku dairə seçki komissiyasına (Mərkəzi Seçki Komissiyasına) yazılı məlumat verməklə, başqa şəxs özünün seçki hesabında olan vəsaitdən istifadə etmək hüququ verə bilər.

226.4. Namizədin, qeydə alınmış namizədin irəli sürüldüyü bələdiyyə dəyişdikdə, o, xüsusi seçki hesabının qalıq vəsaitini könüllü ianə vermiş şəxslərə, hüquqi şəxslərə proporsional əsasda qaytarmalıdır. Bundan sonra namizəd, qeydə alınmış namizəd dairə seçki komissiyasına yekun maliyyə hesabatı verməlidir. Yeni xüsusi seçki hesabının açılması bu Məcəllə ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada tənzimlənir.

Maddə 227. Vahid seçki fonduun ləğv edilməsi

Vahid seçki fondu yaradan siyasi partyanın, siyasi partiyalar blokunun bələdiyyələr üzrə qeydiyyatdan keçən namizədləri bələdiyyələrin yarısını və ya yarısından azını əhatə edərsə, siyasi partyanın,

siyasi partiyaların blokunun xüsusi seçki hesabı bağlanır, həmin hesabın bağlanması ilə eyni vaxtda hər bir namizəd üçün xüsusi seçki hesabı açılır və vahid seçki fondunun vəsaitləri namizədlərin seçki fondları arasında proporsional qaydada bölüşdürürlür.

Maddə 228. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçki fondlarının vəsaitlərinin istifadəsində aşkarlıq

228.1. Bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçki fondu haqqında aşağıdakı məlumatlar bu Məcəllənin 77.4-cü maddəsində göstərilən kütłəvi informasiya vasitələri tərəfindən hökmən dərc edilməlidir:

228.1.1. bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçki fondu vəsaitinin məbləği seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının (6) şərti maliyyə vahidinin~~ min mislindən çox olduqda həmin vəsaitin xərclənməsinin maliyyə hesabatı barədə;

228.1.2. bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçki fonduna seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının (6) şərti maliyyə vahidinin 500~~ 2 min 500 mislindən çox məbləğdə ianə köçürən hüquqi şəxslər barəsində (bu zaman eyni hüquqi şəxs tərəfindən vəsaitin bir neçə ianə şəklində köçürülməsi mümkünluğu nəzərə alınmalıdır);

228.1.3. bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçki fonduna seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının (6) şərti maliyyə vahidinin 50~~ 250 mislindən çox məbləğdə ianə köçürən vətəndaşların sayı barədə;

228.1.4. ianəçilərə qaytarılan vəsaitlər barədə, geri qaytarmanın əsası haqqında;

228.1.5. bələdiyyə üzvlüyünə namizədin seçki fonduna daxil olmuş vəsaitin ümumi həcmi və onun xərclənmış hissəsinin ümumi məbləgi barədə.

228.2. Siyasi partyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu haqqında aşağıdakı məlumatlar bu Məcəllənin 77.2-ci və ya 77.3-cü

maddəsində göstərilən kütłəvi informasiya vasitələrində hökmən dərc edilməlidir:

228.2.1. seçki fondu vəsaitinin məbləği seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının (6) şərti maliyyə vahidinin~~ 2 min mislindən çox məbləğdə xərclənməsinin maliyyə hesabatı barədə;

228.2.2. seçki fondu seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının (6) şərti maliyyə vahidinin + 5~~ min mislindən çox məbləğdə ianə köçürən hüquqi şəxslər barəsində (bu zaman eyni hüquqi şəxs tərəfindən vəsaitin bir neçə ianə şəklində köçürülməsi mümkünluğu nəzərə alınmalıdır);

228.2.3. seçki fonduna seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan ~~minimum omok haqqının (6) şərti maliyyə vahidinin 50~~ 250 mislindən çox məbləğdə ianə köçürən vətəndaşların sayı barədə;

228.2.4. ianəçilərə qaytarılan vəsaitlər barədə, geri qaytarmanın əsası haqqında;

228.2.5. seçki fonduna daxil olmuş vəsaitin ümumi həcmi və onun xərclənmiş hissəsinin ümumi məbləgi barədə.

Maddə 229. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin aldıqları vəsaitlərin geri qaytarılmasının ardıcılılığı

Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin aldıqları vəsaitlərin geri qaytarılması qaydası bu Məcəllənin 90.5-90.7-ci maddələri ilə müəyyən edilir.

Maddə 230. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının,

bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin, qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin aldıqları büdcə vəsaitlərinin geri qaytarılmasının məcburiliyi

Səsvermədə iştirak etmiş və seçicilərin ~~əmumi sayının azı 3 faizi~~ ~~nin səsini~~ etibarlı hesab edilən səslərinin azı 3 faizini ~~(6)~~ toplamış bələdiyyə üzvlüyünə namizəd və ya seçilən sayılmış, habelə səsvermə

günüñədək məcburedici hallara görə namizədiyini geri götürmiş bələdiyyə üzvlüyünə qeydə alınmış namizəd, bələdiyyələrin yarısından çoxunda namizədləri qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku səsvermə günündən sonra 15 gün müddətində dairə seçki komissiyasının onların seçki fondlarına köçürüdüyü vəsaitin xərclənməmiş hissəsini bu seçki komissiyasına qaytarmağa borcludur. Bu vəsait köçürüldən sonra göstərilən qaydada 15 gün müddətində bələdiyyələrin vəsaitləri qaytarılmalıdır. Bu müddət başa çatdıqda müvafiq bank Mərkəzi Seçki Komissiyasının və ya müvafiq bələdiyyənin məktubunda göstərilmiş pul vəsaitini mübahisəsiz qaydada onların hesabına köçürməlidir.

Maddə 231. Siyasi partiyalar, siyasi partiya blokları, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər tərəfindən pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrlərdə pulsuz ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsi

231.1. Bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulmayan namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Məcəllənin 77.2, 77.3 və 77.4-cü maddələrində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarına və dövri nəşrlərin redaksiyalara pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrlərdə ayrılmış yerin dəyərini tam həcmidə ödəməlidir. Göstərilən dəyər seçki fondundan yekun maliyyə hesabatının verildiyi günlək namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları tərəfindən ödənilməlidir. Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən sonra 3 gün müddətində göstərilən namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, habelə həmin partiyalar blokunun tərkibinə daxil olmuş siyasi partiyaların siyahısını, onların ünvanını, istifadə edilmiş pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsi barədə siyasi partiya bloklarının birgə qərarlarından çıxarışların təsdiq edilmiş surətlərini bu Məcəllənin 77.2, 77.3 və 77.4-cü maddələrində göstərilmiş teleradio təşkilatlarına və dövri nəşrlərin redaksiyalara göndərir.

231.2. Bu Məcəllənin 77.2, 77.3 və 77.4-cü maddələrində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatları və dövri nəşrlərin redaksiyaları seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən sonra 10 gün müddətində bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutul-

mayan namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların blokuna, habelə siyasi partiyaların blokuna daxil olmuş siyasi partiyaya istifadə edilmiş pulsuz efir vaxtinin dəyəri və dövri nəşrdə ayrılmış yerin həcmi və dəyəri haqqında, özlərinin hüquqi ünvanı və bank rekvizitləri barəsində müvafiq məlumat göndəirlər.

231.3. Bu Məcəllənin 80.5, 83.6 və 224.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyəri bu Məcəllənin 80.6-cı və 83.7-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna təqdim edilmiş efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış yerin ümumi həcminin teleradio verilişləri təşkilatlarının və dövri nəşrlərin redaksiyalarının müəyyənləşdiriyi efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış və məlumat üçün dərc edilmiş yerin qiymətinə vurulması yolu ilə müəyyən edilir.

231.4. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Məcəllənin 224.2-ci maddəsində göstərilən təşviqat tədbirlərinin birgə keçirilməsi yolu ilə pulsuz efir vaxtından istifadə etdikdə hər bir siyasi partyanın, siyasi partiyalar blokunun qaytardığı pul vəsaitinin həcmi teleradio verilişləri təşkilatları tərəfində onların iştirak etdikləri birgə təşviqat tədbirlərinin hər birinin iştirakçılarının ümumi sayına proporsional olaraq bərabər paylarla müəyyənləşdirilir.

231.5. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku pulsuz efir vaxtinin bu Məcəllənin 81.5-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə imtina edibsə, təqdim edilmiş pulsuz efir vaxtinin dəyəri ödənilmir.

231.6. Bu Məcəllənin 77.2, 77.3 və 77.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş teleradio verilişləri təşkilatları və dövri nəşr redaksiyaları səsvermə günündən başlayaraq 12 ay müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyasına bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyərini tam ödəməmiş namizəd, siyasi partiya haqqında məlumat verirlər. Dairə seçki komissiyaları səsvermə günündən başlayaraq 12 ay müddətində bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulmayan və seçki komissiyaları qarşısında borc öhdəliyi olan vətəndaşlar, siyasi partiyalar haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına məlumat verirlər.

Maddə 232. Siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlər seçki fondlarının xüsusi hesabında qalmış pul vəsaiti

Bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin seçki fondlarının xüsusi hesabında qalmış pul vəsaitini dairə seçki komissiyasının yazılı göstərişinə uyğun olaraq müvafiq bank səsvermə günündən 30 gün keçikdən sonra müvafiq bələdiyyə bütçəsinin mədaxilinə köçürməlidir.

Maddə 233. Siyasi partiyalar, siyasi partiya blokları, bələdiyyə üzvlüyünə namizədlərin tərəfindən pul vəsaitinin öz vəsaitləri hesabına geri qaytarılması

233.1. Seçki fondunda pul vəsaiti olmadıqda və yaxud çatışmadıqda bütçə və bələdiyyə pul vəsaitinin qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən qaytarılması, habelə siyasi partiyalara və siyasi partiya bloklarına verilmiş pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsi onların öz vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

233.2. Verilmiş pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsinə ayrılan bütçə və bələdiyyə vəsaitini qaytarmaq vəzifəsi siyasi partiyalar blokunun üzərinə düşdükdə, qaytarılmalı vəsait bu bloka səsvermə gününədək daxil olan siyasi partiyalar arasında bərabər paylarla bölüşdürüllür, o şərtlə ki, siyasi partiyalar blokunun yaradılması haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilmiş birgə qərarda ayrı qayda nəzərdə tutulmasın.

233.3. Bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulmayan qeydə alınmış namizəd bu Məcəlləyə uyğun yekun maliyyə hesabatının verilməsi ilə yanaşı, müvafiq vəsaitin qaytarılmasını da öz üzərinə götürürsə, dövlət və bələdiyyə bütçəsinin geri qaytarılması vəsaitini səsvermə günündən başlayaraq 6 ay müddətində müvafiq olaraq dairə seçki komissiyasının və ya bələdiyyənin hesabına qaytara bilər.

233.4. Bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulmayan və bu Məcəllənin 230-cu maddəsinin tələblərini yekun maliyyə hesabatı verilənədək yerinə yetirməyən siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Məcəllə ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə Mərkəzi Seçki Komissiyası, teleradio verilişləri təşkilatları və dövri nəşri redaksiyaları qarşısında

müvafiq pul vəsaitinin ödənilməsi haqqında öhdəlik götürübsə, dövlət və bələdiyyə bütçəsinin vəsaitlərini, habelə istifadə edilmiş pulsuz efir vaxtinin və dövri nəşrdə pulsuz ayrılmış yerin dəyərini səsvermə günündən başlayaraq 6 ay müddətində ödəmək üçün onlara möhlət verilə bilər.

233.5. Bu Məcəllənin 233.3 və 233.4-cü maddələrində nəzərdə tutulan öhdəliklər icra edilmədikdə və vəsaitin qaytarılması haqqında öhdəlikdə göstərilən müddət başa çatdıqda vəsait məhkəmə qaydasında qaytarılır. Bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulmayan və bu Məcəllənin 233.3 və 233.4-cü maddələrində göstərilən tələbləri yerinə yetirməyən qeydə alınmış namizəd, siyasi partya, siyasi partiyalar bloku yekun maliyyə hesabatı verilənədək bu Məcəllənin 233.3-cü və 233.4-cü maddələrində göstərilən öhdəliyi götürmədikdə yekun maliyyə hesabatının verilməsi müddəti başa çatanadək pul vasaiti məhkəmə qaydasında qaytarılır.

233.6. Namizəd, qeydə alınmış namizəd statusunu itirdikdə bu maddə ilə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin üzərinə qoyulmuş öhdəliklər namizədin, qeydə alınmış namizəd sayılmış vətəndaşın üzərinə qoyulur. Namizəd, qeydə alınmış namizəd siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku tərəfində irəli sürülübsə, siyasi partyanın, siyasi partiyalar blokunun üzərinə bu maddə ilə qoyulmuş öhdəliklər seçkilər qurtardıqda seçkilərdə iştirak etmiş siyasi partyanın, o cümlədən siyasi partiyalar blokunun tərkibində iştirak etmiş siyasi partiyaların üzərinə qoyulur.

233.7. Mərkəzi Seçki Komissiyası əsas seçkilərin, təkrar və ya əlavə seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərcindən sonra bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulan və seçki komissiyaları, bələdiyyələr qarşısında borc öhdəliyi olan vətəndaşların siyahısını dairə seçki komisiyyalarına onların yaradılması günündən başlayaraq 5 gün müddətində göndərir.

233.8. Əsas, təkrar və əlavə seçkilərdə bu Məcəllənin 230-cu maddəsində nəzərdə tutulan və seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın dərc edildiyi gün seçki komissiyası qarşısında bütçə vəsaiti üzrə borcu olan vətəndaşın, irəli sürüldüyü seçki dairəsində asılı olmayaraq, dövlət bütçəsindən və ya bələdiyyədən vəsait almaga hüquq yoxdur.

Otuz səkkizinci fəsil **Bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsi və seçkilərin** **nəticələrinin müəyyən olunması**

Maddə 234. Bələdiyyə seçkiləri zamanı səsvermə üçün otaq

234.1. Bələdiyyə seçkiləri zamanı səsvermə otağı bu Məcəllənin 98-ci maddəsinin tələblərinə uyğun təşkil edilir.

234.2. Məntəqə seçki komissiyası səsvermə otağında və ya bila-
vəsiti otağın qarşısında seçki bülleteninin nümunəsini, namizədləri
qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiya blokları haqqında mə-
lumatları, müvafiq birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış bū-
tün namizədlərin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, təhsil, əsas
iş (və ya xidmət) yeri və tutduğu vəzifəsi (bu olmadıqda - fəaliyyət
növü), yaşayış yeri, namizədliyini kimin irəli sürməsi haqqında mə-
lumatları məlumat lövhəsində yerləşdirir.

234.3. Namizdlər, siyasi partiyalar, siyasi partiya blokları haqqın-
da məlumatlar seçki bülletenində nəzərdə tutulmuş qaydada və ardı-
cılıqla yerləşdirilir.

Maddə 235. Bələdiyyə seçkiləri zamanı seçki bülletenləri

235.1. Bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsi üçün seçki bülletenləri bu
Məcəllənin 99-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada hazırlanır.

235.2. Hər bir bələdiyyəyə seçkilərin keçirilməsi üçün ayrıca seç-
ki bülletenleri hazırlanır.

235.3. Seçki bülleteninin hansı bələdiyyəyə seçkilərin keçirilmə-
si üçün nəzərdə tutulduğu başlığında göstərilməlidir.

235.4. Bələdiyyə seçkiləri üzrə seçki bülletenində bələdiyyə
üzvlüyünə namizədlərin soyadı, adı, atasının adı, təxəllüsü, doğum
tarixi, yaşayış yeri, əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda - fəaliyyət
növü), habelə qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədi ki-
min irəli sürdüyü göstərilməlidir.

235.5. Seçki bülletenində bu Məcəllənin 54-cü maddəsinə uyğun
olaraq qeydə alınmış bələdiyyə üzvlüyünə namizədin mənsub olduğu
siyasi partiyanın qısa adı göstərilməlidir.

235.6. Seçki bülletenində bu Məcəllənin 53-cü maddəsinə uyğun
olaraq qeydiyyatdan keçmiş bələdiyyə üzvlüyünə namizədin partiya
mənsubiyəti onun arzusu ilə göstərilə bilər.

235.7. Seçki bülletenində namizədin soyadından sağda boş kvad-
rat yerləşdirilir.

Maddə 236. Bələdiyyə seçkiləri zamanı səsvermə qaydası

236.1. Bələdiyyə seçkiləri zamanı səsvermə bu Məcəllənin 104-
cü və 105-ci maddələrinə uyğun olaraq keçirilir:

236.1.2. seçici seçki bülletenində lehinə səs verəcəyi namizədlə-
rin soyadından saqdakı kvadratlarda müvafiq bələdiyyə üzvlərinin
sayına bərabər və ya bu saydan az sayda işaret qoyur;

236.1.3. işaret qoyulmuş kvadratların sayı bələdiyyə üzvlərinin sa-
yından çoxdurusa, səs etibarsız sayılır.

236.1.4. boş kvadratlarda heç bir işaret qoyulmamış səs etibarsız sayılır.

Maddə 237. Bələdiyyə seçkiləri zamanı seçki məntəqəsində səs-

lərin hesablanması

237.1. Seçki məntəqəsində səslərin hesablanması bu Məcəllənin
106-ci maddəsinə uyğun həyata keçirilir.

237.2. Məntəqə seçki komissiyasının protokoluna bu Məcəllənin
100.2-ci maddəsində göstərilənlərlə yanaşı, aşağıdakı məlumatlar
daxil edilir:

237.2.1. seçki bülleteninə daxil edilmiş namizədlərin soyadı, adı, ata-
sının adı, bunlar eyni olduqda isə namizədlər haqqında digər məlumat;

237.2.2. hər bir namizədin lehinə verilmiş səslərin sayı.

Maddə 238. Dairə seçki komissiyası tərəfindən səsvermənin nə- ticələrinin müəyyən edilməsi

238.1. Dairə seçki komissiyasında səslərin hesablanması bu Mə-
cəllənin 107-ci maddəsinə uyğun aparılır.

238.2. Səsvermə günündən ən gec 2 gün keçənədək dairə seçki
komissiyası çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarını
müəyyən edir.

238.3. Seçkilərdə iştirak edən və seçicilərin ən çox səsini topla-
yan namizədlər bələdiyyə üzvlərinin sayına bərabər olaraq müvafiq
bələdiyyəyə üzv seçilmiş hesab edilirlər.

238.4. Dairə seçki komissiyasının protokolunda bələdiyyəyə üzv seçilmiş namizədlərin soyadı, adı və atasının adı göstərilir.

Maddə 239. Bələdiyyə seçkilərinin yekunlarının yoxlanılması və təsdiqi

Mərkəzi Seçki Komissiyası səsvermə günündən başlayaraq ən gec 20 gün müddətində dairə seçki komissiyalarının protokollarını (bu Məcəlləyə uyğun olaraq əlavə edilən sənədlərlə birlikdə) yoxlayır və bu Məcəllənin 108-ci maddəsinə uyğun olaraq seçkilərin ümumi yekunları haqqında protokol tərtib edir.

Maddə 240. Bələdiyyə seçkilərinin etibarsız sayılması

240.1. Dairə seçki komissiyası qeydə alınmış namizədlərin lehinə verilən səslərin sayı bərabər olduqda, bələdiyyəyə seçkiləri baş tutmamış hesab edir.

240.2. Dairə seçki komissiyası və ya Mərkəzi Seçki Komissiyası bələdiyyə üzrə aşağıdakı hallarda seçkiləri etibarsız sayır:

240.2.1. bələdiyyə üzrə səsvermə zamanı səsvermənin nəticələri etibarsız sayılmış seçki məntəqələrinin sayı həmin bələdiyyənin ərazisində olan seçki məntəqələrinin ümumi sayının $2/5$ hissəsindən çoxunu təşkil etdikdən ya ləğv edildikdə o şərtlə ki, həmin seçki məntəqələrində qeydə alınmış seçicilərin sayı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış seçicilərin ümumi sayının $1/4$ -dən çoxunu təşkil etsin (6);

240.2.2. məhkəmənin qərarı əsasında.

Maddə 241. Bələdiyyə seçkilərinin yekunlarının elan edilməsi

Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilər günündən başlayaraq ən gec 30 gün müddətində Azərbaycan Respublikası üzrə bələdiyyə seçkilərinin yekunlarını elan edir. Mərkəzi Seçki Komissiyasının bu qərarı qətidir.

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
TORPAQ MƏCƏLLƏSİ**
(Çıxarış)

Maddə 47. Bələdiyyənin torpaq üzərində mülkiyyət hüququ

1. Torpaq üzərində bələdiyyə mülkiyyəti "Torpaq islahatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bələdiyyə mülkiyyətinə ayrılan torpaqlar, habelə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada başqa torpaq mülkiyyətçilərindən bələdiyyələrə keçən torpaqlar hesabına yaranır.

2. Bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaqlar:

ümumi istifadədə olan torpaqlara;
hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində olan torpaqlara;
ehtiyat fondu torpaqlarına ayrılır.

3. Ümumi istifadədə olan torpaqlara, bir qayda olaraq, şəhərlərin, qəsəbələrin və kənd yaşayış məntəqələrinin - küçələrinin, meydanlarının, yerli əhəmiyyətli və təsərrüfatdaxili yolların, parkların, meşə-parkların, sututarların, stadionların, idman meydançalarının altındaki torpaqlar, habelə tarlaqoruyucu meşə zolaqlarının, yerli əhəmiyyətli su təsərrüfatı obyektlərinin, hidro-tehniki qurğuların, ümumi istifadədə olan digər yerli əhəmiyyətli obyekt və qurğuların yerləşdiyi torpaqlar və əhalinin mal-qarası üçün istifadə olunan örus sahələrinin torpaqları aiddir.

4. Hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində olan torpaqlara onların qanuni istifadəsində və icarəsində olan bələdiyyə torpaqları daxildir.

5. Bələdiyyə ehtiyat fondu torpaqları aşağıdakılardır:

yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün cəlb olunan torpaqlar;
hüquqi və fiziki şəxslərin istifadə və icarə hüququna xitam verilən bələdiyyə torpaqları;
ehtiyat məqsədləri daşıyan digər bələdiyyə torpaqları.

6. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar bu Məcəllə ilə, bələdiyyələr haqqında qanunlarla və digər normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilə bilər.

7. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sərəncam verilməsini, həmin torpaqların istifadəsi və mühafizəsi sahəsində idarəetməni bələdiyyələr həyata keçirirlər. *Bələdiyyələr bələdiyyə mülkiyyətinə torpaq alınması zəruriyyəti yaradığı hallarda dövlət mülkiyyətindən torpaq almaq barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları (Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinet) qarşısında vəsətət qaldırır.* (3)

Maddə 56. Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi əsasları

1. Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyinə uyğun olaraq mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməyən dövlət torpaqlarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı, bələdiyyə torpaqlarını isə bələdiyyələr müəyyən edir.

2. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaqları xüsusi mülkiyyətə satıla bilər. *Bələdiyyələrin ehtiyar fondunun yaşayış məntəqələrinin perespektiv inkişafı üçün cəlb olunan torpaq sahələri, habelə kənd təsərrüfatına azyararlı və yararsız torpaqları, hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə və icarəsinə verilmiş kənd təsərrüfatına azyararlı və yararsız torpaqların öz vəsaiti hesabına yararlı hala salınmış kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqları, qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadəyə və icarəyə verilmiş torpaq sahələri özlləşdirilə bilər.* (3) Özəlləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilənədək bu torpaqlar ərazinin perspektiv inkişaf proqramına xələl gətirməmək şərtiələ hüquqi və fiziki şəxslərin müvəqqəti istifadəsinə və icarəsinə verilə bilər.

3. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqları yalnız kənd təsərrüfatı istehsalı üçün istifadəyə və icarəyə verilə bilər.

4. Bu torpaqlar kənd təsərrüfatı istehsalı üçün istifadəyə və icarəyə aşağıdakı növbəliliyə əməl edilməklə verilir:

müvafiq ərazidə müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köckünlər;

müvafiq rayonun (şəhərin) ərazisində yaşayan və "Torpaq islahatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun torpaq payı almamış hüquqi və fiziki şəxslər;

"Torpaq islahatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq müvafiq ərazidə torpaq payı almış hüquqi və fiziki şəxslər;

Azərbaycan Respublikasının digər vətəndaşları və hüquqi şəxsləri;

əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici ölkələrin hüquqi şəxsləri.

5. Sərhədyanı və dağlıq ərazilərdə yaşayan, daimi yaşamaq üçün həmin ərazilərə köçən, təsərrüfatla məşğul olmaq istəyən gənclər qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada torpaq sazələri ilə ilk növbədə təmin olunurlar. (4)

6. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaqları xüsusi mülkiyyətə bələdiyyənin qərarı ilə, dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar istifadəyə və icarəyə müvafiq olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və bələdiyyənin qərarı ilə verilir.

Həmin qərarda yerli şərait, torpaq ehtiyatının miqdarı, əhalinin sıxlığı nəzərə alınmaqla, mövcud texniki normalara, habelə yerquruluşu və şəhərsalma layihə sənədlərinə uyğun olaraq verilən torpaq sahələrinin ölçüləri müəyyən edilir.

Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahəsinin mülkiyyətə, istifadəyə və iuraya verilməsi bələdiyyələrin qərarı ilə sahənin xüsusiyyətinə və torpağın ayrılmış məqsədinə, mövcud texniki normalara, habelə yerquruluşu və şəhərsalma sənədlərinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin yerli qurumları (kənd təsərrüfatı və qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün verilən torpaq sahələrinə dair) və rayon, şəhər icra hakimiyyəti orqanlarının memarlıq xidmətləri (qeyri-kənd təsərrüfatı

məqsədləri üçün verilən torpaq sahələrinə dair)) razılığı alındıqdan sonra torpaqayırmaya qaydasında həyata keçirilir: (3)

7. Ümumi istifadədə olan meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin hüdudlarındakı torpaq sahələri hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə həmin sistemlərin bölünməməsi və onlardan istifadə texnologiyasına əməl olunması şərtlə verilə bilər.

8. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyələr mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsi nəzərdə tutulan sərbəst torpaq sahələri və yeni torpaqların mülki dövriyyəyə cəlb edilməsi proqramları barədə əhaliyə məlumat verməli və kütləvi informasiya vasitələrində hər il hesabat dərc etdirməlidirlər.

9. Xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahələrinin özgəninkiləşdirilməsi, habelə istifadəyə və ya icarəyə verilməsi tərəflər arasında qanunvericiliyə müəyyən edilmiş qaydada bağlanılan və notarial qaydada təsdiq olunan müvafiq müqavilə əsasında həyata keçirilir.

Maddə 86. Torpaq sahəsinin alqı-satqısının xüsusiyyətləri

1. Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən olmuş qaydada qeydiyyata alınmış aşağıdakı torpaq sahələri və torpaqla bağlı hüquqlar alqı-satqı obyekti ola bilər:

xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar;

bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaqları;

girov haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə girov (ipoteka) predmeti sayılan torpaq sahələri;

özəlləşdirilən dövlət obyektlərinin yerləşdiyi torpaq sahələri;

dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar üzərində istifadə və icarə hüquqları.

2. Bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş dövlət torpaqları, ümumi istifadədə olan, habelə hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində və icarəsində olan bələdiyyələrin kənd təsərrüfatında yararlı torpaqları (3) alqı-satqı obyekti ola bilməz.

3. Azərbaycan Respublikasında torpaqlar dövlət mülkiyyətinə, bələdiyyə mülkiyyətinə, habelə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərinin mülkiyyətinə satıla bilər.

4. Əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə, xarici hüquqi şəxslərə, beynəlxalq birliklərə və təşkilatlara, habelə xarici dövlətlərə torpaqlar yalnız haqqı ödənilməklə istifadə və icarə hüququnda verilə bilər.

5. Torpaq sahələri üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqları mülkiyyətçilərin və ya onların vəkil etdiyi şəxslərin, yaxud orqanların qərarı (razılığı) ilə bilavasitə, torpaq hərracları və ya müsabiqələri vasitəsilə alınıb satıla bilər.

6. Bələdiyyə mülkiyyətindəki torpaqların alqı-satqısı ərazinin inkişaf planları, yerquruluşu, yaşayış məntəqələrinin baş planı şəhərsalma sənədləri əsasında planlaşdırılır və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyələr tərəfindən həyata keçirilir.

Ərazi planlaşdırılması əsasında yaşayış məntəqəsinin infrastruktur sahələrinin (sahibkarlıq fəaliyyətinə aid edilməyən və ictimai ehtiyacların ödənilməsi məqsədləri daşıyan obyektlər istisna olmaqla) yaradılması üçün nəzərdə tutulan torpaqların, habelə onlardan istifadə və icarə hüquqlarının alqı-satqısı torpaq hərracları və müsabiqələri vasitəsilə həyata keçirilir.

7. Vətəndaşların və hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan torpaqlar, habelə onlar üzərində istifadə və icarə hüquqları bilavasitə satıldıqda, alqı-satqı tərəflər arasında bağlanılmış və notarial qaydada təsdiq edilmiş alqı-satqı müqavilələri əsasında həyata keçirilir.

8. Torpaq sahəsinin alqı-satqısının qaydaları Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Maddə 96. Torpağın bazar qiymətinin formalaşmasının əsasları

3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələri bilavasitə satıldıqda qiymətlər normativ qiymətdən az olmamaq şərtlə bazar məzənnələri nəzərə alınmaqla bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

4. Bələdiyyələrin kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqları öz vəsaitləri hesabına yararlı hala salaraq kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edən Azərbaycan respublikası hüquqi və fiziki şəxslərinə satıldıqda bu torpaqlarda torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qiymət güzəştəri tətbiq olunur. (3)

5. Bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdə olan torpaq sahələrinin hər-rac və müsabiqə vasitəsi ilə satışında ilkin qiymət (müsabiqədə isə qiymət) bazar məzənnəsini nəzərə almaqla mülkiyyətçi ilə satışın təşkilatçıları arasında razılışma əsasında torpağın normativ qiymətindən az olmamaq şərti ilə müəyyən edilir.

Maddə 99. İcarə haqqı

4. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların icarə haqqının aşağı həddi onların təyinatından, sahəsindən, coğrafi yer-ləşməsindən və keyfiyyətindən asılı olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş normativlər əsasında müəyyənləşdirilir. Həmin sənədlərdə torpağın normativ qiyməti, torpaq vergisi, habelə tələb və təklif nəzərə alınmalıdır.

5. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara təklif tələbi üstələdiyi hallarda icarə haqqı güz-əştli tətbiq edilə bilər.

Maddə 108. Məhkəmədən kənar torpaq mübahisələrinə dair qərarın icrası

1. Torpaq mübahisələrinə dair müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin qərarı qəbul edildiyi andan qüvvəyə minir. Qəra-dan müvafiq məhkəməyə şikayət verilməsi onun icrasını dayandırır.

2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının və ya bələdiyyənin torpaq mübahisəsinə dair qərarının icrasına nəzarəti müəyyən edilmiş qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanı həyata keçirir.

3. Torpaq mübahisələrinə dair qərarların icrası qərar çıxaran orqan və ya yuxarı orqan tərəfindən dayandırıla və ya onun müddəti uzadıla bilər.

Bələdiyyələrin statusu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (2 iyul 1999, N 698-IQ)

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 12 oktyabr 2001, N 193-IIQD, q.m.t. 28.11.2001
2. 12 oktyabr 2001, N 197-IIQD, q.m.t. 01.12.2001
3. 23 noyabr 2001, q.m.t. 29.12.2001
4. 23 aprel 2002, q.m.t. 12.05.2002
5. 03 dekabr 2002, q.m.t. 15.01.2003
6. 03 dekabr 2002, q.m.t. 16.01.2003
7. 25 mart 2003, q.m.t. 07.06.2003
8. 30 dekabr 2003, q.m.t. 01.02.2004
9. 09 mart 2004, q.m.t. 14.04.04
10. 09 aprel 2004, q.m.t. 14.05.2004
11. 20 aprel 2004, q.m.t. 20.06.2004
12. 30 dekabr 2004, q.m.t. 10.02.2005

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğun olaraq bu Qanun yerli özünüidarəni həyata keçirən bələdiyyələrin yaradılması prinsiplərini, rolunu, yerli özünüidarənin hüquqi, iqtisadi və maliiyyə əsaslarını, onun həyata keçirilməsi üçün dövlət təminatlarını müəyyənləşdirir.

I fəsil Ümumi müddəalar

Maddə 1. Yerli özünüidarə anlayışı

Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarə vətəndaşların fəaliyyətinin təşkilinin elə bir sistemidir ki, bu sistem onlara qanun çərçivəsində yerli əhəmiyyətli məsələləri müstəqil və sərbəst şəkildə həll etmək hüququnu həyata keçirmək və yerli əhalinin mənafeyi namə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 144-cü maddəsinin II hissəsinə uyğun olaraq dövlət işlərinin bir hissəsini yerinə yetirmək imkanı verir (12). Bu hüquqları (12) qanunla müəyyən edilmiş qaydada ümumi, bərabər, birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi

və gizli səsvermə yolu ilə seçilmiş bələdiyyə üzvlərindən ibarət nümayəndəli kollegial orqanlar (bələdiyyələr) və ya vətəndaşların yığıncaqları həyata keçirirlər. Bələdiyyələr öz vəzifələrini yerinə yetirmək məqsədi ilə onların qarşısında məsuliyyət daşıyan, daimi fəaliyyət göstərən icra strukturları yarada bilərlər.

Maddə 2. Əsas anlayışlar

1. **Bələdiyyə** – qanunla müəyyən edilmiş ərazi hüdudları daxilində yerli özünüidarəetmə formasıdır. Bələdiyyənin öz *mülkiyyəti* və *yerli büdcəsi* (12) olur və o, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə və bu Qanunla səlahiyyətlərinə aid edilmiş yerli əhəmiyyətli məsələləri müstəqil surətdə həll edir. Bələdiyyələr bərabərlik əsasında qurulur və fəaliyyət göstərirler.

2. **Bələdiyyə orqanları** - səlahiyyətləri çərçivəsində yerli əhəmiyyətli məsələləri həll etmək üçün bələdiyyə qulluğunun təşkili məqsədilə bələdiyyə tərəfindən yaradılan və dövlət orqanları sisteminə daxil olmayan orqanlardır. (12)

3. **Yerli əhəmiyyətli məsələlər** - bələdiyyə əhalisinin həyat fəaliyyətinin bilavasitə təmin edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyənləşdirilən məsələləldir.

4. **Yerli rəy sorğusu** - yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində vətəndaşların rəyinin öyrənilməsidir.

5. Çıxarılmışdır (12)

6. **Bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxsi** - yerli özünüidarə orqanlarında təşkilatçılıq-sərəncamçılıq funksiyalarını yerinə yetirən və dövlət qulluqçuları kateqoriyasına aid olmayan, kontrakt (əmək müqaviləsi) üzrə işləyən şəxsdir.

7. **Bələdiyyə mülkiyyəti** - bələdiyyəyə mənsub olan bütün növ daşınar və daşınmaz əmlakdır.

8. **Yerli vergilər (bələdiyyə vergiləri)** - Azərbaycan Respublikasının *Vergi Məcəlləsi* və "Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilən və bələdiyyələrə ödənilən vergilərdir. (6)

8.1. **Yerli ödənişlər** - "Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən bələdiyyələr tərəfindən müəyyənləşdirilən, habelə yerli rəy

sorgularının nəticələri əsasında həyata keçirilən məqsədli layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün hüquqi və fiziki şəxslərin ödədikləri könüllü birdəfəlilik ödənişlərdir. (6)

9. **Bələdiyyə qulluğu** - yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətləri ni icra etmək üçün həmin orqanlarda daimi peşə fəaliyyətidir.

10. "**Bələdiyyə**" və "**yerli özünüidarə**" terminləri və bunların iştirakı ilə düzələn söz birləşmələri bələdiyyə, onların orqanları, yerli özünüidarə funksiyalarının həyata keçirilməsi ilə bağlı olan müəssisə, idarə və təşkilatlar, mülkiyyət obyektləri və başqa obyektlər barəsində, habelə əhali tərəfindən yerli özünüidarənin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar digər hallarda işlədirilir.

Maddə 3. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının yerli özünüidarəni həyata keçirmək hüququ

1. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları yaşadıqları ərazilərdə yerli özünüidarə hüququnu bələdiyyələrə seçkilər, öz iradəsini birbaşa ifadə etmək, rəy sorğusu, müstəqil fikir söylemək, təkliflər vermək və sitəsilə və digər formalarda həyata keçirirlər.

2. Vətəndaşlar irqindən, milliyyətindən, cinsindən, dilindən, mənşəyindən, əmlak və vəzifə mövqeyindən, dinə münasibətindən, əqidəsindən, peşəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə münasibətindən asılı olmayaraq, yerli özünüidarəni həm bilavasitə, həm də öz nümayəndələri vasitəsilə həyata keçirə bilərlər.

3. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının yerli özünüidarə orqanlarına seçmək və seçilmək hüququ vardır.

4. Bələdiyyə qulluğu Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları üçün eyni dərəcədə müyəssərdir.

5. Hər bir vətəndaşın bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onları vəzifəli şəxslərinə müraciət etmək hüququ vardır.

6. Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri insan və vətəndaş hüquqlarına və azadlıqlarına bilavasitə aid sənəd və materiallarda hər bir vətəndaşın tanış olmaq, habelə qanunla xüsusi həllar nəzərdə tutulmayıbsa, bələdiyyələrin fəaliyyəti haqqında tam məlumat almaq imkanını təmin etməyə, seçicilərin tapşırıqlarını yerinə yetirməyə borcludurlar.

Maddə 4. Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramları

1. Yerli sosial müdafiə proqramları bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilən vətəndaşlar kateqoriyasına dövlət sosial təminatından əlavə so-

sial təminatlar müəyyən edir. Həmin təminatlar mütəmadi və birdəflik ola bilər.

2. Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarında məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi sosial inkişaf proqramlarında nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli sosial inkişaf məsələlərini həll etməkdir. Həmin proqramlar məktəblərdə tərbiyə, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, yaşayış və qeyri-yaşayış binalarının saxlanması və istifadə edilməsi, sanitariya müəssisələrinin təşkili, saxlanması və inkişafi, mənzil tikintisi, yerli əhəmiyyətli su mənbələrindən istifadə, su təchizatının və kanalizasiya təsərrüfatının təşkili, saxlanması və inkişafi, yanacaq təchizinin və satışının təşkili, yerli əhəmiyyətli yolların tikilməsi və saxlanması, mərasim xidmətlərinin təşkili və qəbiristanların qorunması, yerli nəqliyyat və rabitə xidmətinin təşkili, ticarət, ictimai iaşə və məişət xidmətinin təşkilinə şərait yaradılması, mədəniyyət müəssisələrinin inkişafına yardım göstərilməsi, tarix və mədəniyyət abidələrinin saxlanması, informasiya xidmətinin təşkili, kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyəti üçün şərait yaradılması, kimsəsizlərə, xəstələrə qocalara, maddi imkansızlara, valideyn himayəsindən məhrum olmuş, həmçinin istedadlı uşaqlara əlavə yardım, fiziki tərbiyə və idmanın inkişafına yardım göstərilməsi, əhalinin məşğulluğu, adamların peşələri üzrə işlə təmin olunmasına, *gənclərin sosial hüquqi müdafiəsinə* (7) kömək göstərilməsi və yerli infrastrukturun digər sahələrini əhatə edə bilər.

3. Yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarını həyata keçirəkən bələdiyyələr bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən məsələlər üzrə dövlət orqanlarının müvafiq proqramlarının həyata keçirilməsinə müdaxilə edə bilməzlər.

Maddə 5. Yerli iqtisadi inkişaf proqramları

1. Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarından məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi iqtisadi inkişaf proqramlarında nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli iqtisadi inkişaf məsələlərini həll etməkdir. Həmin proqramlar aqrar, sənaye, rabitə, nəqliyyat və digər sahələri əhatə edə bilər.

Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarında bələdiyyə torpaqlarında və dövlətin bələdiyyələrə verdiyi əmlakdan səmərəli istifadə yolları göstərilir.

2. Yerli iqtisadi inkişaf proqramlarını həyata keçirərkən bələdiyyələr dövlət orqanlarının səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsinə müdaxilə edə bilməzlər.

Maddə 6. Yerli ekoloji proqramlar

1. Yerli ekoloji proqramlardan məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi ekoloji proqramlarda nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli ekoloji təmizlik məsələlərinin həllinə yerli əhalinin hamiliqla cəlb edilməsidir. Həmin proqramlara yerli şəraitdə mövcud olan ekoloji tarazlığın qorunub saxlanması, bələdiyyə əraziisinin yaxşılaşdırılması və abadlaşdırılması, məişət tullantılarının *yığılması, nəql edilməsi, zərərsizləşdirilməsi, emalı və bu sahədə başqa məsələlərin həlli üçün tədbirlər görülməsi* (12), suyun, havanın, torpağın hər cür çırklənmədən qorunması, qonşu bələdiyyələrlə birgə ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi və yerli əhəmiyyətli digər tədbirlər daxil edilə bilər.

2. Bələdiyyələr dövlətin ekoloji proqramları ilə yerli ekoloji proqramların əlaqələndirilməsinə, müəyyən hallarda birgə tədbirlərin həyata keçirilməsinə yardım göstərirlər.

Maddə 7. Yerli özünüidarəyə dair qanunvericilik

Yerli özünüidarəyə dair qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından və qanunlarından Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarından (Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasından və qanunlarından, Naxçıvan Muxtar Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarından) ibarətdir.

Maddə 8. Bələdiyyənin nizamnaməsi

1. Bələdiyyənin nizamnaməsi bələdiyyənin iclasları və ya vətəndaşların yığıncaqları tərəfindən qəbul edilir.

2. Bələdiyyənin nizamnaməsində aşağıdakılardır:

1) qanunla müəyyən edilmiş bələdiyyə ərazisinin hüdudları və tərkibi;

2) bələdiyyə orqanlarının adları, strukturu, səlahiyyətləri və formalasdırılması qaydası;

3) (12) səlahiyyət müddəti;

4) bələdiyyə aktlarının qəbul edilməsi və qüvvəyə minməsi qaydası;

5) bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyətinin əsasları və növləri;

6) bələdiyyə üzvlərinin (11) statusu və sosial təminatları, onların səlahiyyətlərinə xitam verilməsi əsasları və qaydası;

7) bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hüquqları üçün təminatlar;

8) bələdiyyə qulluğu təşkilinin şərtləri və qaydası;

9) yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin iqtisadi və maliyyə əsasları, bələdiyyə mülkiyyətinə sahibliyin, ondan istifadənin və ona sərəncam verilməsinin ümumi qaydası;

10) Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq yerli özünüidarənin təşkilinə, bələdiyyələrin və bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin səlahiyyətinə və fəaliyyət qaydasına dair digər müddəalar.

3. Bələdiyyənin nizamnaməsi Azərbaycan Respublikasının qanunu ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada dövlət qeydiyyatına alınmalıdır. Bələdiyyə nizamnamələrinin qeydiyyatı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

4. Bələdiyyənin nizamnaməsini dövlət qeydiyyatına almaqdan imtina edilməsinə ancaq onun Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarına (Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Naxçıvan Muxtar Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarına) zidd olması əsas verə bilər. Dövlət qeydiyyatına almaqdan imtina edilməsi barədə vətəndaşlar və bələdiyyələr məhkəmə qaydasında şikayət verə bilərlər.

5. Bələdiyyənin nizamnaməsi qeydiyyata alındığı gündən qüvvəyə minir.

Maddə 9. Bələdiyyələrə dövlət himayəsi

Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanları bələdiyyələrin təşəkkülü və inkişafi üçün zəruri, hüquqi, təşkilati və maddi-maliyyə şəraiti yaradır və yerli özünüidarə hüququnu həyata keçirməkdə əhaliyə kömək göstərirlər.

Maddə 10. Bələdiyyələrin ittifaqları

1. Bələdiyyələr öz fəaliyyətini əlaqələndirmək, hüquq və mənafelərini daha səmərəli həyata keçirmək məqsədilə ittifaqlar yarada bilərlər. Həmin ittifaqlar qanunvericiliyə uyğun qaydada qeydiyyata alınmalıdır.

2. Bələdiyyə ittifaqlarına bələdiyyələrin səlahiyyətləri verilə bilməz.

Maddə 11. Bələdiyyələrin möhürü, stampı, bank hesabı

Bələdiyyələr hüquqi şəxsdirlər, onların öz möhürü, stampı və bankda hesabı olur.

II fəsil Bələdiyyələrin ərazi əsasları

Maddə 12. Bələdiyyələrin əraziləri

1. Yerli özünüidarəni Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə təsdiq edilmiş ərazilərdə yaradılan bələdiyyələr həyata keçirirlər.

2. Müəyyən ərazidə əhalinin sayına görə vətəndaşlar yerli özünüidarəni həyata keçirmək hüququndan məhrum edilə bilməzlər.

Maddə 13. Bələdiyyə ərazilərinin müəyyənləşdirilməsi və dəyişdirilməsi

Bələdiyyə ərazilərinin müəyyənləşdirilməsi və dəyişdirilməsi, o cümlədən bələdiyyələr təşkil edilərkən, birləşdirilərkən, *ayrilarkən*, (1) yenidən təşkil edilərkən və ya ləğv olunarkən onların hüdudlarının müəyyənləşdirilməsi və dəyişdirilməsi, *onlarda yaranan sosial-iqtisadi vəziyyət* (1), tarixi və digər yerli xüsusiyyətləri, müvafiq ərazi əhalisinin rəyi nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

III fəsil Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifələri

Maddə 14. Bələdiyyələr və bələdiyyə orqanları

1. Bələdiyyələr Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, *Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə* (8), bu Qanuna və özlərinin nizamnamələrinə əsasən təşkil edilən, bələdiyyə üzvlərindən ibarət olan seçkili yerli özünüidarə orqanlarıdır.

2. Bələdiyyələrin say tərkibi *Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi* (8) ilə müəyyənləşdirilir.

3. Bələdiyyələrin nizamnamələrinə uyğun olaraq bələdiyyə orqanları yaradılır və onlara yerli özünüidarə məssələlərini həll etmək üçün səlahiyyətlər verilir.

4. Bələdiyyələr və onların orqanları dövlət hakimiyyəti orqanları sistemində daxil deyildir. Dövlət orqanları və dövlətin vəzifeli şəxsləri tərəfindən yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinə yol verilmir.

5. Bələdiyyələrin və onların orqanlarının strukturu bu Qanuna və bələdiyyələrin nizamnamələrinə uyğun müəyyənləşdirilir.

Maddə 15. Bələdiyyə üzvü

1. **Bələdiyyə üzvü** - bələdiyyə seçkilərində seçilmiş, mandati ərazi seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş şəxsdir.

Bələdiyyənin iclaslarında bələdiyyə üzvünün müzakirə olunan məsələlər barəsində çıxış etmək, təkliflər və düzəlişlər vermək, qeydlər etmək, çıxış edənlərə və ya təyin edilməsinə razılıq verilən vəzifələrə göstərilmiş namizədlərə sual vermək, arayış vermək, səs-vermədə iştirak etmək hüququ vardır.

2. Əmək haqqını bələdiyyədən alan bələdiyyə üzvünün əsas iş yeri bələdiyyə hesab olunur. Əmək haqqı bələdiyyə tərəfindən ödənilməyən bələdiyyə üzvü öz səlahiyyətini həyata keçirərkən istehsal və ya xidmət fəaliyyətini dayandırır. Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin və tərkibinə seçildiyi daimi komissiyasının iclasları zamanı daimi iş yerində orta əmək haqqı saxlanılmaqla öz istehsal və ya xidmət vəzifəsini yerinə yetirməkdən azad edilir.

3. Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin, bələdiyyənin iclasları arasındaki dövrə isə bələdiyyə sədrinin qabaqcadan razılığı olmadan əmək müqaviləsi ilə işlədiyi yerdə müdürüyyətin təşəbbüsü ilə işdən çıxarıla bilməz, yaxud intizam tənbehi qaydasında azmaaşlı işə keçirilə bilməz.

4. Bələdiyyə üzvü 6 ayda bir dəfədən az olmayaraq seçicilərinə hesabat verir.

5. Bələdiyyə üzvü daimi yaşamaq üçün bələdiyyənin hüdüdlerindən kənara köcdükdə və ya başqa səbəblərdən öz bələdiyyə ərazisində bələdiyyə üzvlüyü vəzifələrini yerinə yetirə bilmədikdə bələdiyyə üzvlüyü səlahiyyətlərini öhdəsindən götürməsi haqqında bələdiyyəyə ərizə verir.

Bələdiyyənin növbəti yığıncağı bələdiyyə ərazisinə baxıb müvafiq qərar qəbul edir və bu qərarı həmin dairənin seçicilərinin nəzəri-nə çatdırır.

6. Bələdiyyə üzvü səlahiyyət müddəti ərzində hər hansı səbəbdən bələdiyyə tərkibində çıxdıqda müvafiq bələdiyyə ərazisində

Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə (8) uyğun olaraq seçkilər keçirilir.

Maddə 16. Bələdiyyənin iclası

1. Bələdiyyənin iclasları ayda bir dəfədən az olmayaraq bələdiyyənin sədri tərəfindən çağırılır.

Bələdiyyənin iclası bələdiyyə üzvlərinin yarıdan çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

2. Bələdiyyənin iclasları bələdiyyə ərazisində yaşayan əhalinin azı on faizinin, yaxud bələdiyyə üzvlərinin üçdə bir hissəsinin təşəbbüsü ilə çağırılır.

3. Bələdiyyənin iclaslarında bələdiyyə üzvlərinin və digər iştirakçıların məsuliyyəti bələdiyyənin nizamnaməsi ilə tənzimlənir.

4. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 145-ci maddəsinin II hissəsinə uyğun olaraq, bələdiyyə iclaslarında baxılan məsələlərə dair bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qərarlar qəbul edilir.

5. Bələdiyyənin bütün iclasları protokollaşdırılır.

Maddə 17. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları

1. Bələdiyyə öz səlahiyyətinə aid məsələlərin qabaqcadan nəzərdən keçirilməsi və hazırlanması üçün, habelə bələdiyyənin qərarlarının həyata keçirilməsinə yardım göstərilməsi, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların fəaliyyətinə nəzarət üçün daimi və başqa komissiyalar yarada bilər.

2. Daimi və başqa komissiyalar səlahiyyətləri daxilində fəaliyyətlərinin təşkili məqsədilə öz işinə ekspertlər cəlb edə bilər.

3. Daimi və başqa komissiyalar yaradılarkən yerli əhəmiyyətli məsələlər nəzərə alınır və onlar "Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları haqqında" əsasnamə, bələdiyyənin nizamnaməsi əsasında fəaliyyət göstərirlər.

4. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarının əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

1) yerli əhəmiyyətli sosial müdafiə və sosial inkişaf, ekologiya, iqtisadi inkişaf, yerli xidmət üzrə proqramlar hazırlanıb, bələdiyyənin iclasına və ya yerli əhalinin müzakirəsinə çıxarmaq;

2) yerli əhəmiyyətli məsələləri müzakirə etmək, bələdiyyə iclaslarında müzakirə üçün proqramlar, arayışlar, qərar layihələri və başqa materiallar hazırlamaq;

- 3) bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlamaq;
- 4) seçicilərin tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinin təşkilinə və yoxlanılmasına kömək etmək.

5. Daimi və başqa komissiyalar onları seçmiş bələdiyyə qarşısında məsəliyyət daşıyır və ona hesabat verir.

Maddə 18. Bələdiyyənin icra orqanı

Bələdiyyənin icra orqanı onun icra aparatıdır. İcra aparatı bələdiyyənin sədrindən və onun bu Qanunla və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada formalasdırığı struktur bölmələrindən və bələdiyyənin nizamnaməsinə müvafiq surətdə yaradılan digər icra strukturlarından ibarətdir.

Bələdiyyənin icra aparatının fəaliyyətinə bələdiyyənin sədri rəhbərlik edir.

Yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi və sosial inkişaf programlarını həyata keçirmək üçün yaradılan icra strukturlarının rəhbərlərini Bələdiyyə iclasının (12) qərarına əsasən bələdiyyənin sədri təyin edir.

Maddə 19. Bələdiyyənin sədri və sədr müavini

1. Bələdiyyənin sədri yeni seçilmiş bələdiyyənin birinci iclasında bələdiyyə üzvləri sırasından açıq və ya gizli səsvermə yolu ilə seçilir. Bələdiyyənin sədri bələdiyyə üzvlərinin yarısından çoxunun səsini topladıqda seçilmiş hesab olunur.

2. Ehtiyac olduqda bələdiyyə bələdiyyə sədrinin müavinlərini seçir. Bələdiyyə sədrinin müavinləri bələdiyyə üzvləri sırasından açıq və ya gizli səsvermə yolu ilə seçilir. Bələdiyyə sədrinin müavinləri bələdiyyə üzvlərinin yarından çoxunun səsini topladıqda seçilmiş hesab olunur.

3. Bələdiyyənin sədri və onun müavinləri aşağıdakı hallarda bu maddənin 1-ci və 2-ci bəndlərində göstərilən qaydada vaxtından əvvəl vəzifədən azad edilə bilərlər:

- 1) öz arzusu ilə vəzifədən çıxməq barədə yazılı müraciət etdikdə;
- 2) bələdiyyə iclasının səlahiyyətlərinə aid olan məsələlər barədə təkbaşına sərəncam verdikdə;
- 3) bələdiyyə qərarlarının icrasını təmin etmədikdə (qanunvericiliyə zidd olan və həlli imkan səlahiyyətlərindən kənar qərarlar istisna olmaqla);
- 4) əmək qabiliyyətinin fasiləsiz olaraq 6 aydan çox müddətdə tam itirməsi ilə əlaqədar vəzifəsini yerinə yetirə bilmədikdə;
- 5) qanunvericiliklə üzərinə qoyulmuş vəzifələri 3 ay müddətində yerinə yetirmədikdə;

6) qanunvericilikdə və bələdiyyənin nizamnaməsində nəzərdə tutulmuş digər hallarda. (12)

4. Bələdiyyənin sədri əmr və sərəncamlar verir, bələdiyyənin qərarlarını imzalayıır.

5. Bələdiyyə sədrinin müavini bələdiyyə sədrinin ona aid etdiyi məsələləri həll edir, bələdiyyə sədri olmadıqda onun səlahiyyətlərini həyata keçirir.

Maddə 20. Bələdiyyə üzvlərinin statusu (12)

1. Bələdiyyə üzvlərinin (12) öz səlahiyyətlərini maneəsiz və səmərəli həyata keçirilməsinə, hüquqlarının, şərəf və ləyaqətinin müdafiəsinə dövlət təminat verir.

2. Bələdiyyə üzvünün səlahiyyət müddəti beş ildir.

3. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri yalnız bələdiyyənin səlahiyyət müddətində qüvvədədir. Çıxarılib (12).

4. Bələdiyyə üzvləri (12) bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun olaraq öz səlahiyyətlərini daimi əsasda icra edə bilərlər.

5. Öz səlahiyyətlərini daimi əsasda icra edən bələdiyyə üzvlərinin (12) bu vəzifelərdə çalışmaqla bağlı sosial təminatları Azərbaycan Respublikasının Qanunları və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyənləşdirilir.

Maddə 21. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi əsasları

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri aşağıdakı hallarda itirilmiş hesab edilir:

1) barəsində məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittihəm hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqinə dair qərarı olduqda;

2) fəaliyyət qabiliyyətsizliyi və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmə tərəfindən müəyyən edildikdə;

3) Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığından çıxdıqda, başqa dövlətin vətəndaşlığını qəbul etdikdə və ya digər dövlət qarşısında öhdəlik götürdükdə;

4) vəfat etdikdə;

5) məhkəmə tərəfindən ölmüş elan edildikdə və ya itkin düşmüş hesab edildikdə.

Maddə 22. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi əsasları

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə onların səlahiyyət müddəti qurtardıqda xitam verilir.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə aşağıdakı əsaslara görə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər:

1) bələdiyyə seçkiləri zamanı səslərin düzgün hesablanması aşkar edildikdə;

2) öz arzusu ilə bələdiyyə üzvlüyündən çıxməq barədə yazılı ərizə verdikdə;

3) bələdiyyə üzvlüğünə namizədlər üçün qanunla müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gəlmədiyi aşkar edildikdə;

4) qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarında məsul vəzifə tutduqda;

5) dörd aydan artıq müddətdə xəstəliyi ilə əlaqədar vəzifəsini yerinə yetirməsinin qeyri-mümkünlüyü barədə məhkəmə tərəfindən təşkil edilmiş xüsusi hekim komissiyasının rəyi olduqda;

6) bələdiyyənin nizamnaməsində göstərilən müddətdə bələdiyyə iclaslarını üzrsüz səbəbdən buraxdıqda.

Maddə 23. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi qaydası

Bu Qanunun 21-ci və 22-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş əsaslar olduqda bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 144-cü və 145-ci maddələrinə müvafiq surətdə bələdiyyə iclasının sadə səs çoxluğu ilə qəbul etdiyi qərarı əsasında həll edilir.

Bu Qanunun 21-ci maddəsinin 1-ci, 2-ci, 3-cü, 5-ci bəndlərində və 22-ci maddəsinin 1-ci, 3-cü, 5-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş əsaslar olduqda bələdiyyənin qərarı məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarından sonra qəbul edilir.

Maddə 24. Bələdiyyələrin digər orqanları və vəzifəli şəxsləri

Bələdiyyənin nizamnaməsində digər orqanların yaradılması və müvafiq vəzifəli şəxslərin təyin olunması nəzərdə tutula bilər.

Maddə 25. Bələdiyyə qulluğu

1. Bələdiyyə orqanlarında vəzifə tutan şəxslər bələdiyyə qulluqçularıdır.

2. Bələdiyyə qulluğunun hüquqi tənzimlənməsi, o cümlədən bələdiyyə qulluqçusunun statusu, bələdiyyə qulluğunun həyata keçirilməsi şərtləri və qaydası Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, qanunları və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

3. Bələdiyyə orqanlarında qulluq müddəti dövlət qulluğu haqqında qanunvericiliyə uyğun olaraq güzəştlər və təminatlar verilməsi üçün hesablanmış staja daxil edilir.

IV fəsil

Vətəndaşların öz iradəsinin birbaşa ifadə etməsi və yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin digər formaları

Maddə 26. Yerli rəy sorğusu

1. Yerli əhəmiyyətli məsələlərə dair yerli rəy sorğusu təyin edilə bilər.

2. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi haqqında qərarı bələdiyyə nizamnaməsinə uyğun olaraq öz təşəbbüsü ilə və ya əhalinin tələbi əsasında qəbul edir.

3. Bələdiyyə ərazisində yaşayan və seçki hüququ olan bütün vətəndaşların yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ vardır. Yerli rəy sorğusunda vətəndaşlar bilavasitə və gönüllülük əsasında iştirak edirlər.

4. *Yerli rəy sorğusunda səsvermə gizli keçirilir, vətəndaşların öz iradəsinin ifadə etməsi üzərində nəzarətə yol verilmir.* (2)

5. Yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi və keçirilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq tənzimlənir.

Maddə 27. Bələdiyyələrə seçkilər

1. Bələdiyyələrə seçkilər vətəndaşların qanunla müəyyənləşdirilmiş seçki hüquqları təmin edilməklə, ümumi, bərabər, birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi, gizli səsvermə yolu ilə həyata keçirilir.

2. Bələdiyyələrə seçkilər *Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə* (8) uyğun keçirilir.

3. Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları bələdiyyələrə seçkilərin demokratik əsasda keçirilməsinə təminat verirlər.

Maddə 28. Vətəndaşların yiğincaqları

1. Əhalisi 500 nəfərdən az olan bələdiyyələrdə yerli əhəmiyyətli məsələlərə münasibət bildirmək, təkliflər irəli sərmək, kollektiv rəy söyləmək, qərarlar qəbul etmək məqsədi ilə həmin bələdiyyə ərazilərində vətəndaşlar öz yiğincaqlarını keçirə bilərlər.

2. Vətəndaşların yaşıncılarında həmin bələdiyyə ərazilərində yaşayın 18 yaşı tamam olmuş vətəndaşların iştirak etmək hüququ vardır.

3. Vətəndaşların yaşıncılarında bələdiyyənin nizamnaməsi və başqa qərarlar qəbul edilir, dəyişdirilir və ləğv olunur.

4. Vətəndaşların yaşıncıları bələdiyyənin ərazisində yaşayın və səsvermə hüququ olan vətəndaşların azı 25 faizi iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

Maddə 29. Əhalinin bələdiyyə akrları yaratmaq təşəbbüsü

Bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun olaraq, əhalinin yerli əhəmiyyətli məsələlərə dair bələdiyyə akrları yaratmaq təşəbbüsü göstərmək hüququ vardır. Yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində əhalinin bələdiyyələrə verdiyi bələdiyyə akrlarının layihələri hökmən əhalinin nümayəndələrinin iştirakı ilə açıq iclaslarda müzakirə olunmalı, nəticələri rəsmən elan edilməlidir.

Maddə 30. Vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciəti

1. Vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə fərdi və kollektiv surətdə müraciət etmək hüququ vardır.

2. Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri vətəndaşların müraciətlərinə mahiyyəti üzrə bir ay ərzində cavab verməlidirlər.

Bələdiyyələr torpaq sahəsi əldə etmək istəyən hüquqi və fiziki şəxslərin ərizələrinə 10 gün müddətində baxırlar. (5)

3. Vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə, müraciətlərinə cavab verilməsi müddətlərinin və qaydasının pozulması bu Qanuna, Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarına əsasən müvafiq məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 31. Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsində əhalinin iştirakının digər formalı

Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsində vətəndaşlar bu qanunla nəzərdə tutulmuş formalarla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, bu Qanuna, başqa qanunlara və bələdiyyənin nizamnaməsinə zidd olmayan digər formalarda da (məhəllə komitələri, assosiasiyanlar xeyriyyə təşkilatları və s.) iştirak edə bilərlər.

V fəsil

Yerli özünüidarənin iqtisadi əsasları

Maddə 32. Yerli özünüidarənin iqtisadi əsasları

1. Yerli özünüidarənin iqtisadi əsaslarının bələdiyyə mülkiyyəti, yerli maliyyə, dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyələrin istifadəsinə verilmiş bələdiyyə əhalisinin tələbatının ödənilməsinə xidmət edən əmlak təşkil edir.

2. Bələdiyyə öz əmlakına dair mülkiyyətçi hüququna malikdir, yəni sərbəst olaraq əmlakına sahiblik edir, ondan istifadə edir və ona sərəncam verir.

Maddə 33. Bələdiyyə mülkiyyəti

1. Bələdiyyə mülkiyyətinin tərkibinə yerli vergilər və ödənişlər hesabına formalasən yerli büdcənin vəsaiti, bələdiyyənin büdcədənkənar fondları, bələdiyyə əmlakı, habelə bələdiyyə torpaqları, bələdiyyə müəssisələri və təşkilatları, bələdiyyə mənzil fondları və qeyri-yaşayış binaları, dövlət və xüsusi mülkiyyətdə olmayan yollar, bələdiyyə, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idman müəssisələri, digər daşınar və daşınmaz əmlak daxildir.

2. Bələdiyyələr bələdiyyə mülkiyyətini idarə edirlər. Bələdiyyə mülkiyyətinin tərkibinə daxil olan əmlak barəsində mülkiyyət hüququnu bələdiyyələr, Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hallarda isə bilavasitə əhali həyata keçirir.

3. Qanuna uyğun olaraq bələdiyyələr bələdiyyə mülkiyyəti obyektlərini fiziki və hüquqi şəxslərin müvəqqəti və ya daimi istifadəsinə, icarəsinə verə bilər, qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada özgəninkiləşdirə bilər, habelə bələdiyyə mülkiyyətində olan əmlak barəsində başqa əqdlər bağlaya bilər, özəlləşdirilən və ya istifadəyə verilən obyektlərdən istifadə şərtlərini müqavilə və sazişlərlə müəyyənləşdirə bilərlər.

4. Qanuna uyğun olaraq bələdiyyələr yerli əhalinin mənafeyi naminə, bələdiyyənin hüdudları daxilində olan torpaqlardan istifadə şərtlərini müəyyənləşdirə bilərlər.

5. Bələdiyyə mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi qaydasını və şərtlərini əhali bilavasitə və ya bələdiyyə müstəqil surətdə müəyyənləşdirir. Bələdiyyə mülkiyyəti obyektlərinin özəlləşdirilməsindən daxil olan vəsaitlər bütünlükə yerli büdcəyə daxil olur.

6. Bələdiyyə mülkiyyətindən yalnız Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş bələdiyyə vəzifələri üçün istifadə oluna bilər.

7. Dövlət bələdiyyə mülkiyyətini müdafiə edir, subsidiyalar, kreditlər, qrantlar vermək yolu ilə onun artmasına imkan yaratır.

Maddə 34. Bələdiyyələrin hüquqi şəxs yaratmaq hüququ

Qanuna uyğun olaraq bələdiyyələr təsərrüfat fəaliyyəti ilə və qanunvericiliklə qadağan edilməmiş başqa fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün müstəqil hüquqi şəxslər yarada bilər, onların yenidən təşkili və ləğvi məsələlərini həll edə bilərlər.

Maddə 35. Bələdiyyələrin yaratdıqları hüquqi şəxslərlə münasibətləri

1. Bələdiyyələr yaratdıqları hüquqi şəxslərin fəaliyyət məqsədlərini, şərtlərini və qaydasını müəyyənləşdirir, onların məhsulunun (xidmətlərinin) qiymətlərini və tariflərini tənzimləyir, nizamnamələrini təsdiq edir, rəhbərlərini təyin və azad edir, fəaliyyətinə dair hesabatlarını dinişirirlər.

2. Bələdiyyələrin yaratdıqları hüquqi şəxslərin rəhbərləri ilə münasibətləri mülki və əmək qanunvericiliyinə uyğun olaraq qurulur.

Maddə 36. Bələdiyyələrin digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətləri

1. Bələdiyyələrin digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətləri müqavilələr əsasında qurulur.

2. Qanuna uyğun olaraq bələdiyyə orqanları bələdiyyə ərazisinin kompleks sosial-iqtisadi inkişafında hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakını əlaqələndirə bilərlər.

3. Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, bələdiyyələr hüquqi və fiziki şəxslərin təsərrüfat fəaliyyəti üçün məhdudiyyətlər müəyyənləşdirə biləzlər.

Maddə 37. Bələdiyyə sifarişi

Bələdiyyələr öz maddi və maliyyə vəsaitlərindən istifadə edilməklə bələdiyyə ərazisinin abadlaşdırılması, əhaliyə kommunal xidmətlər göstərilməsi, sosial infrastruktur obyektlərinin tikintisi və təmiri, müvafiq ərazi əhalisinin möişət və sosial-mədəni tələbatının ödənilməsi üçün zəruri məhsulların istehsalı, xidmətlərin göstərilməsi və digər işlərin görülməsi üçün sifarişçi kimi çıxış edə bilərlər.

Maddə 38. Bələdiyyələrin xarici iqtisadi fəaliyyəti

Bələdiyyələr yerli əhalinin mənafeyi üçün qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada xarici iqtisadi fəaliyyətlə məşğul ola bilər.

Maddə 39. Yerli büdcələr

1. Yerli büdcələr bələdiyyə bütçələrindən ibarətdir.
2. Yerli büdcələrin *tərtibini, təsdiqini və icrasını*, (9) onların icrasına nəzarəti bələdiyyələr müstəqil həyata keçirirlər.

Maddə 40. Yerli büdcənin mədaxili və məxarıcı

1. Yerli vergiler və ödənişlər, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 73-cü maddəsinin II hissəsində və 144-cü maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulmuş əsaslarla qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfindən bələdiyyəyə verilmiş əlavə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün bələdiyyə üzrə ayrılmış müvafiq zəruri maliyyə vəsaiti, bələdiyyə əmlakının özəlləşdirilməsindən, bələdiyyə əmlakının icarəyə verilməsindən, yerli lotereyalardan, *bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə yerləşdirilən küçə reklamlarına görə daxil olan ödənişlər* (4), bələdiyyə, müəssisə, idarə və təşkilatlarının mənfəətindən tutulan vergi, dotsasiyalar, subvensiyalar, transfert ödənişləri, qanuna və bələdiyyələrin qərarlarına müvafiq surətdə digər mədaxil, habelə bələdiyyələrin fəaliyyəti nəticəsində yaranan başqa vəsait yerli büdcələrin mədaxilini təşkil edir.

2. Bələdiyyələr yerli büdcələrin vəsaiti barəsində müstəqil sərəncam verirlər.

3. Yerli büdcələrin mədaxil və məxaric hissələrində yerli əhəmiyyətli məsələlərin həllinin və bələdiyyələrə *qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları* (9) tərəfindən verilən səlahiyyətlərin həyata keçirilməsinin maliyyələşdirilməsi ayrılıqda nəzərdə tutulur.

Maddə 41. Yerli büdcələrin təmin edilməsi

1. Qanuna uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları bələdiyyələrə verilmiş səlahiyyətlərin normal yerinə yetirilməsi kifayət edən yerli büdcələrin zəruri xərclərinin ödənilməsi üçün gəlir mənbələrini təsbit etmək yolu ilə bələdiyyələrin büdcələrini formalasdırırlar.

2. Yerli büdcələrin mədaxil hissəsi Azərbaycan Respublikasının Dövlət büdcəsi qəbul edilərkən müvafiq bələdiyyələr üzrə hər il nəzərdə tutulur. *Yerli büdcələrin xərclərinin öz gəlirləri ilə təmin*

olunmayan hissəsi (yerli büdcənin kasıri) dövlət bütçəsindən alınan dətasiya ilə örtülsə bilər. (9)

3. Bələdiyyələr onların məşğuliyyət dairəsinə aid edilmiş sahələrdə əhalinin əsas yaşayış tələbatının ödənilməsini dövlət sosial standartlarından aşağı səviyyədə təmin edə bilməzlər. Bu standartların yerinə yetirilməsində dövlət müvafiq ayırmaları (3) yerli büdcələrin mədaxilinə təsbit etmək yolu ilə bələdiyyələrə kömək göstərə bilər.

4. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən qeydiyyata alınması qaydaları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 42. Ayrı-ayrı dövlət səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsinin maliyyələşdirilməsi və bələdiyyə orqanlarının əlavə xərclərinin kompensasiyası

1. *Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları bələdiyyələrə əlavə səlahiyyətlər həvalə etdikdə onları bu səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri maliyyə vəsaiti ilə təmin edirlər. (9)*

2. Azərbaycan Respublikası *icra hakimiyyəti orqanlarının (9) qəbul etdikləri qərarlar nəticəsində bələdiyyənin məxarici artıb mədaxili azalırsa, qərar qəbul etmiş orqanlar kompensasiya ödəyirlər*. Kompensasiyanın məbləği müvafiq qərarın qəbul olunması ilə bir vaxtda müəyyənləşdirilir. Bələdiyyələrin əlavə xərclərinə səbəb olan dövlət orqanlarının qərarlarını bələdiyyələr onlara kompensasiya kimi verilmiş vəsait həddində həyata keçirirlər.

Maddə 43. Yerli vergilər və ödənişlər

1. Yerli vergiləri, ödənişləri, habelə onların ödənilməsi üzrə güzəştələri bələdiyyələr Azərbaycan Respublikasının *Vergi Məcəlləsinə və (3) qanunlarına uyğun müəyyənləşdirirlər*.

2. *Bələdiyyələr qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada məqsədli layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün yerli rəy sorğusunun nəticəsinə əsasən hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən ödənilən könüllü birdəfəlik ödənişlər tətbiq edilə bilər. (5)*

3. Yerli vergilər və ödənişlər ilə bağlı qərarlar bələdiyyə üzvlərinin üçdə iki səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Maddə 44. Bələdiyyələrin təbii ehtiyatlardan istifadə üçün ödənişlər almaq hüququ

Çıxarılib (5).

Maddə 45. Bələdiyyələrin bütçədən kənar fondları

Bələdiyyələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada və şərtlərlə məqsədli bütçədən kənar fondlar yarada bilərlər.

Maddə 46. Bələdiyyələrin kredit münasibətlərində iştirakı

Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq bələdiyyələr bələdiyyə lotereyaları buraxa, *kreditlər ala bilərlər. (11)*

VI fəsil

Yerli özünüidarənin hüquqi təminatları

Maddə 47. Yerli özünüidarənin hüquqlarını məhdudlaşdırmağın qadağan olunması

Yerli özünüidarənin Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyənləşdirilmiş hüquqlarının məhdudlaşdırılması qadağandır.

Konstitusiya quruluşunun qorunması, ölkənin müdafiəsinin və dövlətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə vətəndaşların yerli özünüidarəni həyata keçirmək hüquqları yalnız qanuna əsasən və qanuna müəyyənləşdirilmiş müddətə məhdudlaşdırıla bilər.

Maddə 48. Bələdiyyə qərarlarının məcburiliyi

1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 145-ci maddəsinə uyğun olaraq, bələdiyyənin qərarları bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. *Bələdiyyələr qərar qəbul etdiyi undan 15 gündən gec olmayıaraq onun surətini bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqanə göndərməlidirlər. (10)*

2. Bələdiyyənin qəbul etdiyi qərarlar bələdiyyənin ərazisində yerləşən hüquqi və fiziki şəxslərin hüquq və səlahiyyətlərinin pozulmasına yönəldilə bilməz.

3. Bələdiyyənin öz səlahiyyətləri daxilində qəbul etdiyi qərarlar təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayıaraq, bələdiyyənin ərazisində yerləşən bütün hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən hökmən icra edilməlidir.

4. Bələdiyyə qərarları onları qəbul etmiş orqanlar tərəfindən ləğv oluna və ya məhkəmənin qərarı ilə etibarsız sayıla bilər.

5. Bələdiyyə qərarlarının icra edilməməsi qanuna müvafiq surətdə məsuliyyətə səbəb olur.

Maddə 49. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin müraciətlərinə baxılması

Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin müraciətlərinə dövlət orqanları, siyasi partiyalar, ictimai birliklər, həmkarlar ittifaqı təşkilatları, digər şəxslər və onların vəzifəli şəxsləri bir ay müddətində baxmalıdır.

Maddə 50. Yerli özünüidarənin məhkəmə müdafiəsi

Bələdiyyənin ərazisində yaşayan vətəndaşlar, bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxsləri dövlət hakimiyyəti orqanlarının və dövlətin vəzifəli şəxslərinin, bələdiyyələri və bələdiyyə orqanlarının və bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin, bələdiyyənin yaratdığı hüquqi şəxslərin, habelə ictimai birliklərin yerli özünüidarənin hüquqlarını pozan aktlarının etibarsız sayılması barədə məhkəməyə iddia verə bilərlər.

VII fəsil

Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyəti, onların fəaliyyətinə nəzarət

Maddə 51. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyəti

Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri hüquqa zidd hərəkətlərə və hərəkətsizliyə görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 52. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin fəaliyyətinə inzibati nəzarət

Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı bələdiyyə: bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına riayət edilməsinə inzibati nəzarəti həyata keçirir. *Bələdiyyələrin müvafiq komissiyaları və seçicilər bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzərətin həyata keçirilməsinə cəlb edilə bilərlər. (10)*

Maddə 53. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən məhkəməyə şikayət verilməsi

Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) məhkəməyə qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada şikayət verilə bilər.

VIII fəsil

Yekun və keçid müddəələri

Maddə 54. Bələdiyyə mülkiyyətinin formallaşması

1. Dövlət yerli əhəmiyyətli məsələlərin həlli üçün zəruri olan torpaq payı və dövlət mülkiyyəti obyektlərini bələdiyyələrin mülkiyyətinə verir.

2. Dövlət mülkiyyəti obyektlərinin bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi ilə bağlı yaranan mübahisələr məhkəmə qaydasında həll edilir.

3. Bələdiyyə ərazisində bələdiyyə mülkiyyətinin olmaması bələdiyyə yaratmaqdan imtina edilməsinə əsas vermir.

Maddə 55. Vətəndaşların ilk yiğincığının çağırılması

Vətəndaşların ilk yiğincığını təşəbbüs qrupu çağırır.

Təşəbbüs qrupunun yaradılması, vətəndaşların yiğincاقlarının çağırılması, keçirilməsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının müvafiq təlimati ilə tənzimlənir.

Maddə 56. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

Dərci: 28 iyul 1999-cu il

**“Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
(27 iyul 1999, N 162)**

Əlavə və dəyişikliklər:

1) 24.08.2002.d.t.27.08.2002

“Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

-qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

– dövlət mülkiyyətinin və bələdiyyə mülkiyyətinin bölünməsinə dair təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– bələdiyyə vergilərinə dair təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– "Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi" qaydalarının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– "Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyata alınması" qaydalarının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– bələdiyyələrə təbii ehtiyatlardan istifadə üçün ödənişlərə dair təklifləri hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– bələdiyyə qərarlarının icra edilməməsinə görə məsuliyyəti müəyyən edən qanun layihəsi hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

– öz səlahiyyətləri daxilində "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təvsiyə edilsin ki, bələdiyyələrin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı olan bələdiyyə mülkiyyətinin özgəninkiləşdirilməsi, bələdiyyə qulluğu, yerli rəy sorğusu, yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin formaları, vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli

şəxslərinə müraciətləri, bələdiyyə (yerli) büdcələri haqqında və digər Azərbaycan Respublikası qanunlarının layihələrini qısa müddətə hazırlayıb qəbul etsin.

3. Müəyyən edilsin ki:

– "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində, 8-ci maddəsinin 4-cü bəndində "Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktları" müəyyən edildikdə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları nəzərdə tutulur;

– "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində, 8-ci maddəsinin 4-cü bəndində "Naxçıvan Muxtar Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının aktları" müəyyən edildikdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları nəzərdə tutulur;

– "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və 8-ci maddəsinin 3-cü bəndində "və 52-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı"nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi və Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirilər.

– "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 41-ci maddəsinin 4-cü bəndində nəzərdə tutulmuş "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı"nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına tövsiyə edilsin ki, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 55-ci maddəsinin ikinci abzasında nəzərdə tutulmuş təşəbbüs qruplarının yaradılması, vətəndaşların yığıncaqlarının çağırılması, keçirilməsi qaydaları barədə təlimatı iki ay müddətində hazırlanıb təsdiq etsin.

**Bələdiyyənin nümunəvi nizamnaməsinin
təsdiq edilməsi haqqında**
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(15 oktyabr 1999, N 709-IQ)

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

- “Bələdiyyənin nümunəvi nizamnaməsi” təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).
- Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikasının
1999-cu il 15 oktyabr tarixli Qanunu
ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyənin nümunəvi nizamnaməsi

Əlavə və dəyişikliklər:

- 23 noyabr 2001, q.m.t. 29.12.01
- 3 dekabr 2002, q.m.t. 16.01.2003
- 30 dekabr 2003, q.m.t. 01.02.2004
- 30 dekabr 2004, q.m.t. 10.02.2005

I. Bələdiyyənin adı

Bələdiyyə onun yerləşdiyi ərazinin adı ilə adlandırılır.

II. Bələdiyyə orqanının ünvanı

Bələdiyyə orqanının ünvanı onun yerləşdiyi şəhər, şəhərdə rayon, qəsəbə, kənd, kçə və müvafiq binanın nömrəsidir.

III. Bələdiyyənin hüdudları

Bələdiyyənin hüdudları onun yerləşdiyi ərazinin sərhədləri ilə müəyyənləşdirilir.

IV. Bələdiyyənin fəaliyyətinin təşkili
Bələdiyyənin icası

- Bələdiyyənin icası bələdiyyə üzvlərinin ümumi yığıncağıdır.
- Bələdiyyə iclaslarında aşağıdakı məsələlər həll edilir:
  - bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin tanınması, qanunla müəyyən edilmiş hallarda onların səlahiyyətlərinin itirilməsi və səlahiyyətlərinə xitam verilməsi;
  - bələdiyyənin rəqlamentinin təsdiq edilməsi;
  - bələdiyyənin sədrinin və onun müavinlərinin, daimi və başqa komissiyaların seçiləməsi;
    - yerli vergilərin (1) dərəcələrinin aşağı salınması barədə qərar qəbul edilməsi və yerli ödənişlərin müəyyən edilməsi (2);
    - yerli büdcənin və onun icrası haqqında hesabatların təsdiq edilməsi;
    - bələdiyyə mülkiyyətinə sahiblik, ondan istifadə və onun barəsində sərəncam;
    - yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf proqramlarının qəbul və icra edilməsi;
    - yerli iqtisadi proqramların qəbul və icra edilməsi;
    - yerli ekoloji proqramların qəbul və icra edilməsi.
  - 3. Bələdiyyə üzvləri Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə (3) əsasən seçilirlər.

Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları

- Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları bələdiyyə üzvlərindən ibarətdir.
  - 2. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarının əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:
    - Yerli əhəmiyyətli sosial müdafiə və sosial inkişaf, ekoloji, iqtisadi inkişaf, yerli xidmət üzrə proqramlar hazırlanıb bələdiyyənin iclasına və ya yerli əhalinin müzakirəsinə çıxarmaq;
    - yerli əhəmiyyətli məsələləri müzakirə etmək, bələdiyyə iclaslarında müzakirə üçün proqramlar, arayışlar, qərar layihələri və başqa materiallar hazırlamaq;
    - bələdiyyə və onun icra aparıcı üçün təkliflər hazırlamaq;
    - seçicilərin tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinin təşkilinə və yoxlanılmasına kömək etmək.

3. Bələdiyyənin daimi və başqa komissiyaları bələdiyyə iclaslarında təşkil edilir.

Bələdiyyənin icra orqanı

1. Bələdiyyənin icra orqanı onun icra aparatıdır.
2. Bələdiyyənin icra aparatı yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi, ekoloji, sosial müdafiə və sosial inkişaf programlarını həyata keçirmək üçün yaradılan idarə, şöbə və digər struktur bölmələrdən ibarət olabilir.

3. Yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi və sosial programlarını həyata keçirmək üçün yaradılan icra strukturların rəhbərlərini bələdiyyənin qərarına əsasən, digər işçilərini işə birbaşa bələdiyyənin sədri vəzifəyə təyin edir.

4. Bələdiyyənin icra aparatının strukturu onun qarşısında duran vəzifələrdən və maliyyə vəziyyətindən asılı olaraq bələdiyyə iclasının qərarı ilə təsdiq edilir.

5. Bələdiyyənin icra aparatının səlahiyyətlərinə aşağıdakılardır:

- bələdiyyəyə baxılmaq və təsdiq edilmək üçün təqdim edilən bütçə, plan, program və qərar layihələrinin hazırlanması;
- bələdiyyənin qəbul etdiyi qərarların yerinə yetirilməsi;
- bələdiyyə sədrinin qəbul etdiyi qərarların yerinə yetirilməsi;
- bələdiyyənin qanunla müəyyən olunmuş səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsinin təşkili;
- bələdiyyə mülkiyyətinin və bələdiyyənin istifadəsinə verilmiş başqa mülkiyyətin idarə edilməsi;
- bələdiyyə əmlakının texniki inventarizasiyasının aparılması;
- qanunvericiliyə əsasən ona həvalə edilmiş digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

Vətəndaşların yığıncaqları

Qanunla müəyyən olunmuş hallarda bələdiyyələrdə yerli əhəmiyyətli məsələlərə münasibət bildirmək, təkliflər irəli sürmək, kollektiv rəy söyləmək, qərarlar qəbul etmək məqsədi ilə həmin bələdiyyə ərazilərində vətəndaşlar öz yığıncaqlarını keçirə bilərlər.

Vətəndaşların yığıncaqlarında həmin bələdiyyə ərazisində yaşayış 18 yaşı tamam olmuş vətəndaşların iştirak etmək hüququ vardır.

Vətəndaşların yığıncaqlarında bələdiyyənin nizamnaməsi və başqa qərarlar qəbul edilir, dəyişdirilir və ləğv olunur.

Vətəndaşların yığıncaqları bələdiyyənin ərazisində yaşayan və səsvermə hüququna olan vətəndaşların azı 25 faizi iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

V. Bələdiyyə sədri və sədr müavininin səlahiyyət müddəti

Bələdiyyənin səlahiyyət müddəti ərzində bələdiyyə sədri və sədr müavinin bələdiyyənin qərarı ilə müəyyən olunan müddətdə seçilə bilərlər.

VI. Bələdiyyə aktlarının qəbul edilməsi və qüvvəyə minməsi qaydası

Bələdiyyə iclaslarında baxılan yerli vergilər və ödənişlər ilə bağlı qərarlar bələdiyyə üzvlərinin üçdə iki səs çoxluğu ilə, digər qərarlar isə bələdiyyə üzvlərinin sadə səsçoxluğu ilə qəbul edilir.

Bələdiyyə aktları dərc və ya əhaliyə digər üsulla elan edildiyi gündən qüvvəyə minir.

VII. Bələdiyyələrin, bələdiyyə orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin məsuliyyətinin əsasları və növləri

Bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri öz fəaliyyətlərinə və qəbul etdikləri qərarlara, hüquqazidd hərəkətlərinə (hərəkətsizliyinə) görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

VIII. Bələdiyyə üzvlərinin statusu və sosial təminatları (4)

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyət müddəti beş ildir.

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyətləri onun seçildiyi gündən başlanır və bələdiyyənin yeni tərkibinin işə başladığı gün qurtarılır. *Çıxarılıb* (4).

Bələdiyyə üzvləri (4) öz səlahiyyətlərini daimi əsasla icra edə bilərlər.

Öz səlahiyyətlərini daimi əsasla icra edən bələdiyyə üzvlərinə (4):

- əmək haqqı bələdiyyə bütçəsinin vəsaiti hesabına ödənilir;
- səlahiyyət müddəti onun ümumi və fasiləsiz iş stajına daxil edilir.

Bələdiyyə üzvünə müalicə olunması və istirahət etməsi üçün bələdiyyə bütçəsi hesabına iki aylıq əməkhaqqı məbləğində pul təminati verilir.

Bələdiyyə üzvləri səlahiyyət müddəti qurtardıqdan sonra yeni müddətdə seçiləndikdə bələdiyyə bütçəsinin vəsaiti hesabına üç ay ərzində müavinət alırlar.

IX. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi əsasları və qaydası

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə onların səlahiyyət müddəti qurtardıqda xitam verilir.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə qanunla müəyyən olunmuş əsaslar görə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi bələdiyyə iclasının sadə səs çoxluğu ilə qəbul etdiyi qərarı əsasında həll edilir.

X. Bələdiyyə üzvlərinin, bələdiyyə orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hüquqları üçün təminatlar

Bələdiyyə üzvlərinin, bələdiyyə orqanlarının seçkili vəzifəli şəxslərinin öz səlahiyyətlərini maneəsiz və səmərəli həyata keçirməsinə, onların hüquqlarının, şərəf və ləyaqətinin müdafiəsinə dövlət təminat verir.

XI. Bələdiyyə qulluğu təşkilatının şərtləri və qaydası

Bələdiyyə sədri və bələdiyyənin icra aparatı struktur bölmələrinin rəhbərləri bələdiyyə qulluğu ilə bağlı təşkilati rəhbərliyi həyata keçirir.

Bələdiyyə icra aparatının tərkibi bələdiyyənin fəaliyyət göstərdiyi ərazidən, qarşısında duran vəzifələrdən və maliyyə vəsaitindən aslı olaraq bələdiyyə tərəfindən idarə rəisləri və rəis müavinlərdən, şöbə müdirləri və onların müavinlərdən, mütəxəssislərdən, müfettişlərdən və digər işçilərdən təşkil olunur.

XII. Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin iqtisadi və maliyyə əsasları, bələdiyyə mülkiyyətinə sahibliyi, ondan istifadənin və ona sərəncam verilməsinin ümumi qaydası

Yerli özünüidarənin həyata keçirilməsinin iqtisadi və maliyyə əsasları, bələdiyyə mülkiyyətinə sahibliyi, ondan istifadənin və ona sərəncam verilməsinin ümumi qaydası "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Yerli rəy sorğusu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (30 noyabr 1999, N 764-IQ)

Əlavə və dəyişiklik:

1.30.12.2003, d.t. 01.02.2004

I fəsil Ümumi müddəalar

Maddə 1. Yerli rəy sorğusu anlayışı

Yerli rəy sorğusu - yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşların rəyinin öyrənilməsidir.

Maddə 2. Yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələlər

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və qanunvericiliyi ilə bələdiyyələrin səlahiyyətinə aid edilmiş yerli əhəmiyyətli məsələlər yerli rəy sorğusuna çıxarıla bilər.

Maddə 3. Yerli rəy sorğusuna çıxarılması qadağan olunan məsələlər

Yerli rəy sorğusuna Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və qanunvericiliyi ilə bələdiyyələrin səlahiyyətinə aid edilməmiş məsələlər, bələdiyyənin rayon və şəhər inzibati ərazi tərkibindən çıxməq, muxtarıyyat elan etmək, bələdiyyələrin dövlət tərəfindən müəyyən edilmiş sərhədlərinə dəyişdirmək, insan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını məhdudlaşdırmaq, tarixi, mədəni abidələrə və qoruqlara ziyan vurmaq məqsədi güdən məsələlər çıxarıla bilməz.

Maddə 4. Yerli rəy sorğusunun nəticələrinin hüquqi qüvvəsi

Yerli rəy sorğusunun nəticələrinin hüquqi qüvvəyə minməsi üçün bələdiyyə müvafiq qərar qəbul etməlidir. Həmin qərarın əsasını yerli rəy sorğusunun nəticələri təşkil edir. Bələdiyyənin qərarı bələdiyyə ərazisində məcburi hüquqi qüvvəyə malikdir.

Maddə 5. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsinin prinsipləri

Yerli rəy sorğusu aşağıdakı prinsiplər əsasında həyata keçirilir:

- yerli rəy sorğusunda vətəndaşların bilavasitə və könüllülük əsasında iştirak etməsi;
- yerli rəy sorğusunun ümumi, bərabər və birbaşa seçki hüququ əsasında keçirilməsi;

- yerli rəy sorğusunda səsvermənin gizli keçirilməsi;
- vətəndaşların öz iradəsini ifadə etməsi üzərində nəzarətə yol verilməməsi.

Maddə 6. Vətəndaşların yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ

Bələdiyyələrin ərazisində yaşayan və seçki hüququna malik olan vətəndaşlar yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malikdirlər.

İraqindən, milliyatindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşeyindən, təhsilindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyətindən asılı olmayaraq vətəndaşların yerli rəy sorğusunda birbaşa və ya dolayısı ilə iştirak etmək hüququnun məhdudlaşdırılması qadağandır.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada fəaliyyət qabiliyyətsizliyi təsdiq edilmiş şəxslər yerli rəy sorğusunda iştirak edə bilməzlər.

Maddə 7. Yerli rəy sorğusunda çıxarılan məsələlər barəsində təşviqat aparmaq hüququ

Vətəndaşların, siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının, başqa ictimai birliklərin yerli rəy sorğusunun keçirilməsi tələbinin lehinə və ya əleyhinə, habelə yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin həllinin lehinə və ya əleyhinə qanunvericiliyin tələbləri gözlənilməklə maneəsiz təşviqat aparmaq hüququ vardır.

Maddə 8. Yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı xərclər

Yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

Yerli rəy sorğu komissiyalarının işi üçün icarəyə götürülmüş binaların və avadanlıqların haqqı bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilir.

Maddə 9. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsini istisna edən hallar

Hərbi, yaxudfovqəladə vəziyyət olunan gündən və ya hərbi, yaxudfovqəladə vəziyyət qurtardıqdan sonra üç ay ərzində yerli rəy sorğusu təyin edilə və keçirilə bilməz.

Hərbi, yaxudfovqəladə vəziyyət elan olunduqdan əvvəl yerli rəy sorğusuna çıxarılmış məsələnin müzakirəsi dayandırılır və təyin edilmiş yerli rəy sorğusu başqa vaxta keçirilir.

Yerli rəy sorğusunun nəticələrinin dərc edildiyi gündən bir il müddətində həmin məsələ ilə əlaqədar təkrar yerli rəy sorğusu təyin edilə və keçirilə bilməz.

II fəsil

Yerli rəy sorğusunun təyin edilmə qaydası

Maddə 10. Yerli rəy sorğusunu təyin etmək hüququ

Yerli rəy sorğusunu təyin etmək hüququ bələdiyyələrə məxsusdur.

Yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərarda yerli rəy sorğusunun keçirilməsi tarixi göstərilir, yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin ifadəsi verilir, maliyyələşdirmə qaydası müəyyən olunur və digər məsələlər həll edilir.

Qəbul edilmiş qərar üç gün ərzində yerli kütləvi informasiya vəstələrində elan olunur və müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərilir.

Yerli rəy sorğusunun təyin edilməməsi haqqında qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət edile bilər.

Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət edə bilər.

Şikayətlərə 3 gün müddətində baxılır və müvafiq məhkəmə tərəfindən qəti qərar çıxarılır.

Maddə 11. Yerli rəy sorğusunu keçirmək təşəbbüsü

Yerli rəy sorğusu bələdiyyə orqanının və ya bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşların təşəbbüsü ilə keçirilir.

Bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşlar yerli rəy sorğusunu keçirmək təşəbbüsü ilə o halda çıxış edə bilərlər ki, yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin lehinə müvafiq ərazidə və səsvermə hüququna malik olan vətəndaşların azı 10 faizinin imzası toplansın.

Maddə 12. Yerli rəy sorğusu üzrə təşəbbüs qruplarının yaradılması

Yerli rəy sorğusunu keçirmək təşəbbüsünü həyata keçirmək üçün bələdiyyə ərazisində yaşayan və yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan azı 15 vətəndaşdan ibarət təşəbbüs qrupu yaradılır.

Təşəbbüs qrupu yaratmaq istəyən vətəndaşlar yığıncaq keçirirlər və aşağıdakı məsələlərə baxırlar:

- 1) Təşəbbüs qrupunun yaradılması;
- 2) Yerli rəy sorğusuna məsələnin irəli sürülməsi;
- 3) Səlahiyətli nümayəndənin təyin edilməsi;
- 4) Təşəbbüs qrupunun qeydiyyata alınmaq barədə ərazi rəy sorğu komissiyasına müraciət edilməsi.

Həmin məsələlər yığıncaqda müzakirə edilir və müvafiq qərar qəbul edilir. Yığıncağın gedisi barədə protokol tərtib olunur və protokol təşəbbüs qrupunun üzvləri tərəfindən şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) nömrəsi və seriyası, daimi yaşayış yeri göstərilməklə imzalanır. Təşəbbüs qrupu yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələni düzrüt ifadə etməlidir ki, ona birmənalı cavab verilməsi mümkün olsun.

Maddə 13. Yerli rəy sorğusu üzrə təşəbbüs qruplarının qeydə alınması

Təşəbbüs qrupu yığıncaq keçirdikdən sonra ərazi rəy sorğusu komissiyasına yazılı formada müraciət edir.

Müraciətə təşəbbüs qrupunun yaradılması üçün keçirilən yığıncağın protokolu əlavə olunur.

Ərazi rəy sorğusu komissiyası yuxarıda göstərilən sənədlər təqdim edildiyi gündən başlayaraq 5 gün müddətində onların bu Qanunun 2-ci, 3-cü və 12-ci maddələrinə uyğunluğunu yoxlayır və müvafiq qərar qəbul edir. Təşəbbüs qrupu qeydə alındıqda səlahiyətli nümayəndəyə təşəbbüs qrupunun qeydə alınması barədə şəhadətnamə və bu Qanunun əlavəsində göstərilmiş formada və müvafiq sayda təsdiq edilmiş imza vərəqələri verilir.

Təşəbbüs qrupu qeydə alınmaqdan imtina edilməsindən müvafiq məhkəməyə şikayət edə bilər. Həmin şikayətə 3 gün müddətində baxılır və müvafiq məhkəmə tərəfindən qəti qərar çıxarılır.

Maddə 14. Təşəbbüs qrupu tərəfindən imzaların toplanma qaydaları və müddətləri

Təşəbbüs qrupu qeydiyyat haqqında şəhadətnaməni aldığı andan vətəndaşların imzalarının toplanmasını təşkil edir.

İmzaları yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları toplayırlar.

İmza toplayan şəxs imza vərəqəsini imzalayan vətəndaşın tələbi ilə öz şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etməlidir. Yerli rəy sorğusu keçi-

rilən bələdiyyə ərazisində yaşayan və yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan hər bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşı imza vərəqəsini yalnız bir dəfə imzalaya bilər.

İmza vərəqəsində vətəndaşın imzası ilə yanaşı, onun soyadı, adı, atasının adı, təvəllüdü, yaşayış yerinin ünvani, şəxsiyyət vəsiqəsinin pasportun) seriyası və nömrəsi göstərilir.

İmza toplayan şəxs tərəfindən vətəndaşın imza atmağa məcbur edilməsi və bu məqsədlə ələ alınması yolverilməzdır.

Təşəbbüs qrupu 30 gün ərzində imzalar toplayıb ərazi rəy sorğusu komissiyasına təqdim etməlidir.

Maddə 15. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi tələbinə dair qərarın qəbul edilməsi

Ərazi rəy sorğusu komissiyası imza vərəqələri təqdim edildiyi gündən başlayaraq 5 gün müddətində onların bu Qanunun 11-ci və 14-cü maddələrinə uyğunluğunu yoxlayır və müvafiq qərar qəbul edir.

Maddə 16. Yerli rəy sorğusunun keçirilmə müddəti

Yerli rəy sorğusu onun keçirilməsi haqqında qərarın qəbul edildiyi gündən etibarən 30 gündən tez və 60 gündən gec olmayıaraq keçirilir.

III fəsil

Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi qaydası və nəticələrin müəyyənləşdirilməsi

Maddə 17. Yerli rəy sorğusunun keçirilməsi üzrə komissiyalar

Yerli rəy sorğusunu aşağıdakı komissiyalar hazırlayırlar və keçirlərlər:

- ərazi rəy sorğusu komissiyası;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyaları,

Ərazi rəy sorğusu komissiyasının səlahiyətlərini *qanunvericiliyə* (1) müvafiq yaradılan ərazi seçki komissiyası həyata keçirir.

Maddə 18. Ərazi rəy sorğusu komissiyasının səlahiyətləri

Ərazi rəy sorğusu komissiyası:

- yerli rəy sorğusu keçirilən ərazidə bu Qanunun həyata keçirilməsinə nəzarət edir;

- yerli rəy sorğusu məntəqələrinin hüdudlarını müəyyən edir;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyalarını formalaşdırır;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyətini əlaqələndirir, onların qərar və fəaliyyətdən daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) baxır, bu şikayətlər (ərizələr) üzrə əsaslandırılmış qərarlar qəbul edir;
- yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi üçün ayrılmış pul vəsaitinə sərəncam verir, həmin vəsaiti məntəqə rəy sorğusu komissiyaları arasında bölüşdürür və bu vəsaitin məqsədli xərclənməsinə nəzarət edir;
- məntəqə rəy sorğusu komissiyalarını yerli rəy sorğu bülletenləri və digər sənədlərlə təmin edir;
- yerli rəy sorğusunun maddi-texniki təminatı ilə bağlı başqa məsələləri həll edir;
- yerli rəy sorğusunun nəticələrini müəyyənləşdirir, bu Qanuna uyğun olaraq başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

Maddə 19. Məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının təşkili

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyaları tərəfindən yerli rəy sorğu gününə ən gec 30 gün qalmış təşkil edilir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları *qanunvericiliyə (1)* müvafiq yaradılan məntəqə seçki komissiyalarına uyğun qaydada təşkil edilir.

Maddə 20. Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının səlahiyyətləri

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası:

yarandığı vaxtdan ən gec 3 gün ərzində məntəqə rəy sorğusu komissiyasının ünvanı, telefon nömrəsi, iş vaxtı, habelə səsvermə günü və yeri haqqında vətəndaşlara məlumat verir;

yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə vətəndaşların siyahılarını dürüstləşdirir;

yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahıları ilə tanış olması üçün şərait yaradır, siyahıdakı yanlışlıqlar və səhvlər barədə ərizələrə baxır və onların aradan qaldırılması üçün təxirə salmadan tədbirlər görür;

səsvermə otaqlarının, səsvermə qutularının və başqa avadanlığın hazırlanmasını təmin edir;

yerli rəy sorğusu məntəqəsi ərazisində rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin təbliği üzrə materialların yerləşdirilməsi qaydalarına əməl olunmasına nəzarət edir;

səsvermə günü yerli rəy sorğusu məntəqəsində səsverməni təşkil edir;

yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə səsvermənin nəticələrini müəyyənləşdirir, bu barədə məlumatı ərazi rəy sorğusu komissiyasına təqdim edir;

binaların səsvermə üçün hazırlığını və onların avadanlıqla təchizatını təmin edir;

yerli rəy sorğusunun hazırlanıb keçirilməsinə dair məsələlər üzrə ərizə və şikayətlərə baxır;

həmin məsələlər üzrə müvafiq qərarlar qəbul edir;

bu Qanuna uyğun olaraq başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

Maddə 21. Yerli rəy sorğusu komissiyası üzvünün statusu

Yerli rəy sorğusu komissiyası üzvünün statusu *müvafiq qanunvericiliklə (1)* tənzimlənir.

Maddə 22. Yerli rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyətində aşkarlıq. Yerli rəy sorğusunda müşahidəçilərin iştirakı

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyəti aşkarlıq şəraitində həyata keçirilir.

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının iclaslarında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai birliklərin (təşkilatların), habelə siyasi partiyaların müşahidəçilərinin və kütłəvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır.

Müşahidəçilər ərazi rəy sorğusu komissiyasında akkreditasiyadan keçirlər və bu barədə onlara müvafiq sənəd verilir.

Səsvermə günü məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının öz işinə başladıqları vaxtdan səsvermənin nəticələrinə dair sənədlərin rəsmiləşdirilməsi başa çatanadək müşahidəçilərin və kütłəvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin yerli rəy sorğusu məntəqələrində olmaq hüququ vardır.

Müşahidəçinin yerli rəy sorğusu məntəqəsinə göndəriləcəyi barədə qabaqcadan xəbərdarlıq etmək tələb olunmur.

Müşahidəçilər səsvermənin nəticələrinə dair ərazi və məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının yekun protokolunu ala bilərlər. Bu halda yekun protokolunun surəti komissiyanın katibi tərəfindən təsdiq edilir.

Müşahidəçinin hüquqları *müvafiq qanunvericiliklə* (1) tənzimlənir.

Maddə 23. Yerli rəy sorğusu məntəqələrinin təşkili

Yerli rəy sorğusunda vətəndaşların səs verməsini və səslərin hesablanması təşkil etmək üçün yerli rəy sorğusu məntəqələri yaradılır.

Yerli rəy sorğusu məntəqələri yerli şəraiti nəzərə almaqla, vətəndaşlar üçün maksimum rahatlıq yaratmaq məqsədilə müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyası tərəfindən səsvermə gününə ən gec 30 gün qalmış *qanunvericiliyə* (1) müvafiq yaradılır.

Maddə 24. Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısı və onun tərtib edilməsi qaydası

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malik olan vətəndaşların siyahısını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən olunmuş formada təqdim etdiyi məlumat əsasında məntəqə rəy sorğusu komissiyası tərtib edir. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşlar haqqında məlumatları səsvermə gününə ən gec 30 gün qalmış məntəqə rəy sorğusu komissiyasına göndərir.

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahıları məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır.

Siyahının 2 nüsxəsi məntəqə rəy sorğusu komissiyasında qalır. Üçüncü nüsxə isə səsvermə gününə ən gec 15 gün qalmış müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyasına verilir.

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısı *qanunvericiliyə* (1) müvafiq tərtib edilir.

Maddə 25. Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malik olan vətəndaşların siyahılarla tanış edilməsi

Yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququna malik olan vətəndaşlara siyahılar ümumi tanışlıq üçün yerli rəy sorğusu gününə ən gec 20 gün qalmış *qanunvericiliyə* (1) müvafiq qaydada təqdim olunur.

Maddə 26. Yerli rəy sorğusu komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının iclasında üzvlərin yarısından çoxu iştirak edərsə, iclas səlahiyyəti sayılır. Komissiyanın iclaslarında qərar

qəbul edilərkən əleyhinə və lehinə verilən səslərin sayı bərabər olarsa, komissiyanın sədrinin səsi həllədici sayılır.

Komissiyanın sədri son növbədə səs verir.

Komissiyaların öz səlahiyyətləri daxilində qəbul etdikləri qərarlar aşağı komissiyalar üçün məcburidir.

Komissiyaların qərarları onların iclasında iştirak edən üzvlərin sadə səs coxluğu ilə qəbul edilir.

Komissiyanın birinci iclasına komissiyanın yaşa ən qocaman üzvü sədrlik edir və ona bu maddənin ikinci hissəsinin tələbləri şamil edilir.

Komissiyanın iclası haqqında rəy sorğusu komissiyanın üzvləri komissiyanın katibi tərəfindən iclasın keçirilməsinə ən gec 2 saat qalmış xəbərdar edilirlər.

Komissiyanın qərarları rəy sorğusu komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır.

Komissiyanın qərarı ilə razı olmayan komissiya üzvünün yazılı surətdə xüsusi rəyini ifadə etmək hüquq vardır.

Komissiyanın iclası komissiyanın sədri və ya onun tapşırığı ilə müavini tərəfindən çağırılır və keçirilir.

Rəy sorğusu komissiyalarının iclaslarında şikayətlərə (ərizələrə) baxılarkən maraqlı tərəfin nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Komissiyanın üzvlərinə və işçilərinə əmək haqqı komissiyaların fəaliyyəti üçün ayrılan həddində və məbləğdə ödənilir.

Komissiyalar yerli rəy sorğusunun hazırlanması və keçirilməsi dövründə onlara ayrılmış bütçə vəsaiti həddində müvəqqəti olaraq ştatlar yarada bilərlər.

Maddə 27. Yerli rəy sorğusu komissiyalarının qərar və hərəkətlərdən şikayət etmə

Yerli rəy sorğusu komissiyalarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərarlarından və qanunazidd hərəkətlərdən (hərəkətsizliyindən), bu Qanunda başqa müddət nəzərdə tutulmayıbsa, 3 gün müddətində yuxarı rəy sorğusu komissiyasına və ya müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər. Eyni şikayət üzrə rəy sorğusu komissiyası və müvafiq məhkəmə bir-birindən mahiyyətə fərqli qərarlar qəbul edərlərsə, Azərbaycan Respublikasının *qanunvericiliyi*ne uyğun olaraq, məhkəmənin qərarı daha yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir.

Məhkəməyə müraciət etmək üçün əvvəlcədən yuxarı rəy sorğusu komissiyasına müraciət etmək məcburi deyildir.

Yerli rəy sorğusunun gedişində yuxarı rəy sorğusu komissiyasına daxil olmuş şikayətlərə (ərizələrə) daxil olma vaxtından 5 gün müddətində, təxirəsalınmaz halda isə yerli rəy sorğusu günü baxılır və qərar çıxarılır.

Yuxarı rəy sorğusu komissiyası şikayətin (ərizənin) mahiyyəti üzrə müstəqil qərar qəbul edə bilər və belə halda, lazımla olarsa, aşağı rəy sorğusu komissiyasının qərarını ləğv edə bilər.

Maddə 28. Yerin rəy sorğusu bülleteni

Yerli rəy sorğusunda hər bir vətəndaş bir sorğu bülleteni alır. Yerli rəy sorğusu gününə ən gec 20 gün qalmış ərazi rəy sorğusu komissiyası yerli rəy sorğusu bülleteninin nümunəsini təsdiq edir.

Sorğu bülleteninin mətni onun yalnız bir üzündə yerləşir. Sorğu bülletenində sorğuya çıxarılan məsələnin mətni və ya qərar layihəsi və səs vərən şəxsin iradəsini bildirmə variantları ("lehinə" və "əleyhinə") eks etdirilir.

Hər sorğu bülletenində onun doldurulması qaydası haqqında izahat olmalıdır.

Sorğu bülleteninin sol küncündə vətəndaşlara verilən sorğu bülletenlərinin uçotunun aparılması məqsədilə kəsilmə xətti müəyyən edilir.

Sorğu bülletenləri ərazi rəy sorğusu komissiyasının qəran ilə yerli rəy sorğusu gününə ən gec 10 gün qalmış çap olunur.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları yerli rəy sorğusu günüün ən gec 8 saat qalmış sorğu bülletenləri ərazi rəy sorğusu komissiyalarından alırlar. Sorğu bülletenlərinin sayı yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına daxil edilmiş vətəndaşların sayından 0,5 faizdən artıq olmamalıdır.

Sorğu bülleteninin sağ yuxarı küncündə məntəqə rəy sorğusu komissiyasının möhürü ilə təsdiqlənmiş iki üzvünün imzası olmalıdır.

Maddə 29. Yerli rəy sorğusu günü səsvermə

Yerli rəy sorğusu günü səsvermə saat 8-dən 20-dək keçirilir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyaları səsvermə gününə əz 10 gün qalmış səsvermənin yeri və vaxtı haqqında kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya digər üsullarla vətəndaşları xəbərdar etməlidirlər.

Yerli rəy sorğusu günü saat 8-də məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri yerli rəy sorğusu məntəqəsini açıq elan edir, müşahidəçilərə boş səsvermə qutularını göstərib möhürləyir, daha sonra məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının üzvlərini səsverməyə başlamaga dəvət edir.

Vətəndaş sorğu bülletenini aldıqdan sonra yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportunun) seriyasını və nömrəsini yazır.

Təqdim olunmuş şəxsiyyət vəsiqəsinin (pasportun) seriyası və nömrəsi yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına vətəndaşın razılığı ilə məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının üzvü tərəfindən də qeyd edilə bilər.

Vətəndaş yazılarının düzgünlüğünü yoxlayır və imza edir.

Vətəndaşın sorğu bülletenini sərbəst almaq imkanı olmadıqda o, məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının üzvləri və müşahidəçilər istisna edilməklə, başqa şəxslərin köməyindən istifadə edə bilər. Vətəndaşa kömək edən şəxs öz soyadını göstərməklə yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısının "sorğu bülleteni alması haqqında imza" qrafasında imza etməlidir.

Sorğu bülleteni vətəndaşa verilərkən onun kəsilmə xətti ilə işarələnmiş sol küncü məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvündə qalır. Hər bir vətəndaş şəxsən səs verir. Başqa şəxslərin əvəzinə səs verməyə icazə verilmir.

Sorğu bülleteni vətəndaşdan başqa heç kəsin daxil olmasına icazə verilməyən gizli səsvermə üçün xüsusi avadanlıqla təchiz edilmiş kabinetdə doldurulur.

Vətəndaş səsverməyə çıxarılan məsələ üzrə öz iradəsini bildirmə variantlardan ("lehinə" və "əleyhinə") birini pozur.

Sorğu bülletenini müstəqil yazıb doldurmaq imkanı olmayan vətəndaş məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvlərindən və müşahidəçilərdən başqa, istədiyi şəxsi kömək üçün kabinetə dəvət edə bilər. Bu şəxsin soyadı yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısında sorğu bülleteni alınması barədə vətəndaşın imzası ilə birgə göstərilir.

Səsvermə qutuları məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin və müşahidəçilərin maneəsiz müşahidə edə bildikləri yerdə qoyulmalıdır.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri səsvermə yerində qayda-qanuna nəzarət edir. Məntəqə rəy sorğusu komissiyası sədrinin bu Qanunun tələblərindən irəli gələn sərəncamları səsvermə otağında olan şəxslər üçün məcburidir. Vətəndaşın öz iradəsini ifadə etməsinə təsir göstərməyə cəhd edən və ya gizli səsverməni pozan məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvü işindən kənarlaşdırılır, müşahidəçi isə təxirəsalınmadan otaqdan çıxanlır. Bu barədə qərarı məntəqə rəy sorğusu komissiyası qəbul edir.

Səsvermədə iştirak edən vətəndaşların, rəy sorğusu komissiyasının üzvlərindən, müşahidəçilərdən, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrindən başqa, digər şəxslərin yerli rəy sorğu məntəqəsində olmaları qadağanıdır. Yerli rəy sorğusu günü polis orqanlarının işçiləri yerli rəy sorğusu məntəqəsinə yalnız formada və məntəqə yerli rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə ictimai asayışın bərpa edilməsi məqsədilə daxil ola bilərlər. İctimai asayış bərpa edildikdən sonra formada olan polis orqanlarının işçisi dərhal yerli rəy sorğusu məntəqəsini tərk etməlidir.

Vətəndaş sorğu bülletenini doldurarkən səhv etdiyini bildirdikdə, ona sorğu bülleteni vermiş məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvündən sıradan çıxmış sorğu bülleteninin əvəzinə yeni bülleteni verməsini xahiş edə bilər. Bu halda komissiyanın üzvü vətəndaşa yeni sorğu bülleteni verir, yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısında isə vətəndaşın soyadından sağda müvafiq qeyd edir. Sıradan çıxmış sorğu bülleteni sonradan ləğv edilir və bu barədə ayrıca akt tərtib olunur.

Vətəndaş yerli rəy sorğusu günü səhhətinə görə və ya digər üzrlü səbəblərdən yerli rəy sorğu məntəqəsinə gələ bilməyəcəyini yəqin edərsə, o, yerli rəy sorğu gününe aži 2 saat qalmış səsvermə otağından kənarda səs vermək istəyini məntəqə rəy sorğu komissiyasına bildirməlidir.

Məntəqə rəy sorğu komissiyası bütün vətəndaşlara, o cümlədən səhhətinə görə və ya digər üzrlü səbəblərdən səsvermə otağına gələ bilməyən vətəndaşlara səsvermədə iştirak etmək imkanı yaratmalıdır. Bu məqsədlər üçün yerli rəy sorğu məntəqəsində məntəqə rəy sorğu komissiyasının qərarı ilə müyyəyən edilmiş miqdarda daşınan səsvermə qutuları olmalıdır.

Vətəndaş səsvermə otagından kənarda səs venmək istəyini yazılı surətdə bildirməyibsə, o, məntəqə rəy sorğu komissiyası üzvlərinin yanında ərizə

yazmalıdır. Ərizədə vətəndaş haqqında yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısındaki məlumatlar göstərilməlidir.

Məntəqə rəy sorğu komissiyasının daşınan səsvermə qutusu ilə gedən üzvləri ərizələrin sayına uyğun yerli rəy sorğusu bülletenləri alırlar.

Vətəndaşın yerli rəy sorğusu məntəqəsindən kənarda səs verməsi eyni vaxtda yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısında ayrıca qeyd olunur. Səsvermə otağından kənarda keçirilən səsvermədə müşahidəçilərin iştirak etmək hüququ vardır. Məntəqə rəy sorğu komissiyasının üzvləri daşınan səsvermə qutusunu səsvermə otağına qaytarıldıqdan sonra bu qutu səslərin hesablanması nadək açılmışır.

Maddə 30. Yerli rəy sorğusu məntəqəsində səslərin hesablanması

Səsvermə müddəti başa çatdıqda məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri “yalnız sorğu bülleteni alan və səsvermə otágında (kabinetdə) olan vətəndaşlar səs verə bilərlər” elanını verir.

Səsvermə qutuları açılmadan əvvəl, istifadə edilməmiş sorğu bülletenləri səsvermə otağındaki müşahidəçilərin müşahidəsi ilə məntəqə rəy sorğu komissiyasının üzvləri tərəfindən sayılır və ləğv edilir.

Həmin sorğu bülletenlərinin sayı elan edilir və səsvermənin yekun protokolunda qeyd olunur. Bundan sonra məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri səsvermə qutularının möhür və plomblarının salamatlığını yoxlayır, məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvlərini və müşahidəçiləri bununla əyani surətdə tanış edərək səsvermə qutularını açır.

Səsvermə qutuları növbə ilə: əvvəlcə daşınan səsvermə qutuları, sonra isə daşınmaz səsvermə qutuları açılır.

İlk növbədə daşınan səsvermə qutularındaki yerli rəy sorğu bülletenləri sayılır. Onların sayı səsvermə otağından kənarda səsvermə üçün vətəndaşlar tərəfindən verilmiş ərizələrin sayından çox olmamalıdır. Daşınan səsvermə qutusu üzrə səslər hesablanarkən, bülletenlərin ümumi sayı verilmiş ərizələrin sayından çox olarsa, daşınan səsvermə qutusundakı bütün bülletenlər məntəqə rəy sorğusu komissiyasının qərarı ilə etibarsız hesab edilir. Bu barədə akt səsvermə otağından kənarda səsvermənin keçirilməsini təmin edən məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin soyadları göstərilməklə səsvermənin nəticələri haqqında protokola əlavə edilir.

Yerli rəy sorğusu məntəqəsi üzrə vətəndaşların səsləri hesablanarkən etibarsız sayılan bülletenlər ayrılr.

Etitbarsız seçki bülletenləri ayrıca yığılıp bağlanır.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin iştirakı ilə məntəqə rəy sorğusu komissiyasının sədri vətəndaşların səslərinin hesablanması birbaşa səsverməyə yekun vurulanadək fasiləsiz aparır. Məntəqə rəy sorğusu komissiyasının bütün üzvləri və müşahidəçilər səsvermənin nəticələri ilə tanış edilir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası səsvermənin nəticələri haqqında protokol tərtib edir. Prtokola səsvermənin nəticələrinə dair aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısındaki vətəndaşların ümumi sayı;

məntəqə rəy sorğusu komissiyasına verilmiş sorğu bülletenlərinin sayı;

yerli rəy sorğusu günü yerli rəy sorğu məntəqəsində vətəndaşlara verilmiş sorğu bülletenlərinin sayı;

səsvermə otağından kənarda səs vermiş vətəndaşlara verilmiş bülletenlərin sayı;

ləğv edilmiş sorğu bülletenlərinin sayı;

etibarlı sayılmış sorğu bülletenlərinin sayı;

daşınmaz səsvermə qutularında olan sorğu bülletenlərinin sayı;

daşınan səsvermə qutularında olan sorğu bülletenlərinin sayı;

etibarsız sayılmış sorğu bülletenlərinin sayı;

yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin lehinə səs vermiş vətəndaşların sayı;

yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin əleyhinə səs vermiş vətəndaşların sayı.

Səsverməyə eyni zamanda bir neçə məsələ qoyulursa, onların hər birinə verilən səslər ayrı-ayrı hesablanır.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında yekun protokolu məntəqə rəy sorğusu komissiyası üzvlərinin iştirakı və müşahidəçilərin müşahidəsi ilə 3 nüsxədən tərtib olunur və məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokolda səsvermənin nəticələri həm sözlə, həm də rəqəmlə ifadə edilir.

Bütövlükdə protokolla və ya onun ayn-ayn hissələri ilə razılaşmayan məntəqə rəy sorğusu komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini əlavə edə bilər; bu barədə protokolda müvafiq qeyd edilir.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun karandaşla yazılımasına və ona hər hansı bir düzəliş edilməsinə icazə verilmir.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyası protokolun 1-ci nüsxəsini imzaladıqdan sonra yerli rəy sorğusu günündən ən gec 2 saat keçənədək müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyasına göndərilir. Protokolun 2-ci nüsxəsi, bağlanıb möhürünlənmiş sorğu bülletenləri, həmin sorğu bülletenlərinin kəsilmiş sol küncləri komissiyasının fealiyyətinin sonuna kimi məntəqə rəy sorğusu komissiyasının katibində qalır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 3-cü nüsxəsi müşahidəçilərin, kütlevi informasiya vasitələrinin ümumi tanışlığı məqsədilə yerli rəy sorğusu məntəqəsində asılır.

Sorğu bülletenləri də daxil olmaqla yerli rəy sorğusuna aid başqa sənədlər yerli rəy sorğusunun yekunları rəsmi olunduqdan sonra 5 gündən gec olmayıaraq müvafiq ərazi rəy sorğusu komissiyasına göndərilir.

Maddə 31. Etibarsız səsvermə sorğu bülletenləri

Aşağıdakı səsvermə sorğu bülletenləri etibarsız sayılır:

1) məntəqə rəy sorğusu komissiyasının təsdiqləmədiyi sorğu bülletenləri;

2) səsvermə zamanı “lehinə” və “əleyhinə” sözlərinin hər ikisinin pozulduğu və ya hər iki sözün pozulmadığı sorğu bülletenləri.

Maddə 32. Ərazi rəy sorğusu komissiyası tərəfindən

səsvermənin nəticələrinin müəyyən edilməsi

Ərazi rəy sorğusu komissiyası səsverəminin nəticələri haqqında məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının protokolları əsasında bütün məlumatları ümumləşdirir və müvafiq ərazidə yerli rəy sorğusu günündən ən gec 2 gün keçənədək səsvermənin nəticələrini müəyyən edir və müvafiq qərar qəbul edir.

Həmin qərardan müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər.

Məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının protokollarında göstərilmiş məlumatların ümumiləşdirilməsini ərazi rəy sorğusu komissiyasının üzvləri şəx-sənə həyata keçirirlər. Səsvermənin nəticələri barədə ərazi rəy sorğusu komissiyası protokol tərtib edir, bu protokola ərazi üzrə yerli rəy sorğusu məntəqələrinin sayı haqqında məlumat, məntəqə rəy sorğu komissiyalarından daxil olmuş protokolların sayı və bu Qanunun 30-cu maddəsində göstərilən məntəqə rəy sorğusu komissiyaları protokollarının ümumiləşdirilmiş məlumatları daxil edilir.

Ərazi rəy sorğusu komissiyasının protokolu nüsxədən tərtib edilir və komissiyanın bütün üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokola ərazi üzrə məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının bütün məlumatlarını ümumiləşdirən cədvəl əlavə edilir. Protokolda səsvermənin nəticələri həm sözlə, həm də rəqəmlə ifadə edilir.

Bütövlükdə protokolla və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan ərazi rəy sorğusu komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini əlavə edə bilər, bu barədə protokolda müvafiq qeyd edilir.

Protokolun 1-ci nüsxəsi və ərazi üzrə məntəqə rəy sorğusu komissiyalarının bütün məlumatlarını ümumiləşdirən cədvəl ilə birlikdə ərazi rəy sorğusu komissiyasının fəaliyyəti qurtaranadək komissiyanın katibində qalır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 2-ci nüsxəsi və yerli rəy sorğusunun nəticələrinə dair ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı müşahidəçilərin və kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin ümumi tanışlığı məqsədi ilə ərazi rəy sorğusu komissiyasının otağında asılır.

Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 3-cü və 4-cü nüsxələri və yerli rəy sorğusunun nəticələrinə dair ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı yerli rəy sorğusu keçirilən ərazinin bələdiyyəsinə və müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərilir.

Yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələ o halda qəbul edilmiş sayılır ki, yerli rəy sorğusunda iştirak etmək hüququ olan vətəndaşların siyahısına daxil edilmiş vətəndaşların azi 25 faizi iştirak edərsə və səsvermədə iştirak etmiş vətəndaşların yarısından çoxu yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələnin "lehimə" səs versin.

Yerli rəy sorğusunun nəticələri dair ərazi rəy sorğusu komissiyasının qərarı beş gün ərzində elan olunur.

Maddə 33. Yerli rəy sorğusunun etibarsız sayılması

Yerli rəy sorğusunun gedişində onların nəticəsinə ciddi təsir göstərən qanun pozuntusuna yol verilərsə, bu halda ərazi rəy sorğu komissiyası yerli rəy sorğusunun etibarsız sayılması barədə qərar qəbul edir.

Maddə 34. Təkrar yerli rəy sorğusunun keçirilməsi

Yerli rəy sorğusu etibarsız sayılırsa ərazi rəy sorğu komissiyasının qərarı ilə bu Qanunun müddəalarına uyğun olaraq 3 aydan gec olmayan müddətdə təkrar yerli rəy sorğusu keçirilir.

Yerli rəy sorğusu

Ərazi rəy sorğusu komissiiası M. Y.

Nö _____ imza vərəqəsi

Bələdiyyə ərazisinin adı _____
 Ərazi rəy sorğu komissiyasının adı _____
 Biz, aşağıda imza edənlər _____ yerli rəy sorğusuna
 (məsələnin mahiyyəti)
 çıxarılan məsələni müdafiə edirik.

Sıra №-si	İmza edən vətəndaşın soyadı, adı, atasının adı	Doğulduğu tarix	Yaşayış yerinin ünvani	Şəxsiyyəti təsdiq edən sonədin seriyası və nömrəsi	İmza tarixi	İmza
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

İmza vərəqəsini təsdiq edirəm:

(imzani toplamış şəxsin soyadı, adı, atasının adı)

Tarix: « ____ » il.

İmza:

**“Yerli rəy sorğusu haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununun
tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Fərmanı
(24 dekabr 1999, N 234)**

“Yerli rəy sorğusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu-nun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunması-nı təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti bir ay müddətində:
  - qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Yerli rəy sorğusu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
  - Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
2. Müəyyən edilsin ki:

“Yerli rəy sorğusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu-nun 10-cu maddəsinin üçüncü və beşinci hissələrində və 32-ci mad-dəsinin yeddinci hissəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Əd-liyyə Nazirliyi həyata keçirir;

- həmin Qanunun 24-cü maddəsinin birinci hissəsində nəzərdə tu-tulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər.

**Bələdiyyə qulluğu haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(30 noyabr 1999, N 765-IQ)**

Əlavə və dəyişiklik:

1. 30.12.2003, d.t. 01.02.2004, m. 10.
2. 30.12.2004, q.m.t. 10.02.2005

Bu Qanun bələdiyyə qulluğu ilə bağlı münasibətləri və Azərbay-can Respublikasında bələdiyyə qulluqçularının hüquqi vəziyyətini tənzimləyir.

Maddə 1. Bələdiyyə qulluğu haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə qulluğunun hüquqi tənzimlənməsi, o cümlədən bələ-diyyə qulluqçusunun statusu, bələdiyyə qulluğunun həyata keçiril-məsi şərtləri və qaydası Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, bu Qanun, Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktları və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 2. Bələdiyyə qulluğu və bələdiyyə qulluqçusu anlayışları

Bələdiyyə qulluğu - yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətləri-ni icra etmək üçün həmin orqanlarda daimi peşə fəaliyyətidir.

Bələdiyyə qulluqçusu - yerli özünüidarə orqanlarında təyin olunmaq-la vəzifə tutan və ödənişli əsaslarla xidmət göstərən şəxs hesab edilir.

Bələdiyyə üzvləri və bələdiyyələrin fəaliyyətinin təmin olunma-sı ilə birbaşa bağlı olmayan vəzifələri yerinə yetirən şəxslər bələdiyyə qulluqçusu hesab edilmirlər.

Bələdiyyə üzvü bələdiyyə qulluqçusu kimi fəaliyyət göstərə bilməz. (2)

Maddə 3. Bələdiyyənin icra aparatı

Bələdiyyənin icra aparatı bələdiyyənin sədrindən, onun “Bələ-diyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu və bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilmiş qaydada formalas-dırığı struktur bölmələrdən və digər icra strukturlarından ibaretdir.

Bələdiyyənin icra aparatinın strukturunu, ştat cədvəlini və saxlan-ması xərcləri smetasını bələdiyyə təsdiq edir.

Bələdiyyənin icra aparatına rəhbərliyi bələdiyyənin sədri həyata keçirir.

Maddə 4. Bələdiyyə icra aparatının tərkibi

Bələdiyyə icra aparatının tərkibi bələdiyyənin fəaliyyət göstərdiyi əraziyə və konkret iş vəziyyətinə uyğun olaraq, müvafiq bələdiyyənin nizamnaməsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada və sayda idarə rəisləri və rəis müavinləri, şöbə müdirləri və müdir müavinləri, müteşəssislər, münfəttişlər və digər işçilərdən təşkil olunur.

Maddə 5. Bələdiyyə qulluğunun təşkili

Bələdiyyə sədri və bələdiyyənin icra aparatı struktur bölmələrinin rəhbərləri bələdiyyə qulluğu ilə bağlı təşkilati rəhbərliyi həyata keçirir və aşağıdakı vəzifələri daşıyırlar:

- bu Qanunun yerinə yetirilməsi üzərində nəzarət;
- ixtisasartırma sahəsində işin təşkil edilməsi;
- bələdiyyə qulluqçularının yerdəyişməsinə dair təkliflərin verilməsi;
- bələdiyyə tərəfindən qəbul edilmiş qərarların icra edilməsi.

Yerli əhaliyə xidmət, iqtisadi və sosial inkişaf proqramlarını həyata keçirmək üçün yaradılan icra strukturlarının rəhbərlərini bələdiyyənin qərarına əsasən, digər işçiləri isə bələdiyyənin sədri birbaşa təyin edir.

Maddə 6. Bələdiyyə qulluqçularının hüquqları

Bələdiyyə qulluqçularının aşağıdakı hüquqları vardır:

- işə qəbul etmək və işdən azad etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxslən öz xidməti vəzifələrinin yazılı surətdə təsbit edilməsini və onların həyata keçirilməsi üçün zəruri şəraitin yaradılmasını tələb etmək;
- vəzifə səlahiyyətlərinin yerinə yetirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq orqanlardan, idarə, təşkilat və vətəndaşlardan zəruri məlumat və sənədləri almaq;

- səlahiyyətləri daxilində məsələlərin baxılmasında və onların həlli ilə əlaqədar qərar qəbul edilməsində iştirak etmək;
- həmkarlar ittifaqı yaratmaq, onlara daxil olmaq və təmsil etmək;
- ixtisas dərəcəsini və peşə hazırlığını artırmaq;

-bələdiyyə qulluğunun təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər vermək; -öz hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin təminatını tələb etmək.

Maddə 7. Bələdiyyə qulluqçularının vəzifələri

Bələdiyyə qulluqçularının vəzifələri:

- öz fəaliyyətlərində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına əməl etmək;
- vətəndaşların, müəssisə, idarə və təşkilatların müraciətlərinə öz səlahiyyətləri çərçivəsində və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qəbul etdiyi qərar və sərəncamları yerinə yetirmək;
- əmək və icra intizamına riayət etmək;
- yerli icra hakimiyyətinin müvafiq strukturları ilə fəaliyyətlərini əlaqələndirmək və yerli problemlərin həllində qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək.

Maddə 8. Bələdiyyə qulluğu ilə bağlı qadağalar

Bələdiyyə qulluqçuları üçün qulluqla bağlı aşağıdakı qadağalar nəzərdə tutulur:

- qanunverici, icra və məhkəmə orqanlarında vəzifə tutmaq;
- vəzifəsinin icrası ilə bağlı ona bəlli olan məlumatdan xidməti vəzifədən kənar məqsədlər üçün istifadə etmək.

Maddə 9. Xidməti vəsiqə

Bələdiyyə qulluqçularına bələdiyyələrdə qulluğa təyin edildikdən sonra xidməti vəsiqə verilir.

Maddə 10. Bələdiyyə qulluqçusunun iş vaxtı, məzuniyyəti, pensiyası və digər sosial təminatları

Bələdiyyə qulluqçularının iş vaxtı, məzuniyyəti, pensiyaların və başqa müaviniətlərin təyin edilməsi və verilməsi qaydası və digər sosial təminatları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Bələdiyyələrin maliyyə imkanları daxilində əlavə olaraq digər kompensasiyalar və ödənişlər, habelə müaviniətlər verile bilər.

Bələdiyyələrin nizamnaməsi ilə, bələdiyyə qulluqçularına digər imtiyaz və zəmanətlərin verilməsi nəzərdə tutula bilər.

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyət müddətinin qurtarması bələdiyyə qulluqçularının vəzifələrindən azad edilmələri üçün əsas ola bilməz.

Bələdiyyə vəzifələrində işləyən və Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyinə uyğun olaraq müvafiq Seçki Komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü olan şəxslər seçki komissiyasında fəaliyyətləri dövründə özlərinin razılığı olmadan işəgötürənin təşəbbüsü ilə başqa işə keçirilə bilməzlər və ya vəzifələrindən azad oluna bilməzlər.

Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyinə uyğun olaraq namizədliyi qeydə alınmış bələdiyyə vəzifəsində işləyən şəxs namizəd kimi müvafiq seçki komissiyasında qeydə alındığı gündən seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən bələdiyyə orqanının təşəbbüsü ilə işdən çıxarıla bilməz, öz razılığı olmadan başqa işə, başqa yerdə işləməyə keçirilə bilməz, habelə ezamıyyətə göndərilə bilməz. (1)

Maddə 11. Bələdiyyə qulluqçusunun əmək haqqının müəyyən edilməsi

Bələdiyyə qulluqçularının əmək haqqı bələdiyyələrin bütçəsi hesabına, onun maliyyə imkanlarına uyğun olaraq bələdiyyə tərəfindən təsdiq edilmiş ştat cədvəli əsasında müəyyən edilir.

Maddə 12. Bələdiyyə qulluqçularının qanunsuz qərarlarından və hərəkətlərindən (hərəkətsizliklərindən) şikayət

Bələdiyyə qulluqçularının qanunsuz qərarlarından və hərəkətlərindən (hərəkətsizliklərindən) bələdiyyələrin struktur bölmələrinin rəhbərlərinə, bələdiyyə sədrinə və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər.

Maddə 13. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 14. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi qaydası

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

“Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (24 dekabr 1999, N 297)

“Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunması ni təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə bir ay müddəində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- “Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanundan irəli digər məsələləri öz səlahiyyəti hüdudlarında həll etsin.

**Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(7 dekabr 1999, N 770-IQ)**

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 12 oktyabr 2001, N 198-II QD. q.m.t.28.11.2001, m.3

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun yerli özünüidarəetmənin iqtisadi əsasını təşkil edən bələdiyyə əmlakının yaranması əsaslarını müəyyən edir.

Bələdiyyə mülkiyyətinə torpaqların verilməsi "Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

Maddə 2. Bələdiyyə əmlakı haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə əmlakı haqqında qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Mülki Məcəlləsi, bu Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarından ibarətdir.

Maddə 3. Bələdiyyə əmlakının yaranması mənbələri

Bələdiyyə əmlakının yaranması mənbələri aşağıdakılardır:

- bu Qanuna və digər normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakı;
  - bələdiyyələrin fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan və yaradılan əmlak;
  - fiziki və hüquqi şəxslərin, beynəlxalq təşkilatların və fondların bələdiyyələrə könüllü maddi yardım şəklində verilən əmlak;
  - varisi olmayan əmlakın bələdiyyələrə keçməsi yolu ilə əldə olunan əmlak;
  - bələdiyyələrə vəsiyyət edilən əmlak;
- qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər hallarda əldə olunan əmlak.

Maddə 4. Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi

Bu Qanunda və digər normativ hüquqi aktlarda müəyyən edilmiş qaydada dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri mənzil-kommunal, sosial və mədəniyyət obyektləri, əhalinin ümumi istifadəsində olan obyektlər və digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilir.

İlk növbədə bələdiyyələrin mülkiyyətinə onların fəaliyyətini təmin etmək üçün lazımi inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar verilir.

Qanunvericilikdə özəlləşdirilməsi qadağan edilən və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı istisna olmaqla bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilə bilər.

Bələdiyyə mülkiyyətinə dövlət əmlakı bələdiyyələr tərəfindən bu əmlakdan istifadə etmək imkanı yarandıqda onların müraciəti əsasında verilir.

Bu Qanuna uyğun olaraq bələdiyyənin mülkiyyətinə obyektlərin verilməsi qaydası və müddətləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 5. Mübahisələrin həlli qaydası

Bələdiyyə əmlakı ilə əlaqədar yaranan mübahisələr məhkəmə qaydasında həll edilir.

Maddə 6. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun pozulmasına görə təqsirkar şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

**"Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında"
Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı**

(15 yanvar 2000, N 253)

"Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram:**

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının "Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu na uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlum versin;

- "Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- "Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinin beşinci hissəsində nəzərdə tutulmuş bələdiyyənin mülkiyyətinə obyektlərin verilməsi qaydası və müddətləri barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- "Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinin üçüncü hissəsində "müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı" dedikdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarı ilə özəlləşdirilən müəssisə və obyektlər, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə özəlləşdirilən müəssisə və obyektlər, yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə razılışdırılaraq Azərbaycan Respublikası Dövlət Əmlakı Nazirliyinin qərarı ilə özəlləşdirilən müəssisə və obyektlər nəzərdə tutulur;

- həmin Qanunun 4-cü maddəsinin beşinci hissəsində nəzərdə tutulmuş "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı"nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına tapşırılsın ki, 15 gün müddətində bələdiyyələrin fəaliyyətini təmin etmək məqsədi ilə lazımi inzibati binaların, otaqların və avadanlıqların verilməsini təşkil etsin.

**Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(7 dekabr 1999, N 771-IQ)**

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 5 oktyabr 2001, N 184-II QD, q.m.t. 28.11.2001, m.3
2. 14 may 2002, q.m.t. 2.06.2002, m.1
3. 17 iyun 2003, q.m.t. 07.08.2003 (Siyahı)
4. 7 dekabr 2004, q.m.t. 04.01.2005 (Siyahı)
5. 14 dekabr 2004, q.m.t. 04.01.2005 (Siyahı)
6. 29 mart 2005, q.m.t. 30.04.2005 (Siyahı)

1. "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq surətdə bələdiyyələrin siyahısı təsdiq edilsin (əlavə olunur). Bələdiyyələrin əraziləri bu siyahıya uyğun müəyyənləşdirilir.

Bələdiyyə ərazisinin hüdudları "Torpaq islahatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə bələdiyyə mülkiyyətinə verilən torpaq sahələri müvafiq ərazi vahidinin (2) sahəsinə əlavə edilməklə müəyyənləşdirilir.

2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı lazımı şəhərsalma və yer quruluşu sənədlərini tərtib edərək, bələdiyyələrin əraziləri və mülkiyyətlərinə verilən torpaq sahələri ilə birlikdə onların hüdudlarını, torpaq növlərini və ölçülərini göstərməklə, bələdiyyə orqanlarına təhvil verirlər.

Sənədlərin hazırlanması və torpaqların bələdiyyələrə təhvil verməsi müddəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, habelə onlardan istifadə və onlara dair sərəncam verilməsi sahəsində idarəetmə mülki və torpaq qanunvericiliyinin, habelə "Şəhərsalmanın əsasları haqqında" və "Memarlıq fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının (1) tələblərinə və bələdiyyənin nizamnaməsinə uyğun həyata keçirilir.

**"Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında"
Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə**

Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı

Sıra sayı	Bələdiyyələrin adı	Bələdiyyələrin əhatə etdiyi orazi vahidləri
1	2	3

Bakı şəhəri

Binəqədi rayonu

1.	Binəqədi bələdiyyəsi	Binəqədi rayonu (aşağıda göstərilən bələdiyyələrin əraziləri çıxmaqla)
2.	Biləcori bələdiyyəsi	Biləcori qəsəbəsi
3.	Binəqədi qəsəbə bələdiyyəsi	Binəqədi qəsəbəsi
4.	Xocason bələdiyyəsi	Xocason, 28 May və Sulutapa qəsəbələri
5.	M.Ə. Rəsulzadə bələdiyyəsi	M.Ə. Rəsulzadə qəsəbəsi

Əzizbəyov rayonu

1.	Binəqədi bələdiyyəsi	Binə qəsəbəsi
2.	Buzovna bələdiyyəsi	Buzovna qəsəbəsi
3.	Cilov-Nefi Daşları bələdiyyəsi	Cilov və Nefi Daşları qəsəbələri
4.	Gürgən-Pirallahi bələdiyyəsi	Gürgən və Pirallahi qəsəbələri
5.	Qala bələdiyyəsi	Qala qəsəbəsi
6.	Mərdəkan bələdiyyəsi	Mərdəkan qəsəbəsi
7.	Şağan bələdiyyəsi	Şağan qəsəbəsi
8.	Şüvəlan bələdiyyəsi	Şüvəlan qəsəbəsi
9.	Türkən bələdiyyəsi	Türkən qəsəbəsi
10.	Zirə bələdiyyəsi	Zirə qəsəbəsi

Xətai rayonu

1.	Xətai bələdiyyəsi	Xətai rayonu (aşağıda göstərilən bələdiyyənin ərazisi çıxmaqla)
2.	Əhmədli bələdiyyəsi	Əhmədli qəsəbəsi

Qaradağ rayonu

1.	Çeyildağ bələdiyyəsi	Çeyildağ qəsəbəsi
2.	Ələt bələdiyyəsi	Ələt, Baş Ələt, Katal, Qarakosa, Pirsaat, Şixlar və Yeni Ələt qəsəbələri
3.	Korgöz bələdiyyəsi	Korgöz qəsəbəsi
4.	Qızılıbaş bələdiyyəsi	Qızılıbaş və Şonqar qəsəbələri
5.	Qobustan bələdiyyəsi	Qobustan qəsəbəsi
6.	Lökbatan bələdiyyəsi	Lökbatan, Heybat və Şabanı qəsəbələri
7.	Müşviqabad bələdiyyəsi	Müşviqabad qəsəbəsi
8.	Puta bələdiyyəsi	Puta qəsəbəsi
9.	Sahil bələdiyyəsi	Sahil və Qaradağ qəsəbələri
10.	Sanqaçal bələdiyyəsi	Sanqaçal qəsəbəsi
11.	Ümid bələdiyyəsi	Ümid qəsəbəsi

Narimanov rayonu

1.	Narimanov bələdiyyəsi	Narimanov rayonu
----	-----------------------	------------------

Nosimi rayonu

1.	Nosimi bələdiyyəsi	Nosimi rayonu
----	--------------------	---------------

Nizami rayonu

1.	Nizami bələdiyyəsi	Nizami rayonu (aşağıda göstərilən bələdiyyənin ərazisi çıxmaqla)
2.	Keşla bələdiyyəsi	Keşla qəsəbəsi

Sabunçu rayonu

1.	Bakıxanov bələdiyyəsi	Bakıxanov qəsəbəsi
2.	Balaxanı bələdiyyəsi	Balaxanı qəsəbəsi
3.	Bilgəh bələdiyyəsi	Bilgəh qəsəbəsi
4.	Kürdəxanı bələdiyyəsi	Kürdəxanı qəsəbəsi
5.	Maştəğa bələdiyyəsi	Maştəğa qəsəbəsi
6.	Nardaran bələdiyyəsi	Nardaran qəsəbəsi
7.	Pirşağı bələdiyyəsi	Pirşağı qəsəbəsi
8.	Ramana bələdiyyəsi	Ramana qəsəbəsi
9.	Sabunçu bələdiyyəsi	Sabunçu qəsəbəsi
10.	Zabrat bələdiyyəsi	Zabrat qəsəbəsi

Sabail rayonu

1. Sabail bolodiyysi
Sabail rayonu (aşağıda göstərilən orazılıri çıxmaga) bolodiyyaların

2. Badamdar bolodiyysi
Badamdar qasobası
3. Bibiheybot bolodiyysi
Bibiheybot qasobası

Suraxanı rayonu

4. Bülbülə bolodiyysi
Bülbülə qasobası
5. Omirecan bolodiyysi
Omirecan qasobası
6. Hövşan bolodiyysi
Hövşan qasobası
7. Qaraçuxur bolodiyysi
Qaraçuxur qasobası
8. Yeni Suraxanı bolodiyysi
Yeni Suraxanı qasobası
9. Zığ bolodiyysi
Zığ qasobası

Yasamal rayonu

1. Yasamal bolodiyysi
Yasamal rayonu

Olı Bayramlı şəhəri

1. Olı Bayramlı bolodiyysi
Olı-Bayramlı şəhəri (aşağıda göstərilən bolodiyyının orası çıxmaga)
2. Hacıqohromanlı bolodiyysi
Hacıqohromanlı qasobası

Gəncə şəhəri**Kopaz rayonu**

1. Kopoz bolodiyysi
Kopoz rayonu (aşağıda göstərilən bolodiyyının orası çıxmaga)
2. Hacikond bolodiyysi
Hacikond vo Göygöl qasobaları

Nizami rayonu

1. Nizami bolodiyysi
Nizami rayonu

Mingoçevir şəhəri

1. Mingoçevir bolodiyysi
Mingoçevir şəhəri

Naftalan şəhəri

1. Naftalan bolodiyysi

Naftalan şəhəri

Sumqayıt şəhəri

1. Sumqayıt bolodiyysi
2. Corat bolodiyysi
3. Hacı Zeynalabdin bolodiyysi

Sumqayıt şəhəri (aşağıda göstərilən bolodiyyoların orazılıri çıxmaga)
Corat qasobası
Hacı Zeynalabdin qasobası

Abşeron rayonu

1. Xirdalan bolodiyysi
2. Aşağı Güzdök bolodiyysi
3. Ceyranbatan bolodiyysi
4. Digah bolodiyysi
5. Fatmayı bolodiyysi
6. Goradil bolodiyysi
7. Güzdök bolodiyysi
8. Hökməli bolodiyysi
9. Qobu bolodiyysi
10. Masazır bolodiyysi
11. Mehdiabad bolodiyysi
12. Məmmədli bolodiyysi
13. Novxani bolodiyysi
14. Pirkəşkül-Qobustan bolodiyysi
15. Saray bolodiyysi

Xirdalan qasobası
Aşağı Güzdök qasobası
Ceyranbatan qasobası
Digah qasobası
Fatmayı kəndi
Goradil kəndi
Güzdök qasobası
Hökməli qasobası
Qobu qasobası
Masazır kəndi
Mehdiabad qasobası
Məmmədli kəndi
Novxani kəndi
Pirkəşkül vo Qobustan kəndləri
Saray qasobası

Ağcabədi Rayonu

1. Ağcabədi bolodiyysi
2. Ağabəyli bolodiyysi
3. Aran bolodiyysi
4. Arazbar bolodiyysi
5. Aşağı Avşar bolodiyysi
6. Avşar bolodiyysi
7. Bala Kəhrizli bolodiyysi
8. Biləyon bolodiyysi
9. Boyat bolodiyysi
10. Böyük Kəhrizli bolodiyysi
11. Cəfərbəyli bolodiyysi
12. Galəbədin bolodiyysi
13. Göyük bolodiyysi

Ağcabədi şəhəri
Ağabəyli kəndi
Aran kəndi
Arazbar kəndi
Aşağı Avşar kəndi
Avşar kəndi
Bala Kəhrizli kəndi
Biləyon kəndi
Boyat kəndi
Böyük Kəhrizli kəndi
Cəfərbəyli kəndi
Galəbədin kəndi
Göyük kəndi

14. Hacıbədəlli bələdiyyəsi
 15. Hacılar bələdiyyəsi
 16. Hindarx bələdiyyəsi
 17. Hüstülü bələdiyyəsi
 18. Xocavond bələdiyyəsi
 19. İmamquluböyük bələdiyyəsi
 20. Kəbirli bələdiyyəsi
 21. Kürdlər bələdiyyəsi
 22. Qaradolaq bələdiyyəsi
 23. Qaraxanlı bələdiyyəsi
 24. Qaravəlli bələdiyyəsi
 25. Qiyaməddinli bələdiyyəsi
 26. Qiyaməddinli bələdiyyəsi
 27. Mehrablı bələdiyyəsi
 28. Minaxorlu bələdiyyəsi
 29. Mirzəhaqqverdili bələdiyyəsi
 30. Muğanlı bələdiyyəsi
 31. Nəcəfquluböyük bələdiyyəsi
 32. Pərioglular bələdiyyəsi
 33. Poladlı bələdiyyəsi
 34. Rəncbərlər bələdiyyəsi
 35. Salmanbəyli bələdiyyəsi
 36. Sarıcalı bələdiyyəsi
 37. Sarvanlar bələdiyyəsi
 38. Şahmalılar bələdiyyəsi
 39. Şahsevən bələdiyyəsi
 40. Şahsevən Təzəkənd bələdiyyəsi
 41. Şənlük bələdiyyəsi
 42. Şorəfxanlı bələdiyyəsi
 43. Şotlanlı bələdiyyəsi
 44. Taynaq bələdiyyəsi
 45. Təzəkənd bələdiyyəsi
 46. Yeni Qaradolaq bələdiyyəsi

- Hacıbədəlli kəndi
 Hacılar kəndi
 Hindarx kəndi
 Hüstülü kəndi
 Xocavond kəndi
 İmamquluböyük kəndi
 Kəbirli kəndi
 Kürdlər kəndi
 Qaradolaq kəndi
 Qaraxanlı kəndi
 Qaravəlli kəndi
 Qiyaməddinli kəndi
 Qiyaməddinli kəndi
 Mehrablı kəndi
 Minaxorlu kəndi
 Mirzəhaqqverdili kəndi
 Muğanlı kəndi
 Nəcəfquluböyük kəndi
 Pərioglular kəndi
 Poladlı kəndi
 Rəncbərlər kəndi
 Samanbəyli kəndləri
 Sarıcalı kəndi
 Sarvanlar kəndi
 Şahmalılar kəndi
 Şahsevən kəndi
 Şahsevən Təzəkənd kəndi
 Şənlük kəndi
 Şorəfxanlı kəndi
 Şotlanlı kəndi
 Taynaq kəndi
 Təzəkənd kəndi
 Yeni Qaradolaq kəndi

5. Hacıturalı bələdiyyəs
 6. Xındırıstan bələdiyyəsi
 7. Qaradağlı bələdiyyəsi
 8. Qərvənd bələdiyyəsi
 9. Quzanlı bələdiyyəsi
 10. Mərzili bələdiyyəsi
 11. Sarıçalı bələdiyyəsi
 12. Təzəkənd bələdiyyəsi
 13. Üçoqlan bələdiyyəsi
 14. Zəngişalı bələdiyyəsi

- Hacituralı, Həsənhanlı və Qəh
 rəmanboylı kəndləri
 Xındırıstan, Baharlı, Böyabalar, Kəlb
 huseynli, Birinci Yüzbaşlı, Dadaşlı,
 İkinci Yüzbaşlı, Paşaboylu və Sənçoban
 kəndləri
 Qaradağlı, Evoğlu və Rzalar kəndləri
 Orta Qərvənd və Ayaq Qərvənd kəndləri
 Quzanlı, Çullu, İlyazlı və İmamqulubay
 li kəndləri
 Mərzili kəndi
 Sarıçalı və Şüküragäh kəndləri
 Təzəkənd kəndi
 Üçoqlan, Baharlı, Ballar, Orta Qışlaq və
 Yusifli kəndləri
 Zəngişalı və Mahrızlı kəndləri

Ağdaş rayonu

1. Ağdaş bələdiyyəsi
 2. Abad bələdiyyəsi
 3. Ağzıbir bələdiyyəsi
 4. Aşağı Ləki bələdiyyəsi
 5. Aşağı Nemətabad bələdiyyəsi
 6. Aşağı Zeynəddin bələdiyyəsi
 7. Binələr bələdiyyəsi
 8. Birinci Aral bələdiyyəsi
 9. Cardam bələdiyyəsi
 10. Cüçük bələdiyyəsi
 11. Cüvə bələdiyyəsi
 12. Dəhnəxəlil bələdiyyəsi
 13. Eymur bələdiyyəsi
 14. Əmirarx bələdiyyəsi
 15. Ərab bələdiyyəsi
 16. Ərəbocağı bələdiyyəsi
 17. Güvəkənd bələdiyyəsi
 18. Hüşün bələdiyyəsi
 19. Xınaxlı bələdiyyəsi
 20. Xosrov bələdiyyəsi
 21. Korarx bələdiyyəsi
 22. Kotanarx bələdiyyəsi
 23. Kotavan bələdiyyəsi
- Ağdaş şəhəri
 Abad kəndi
 Ağzıbir kəndi
 Aşağı Ləki, Hapılı və Ovçulu kəndləri
 Aşağı Nemətabad, Nemətabad və Yeni
 kənd kəndləri
 Aşağı Zeynəddin, Tatlar və Yeniarx
 kəndləri
 Binələr və Davudlu kəndləri
 Birinci Aral və İkinci Aral kəndləri
 Cardam kəndi
 Cüçük kəndi
 Cüvə kəndi
 Dəhnəxəlil kəndi və Türyançay qəsəbəsi
 Eymur, Ağcaqovaq və Əribşəki kəndləri
 Əmirarx kəndi
 Ərab kəndi
 Ərəbocağı kəndi
 Güvəkənd kəndi
 Hüşün kəndi
 Xınaxlı kəndi
 Xosrov və Sadəvat kəndləri
 Korarx kəndi
 Kotanarx kəndi
 Kotavan kəndi

Ağdam rayonu

1. Alibəyli bələdiyyəsi
 2. Çəmənli bələdiyyəsi
 3. Əftəli bələdiyyəsi
 4. Əhmədagalı bələdiyyəsi
- Alibəyli, Böyükböyli və Kiçikli
 kəndləri
 Çəmənli kəndi
 Əftəli, Hacıməmmədli, İsalar,
 Küdürlü və Məmmədbağlı
 kəndləri
 Əhmədagalı, Çiraxlı, Kolqışlaq
 və Mirşelli kəndləri

24.	Küköl bolədiyyosi
25.	Qaradagli bolədiyyosi
26.	Qaradeyin bolədiyyosi
27.	Qarağan Şıxlar bolədiyyosi
28.	Qaraoğlan bolədiyyosi
29.	Qarasuqumlaq bolədiyyosi
30.	Qəribli bolədiyyosi
31.	Qobüstü bolədiyyosi
32.	Qolqatı bolədiyyosi
33.	Qoşaqovaq bolədiyyosi
34.	Qulbondo bolədiyyosi
35.	Ləki bolədiyyosi
36.	Məşəd bolədiyyosi
37.	Mürsəl bolədiyyosi
38.	Nehrəxlil bolədiyyosi
39.	Orta Ləki bolədiyyosi
40.	Piroyr bolədiyyosi
41.	Pirəzə bolədiyyosi
42.	Pirkəkə bolədiyyosi
43.	Şəkiləi bolədiyyosi
44.	Səmsabad bolədiyyosi
45.	Şıxlı bolədiyyosi
46.	Şordəhnə bolədiyyosi
47.	Tofiqi bolədiyyosi
48.	Yenico bolədiyyosi
49.	Yuxarı Ağcayazı bolədiyyosi
50.	Yuxarı Qəsil bolədiyyosi
51.	Yuxarı Nemətabad bolədiyyosi

Ağstafa rayonu

1.	Ağstafa bolədiyyosi
2.	Aşağı Göycəli bolədiyyosi
3.	Aşağı Kəsəmən bolədiyyosi
4.	Böyük Kasik bolədiyyosi
5.	Dağ Kasomən bolədiyyosi
6.	Düzqışlaq bolədiyyosi
7.	Eynallı bolədiyyosi
8.	Göycəli bolədiyyosi
9.	Həsənsu bolədiyyosi
10.	Xotai bolədiyyosi

11.	Xılxına bolədiyyası
12.	Köçəsgər bolədiyyası
13.	Köçvəlili bolədiyyası
14.	Qarahəsənlı bolədiyyası
15.	Qıraq Kəsəmən bolədiyyası
16.	Qızılı bolədiyyası
17.	Muganlı bolədiyyası
18.	Pirili bolədiyyası
19.	Poylu bolədiyyası
20.	Sadiqlı bolədiyyası
21.	Saloğlu bolədiyyası
22.	Tatlı bolədiyyası
23.	Vurğun bolədiyyası
24.	Zəlimxan bolədiyyası

Ağsu rayonu

1.	Ağsu bolədiyyası
2.	Abasxanlı bolədiyyası
3.	Ağabəyli bolədiyyası
4.	Ağalarbəyli bolədiyyası
5.	Ağarx bolədiyyası
6.	Axundlu bolədiyyası
7.	Aratlı Curuğlu bolədiyyası
8.	Bəyimli bolədiyyası
9.	Bico bolədiyyası
10.	Bozavand bolədiyyası
11.	Cəfərli bolədiyyası
12.	Cələyir bolədiyyası
13.	Çaparlı bolədiyyası
14.	Çiyini bolədiyyası
15.	Daşdemirbəyli bolədiyyası
16.	Dəlilər bolədiyyası
17.	Dilman bolədiyyası
18.	Ərəbməhdibəy bolədiyyası
19.	Ərəbsarvan bolədiyyası
20.	Ərəbusağı bolədiyyası
21.	Gəgəli bolədiyyası
22.	Göydəlləkli bolədiyyası
23.	Gürcüvan bolədiyyası

Ağsu şəhəri
Abasxanlı kəndi
Ağabəyli kəndi
Ağalarbəyli kəndi
Ağarx kəndi
Axundlu kəndi
Aratlı Curuğlu kəndi
Bəyimli kəndi
Bico kəndi
Bozavand kəndi
Cəfərli kəndi
Cələyir kəndi
Çaparlı kəndi
Çiyini kəndi
Daşdemirbəyli kəndi
Dəlilər kəndi
Dilman, Haciman və Xatman kəndləri
Ərəbməhdibəy, Dədəli və Qasimboyli kəndləri
Ərəbsarvan kəndi
Ərəbusağı kəndi
Gəgəli kəndi
Göydəlləkli kəndi
Gürcüvan, Girdə, Hingar, Kondaxan, Kövlüç və Yenikənd kəndləri

24.	Hacıqadırlı bələdiyyəsi	Hacıqadırlı kəndi	5.	Bala Şahagac bələdiyyəsi	Bala Şahagac və Qamışovka kəndləri
25.	Hacısomadlı bələdiyyəsi	Hacısomadlı kəndi	6.	Burzubənd bələdiyyəsi	Burzubənd, Noyabud və Vanoşkaş kəndləri
26.	Hacıuşağı bələdiyyəsi	Hacıuşağı kəndi	7.	Deqədi bələdiyyəsi	Deqədi və Səlivə kəndləri
27.	Xəlli bələdiyyəsi	Xəlli və Mustafaltı kəndləri	8.	Dolu bələdiyyəsi	Dolu və Sibiyət kəndləri
28.	İlxıçı bələdiyyəsi	İlxıçı kəndi	9.	Dürriyə bələdiyyəsi	Dürriyə kəndi
29.	Kalagaylı bələdiyyəsi	Kalagaylı kəndi	10.	Ərçivan bələdiyyəsi	Ərçivan kəndi
30.	Kalva bələdiyyəsi	Kalva kəndi	11.	Hamoşam bələdiyyəsi	Hamoşam, Khınbi, Reqlaba və Rivadila kəndləri
31.	Keşdiməz bələdiyyəsi	Keşdiməz kəndi	12.	Kakalos bələdiyyəsi	Kakalos kəndi
32.	Kondoba bələdiyyəsi	Kondoba kəndi	13.	Kijəbə bələdiyyəsi	Kijəbə qəsəbəsi
33.	Qarabağlı bələdiyyəsi	Qarabağlı kəndi	14.	Kolatan bələdiyyəsi	Kolatan kəndi
34.	Qaradağ bələdiyyəsi	Qaradağ kəndi	15.	Qapıçıməhəllə bələdiyyəsi	Qapıçıməhəllə kəndi
35.	Qaraqışlı bələdiyyəsi	Qaraqışlı kəndi	16.	Lomin bələdiyyəsi	Lomin və Vovada kəndləri
36.	Qaraqoyunlu bələdiyyəsi	Qaraqoyunlu kəndi	17.	Marzəso bələdiyyəsi	Marzəso, Bili, Bio və Sihokoran kəndləri
37.	Qaraməmmədli bələdiyyəsi	Qaraməmmədli və Navahı kəndləri	18.	Maşxan bələdiyyəsi	Maşxan kəndi
38.	Qaravallı bələdiyyəsi	Qaravallı kəndi	19.	Mosçitməhəllə bələdiyyəsi	Mosçitməhəllə kəndi
39.	Qoşəd bələdiyyəsi	Qoşəd kəndi	20.	Miki bələdiyyəsi	Miki, Giləparqo, Qanqlaş, Lobi və Vaqadı kəndləri
40.	Qiyaslı bələdiyyəsi	Qiyaslı kəndi	21.	Motalayataq bələdiyyəsi	Motalayataq, Anbuda, Əkbərməhəllə, Sıximpeştə və Viləparqo kəndləri
41.	Ləngəbəz bələdiyyəsi	Ləngəbəz kəndi	22.	Ojakoran bələdiyyəsi	Ojakoran kəndi
42.	Maşadqanlı bələdiyyəsi	Maşadqanlı kəndi	23.	Ovala bələdiyyəsi	Ovala kəndi
43.	Molikçobanlı bələdiyyəsi	Molikçobanlı kəndi	24.	Pensor bələdiyyəsi	Pensor kəndi
44.	Muradlı bələdiyyəsi	Muradlı kəndi	25.	Pəlikəş bələdiyyəsi	Pəlikəş kəndi
45.	Musabayılı bələdiyyəsi	Musabayılı kəndi	26.	Rino bələdiyyəsi	Rino, Çüvüş, Taxtanokoran və Viləşə kəndləri
46.	Nəmirlı bələdiyyəsi	Nəmirlı kəndi	27.	Rudəkənar bələdiyyəsi	Rudəkəna kəndi
47.	Növcü bələdiyyəsi	Növcü kəndi	28.	Selakoran bələdiyyəsi	Seləkoran kəndi
48.	Nuran bələdiyyəsi	Nuran və Zərgava kəndləri	29.	Sancərədi bələdiyyəsi	Səncərədi və Şuvan kəndləri
49.	Nüydü bələdiyyəsi	Nüydü, Xasidoro, Qırular, Quzey və Sanqalan kəndləri	30.	Sərok bələdiyyəsi	Sərok kəndi
50.	Padar bələdiyyəsi	Padar və Kültüllü kəndləri	31.	Şigaloni bələdiyyəsi	Şigaloni kəndi
51.	Padarqışlaq bələdiyyəsi	Padarqışlaq kəndi	32.	Sim bələdiyyəsi	Sim kəndi
52.	Pirhosonlı bələdiyyəsi	Pirhosonlı kəndi	33.	Sipiyəpart bələdiyyəsi	Sipiyəpart və Çükəş kəndləri
53.	Rohimağalı bələdiyyəsi	Rohimağalı kəndi	34.	Siyaku bələdiyyəsi	Siyaku, Binabay və Giloşə kəndləri
54.	Rohimli bələdiyyəsi	Rohimli kəndi	35.	Siyatük bələdiyyəsi	Siyatük, Sekaşan və Vəznaş kəndləri
55.	Suraxanı bələdiyyəsi	Suraxanı kəndi	36.	Suparıbağ bələdiyyəsi	Suparıbağ kəndi
56.	Şahbəyli bələdiyyəsi	Şahbəyli kəndi	37.	Sağlazüzə bələdiyyəsi	Sağlazüzə, Həsin, Siyakeş və Şixomohla kəndləri Şahagac kəndi
57.	Təkla bələdiyyəsi	Təkla kəndi	38.	Şahagac bələdiyyəsi	Şahagac kəndi
58.	Ülgüt bələdiyyəsi	Ülgüt kəndi	39.	Şəmətük bələdiyyəsi	Şəmətük, Xıçaso və Sipiyəlfətik kəndləri
59.	Yenilik bələdiyyəsi	Yenilik, Elabad və Gursulu kəndləri	40.	Şəvqo bələdiyyəsi	Şəvqo, Ayvarud və Diqo kəndləri

Astara rayonu

1.	Astara bələdiyyəsi	Astara şəhəri	38.	Şahagac bələdiyyəsi	Şahagac kəndi
2.	Alaşa bələdiyyəsi	Alaşa kəndi	39.	Şəmətük bələdiyyəsi	Şəmətük, Xıçaso və Sipiyəlfətik kəndləri
3.	Artupa bələdiyyəsi	Artupa kəndi	40.	Şəvqo bələdiyyəsi	Şəvqo, Ayvarud və Diqo kəndləri
4.	Asxanakoran bələdiyyəsi	Asxanakoran, Azaru, Bəlbay, Bursut və Dəstər kəndləri	41.	Şiyəkoran bələdiyyəsi	Şiyəkoran kəndi
			42.	Şuvi bələdiyyəsi	Şuvi kəndi

43.	Şümrud bələdiyyəsi
44.	Telman bələdiyyəsi
45.	Təngərəd bələdiyyəsi
46.	Toradı bələdiyyəsi
47.	Tülüküvan bələdiyyəsi
48.	Vaqo bələdiyyəsi
49.	Züngüləş bələdiyyəsi

Balakən rayonu

1.	Balakən bələdiyyəsi
2.	Cederovtala bələdiyyəsi
3.	Gərokli bələdiyyəsi
4.	Hənişə bələdiyyəsi
5.	Xalatala bələdiyyəsi
6.	İtitala bələdiyyəsi
7.	Katex bələdiyyəsi
8.	Kortala bələdiyyəsi
9.	Qabaqcıl bələdiyyəsi
10.	Qasbinə bələdiyyəsi
11.	Qaysa bələdiyyəsi
12.	Qazma bələdiyyəsi
13.	Qullar bələdiyyəsi
14.	Mahamalar bələdiyyəsi
15.	Meşəşəmbəl bələdiyyəsi
16.	Poştbinə bələdiyyəsi
17.	Pütşətala bələdiyyəsi
18.	Roçəhməd bələdiyyəsi
19.	Sarıbulaq bələdiyyəsi
20.	Şəmbəl bələdiyyəsi
21.	Şərif bələdiyyəsi
23.	Tülü bələdiyyəsi
24.	Yeni Şərif bələdiyyəsi

Şümrud kəndi
Telman kəndi
Təngərəd kəndi
Toradı və Kamlakan kəndləri
Tülüküvan kəndi
Vaqo, Lələkəpeşə və Liəzi kəndləri
Züngüləş kəndi

Beyləqən rayonu

1.	Beyləqan bələdiyyəsi	Beyləqan şəhəri
2.	Allahyarlı bələdiyyəsi	Allahyarlı kəndi
3.	Aşağı Çəmənlı bələdiyyəsi	Aşağı Çəmənlı kəndi
4.	Aşıqlılar bələdiyyəsi	Aşıqlılar kəndi
5.	Bahar bələdiyyəsi	Bahar qəsəbəsi
6.	Baharabad bələdiyyəsi	Baharabad qəsəbəsi
7.	Birinci Aşıqli bələdiyyəsi	Birinci Aşıqli kəndi
8.	Birinci Şahsevən bələdiyyəsi	Birinci Şahsevən kəndi və Orconikidze qəsəbəsi
9.	Bolsulu bələdiyyəsi	Bolsulu qəsəbəsi
10.	Bünyadlı bələdiyyəsi	Bünyadlı kəndi
11.	Dünyamalılar bələdiyyəsi	Dünyamalılar kəndi
12.	Eyvazlılar bələdiyyəsi	Eyvazlılar kəndi
13.	Əhmədli bələdiyyəsi	Əhmədli kəndi
14.	Əlinəzərlər bələdiyyəsi	Əlinəzərlər kəndi
15.	Əmirzeydli bələdiyyəsi	Əmirzeydli kəndi
16.	Gödəklər bələdiyyəsi	Gödəklər kəndi
17.	Günəş bələdiyyəsi	Günəş qəsəbəsi
18.	Xaçınabad bələdiyyəsi	Xaçınabad kəndi
19.	İkinci Aşıqli bələdiyyəsi	İkinci Aşıqli kəndi
20.	İkinci Şahsevən bələdiyyəsi	İkinci Şahsevən kəndi
21.	İmamverdili bələdiyyəsi	İmamverdili və Votaga kəndləri
22.	Kəbirli bələdiyyəsi	Kəbirli kəndi
23.	Qaradağlı bələdiyyəsi	Qaradağlı kəndi
24.	Qaralılar bələdiyyəsi	Qaralılar kəndi
25.	Qəhrəmanlı bələdiyyəsi	Qəhrəmanlı qəsəbəsi
26.	Mayak bələdiyyəsi	Mayak qəsəbəsi
27.	Mil bələdiyyəsi	Mil qəsəbəsi
28.	Milabad bələdiyyəsi	Milabad qəsəbəsi
29.	Orta Əlinəzərlər bələdiyyəsi	Orta Əlinəzərlər kəndi
30.	Örənqala bələdiyyəsi	Örənqala qəsəbəsi
31.	Sarısu bələdiyyəsi	Sarısu qəsəbəsi
32.	Şəfəq bələdiyyəsi	Şəfəq qəsəbəsi
33.	Şərq bələdiyyəsi	Şərq qəsəbəsi
34.	Tatalılar bələdiyyəsi	Tatalılar kəndi
35.	Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd kəndi
36.	Türklər bələdiyyəsi	Türklər qəsəbəsi
37.	Yeni Mil bələdiyyəsi	Yeni Mil qəsəbəsi
38.	Yuxarı Aran bələdiyyəsi	Yuxarı Aran qəsəbəsi
39.	Yuxarı Çəmənlı bələdiyyəsi	Yuxarı Çəmənlı kəndi
40.	Yuxarı Kəbirli bələdiyyəsi	Yuxarı Kəbirli kəndi

Bərdə rayonu

1. Bərdə bələdiyyəsi
2. Alaçadırı bələdiyyəsi
3. Alpout bələdiyyəsi
4. Arabaçalar bələdiyyəsi
5. Bala Ərəblər bələdiyyəsi
6. Bala Goyüşlü bələdiyyəsi
7. Bala Qacar bələdiyyəsi
8. Bayramlı bələdiyyəsi
9. Bocirovan bələdiyyəsi
10. Birinci Qaradəmirçi bələdiyyəsi
11. Böyük Goyüşlü bələdiyyəsi
12. Böyük Qaçar bələdiyyəsi
13. Canavarlı bələdiyyəsi
14. Cayırlı bələdiyyəsi
15. Cimcimli bələdiyyəsi
16. Cumalar bələdiyyəsi
17. Çolobılər bələdiyyəsi
18. Dargalar bələdiyyəsi
19. Daymodağlı bələdiyyəsi
20. Dilənçilər bələdiyyəsi
21. Divanhı bələdiyyəsi
22. Oliyanlı bələdiyyəsi
23. Ömirlı bələdiyyəsi
24. Ərəblər bələdiyyəsi
25. Öyriəcə bələdiyyəsi
26. Gorona bələdiyyəsi
27. Gülgözli bələdiyyəsi
28. Güloglular bələdiyyəsi
29. Hacallı bələdiyyəsi
30. Hacıalılı bələdiyyəsi
31. Hacıbəyli bələdiyyəsi
32. Hacıəhmədli bələdiyyəsi
33. Hacılar bələdiyyəsi
34. Hacılı bələdiyyəsi
35. Həsənqaya bələdiyyəsi
36. Həsənli bələdiyyəsi
37. Hüseynaltılar bələdiyyəsi
38. Hüseynbəyli bələdiyyəsi
39. Xanagahlı bələdiyyəsi
40. Xanorəb bələdiyyəsi
41. Xanxanımlı bələdiyyəsi
42. Xosilli bələdiyyəsi

43. İkinci Qaradəmirçi bələdiyyəsi
44. İmamqulubəyli bələdiyyəsi
45. Kafarlı bələdiyyəsi
46. Kələntərli bələdiyyəsi
47. Kərimbəyli bələdiyyəsi
48. Kotəlpəraq bələdiyyəsi
49. Kolayır bələdiyyəsi
50. Köbərkənd bələdiyyəsi
51. Körpüsindiran bələdiyyəsi
52. Kürdborakı bələdiyyəsi
53. Qaradağlı bələdiyyəsi
54. Qaradəmirçi bələdiyyəsi
55. Qaradırnaq bələdiyyəsi
56. Qarahacı bələdiyyəsi
57. Qaraqoyunu bələdiyyəsi
58. Qaraməmmədli bələdiyyəsi
59. Qaratəpə bələdiyyəsi
60. Qarayusifli bələdiyyəsi
61. Qasimbəyli bələdiyyəsi
62. Qayaltı bələdiyyəsi
63. Qazaxlar bələdiyyəsi
64. Qazaxlar bələdiyyəsi
65. Qazıqurdalı bələdiyyəsi
66. Qohromanlı bələdiyyəsi
67. Qullar bələdiyyəsi
68. Qurdlar bələdiyyəsi
69. Lək bələdiyyəsi
70. Lənbəron bələdiyyəsi
71. Mehdiyanlı bələdiyyəsi
72. Mehđili bələdiyyəsi
73. Məmmədli bələdiyyəsi
74. Məşdiibisi bələdiyyəsi
75. Mirsəflı bələdiyyəsi
76. Mirzalıbəyli bələdiyyəsi
77. Mirzəcaferli bələdiyyəsi
78. Mirzəxan Qaraqoyunu bələdiyyəsi
79. Mollagüllər bələdiyyəsi
80. Mollaşalar bələdiyyəsi
81. Mollalı bələdiyyəsi
82. Mollaməmmədli bələdiyyəsi
83. Müğanlı bələdiyyəsi
84. Mustafaagahlı bələdiyyəsi
85. Nacəfqulubəyli bələdiyyəsi
86. Nazırlı bələdiyyəsi

- İkinci Qaradəmirçi kəndi
 İmamqulubəyli kəndi
 Kafarlı kəndi
 Kələntərli kəndi
 Kərimbəyli kəndi
 Kotəlpəraq kəndi
 Kolayır kəndi
 Köbərkənd kəndi
 Körpüsindiran kəndi
 Kürdborakı kəndi
 Qaradağlı kəndi
 Qaradəmirçi kəndi
 Qaradırnaq kəndi
 Qarahacı kəndi
 Qaraqoyunu kəndi
 Qaraməmmədli kəndi
 Qaratəpə kəndi
 Qarayusifli kəndi
 Qasimbəyli kəndi
 Qayaltı kəndi
 Qazaxlar kəndi
 Qazaxlar kəndi
 Qazıqurdalı kəndi
 Qohromanlı kəndi
 Qullar kəndi
 Qurdlar kəndi
 Lək kəndi
 Lənbəron kəndi
 Mehdiyanlı kəndi
 Mehđili kəndi
 Məmmədli kəndi
 Məşdiibisi kəndi
 Mirsəflı kəndi
 Mirzalıbəyli kəndi
 Mirzəcaferli kəndi
 Mirzəxan Qaraqoyunu kəndi
 Mollagüllər kəndi
 Mollaşalar kəndi
 Mollalı və Çərolilər kəndləri
 Mollaməmmədli kəndi
 Müğanlı kəndi
 Mustafaagahlı kəndi
 Nacəfqulubəyli kəndi
 Nazırlı kəndi

87. Nəzirli bələdiyyəsi
88. Nilçi bələdiyyəsi
89. Otuzikilər bələdiyyəsi
90. Piyadalar bələdiyyəsi
91. Saatlı bələdiyyəsi
92. Samuxlu bələdiyyəsi
93. Sörkarlar bələdiyyəsi
94. Sogənverdilər bələdiyyəsi
95. Şahvolılar bələdiyyəsi
96. Şatırlı bələdiyyəsi
97. Şorəlli bələdiyyəsi
98. Sirvanlı bələdiyyəsi
99. Sorəlli bələdiyyəsi
100. Tağılar bələdiyyəsi
101. Təhla bələdiyyəsi
102. Tumaslı bələdiyyəsi
103. Türkman bələdiyyəsi
104. Uğurbaylı bələdiyyəsi
105. Umudahlar bələdiyyəsi
106. Vəliuşağı bələdiyyəsi
107. Yeni Daşkənd bələdiyyəsi
108. Yeni Öyrice bələdiyyəsi
109. Yerliağalı bələdiyyəsi
110. Zümürxaç bələdiyyəsi

- Nəzirli kəndi
- Nifçi kəndi
- Otuzikilər kəndi
- Piyadalar kəndi
- Saatlı kəndi
- Samuxlu kəndi
- Sörkarlar kəndi
- Sogənverdilər kəndi
- Şahvolılar kəndi
- Şatırlı kəndi
- Şorəlli kəndi
- Şirvanlı kəndi
- Şorəlli kəndi
- Tağılar kəndi
- Təhla kəndi
- Tumaslı kəndi
- Türkmon kəndi
- Uğurbaylı kəndi
- Umudahlar kəndi
- Vəliuşağı kəndi
- Yeni Daşkənd kəndi
- Yeni Öyrice kəndi
- Yerliağalı kəndi
- Zümürxaç kəndi

18. Muğan bələdiyyəsi
19. Nərimankənd bələdiyyəsi
20. Nəsimi bələdiyyəsi
21. Ovçubərə bələdiyyəsi
22. Səmədabad bələdiyyəsi
23. Təzəkənd bələdiyyəsi
24. Yuxarı Ağalı bələdiyyəsi
25. Yuxarı Cüroli bələdiyyəsi
26. Zəhmətabad bələdiyyəsi

- Mugan kəndi
Nərimankənd kəndi
Nəsimi kəndi
Ovçubərə kəndi
Səmədabad kəndi
Təzəkənd kəndi
Yuxarı Ağalı kəndi
Yuxarı Cüroli kəndi
Zəhmətabad kəndi

Cəlilabad rayonu

1. Cəlilabad bələdiyyəsi
2. Göytəpə bələdiyyəsi
3. Abazallı bələdiyyəsi
4. Abdullu bələdiyyəsi
5. Abışabad bələdiyyəsi
6. Adnalı bələdiyyəsi
7. Ağbulaq bələdiyyəsi
8. Ağdaş bələdiyyəsi
9. Ağusom bələdiyyəsi
10. Axtaxana bələdiyyəsi
11. Alar bələdiyyəsi
12. Alaşar bələdiyyəsi
13. Albalan bələdiyyəsi
14. Allahverənlı bələdiyyəsi
15. Astanlı bələdiyyəsi
16. Babaxanlı bələdiyyəsi
17. Babalı bələdiyyəsi
18. Badamağac bələdiyyəsi
19. Badamağac bələdiyyəsi
20. Bəcirovan bələdiyyəsi
21. Bədirli bələdiyyəsi
22. Boyxanlı bələdiyyəsi
23. Buravar bələdiyyəsi
24. Cəfərxanlı bələdiyyəsi
25. Cəfərli bələdiyyəsi
26. Cəlayir bələdiyyəsi
27. Congan bələdiyyəsi
28. Çinar bələdiyyəsi
29. Cünəxanlı bələdiyyəsi
30. Cünzəli bələdiyyəsi
31. Dariqliq bələdiyyəsi
32. Doləli bələdiyyəsi

- Cəlilabad şəhəri
Göytəpə şəhəri
Abazallı kəndi
Abdullu kəndi
Abışabad kəndi
Adnalı kəndi
Ağbulaq kəndi
Ağdaş kəndi
Ağusom kəndi
Axtaxana kəndi
Alar kəndi
Alaşar kəndi
Albalan kəndi
Allahverənlı kəndi
Astanlı kəndi
Babaxanlı kəndi
Babalı kəndi
Badamağac kəndi
Badamagac kəndi
Bəcirovan kəndi
Bədirli kəndi
Boyxanlı kəndi
Buravar kəndi
Cəfərxanlı kəndi
Cəfərli kəndi
Cəlayir kəndi
Congan kəndi
Çinar kəndi
Cünəxanlı kəndi
Cünzəli kəndi
Dariqliq kəndi
Doləli kəndi

Bilosuvar rayonu

1. Bilosuvar bələdiyyəsi
2. Ağalıkkənd bələdiyyəsi
3. Ağayı bələdiyyəsi
4. Amankənd bələdiyyəsi
5. Aranlı bələdiyyəsi
6. Arazbarı bələdiyyəsi
7. Aşağı Cüroli bələdiyyəsi
8. Bağbanlar bələdiyyəsi
9. Baydili bələdiyyəsi
10. Çınarlı bələdiyyəsi
11. Dörvüşli bələdiyyəsi
12. Əliabad bələdiyyəsi
13. Əsgorabad bələdiyyəsi
14. Fioletovka bələdiyyəsi
15. Xırmandalı bələdiyyəsi
16. İsmətli bələdiyyəsi
17. Kirovka bələdiyyəsi

- Bilosuvar şəhəri
- Ağalıkkənd kəndi
- Ağayı kəndi
- Amankənd kəndi
- Aranlı kəndi
- Arazbarı kəndi
- Aşağı Cüroli kəndi
- Bağbanlar kəndi
- Baydili kəndi
- Çınarlı kəndi
- Dörvüşli kəndi
- Əliabad kəndi
- Əsgorabad kəndi
- Fioletovka kəndi
- Xırmandalı kəndi
- İsmətli kəndi
- Kirovka kəndi

18. Babaxanlı bələdiyyəsi
19. Badamağac bələdiyyəsi
20. Bəcirovan bələdiyyəsi
21. Bədirli bələdiyyəsi
22. Boyxanlı bələdiyyəsi
23. Buravar bələdiyyəsi
24. Cəfərxanlı bələdiyyəsi
25. Cəfərli bələdiyyəsi
26. Cəlayir bələdiyyəsi
27. Congan bələdiyyəsi
28. Çinar bələdiyyəsi
29. Cünəxanlı bələdiyyəsi
30. Cünzəli bələdiyyəsi
31. Dariqliq bələdiyyəsi
32. Doləli bələdiyyəsi

- Babaxanlı kəndi
Badamağac kəndi
Badamagac kəndi
Bəcirovan kəndi
Bədirli kəndi
Boyxanlı kəndi
Buravar kəndi
Cəfərxanlı kəndi
Cəfərli kəndi
Cəlayir kəndi
Congan kəndi
Çinar kəndi
Cünəxanlı kəndi
Cünzəli kəndi
Dariqliq kəndi
Doləli kəndi

33.	Dostallı bolədiyyosi	Dostallı kəndi	77.	Məmmədrzalı bolədiyyosi	Məmmədrzalı kəndi
34.	Dövlətalıbəli bolədiyyosi	Dövlətalıbəli kəndi	78.	Məşədi Hüseynli bolədiyyosi	Məşədi Hüseynli kəndi
35.	Edişə bolədiyyosi	Edişə kəndi	79.	Məşədilər bolədiyyəsi	Məşədilər kəndi
36.	Əliahad bolədiyyosi	Əliahad kəndi	80.	Məşədivallı bolədiyyosi	Məşədivallı kəndi
37.	Əliqasımılı bolədiyyosi	Əliqasımılı kəndi	81.	Mikayilli bolədiyyosi	Mikayilli kəndi
38.	Əsədli bolədiyyosi	Əsədli kəndi	82.	Mirtəhməzli bolədiyyosi	Mirtəhməzli kəndi
39.	Ətçələr bolədiyyosi	Ətçələr kəndi	83.	Mirzəli bolədiyyəsi	Mirzəli kəndi
40.	Fərəcullah bolədiyyosi	Fərəcullah kəndi	84.	Mollalı bolədiyyəsi	Mollalı kəndi
41.	Fərzili bolədiyyosi	Fərzili kəndi	85.	Moranlı bolədiyyəsi	Moranlı kəndi
42.	Fotullaqışlaq bolədiyyəsi	Fotullaqışlaq kəndi	86.	Muğan bolədiyyəsi	Muğan kəndi
43.	Gülməməddi bolədiyyəsi	Gülməməddi kəndi	87.	Musali bolədiyyəsi	Musali kəndi
44.	Günaşlı bolədiyyosi	Günaşlı kəndi	88.	Novruzallı bolədiyyəsi	Novruzallı kəndi
45.	Hacıcavadlı bolədiyyosi	Hacıcavadlı kəndi	89.	Ocaqlı bolədiyyəsi	Ocaqlı kəndi
46.	Hacıismayıllı bolədiyyəsi	Hacıismayıllı kəndi	90.	Oğrubulaq bolədiyyəsi	Oğrubulaq kəndi
47.	Hacıməmməddi bolədiyyəsi	Hacıməmməddi kəndi	91.	Pərdi bolədiyyəsi	Pərdi kəndi
48.	Hamarqışlaq bolədiyyəsi	Hamarqışlaq kəndi	92.	Porsava bolədiyyəsi	Porsava kəndi
49.	Hasılılı bolədiyyası	Hasılılı kəndi	93.	Privolnoye bolədiyyəsi	Privolnoye kəndi
50.	Həsənli bolədiyyəsi	Həsənli kəndi	94.	Sabırabad bolədiyyəsi	Sabırabad kəndi
51.	Həziabəd bolədiyyəsi	Həziabəd kəndi	95.	Sadatlı bolədiyyəsi	Sadatlı kəndi
52.	Xanagah bolədiyyəsi	Xanagah kəndi	96.	Sarxanlı bolədiyyəsi	Sarxanlı kəndi
53.	Xanılılı bolədiyyəsi	Xanılılı kəndi	97.	Seyidbazar bolədiyyəsi	Seyidbazar kəndi
54.	Xəlilabad bolədiyyəsi	Xəlilabad kəndi	98.	Sərhədabad bolədiyyəsi	Sərhədabad kəndi
55.	Xəlilli bolədiyyəsi	Xəlilli kəndi	99.	Soltankənd bolədiyyəsi	Soltankənd kəndi
56.	İcarə bolədiyyəsi	İcarə kəndi	100.	Söyüdlü bolədiyyəsi	Söyüdlü kəndi
57.	İncilli bolədiyyəsi	İncilli kəndi	101.	Suluçəşmə bolədiyyəsi	Suluçəşmə kəndi
58.	İnili bolədiyyəsi	İnili kəndi	102.	Şabanlı bolədiyyəsi	Şabanlı kəndi
59.	Kazımbabad bolədiyyəsi	Kazımbabad kəndi	103.	Şatırlı bolədiyyəsi	Şatırlı kəndi
60.	Komanlı bolədiyyəsi	Komanlı kəndi	104.	Şıxlər bolədiyyəsi	Şıxlər kəndi
61.	Kövüzbulaq bolədiyyəsi	Kövüzbulaq kəndi	105.	Şiləvəngə bolədiyyəsi	Şiləvəngə kəndi
62.	Kövüzbulaq bolədiyyəsi	Kövüzbulaq kəndi	106.	Şorbaçı bolədiyyəsi	Şorbaçı kəndi
63.	Kürdlər bolədiyyəsi	Kürdlər kəndi	107.	Şötüklü bolədiyyəsi	Şötüklü kəndi
64.	Qamışlıgöl bolədiyyəsi	Qamışlıgöl kəndi	108.	Şükürlü bolədiyyəsi	Şükürlü kəndi
65.	Qaraağac bolədiyyəsi	Qaraağac kəndi	109.	Tahirli bolədiyyəsi	Tahirli kəndi
66.	Qarakazımlı bolədiyyəsi	Qarakazımlı kəndi	110.	Taklə bolədiyyəsi	Taklə kəndi
67.	Qarazoncir bolədiyyəsi	Qarazoncir kəndi	111.	Təzəkənd bolədiyyəsi	Təzəkənd kəndi
68.	Qarğılı bolədiyyəsi	Qarğılı kəndi	112.	Təzəkənd bolədiyyəsi	Təzəkənd kəndi
69.	Qasımbaylı bolədiyyəsi	Qasımbaylı kəndi	113.	Uzuntəpə bolədiyyəsi	Uzuntəpə kəndi və Novoqolovka qəsəbəsi
70.	Lallar bolədiyyəsi	Lallar kəndi	114.	Üçtəpə bolədiyyəsi	Üçtəpə kəndi
71.	Ləkin bolədiyyəsi	Ləkin kəndi	115.	Vənlik bolədiyyəsi	Vənlik kəndi
72.	Ləzran bolədiyyəsi	Ləzran kəndi	116.	Yusifli bolədiyyəsi	Yusifli kəndi
73.	Maşlıq bolədiyyəsi	Maşlıq kəndi	117.	Zəhmətabad bolədiyyəsi	Zəhmətabad kəndi
74.	Mədətli bolədiyyəsi	Mədətli kəndi	118.	Zərbəli bolədiyyəsi	Zərbəli kəndi
75.	Məlikqasımılı bolədiyyəsi	Məlikqasımılı kəndi	119.	Zopun bolədiyyəsi	Zopun kəndi
76.	Məmmədcənli bolədiyyəsi	Məmmədcənli kəndi			

Daşkəsən rayonu		Çaraq bələdiyyəsi		Çaraq, Gülöh, Hariskondqarlı, Kyünçal, Tokyə və Uqah kəndləri	
1. Daşkəsən bələdiyyəsi	Daşkəsən şəhəri və Alunitdağ qəsəbəsi	6. Çayqaraqası bələdiyyəsi	Çayqaraqası kəndi	Çaraq, Gülöh, Hariskondqarlı, Kyünçal, Tokyə və Uqah kəndləri	Çayqaraqası kəndi
2. Alaxançallı bələdiyyəsi	Alaxançallı kəndi	7. Cölküşçu bələdiyyəsi	Cölküşçu kəndi	Çoxurazəmi bələdiyyəsi	Çoxurazəmi, Çovurar, Dəhno, Qoriblik, Qızılqazma və Zöhrabkənd kəndləri
3. Astaf bələdiyyəsi	Astaf kəndi	8. Cuxurazəmi bələdiyyəsi	Cuxurazəmi kəndi	Dağ Bilici bələdiyyəsi	Dağ Bilici və Mumlu kəndləri
4. Bayan bələdiyyəsi	Bayan kəndi	9. Dağ Bilici bələdiyyəsi	Düz Bilici bələdiyyəsi	Düz Bilici, Çınarlar, Nohurlar və Zaglı kəndləri	Düz Bilici, Çınarlar, Nohurlar və Zaglı kəndləri
5. Çanaqcı bələdiyyəsi	Çanaqcı və Zivlan kəndləri	10. Düz Bilici bələdiyyəsi	Əmirxanlı bələdiyyəsi	Əmirxanlı və Üzümlü kəndləri	Əmirxanlı və Üzümlü kəndləri
6. Cıraklı bələdiyyəsi	Cıraklı kəndi	11. Gəndov bələdiyyəsi	Gəndov kəndi	Gəndov kəndi	Gəndov kəndi
7. Covdar bələdiyyəsi	Covdar və Çaykənd kəndləri	12. Günəşli bələdiyyəsi	Günəşli və Daşlıyataq kəndləri	Günəşli və Daşlıyataq kəndləri	Günəşli və Daşlıyataq kəndləri
8. Daşkəsən qəsəbə bələdiyyəsi	Daşkəsən qəsəbəsi və Aşağı Daşkəsən kəndi	13. Hacıqaraqası bələdiyyəsi	Hacıqaraqası kəndi	Hacıqaraqası bələdiyyəsi	Hacıqaraqası kəndi
9. Dəstəfur bələdiyyəsi	Dəstəfur kəndi	14. Xəlfələr bələdiyyəsi	Xəlfələr və Yeləkəsən kəndləri	Xəlfələr bələdiyyəsi	Xəlfələr və Yeləkəsən kəndləri
10. Əhmədli bələdiyyəsi	Əhmədli və Dardərə kəndləri	15. Xəlliili bələdiyyəsi	Xəlliili, Liman və Sarvan kəndləri	Xəlliili bələdiyyəsi	Xəlliili, Liman və Sarvan kəndləri
11. Əhmədli bələdiyyəsi	Əhmədli kəndi	16. Qazbabalı bələdiyyəsi	Qazbabalı kəndi	Qazbabalı kəndi	Qazbabalı kəndi
12. Əmirvar bələdiyyəsi	Əmirvar və Qazaxlı kəndləri	17. Qələğah bələdiyyəsi	Qələğah kəndi	Qələğah və Ləcədi kəndləri	Qələğah və Ləcədi kəndləri
13. Gurbulaq bələdiyyəsi	Gurbulaq kəndi	18. Qorğan bələdiyyəsi	Qorğan kəndi	Qorğan, Bilici Qorğan və İzmara kəndləri	Qorğan, Bilici Qorğan və İzmara kəndləri
14. Xoşbulaq bələdiyyəsi	Xoşbulaq kəndi	19. Leyti bələdiyyəsi	Leyti kəndi	Leyti kəndi	Leyti kəndi
15. Kəmərqaya bələdiyyəsi	Kəmərqaya kəndi	20. Məliklər bələdiyyəsi	Məliklər kəndi	Məliklər kəndi	Məliklər kəndi
16. Qabaqtəpə bələdiyyəsi	Qabaqtəpə bələdiyyəsi, Gəlinqaya və Rəsullu kəndləri	21. Mollakamallı bələdiyyəsi	Mollakamallı kəndi	Mollakamallı kəndi	Mollakamallı kəndi
17. Qaraqullar bələdiyyəsi	Qaraqullar, Qarataqlar və Şahkərəm kəndləri	22. Padar bələdiyyəsi	Padar kəndi	Padar və Borbor kəndləri	Padar və Borbor kəndləri
18. Qazaxyolçular bələdiyyəsi	Qazaxyolçular kəndi	23. Pirəbdil bələdiyyəsi	Pirəbdil kəndi	Pirəbdil, Sumağava, Sumağava Qazma və Zöhrəmə kəndləri	Pirəbdil, Sumağava, Sumağava Qazma və Zöhrəmə kəndləri
19. Qiyıqlı bələdiyyəsi	Qiyıqlı kəndi	25. Piromsən bələdiyyəsi	Piromsən kəndi	Piromsən və Ərablı kəndləri	Piromsən və Ərablı kəndləri
21. Quşçu qəsəbə bələdiyyəsi	Quşçu və Quşçu körpüsü qəsəbələri	26. Rəhimli bələdiyyəsi	Rəhimli kəndi	Rəhimli və Meytablı kəndləri	Rəhimli və Meytablı kəndləri
22. Quytul bələdiyyəsi	Quytul kəndi	27. Sincanboyad bələdiyyəsi	Sincanboyad kəndi	Sincanboyad kəndi	Sincanboyad kəndi
23. Mollahəsənlı bələdiyyəsi	Mollahəsənlı kəndi	28. Surra bələdiyyəsi	Surra kəndi	Surra kəndi	Surra kəndi
24. Muşavaq bələdiyyəsi	Muşavaq kəndi	29. Söhbətlə bələdiyyəsi	Söhbətlə kəndi	Söhbətlə kəndi	Söhbətlə kəndi
25. Pirverdilər bələdiyyəsi	Pirverdilər kəndi	30. Şahnəzərlə bələdiyyəsi	Şahnəzərlə kəndi	Şahnəzərlə kəndi	Şahnəzərlə kəndi
26. Şahvələdlı bələdiyyəsi	Şahvələdlı kəndi	31. Taxtalar bələdiyyəsi	Taxtalar kəndi	Taxtalar kəndi	Taxtalar kəndi
27. Tapan bələdiyyəsi	Tapan, Dovralı və Güneykənd kəndləri	32. Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd kəndi	Təzəkənd kəndi	Təzəkənd kəndi
28. Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd kəndi	33. Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd, Xırdaoymaq, Qaraçaylı və Udulu kəndləri	Təzəkənd kəndi	Təzəkənd, Xırdaoymaq, Qaraçaylı və Udulu kəndləri
29. Yuxarı Daşkəsən bələdiyyəsi	Yuxarı Daşkəsən qəsəbəsi	34. Uzunboyad bələdiyyəsi	Uzunboyad kəndi	Uzunboyad kəndi	Uzunboyad kəndi
30. Zaglı bələdiyyəsi	Zaglı kəndi	35. Vələslə bələdiyyəsi	Vələslə kəndi	Vələslə və Ceyranlı kəndləri	Vələslə və Ceyranlı kəndləri
31. Zayılik bələdiyyəsi	Zayılik kəndi	36. Zeyvə bələdiyyəsi	Zeyvə kəndi	Zeyvə kəndi	Zeyvə və Kilvar kəndləri
32. Zinzahal bələdiyyəsi	Zinzahal, Almalı, Kollu, Suqovuşan və Yolqullar kəndləri				

Dəvəçi rayonu

1. Dəvəçi bələdiyyəsi	Dəvəçi şəhəri
2. Ağalıq bələdiyyəsi	Ağalıq kəndi
3. Ağbaş bələdiyyəsi	Ağbaş kəndi
4. Aygünülü bələdiyyəsi	Aygünülü kəndi

Füzulu rayonu

1. Alxanlı bələdiyyəsi	Alxanlı kəndi
2. Arayatlı bələdiyyəsi	Arayatlı kəndi
3. Araz Diləgarda bələdiyyəsi	Araz Diləgarda kəndi
4. Araz Zərgər bələdiyyəsi	Araz Zərgər kəndi

5.	Aşağı Kürdmahmudlu bələdiyyəsi
6.	Aşağı Yağlıvond bələdiyyəsi
7.	Babı bələdiyyəsi
8.	Bala Bəhmənli bələdiyyəsi
9.	Birinci Mahmudlu bələdiyyəsi
10.	Böyük Bəhmənli bələdiyyəsi
11.	Əhmədalılar bələdiyyəsi
12.	Əhmədböylü bələdiyyəsi
13.	Horadız bələdiyyəsi
14.	Kərimbəyli bələdiyyəsi
15.	Qazaxlar bələdiyyəsi
16.	Mollaməhərrəmli bələdiyyəsi
17.	Şükürbəyli bələdiyyəsi
18.	Yuxarı Kürdmahmudlu bələdiyyəsi
19.	1 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
20.	2 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
21.	3 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
22.	4 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
23.	5 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
24.	6 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
25.	7 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
26.	8 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
27.	9 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
28.	10 №-li Qayıdır bələdiyyəsi
29.	11 №-li Qayıdır bələdiyyəsi

Gədəbəy rayonu

1.	Gədəbəy bələdiyyəsi
2.	Əğamalı bələdiyyəsi
3.	Arabaçı bələdiyyəsi
4.	Ariqdam bələdiyyəsi
6.	Böyük Qaramurad bələdiyyəsi
7.	Çalburun bələdiyyəsi
8.	Çaldəş bələdiyyəsi
9.	Çay Rəsullu bələdiyyəsi
10.	Çobankənd bələdiyyəsi
11.	Daryurd bələdiyyəsi
12.	Dəyoqarabulaq bələdiyyəsi
13.	Dəyirməndək bələdiyyəsi

14.	Aşağı Kürdmahmudlu kəndi
15.	Aşağı Yağlıvond kəndi
16.	Babı kəndi
17.	Bala Bəhmənli kəndi
18.	Birinci Mahmudlu kəndi
19.	Böyük Bəhmənli kəndi
20.	Əhmədatlılar kəndi
21.	Əhmədböylü və İkinci Mahmudlu kəndləri
22.	Horadız qəsəbəsi
23.	Kərimbəyli kəndi
24.	Kərimbəyli kəndi
25.	Qazaxlar və Mirzənəgħlı kəndləri
26.	Mollaməhərrəmli kəndi
27.	Şükürbəyli kəndi
28.	Yuxarı Kürdmahmudlu kəndi
29.	1 №-li Qayıdır qəsəbəsi
30.	2 №-li Qayıdır qəsəbəsi
31.	3 №-li Qayıdır qəsəbəsi
32.	4 №-li Qayıdır qəsəbəsi
33.	5 №-li Qayıdır qəsəbəsi
34.	6 №-li Qayıdır qəsəbəsi
35.	7 №-li Qayıdır qəsəbəsi
36.	8 №-li Qayıdır qəsəbəsi
37.	9 №-li Qayıdır qəsəbəsi
38.	10 №-li Qayıdır qəsəbəsi
39.	11 №-li Qayıdır qəsəbəsi
40.	Düz Rəsullu bələdiyyəsi
41.	Düzyurd bələdiyyəsi
42.	Əliismayıllı bələdiyyəsi
43.	Əlinəğilər bələdiyyəsi
44.	Ərtəpə bələdiyyəsi
45.	Gərgər bələdiyyəsi
46.	Göyəlli bələdiyyəsi
47.	Hacılar bələdiyyəsi
48.	Xarxar bələdiyyəsi
49.	İnəkbəğan bələdiyyəsi
50.	İsaltı bələdiyyəsi
51.	Kiçik Qaramurad bələdiyyəsi
52.	Qaradağ bələdiyyəsi
53.	Qaraməməndli bələdiyyəsi
54.	Qoşabulaq bələdiyyəsi
55.	Mormor bələdiyyəsi
56.	Novoivanovka bələdiyyəsi
57.	Novosaratovka bələdiyyəsi
58.	Orçonikidze bələdiyyəsi
59.	Parakənd bələdiyyəsi
60.	Pərizamanlı bələdiyyəsi
61.	Plankənd bələdiyyəsi
62.	Poladlı bələdiyyəsi
63.	Rüstəm Əliyev bələdiyyəsi
64.	Samanlıq bələdiyyəsi
65.	Slavyanka bələdiyyəsi
66.	Söyüdüli bələdiyyəsi
67.	Şəkərbəy bələdiyyəsi
68.	Şinx bələdiyyəsi
69.	Şurakənd bələdiyyəsi
70.	Zəhmətkənd bələdiyyəsi

Goranboy rayonu

1. Goranboy bələdiyyəsi
2. Dəlimmədli bələdiyyəsi
3. Abbasqulular bələdiyyəsi
4. Ağamalioğlu bələdiyyəsi
5. Alpout bələdiyyəsi
6. Aşağı Ağcakənd bələdiyyəsi
7. Bağçakürd bələdiyyəsi
8. Borsunlu bələdiyyəsi
9. Börü bələdiyyəsi
10. Buzluq bələdiyyəsi
11. Cinli Boluslu bələdiyyəsi
12. Döyirmənlar bələdiyyəsi
13. Eyyazlılar bələdiyyəsi
14. Əlirzalı bələdiyyəsi
15. Əzizbəyov bələdiyyəsi
16. Fəxralı bələdiyyəsi
17. Goran bələdiyyəsi
18. Goranlı bələdiyyəsi
19. Gürzallar bələdiyyəsi
20. Hacallı bələdiyyəsi
21. Hazırəhmədli bələdiyyəsi
22. Xan Qərvənd bələdiyyəsi
23. Xınalı bələdiyyəsi
24. Xoylu bələdiyyəsi
25. Kələk bələdiyyəsi
26. Kürəkçay bələdiyyəsi
27. Qaraçınar bələdiyyəsi
28. Qaradağlı bələdiyyəsi
29. Qaramusalı bələdiyyəsi
30. Qarqucaq bələdiyyəsi
31. Qasımbayılı bələdiyyəsi
32. Qaşaltı Qaraqoyunu bələdiyyəsi
33. Qazanbulaq bələdiyyəsi
34. Qırıqlı bələdiyyəsi
35. Qızılhacılı bələdiyyəsi
36. Qurbanzadə bələdiyyəsi
- Goranboy şəhəri, İrəvanlı, Qarasüleymanlı və Şahməmmədli kəndləri
- Dəlimmədli şəhəri və Sarovlu kəndi
- Abbasqulular kəndi
- Ağamalioğlu kəndi
- Alpout kəndi
- Aşağı Ağcakənd, Yuxarı Ağcakənd qəsəbələri Yuxarı Ballıqaya və və Meşəli kəndləri
- Bağçakürd kəndi
- Boosunlu və Qazaxlar kəndləri
- Börü kəndi
- Buzluq, Baş Qışlaq və Gültiştən kəndləri
- Cinli Boluslu kəndi
- Döyirmənlar və Azad kəndləri
- Eyyazlılar kəndi
- Əlirzalı kəndi
- Əzizbəyov kəndi
- Fəxralı kəndi
- Goran qəsəbəsi
- Goranlı kəndi
- Gürzallar kəndi
- Hacallı və Şəfibəyli kəndləri
- Hazırəhmədli, Başırı, Göynütən və Qarasuçu kəndləri
- Xan Qərvənd kəndi
- Xınalı kəndi
- Xoylu kəndi
- Kələk kəndi
- Kürəkçay qəsəbəsi və Qazançı kəndi
- Qaraçınar, Qaxtut və Yenikənd kəndləri
- Qaradağlı kəndi
- Qaramusalı və Həmənli kəndləri
- Qarqucaq kəndi
- Qasımbayılı kəndi
- Qaşaltı Qaraqoyunu kəndi
- Qazanbulaq qəsəbəsi
- Qırıqlı, Gülməmmədli və Qarapirimli kəndləri
- Qızılhacılı qəsəbəsi, Balakürd və Aşağı Ballıqaya kəndləri
- Qurbanzadə kəndi

37. Quşçular bələdiyyəsi
38. Mənəşli bələdiyyəsi
39. Məşədiqaralar bələdiyyəsi
40. Muzdurlar bələdiyyəsi
41. Nadirkənd bələdiyyəsi
42. Nərimanlı bələdiyyəsi
43. Nizami bələdiyyəsi
44. Rəhimli bələdiyyəsi
45. Rus Borisi bələdiyyəsi
46. Sarov bələdiyyəsi
47. Səfiikürd bələdiyyəsi
48. Səmədabad bələdiyyəsi
49. Şadılı bələdiyyəsi
50. Şəfqə bələdiyyəsi
51. Şıxlər bələdiyyəsi
52. Tap Qaraqoyunu bələdiyyəsi
53. Tatarlı bələdiyyəsi
54. Todan bələdiyyəsi
55. Veyisli bələdiyyəsi
56. Yeni yol bələdiyyəsi
57. Yəherçi Qazaxlar bələdiyyəsi
58. Yolqlular bələdiyyəsi
59. Yolpaq bələdiyyəsi
60. Zeyvə bələdiyyəsi

Quşçular kəndi
Mənəşli və Erkeç kəndləri
Məşədiqaralar kəndi
Muzdurlar kəndi
Nadirkənd kəndi
Nərimanlı və Cinli Zeynalı kəndləri
Nizami kəndi
Rəhimli kəndi
Rus Borisi kəndi

Sarov kəndi
Səfiikürd kəndi
Səmədabad və Xasadarlı kəndləri
Şadılı kəndi
Şəfqə kəndi
Şıxlər kəndi
Tap Qarayoyunu və Tap kəndləri
Tatarlı kəndi
Todan kəndi
Veyisli kəndi
Yeni yol və Teklə kəndləri
Yəherçi Qazaxlar kəndi
Yolqlular kəndi
Yolpaq və Əhmədabad kəndləri
Zeyvə kəndi

Göyçay rayonu

1. Göyçay bələdiyyəsi
2. Alxasava bələdiyyəsi
3. Alpout bələdiyyəsi
4. Aşağı Qaraməryəm bələdiyyəsi
5. Bəydövül bələdiyyəsi
6. Bığır bələdiyyəsi
7. Çaxırlı bələdiyyəsi
8. Çayarxı bələdiyyəsi
9. Ceyirli bələdiyyəsi
10. Çəreca bələdiyyəsi
11. Çəreka bələdiyyəsi
12. Dövrənli bələdiyyəsi
13. Ərəbcəbirli bələdiyyəsi
14. Hacalıkənd bələdiyyəsi
15. Xəlitli bələdiyyəsi

Göyçay şəhəri
Alxasava kəndi
Alpout kəndi
Aşağı Qaraməryəm kəndi
Bəydövül kəndi
Bığır və Cırqurd kəndləri
Çaxırlı kəndi
Cayarxı kəndi
Ceyirli və Qubadlı Şıxlı kəndləri
Çəreca və Ceyirli kəndləri
Çəreka kəndi
Dövrənli kəndi
Birinci Ərəbcəbirli və İkinci Ərəbcəbirli kəndləri
Hacalı kəndi
Xəlitli kəndi

16. İnce bələdiyyəsi
17. Kürdəməş bələdiyyəsi
18. Kürdşaban bələdiyyəsi
19. Qarabaqqal bələdiyyəsi
20. Qaraxıdır bələdiyyəsi
21. Qaraman bələdiyyəsi
22. Qaramoryom bələdiyyəsi
23. Qarayazı bələdiyyəsi
24. Qızılıağac bələdiyyəsi
25. Lökçilpaq bələdiyyəsi
26. Mallı Şıxlı bələdiyyəsi
27. Məlikkənd bələdiyyəsi
28. Mırı bələdiyyəsi
29. Mirzəhüseynli bələdiyyəsi
30. Müskürlü bələdiyyəsi
31. Potu bələdiyyəsi
32. Şahsoltanlı bələdiyyəsi
33. Şəhadət bələdiyyəsi
34. Şəkər bələdiyyəsi
35. Şəkili bələdiyyəsi
36. Şıxbəy bələdiyyəsi
37. Üngütlü bələdiyyəsi
38. Veysəlli bələdiyyəsi
39. Yalman bələdiyyəsi
40. Yekəxana bələdiyyəsi
41. Yeniarx bələdiyyəsi

16. İnce kəndi
17. Kürdəməş və Türkman kəndləri
18. Kürdşaban və Yenikənd kəndləri
19. Qarabaqqal kəndi
20. Qaraxıdır kəndi
21. Qaraman kəndi
22. Qaramoryom kəndi
23. Qarayazı kəndi
24. Qızılıağac və Mollahacılı kəndləri
25. Lökçilpaq kəndi
26. Mallı Şıxlı və Ərəbəhəverdi kəndləri
27. Məlikkənd və Şıxəmir kəndləri
28. Mırı və Alıkənd kəndləri
29. Mirzəhüseynli kəndi
30. Müskürlü və Qəbelə Müskürlü kəndləri
31. Potu, Kürd və Ulaşı Şıxlı kəndləri
32. Şahsoltanlı kəndi
33. Şəhadət və Qarabağlar kəndi
34. Şəkər kəndi
35. Şəkili kəndi
36. Şıxbəy kəndi
37. Üngütlü kəndi
38. Veysəlli kəndi
39. Yalman kəndi
40. Yekəxana kəndi
41. Yeniarx və Hacıqabəyli kəndləri

16. Muğan bələdiyyəsi
17. Navahi bələdiyyəsi
18. Navahi qəsəbə bələdiyyəsi
19. Padar bələdiyyəsi
20. Rəncərə bələdiyyəsi
21. Şorbaçı bələdiyyəsi
22. Tağılı bələdiyyəsi
23. Talış bələdiyyəsi

- Muğan qəsəbəsi
Navahi kəndi və Pirsaat qəsəbəsi
Navahi qəsəbəsi
Padar kəndi
Rəncərə kəndi
Şorbaçı, birinci Paşa və ikinci Paşa kəndləri
Tağılı kəndi
Talış kəndi

Xaçmaz rayonu

1. Xaçmaz bələdiyyəsi
2. Xudat bələdiyyəsi
3. Ağasirinoba bələdiyyəsi
4. Ağaverdioba bələdiyyəsi
5. Ağçay bələdiyyəsi
6. Ağtala bələdiyyəsi
7. Ağızayı Buduq bələdiyyəsi
8. Alekseyevka bələdiyyəsi
9. Alichışlaq bələdiyyəsi
10. Armudpədar bələdiyyəsi
11. Arzu bələdiyyəsi
12. Aşağı Ləğər bələdiyyəsi
13. Aşağı Zeyd bələdiyyəsi
14. Bostançı bələdiyyəsi

- Xaçmaz şəhəri
Xudat şəhəri və Şollar qəsəbəsi
Ağasirinoba, Qıraqlı və Manafoba kəndləri
Ağaverdioba və Balaqusarqlıq kəndləri
Ağçay kəndi
Ağtala kəndi
Ağızayı Buduq kəndi
Alekseyevka kəndi
Alichışlaq kəndi
Armudpədar və Padar kəndləri
Arzu qəsəbəsi
Aşağı Ləğər qəsəbəsi
Aşağı Zeyd kəndi
Bostançı, Haciabdurrəhimoba və Sibiroba kəndləri

Hacıqabul rayonu

1. Hacıqabul bələdiyyəsi
2. Abdulyan bələdiyyəsi
3. Ağacanlı bələdiyyəsi
4. Axtaçı Şirvan bələdiyyəsi
5. Atbulaq bələdiyyəsi
6. Birinci Meyniman bələdiyyəsi
7. Birinci Udullu bələdiyyəsi
8. Ələtli bələdiyyəsi
9. İkinci Meyniman bələdiyyəsi
10. İkinci Udullu bələdiyyəsi
11. Kolanı bələdiyyəsi
12. Qarasu bələdiyyəsi
13. Qızılburun bələdiyyəsi
14. Qubalı bələdiyyəsi
15. Qubalıbalaoglan bələdiyyəsi

16. Hacıqabul şəhəri və Balıqçı qəsəbəsi
17. Abdulyan kəndi
18. Ağacanlı kəndi
19. Axtaçı Şirvan bələdiyyəsi
20. Atbulaq və Kürdü kəndləri
21. Birinci Meyniman və Meyniman kəndləri
22. Birinci Udullu kəndi
23. Ələtli və Bürvənd kəndləri
24. İkinci Meyniman kəndi
25. İkinci Udullu kəndi
26. Kolanı kəndi
27. Qarasu kəndi
28. Qızılburun kəndi
29. Qubalı kəndi
30. Qubalıbalaoglan və Pirsaatçay kəndləri

15. Canaxır bələdiyyəsi
16. Cığatay bələdiyyəsi
17. Çarxi bələdiyyəsi
18. Çiləgir bələdiyyəsi
19. Çiləgir bələdiyyəsi
20. Dədəli bələdiyyəsi
21. Digahoba bələdiyyəsi
22. Əbilyataq bələdiyyəsi
23. Əhmədoba bələdiyyəsi
24. Ərəb bələdiyyəsi
25. Gödəkli bələdiyyəsi
26. Hacıəlibəy bələdiyyəsi
27. Həbibkənd bələdiyyəsi

- Canaxır, Böyükşlaq və Mehrəlişlaq kəndləri
Cığatay, Çaxmaqlı və Qaraqışlı kəndləri
Çarxi kəndi
Çiləgir kəndi
Çiləgir və Mənçoroba kəndləri
Dədəli, Xaraxoba Kiçik Baraxum və Natioba kəndləri
Digahoba kəndi
Əbilyataq kəndi
Əhmədoba, Haciəhmədoba, Haciqazma və Qaracəlli kəndləri
Ərəb və Hacilar kəndləri
Gödəkli kəndi
Haciəlibəy və Bayoba kəndləri
Həbibkənd kəndi

28.	Həsənqala bələdiyyəsi	Həsənqala kəndi	61.	Suxtaqalaqışlaq bələdiyyəsi	Suxtaqalaqışlaq kəndi
29.	Hülüvlü bələdiyyəsi	Hülüvlü kəndi	62.	Susayqışlaq bələdiyyəsi	Susayqışlaq və Pərdiqiran kəndləri
30.	Xanlıqoba bələdiyyəsi	Xanlıqoba kəndi	63.	Şollar bələdiyyəsi	Şollar və Çaxçaxlı kəndləri
31.	Xaspolaboba bələdiyyəsi	Xaspolaboba, Babəli, Əzizli və Gəncəli kəndləri	64.	Tel bələdiyyəsi	Tel kəndi
32.	İdrisoba bələdiyyəsi	İdrisoba və Fərzəlioba kəndləri	65.	Tikanoba bələdiyyəsi	Tikanoba kəndi
33.	İlxıçı Həsən Əfəndi bələdiyyəsi	İlxıçı Həsən Əfəndi və Qarğalıq kəndləri	66.	Uzunoba bələdiyyəsi	Uzunoba, Baraxum, Xəzərlı və Şərifoba kəndləri
34.	Köhnə Xaçmaz bələdiyyəsi	Köhnə Xaçmaz kəndi	67.	Yalama bələdiyyəsi	Yalama, Dütətəiroba, Ortaoba, Səlimoba, Ukuroba, Yaquboba, Zeyxuroba və Zuxuloba kəndləri
35.	Köhnə Xudat bələdiyyəsi	Köhnə Xudat kəndi	68.	Yataqoba bələdiyyəsi	Yataqoba, Krasni Xutor və Meçitoba kəndləri
36.	Qadaşoba bələdiyyəsi	Qadaşoba, Ağarəhimoba və Haciisaoba kəndləri	69.	Yeni həyat bələdiyyəsi	Yeni həyat qəsəbəsi
37.	Qalağan bələdiyyəsi	Qalağan və Keymərez kəndləri	70.	Yergüç bələdiyyəsi	Yergüç, Sərkərli və Uçgünqışlaq kəndləri
38.	Qarabağlı bələdiyyəsi	Qarabağlı kəndi			
39.	Qaracik Zeyid bələdiyyəsi	Qaracik Zeyid, Qaracik və Qədmalıqışlaq kəndləri			
40.	Qaraçaycek bələdiyyəsi	Qaraçaycek və Şıxaput kəndləri			
41.	Qaraçı bələdiyyəsi	Qaraçı və Laman kəndləri			
42.	Qaradağ Buduç bələdiyyəsi	Qaradağ Buduç, Qaradağlı, Rəhimoba və Ustacəlli kəndləri			
43.	Qaraqurdu lu bələdiyyəsi	Qaraqurdu, Güllən və Hacıqurbanoba kəndləri			
44.	Qırıqlıqışlaq bələdiyyəsi	Qırıqlıqışlaq, Mirzəməmmədqışlaq və Şıxlər kəndləri			
45.	Qobuqıraq bələdiyyəsi	Qobuqıraq və Mürsəliqışlaq kəndləri			
46.	Qusarçay bələdiyyəsi	Qusarçay kəndi			
47.	Ləcət bələdiyyəsi	Ləcət, Moruqoba və Tagaroba kəndləri			
48.	Maqsudkənd bələdiyyəsi	Maqsudkənd kəndi			
49.	Mollabürhanlı bələdiyyəsi	Mollabürhanlı, Çuxuroba və Maşıoba kəndləri			
50.	Müqtədir bələdiyyəsi	Müqtədir qəsəbəsi və Vələmir kəndi			
51.	Mürşüdoba bələdiyyəsi	Mürşüdoba və Sabiroba kəndləri			
52.	Müşkür bələdiyyəsi	Müşkür, Müşviq və Müzəffəroba kəndləri			
53.	Nabran bələdiyyəsi	Nabran kəndi, Dalgalı, Günsəli, Meşəli, Şimal, Samurçay və Turist qəsəbələri			
54.	Norəcan bələdiyyəsi	Norəcan kəndi	16.	Quşçu bələdiyyəsi	Quşçu kəndi
55.	Niyazoba bələdiyyəsi	Niyazoba və İlxıçı kəndləri	17.	Quşqara bələdiyyəsi	Quşqara, Səmədli kəndləri və Bohrambağ qəsəbəsi
56.	Palçıqoba bələdiyyəsi	Palçıqoba və Çinartala kəndləri	18.	Mixaylovka bələdiyyəsi	Mixaylovka kəndi
57.	Pirquluoba bələdiyyəsi	Pirquluoba, Haciməmmədoba, Qaçaqqazma və Yeni Sudur kəndləri	19.	Mollacəlli bələdiyyəsi	Mollacəlli kəndi
58.	Sayad bələdiyyəsi	Sayad və İlxıçı kəndləri	20.	Nadil bələdiyyəsi	Nadil kəndi
59.	Seyidlər bələdiyyəsi	Seyidlər kəndi	21.	Pənahlar bələdiyyəsi	Pənahlar kəndi
60.	Seyidlikkəndyeri bələdiyyəsi	Seyidlikkəndyeri, Aslanoba, Aşağıoba, Xuray kəndləri və Sahillər qəsəbəsi Sux taqalaqışlaq kəndi	22.	Sarısu bələdiyyəsi	Sarısu kəndi
			23.	Şəhriyar bələdiyyəsi	Şəhriyar kəndi
			24.	Toğanalı bələdiyyəsi	Toğanalı və Əzgilli kəndləri

25.	Topalhəsənli bələdiyyəsi
26.	Tulallar bələdiyyəsi
27.	Üçbulaq bələdiyyəsi
28.	Üçtəpə bələdiyyəsi
29.	Yeni Zod bələdiyyəsi
30.	Zurnabad bələdiyyəsi

Xızı rayonu

1.	Xızı bələdiyyəsi
2.	Ağdərə bələdiyyəsi
3.	Altıağac bələdiyyəsi
4.	Baxışlı bələdiyyəsi
5.	Fındığan bələdiyyəsi
6.	Giləzi bələdiyyəsi
7.	Xələncə bələdiyyəsi
8.	Qarabulaq bələdiyyəsi
9.	Məşdi Həsən bələdiyyəsi
10.	Sitalçay bələdiyyəsi
11.	Şuraabad bələdiyyəsi
12.	Tixli bələdiyyəsi
13.	Yeni Yaşma bələdiyyəsi

İmişli rayonu

1.	İmişli bələdiyyəsi
2.	Ağamalılar bələdiyyəsi
3.	Ağaməmmədli bələdiyyəsi
4.	Ağcürü bələdiyyəsi
5.	Allahmədəlli bələdiyyəsi
6.	Aranlı bələdiyyəsi
7.	Bəcirovən bələdiyyəsi
8.	Bəhromtəpə bələdiyyəsi
9.	Boşçaltılar bələdiyyəsi
10.	Cavadxanlı bələdiyyəsi
11.	Cəfərli bələdiyyəsi
12.	Cahar bələdiyyəsi
13.	Çaxırlı bələdiyyəsi

14.	Əliqulular bələdiyyəsi
15.	Əlyetməzli bələdiyyəsi
16.	Göbəktala bələdiyyəsi
17.	Çohərli bələdiyyəsi
18.	Hacalmuradlı bələdiyyəsi
19.	Hacırustəmli bələdiyyəsi
20.	Xəlfəli bələdiyyəsi
21.	Xoşçobanlı bələdiyyəsi
22.	Xubyarlı bələdiyyəsi
23.	Küdmahmudlu bələdiyyəsi
24.	Qaradonlu bələdiyyəsi
25.	Qaragüvəndikli bələdiyyəsi
26.	Qaraqaşlı bələdiyyəsi
27.	Qaralar bələdiyyəsi
28.	Qaralar bələdiyyəsi
29.	Qaravəlili bələdiyyəsi
30.	Qızılıkond bələdiyyəsi
31.	Qulubayıli bələdiyyəsi
32.	Məhaməmodli bələdiyyəsi
33.	Məmmədli bələdiyyəsi
34.	Məzräli bələdiyyəsi
35.	Mirili bələdiyyəsi
36.	Muradalılı bələdiyyəsi
37.	Muradxanlı bələdiyyəsi
38.	Mürğuzalılı bələdiyyəsi
39.	Mürsəlli bələdiyyəsi
40.	Nurulu bələdiyyəsi
41.	Oruclu bələdiyyəsi
42.	Otuziki bələdiyyəsi
43.	Ölçələr bələdiyyəsi
44.	Rəsullu bələdiyyəsi
45.	Soltanmuradlı bələdiyyəsi
46.	Sarıxanlı bələdiyyəsi
47.	Şahverdili bələdiyyəsi
48.	Telişli bələdiyyəsi
49.	Yalavac bələdiyyəsi

İsmayıllı rayonu

1.	İsmayıllı bələdiyyəsi
2.	Əgbulaq bələdiyyəsi
3.	Aşıqbayramlı bələdiyyəsi
4.	Basqal bələdiyyəsi
5.	Birinci Yeniyol bələdiyyəsi

6.	Bizlan bələdiyyəsi
7.	Burovdal bələdiyyəsi
8.	Buynuz bələdiyyəsi
9.	Cülyan bələdiyyəsi
10.	Cülyan bələdiyyəsi
11.	Çəndahar bələdiyyəsi
12.	Diyallı bələdiyyəsi
13.	Əhan bələdiyyəsi
14.	Ərokıt bələdiyyəsi
15.	Gəraybəyli bələdiyyəsi
16.	Göytəpə bələdiyyəsi
17.	Hacıhotəmli bələdiyyəsi
18.	Hapılı bələdiyyəsi
19.	Həftosov bələdiyyəsi
20.	Xanagah bələdiyyəsi
21.	Xəlliili bələdiyyəsi
22.	İsmayıllı kənd bələdiyyəsi
23.	Istisu bələdiyyəsi
24.	Ivanovka bələdiyyəsi
25.	Keyvəndi bələdiyyəsi
26.	Kəlbənd bələdiyyəsi
27.	Kurd Eldarbəyli bələdiyyəsi
29.	Qalacıq bələdiyyəsi
30.	Qalagah bələdiyyəsi
31.	Qarakolluq bələdiyyəsi
32.	Qaraqaya bələdiyyəsi
33.	Qalınçaq bələdiyyəsi
34.	Qiçatan bələdiyyəsi
35.	Qoşakənd bələdiyyəsi
36.	Qoydan bələdiyyəsi
37.	Qubaxəllili bələdiyyəsi
38.	Qurbanəfəndi bələdiyyəsi
39.	Quşençə bələdiyyəsi
40.	Lahic bələdiyyəsi
41.	Maçaxı bələdiyyəsi
42.	Mican bələdiyyəsi
43.	Mollaisalıq bələdiyyəsi
44.	Mücü bələdiyyəsi
45.	Mücühəftoran bələdiyyəsi
	Bizlan və Zərgəran kəndləri
	Burovdal kəndi
	Buynuz kəndi
	Cülyan kəndi
	Cülyan, Dahan və Mulux kəndləri
	Çəndahar və Zahat kəndləri
	Diyallı, Güyüm və Sədiyan kəndləri
	Əhan, Duvaryan və Ximran kəndləri
	Ərokıt, Bağlı, Kənoə və Namazgah kəndləri
	Gəraybəyli, Əyyubbəyli və Keşkurt kəndləri
	Göytəpə kəndi
	Hacıhotəmli kəndi
	Hapılı kəndi
	Həftasov kəndi
	Xanagah kəndi
	Xəlliili kəndi
	İsmayıllı kəndi
	Istisu və Çayqovuşan kəndləri
	Ivanovka və Küllü kəndləri
	Keyvəndi və Mingə kəndləri
	Kəlbənd, Girk, Şükürkü və Yenikənd kəndləri
	Kurd Eldarbəyli və Gideyli kəndləri
	Kürdmaşı kəndi
	Qalacıq kəndi
	Qalagah kəndi
	Qarakolluq kəndi
	Qaraqaya, Gəndov və Köhnədaxar kəndləri
	Qalınçaq kəndi
	Qiçaltan kəndi
	Qoşakənd, Gənzə və Tubukənd kəndləri
	Qoydan kəndi
	Qubaxəllili və Çermədil kəndləri
	Qurbanəfəndi kəndi
	Quşençə, Balık və Enişdibi kəndləri
	Lahic qəsəbəsi
	Maçaxı kəndi
	Mican və Qəzli kəndləri
	Mollaisalıq kəndi
	Mücü kəndi
	Mücühəftoran kəndi

46.	Müdrisə bələdiyyəsi
47.	Müdri bələdiyyəsi
48.	Pirəbülqasım bələdiyyəsi
49.	Ruşan bələdiyyəsi
50.	Sərdahar bələdiyyəsi
51.	Soltankənd bələdiyyəsi
52.	Sulut bələdiyyəsi
53.	Sumağallı bələdiyyəsi
54.	Şəbiyan bələdiyyəsi
55.	Taqlabiyən bələdiyyəsi
56.	Talıştan bələdiyyəsi
57.	Talış bələdiyyəsi
58.	Təzakənd bələdiyyəsi
59.	Tircan bələdiyyəsi
60.	Topçu bələdiyyəsi
61.	Uştal bələdiyyəsi
62.	Uştalıqlıq bələdiyyəsi
63.	Vaşa bələdiyyəsi
64.	Vəng bələdiyyəsi
65.	Zeyvə bələdiyyəsi
66.	Zərnava bələdiyyəsi
67.	Zoğallıq bələdiyyəsi

Kurdəmir rayonu

1.	Kurdəmir bələdiyyəsi
2.	Axtaçı bələdiyyəsi
3.	Ataķılı bələdiyyəsi
4.	Bağban bələdiyyəsi
5.	Bala Kəngərli bələdiyyəsi
6.	Bəyi bələdiyyəsi
7.	Böyük Kəngərli bələdiyyəsi
8.	Carlı bələdiyyəsi
9.	Cəyli bələdiyyəsi
10.	Çərtəyəz bələdiyyəsi
11.	Çöhranlı bələdiyyəsi
12.	Çöl Ərəb bələdiyyəsi
13.	Çöl Qubalı bələdiyyəsi
14.	Dayikazımlı bələdiyyəsi
15.	Dəyirmənli bələdiyyəsi
16.	Ərəbxana bələdiyyəsi
17.	Ərəb Qubalı bələdiyyəsi
18.	Ərşəli bələdiyyəsi

6.	Müdrisə vo Piroqanım kəndləri
7.	Müdri və Nanic kəndləri
8.	Pirəbülqasım kəndi
9.	Ruşan kəndi
10.	Sərdahar kəndi
11.	Soltankənd kəndi
12.	Sulut, Kələzeyvə və Sərsuru kəndləri
13.	Sumağallı kəndi
14.	Şəbiyan, Bəhlivan və Bilistan kəndləri
15.	Taqlabiyən və Kəlfərcə kəndləri
16.	Talış kəndi
17.	Təzəkənd kəndi
18.	Tircan kəndi
19.	Torcu və Şirvanmeşe kəndləri
20.	Uştal kəndi
21.	Uştalıqlıq kəndi
22.	Vaşa kəndi
23.	Vəng kəndi
24.	Zeyvə, Xankəndi və Kürdüvan kəndləri
25.	Zərnava, Aşağı Zərnava və Müşkəmir kəndləri
26.	Zoğallıq kəndi

	Xəlsa bələdiyyəsi	Xolsə kəndi	Qax rayonu
19.	Xinislı bələdiyyəsi	Xinislı kəndi	Qax şəhəri
20.	Xirdapay bələdiyyəsi	Xirdapay kəndi	Ağçay kəndi
21.	İsmayıllı bələdiyyəsi	İsmayıllı kəndi	Ağyazı və Üzümlükənd kəndləri
22.	Karrar bələdiyyəsi	Karrar kəndi	Alımlı kəndi
23.	Karrar qosəbə bələdiyyəsi	Karrar qosəbəsi	Amanlı kəndi
24.	Köhünlü bələdiyyəsi	Köhünlü kəndi	Aşağı Malax kəndi
25.	Qağacılı bələdiyyəsi	Qağacılı kəndi	Baydarlı kəndi
26.	Qarabucaq bələdiyyəsi	Qarabucaq kəndi	Böyük Alatomir kəndi
27.	Qarabucaq bələdiyyəsi	Qarabucaq kəndi	Cələyir kəndi
28.	Qarabucaq qəsəbə bələdiyyəsi	Qarabucaq qəsəbəsi	Çinarlı kəndi
29.	Qaraqocalı bələdiyyəsi	Qaraqocalı kəndi	Çudulu kəndi
30.	Qaramahmudlu bələdiyyəsi	Qaramahmudlu kəndi	Dəymadaklı kəndi
31.	Qarasaqqlı bələdiyyəsi	Qarasaqqlı kəndi	Əlibəyli kəndi
32.	Qarış Öyriband bələdiyyəsi	Qarış Öyriband kəndi	Əmbərçay kəndi
33.	Qocalı bələdiyyəsi	Qocalı kəndi	Əmircan kəndi
34.	Qoçulu bələdiyyəsi	Qoçulu kəndi	Fistıqlı kəndi
35.	Qurdbayram bələdiyyəsi	Qurdbayram kəndi	Güllük kəndi
36.	Quşlar bələdiyyəsi	Quşlar kəndi	Xələftala, Keşqutan və Qimirli kəndləri
37.	Mehdili bələdiyyəsi	Mehdili kəndi	İbaxlı kəndi
38.	Məhorromlı bələdiyyəsi	Məhorromlı kəndi	İlisu kəndi
39.	Mollakənd bələdiyyəsi	Mollakənd kəndi	İngiloy Kötüklü kəndi
40.	Muğanlı bələdiyyəsi	Muğanlı kəndi	Qaxbaş və Kiçik Alatomir kəndləri
41.	Muradxan bələdiyyəsi	Muradxan kəndi	Qax İngilboy kəndi
42.	Mürtülü bələdiyyəsi	Mürtülü kəndi	Qapiçay kəndi
43.	Öyləqulu bələdiyyəsi	Öyləqulu kəndi	Qarabaldır kəndi
44.	Pirököçə bələdiyyəsi	Pirököçə kəndi	Qaradolaq kəndi
45.	Pirili bələdiyyəsi	Pirili kəndi	Qarameşə kəndi
46.	Sığırlı bələdiyyəsi	Sığırlı kəndi	Qaratala kəndi
47.	Sor Sor bələdiyyəsi	Sor Sor kəndi	Qaşqaçay və Armutlu kəndləri
48.	Sovla bələdiyyəsi	Sovla kəndi	Qaysarlı kəndi
49.	Söyüdlər bələdiyyəsi	Söyüdlər kəndi	Qazmalar kəndi
50.	Şahbəyli bələdiyyəsi	Şahbəyli kəndi	Qındırğa kəndi
51.	Şahsevən bələdiyyəsi	Şahsevən kəndi	Qıpçay kəndi
52.	Şiximli bələdiyyəsi	Şiximli kəndi	Qorağan kəndi
53.	Şilyan bələdiyyəsi	Şilyan kəndi	Qum kəndi
54.	Şüsün bələdiyyəsi	Şüsün kəndi	Ləkit kəndi
55.	Təkələ bələdiyyəsi	Təkələ kəndi	Ləkit Kötüklü kəndi
56.	Topalhəsənli bələdiyyəsi	Topalhəsənli kəndi	Ləkit Malax kəndi
57.	Türkədi bələdiyyəsi	Türkədi kəndi	Lələli kəndi
58.	Ucarlı bələdiyyəsi	Ucarlı kəndi	Lələpaşa kəndi
59.	Yenikənd bələdiyyəsi	Yenikənd kəndi	Marsan kəndi
60.	Yeni Şiximli bələdiyyəsi	Yeni Şiximli kəndi	Meşəbaş kəndi
61.			
		1. Qax bələdiyyəsi	
		2. Ağçay bələdiyyəsi	
		3. Ağyazı bələdiyyəsi	
		3. Alımlı bələdiyyəsi	
		5. Amanlı bələdiyyəsi	
		6. Aşağı Malax bələdiyyəsi	
		7. Baydarlı bələdiyyəsi	
		8. Böyük Alatomir bələdiyyəsi	
		9. Cələyir bələdiyyəsi	
		10. Çinarlı bələdiyyəsi	
		11. Çudulu bələdiyyəsi	
		12. Dəymadaklı bələdiyyəsi	
		13. Əlibəyli bələdiyyəsi	
		14. Əmbərçay bələdiyyəsi	
		15. Əmircan bələdiyyəsi	
		16. Fistıqlı bələdiyyəsi	
		17. Güllük bələdiyyəsi	
		18. Xələftala bələdiyyəsi	
		19. İbaxlı bələdiyyəsi	
		20. İlisu bələdiyyəsi	
		21. İngiloy Kötüklü bələdiyyəsi	
		22. Qaxbaş bələdiyyəsi	
		23. Qax İngilboy bələdiyyəsi	
		24. Qapiçay bələdiyyəsi	
		25. Qarabaldı bələdiyyəsi	
		26. Qaradolaq bələdiyyəsi	
		27. Qarameşə bələdiyyəsi	
		28. Qaratala bələdiyyəsi	
		29. Qaşqaçay bələdiyyəsi	
		30. Qaysarlı bələdiyyəsi	
		31. Qazmalar bələdiyyəsi	
		32. Qındırğa bələdiyyəsi	
		33. Qıpçay bələdiyyəsi	
		34. Qorağan bələdiyyəsi	
		35. Qum bələdiyyəsi	
		36. Ləkit bələdiyyəsi	
		37. Ləkit Kötüklü bələdiyyəsi	
		38. Ləkit Malax bələdiyyəsi	
		39. Lələli bələdiyyəsi	
		40. Lələpaşa bələdiyyəsi	
		41. Marsan bələdiyyəsi	
		42. Meşəbaş bələdiyyəsi	

43.	Oncallı bələdiyyəsi
44.	Sarıbaş bələdiyyəsi
45.	Suskənd bələdiyyəsi
46.	Şıxlər bələdiyyəsi
47.	Şotavar bələdiyyəsi
48.	Tanqıt bələdiyyəsi
49.	Tasmalı bələdiyyəsi
50.	Tuçalı bələdiyyəsi
51.	Uzuntala bələdiyyəsi
52.	Zəmə bələdiyyəsi
53.	Zeyəm bələdiyyəsi

Qazax rayonu

1.	Qazax bələdiyyəsi
2.	Ağköynək bələdiyyəsi
3.	Alpout bələdiyyəsi
4.	Aslanbəyli bələdiyyəsi
5.	Aşağı Salahlı bələdiyyəsi
6.	Birinci Şıxlı bələdiyyəsi
7.	Canalıbələdiyyəsi
8.	Çaylı bələdiyyəsi
9.	Daş Salahlı bələdiyyəsi
10.	Domirçılər bələdiyyəsi
11.	Hüseynbəyli bələdiyyəsi
12.	İkinci Şıxlı bələdiyyəsi
13.	Xanlıqlar bələdiyyəsi
14.	Kəmərlı bələdiyyəsi
15.	Kommuna bələdiyyəsi
16.	Kosalar bələdiyyəsi
17.	Qarapapaq bələdiyyəsi
18.	Qaymaqlı bələdiyyəsi
19.	Qazaxbəyli bələdiyyəsi
20.	Orta Salahlı bələdiyyəsi
21.	Ürkməzli bələdiyyəsi
22.	Yuxarı Salahlı bələdiyyəsi

Qəbələ rayonu

1.	Qəbələ bələdiyyəsi
2.	Abrıx bələdiyyəsi
3.	Aydınqışlaq bələdiyyəsi
4.	Bayramkoxalı bələdiyyəsi
5.	Bilix bələdiyyəsi

6.	Böyük Əmili bələdiyyəsi
7.	Böyük Pirəli bələdiyyəsi
8.	Bum bələdiyyəsi
9.	Bunud bələdiyyəsi
10.	Cığatelli bələdiyyəsi
11.	Çarxana bələdiyyəsi
12.	Çuxur Qəbələ bələdiyyəsi
13.	Daşca bələdiyyəsi
14.	Dizaxlı bələdiyyəsi
15.	Əmirvan bələdiyyəsi
16.	Hacıalılı bələdiyyəsi
17.	Həmzəli bələdiyyəsi
18.	Həzrə bələdiyyəsi
19.	Xırxtala bələdiyyəsi
20.	İmamlı bələdiyyəsi
21.	Kiçik Əmili bələdiyyəsi
22.	Kiçik Pirəli bələdiyyəsi
23.	Kötüklü bələdiyyəsi
24.	Kurd bələdiyyəsi
25.	Qaradeyin bələdiyyəsi
26.	Qəmərvan bələdiyyəsi
27.	Quşlar bələdiyyəsi
28.	Laza bələdiyyəsi
29.	Mamayılı bələdiyyəsi
30.	Melikli bələdiyyəsi
31.	Məmmədəgələ bələdiyyəsi
32.	Mıxlıqovaq bələdiyyəsi
33.	Mirzəbəyli bələdiyyəsi
34.	Nic bələdiyyəsi
35.	Nohurqışlaq bələdiyyəsi
36.	Savalan bələdiyyəsi
37.	Seyidqışlaq bələdiyyəsi
38.	Sırt Yengicə bələdiyyəsi
39.	Siləyli bələdiyyəsi
40.	Soltannuxa bələdiyyəsi
41.	Şamlı bələdiyyəsi
42.	Şəfili bələdiyyəsi
43.	Tikanlı bələdiyyəsi
44.	Topbağ bələdiyyəsi
45.	Tövli bələdiyyəsi
46.	Tüntül bələdiyyəsi
47.	Uludaş bələdiyyəsi
48.	Vəndam bələdiyyəsi
49.	Yemişanlı bələdiyyəsi

1.	Böyük Əmili kəndi
2.	Böyük Pirəli kəndi
3.	Bum və Zərgərli kəndləri
4.	Bunud kəndi
5.	Cığatelli kəndi
6.	Çarxana kəndi
7.	Çuxur Qəbələ kəndi
8.	Daşca kəndi
9.	Dizaxlı və Sarıhacallı kəndləri
10.	Əmirvan kəndi
11.	Hacıalılı kəndi
12.	Həmzəli kəndi
13.	Həzrə kəndi
14.	Xırxtalar kəndi
15.	İmamlı kəndi
16.	Kiçik Əmili kəndi
17.	Kiçik Pirəli kəndi
18.	Kötüklü kəndi
19.	Kurd kəndi
20.	Qaradeyin kəndi
21.	Qəmərvan kəndi
22.	Quşlar və Bəyli kəndləri
23.	Laza kəndi
24.	Mamayılı və Ovcullu kəndləri
25.	Melikli kəndi
26.	Məmmədəgələ kəndi
27.	Mıxlıqovaq və Solquca kəndləri
28.	Mizəbəyli və Corlu kəndləri
29.	Nic kəndi
30.	Nohurqışlaq kəndi
31.	Savalan kəndi
32.	Seyidqışlaq kəndi
33.	Sırt Yengicə kəndi
34.	Siləyli kəndi
35.	Soltannuxa kəndi
36.	Şamlı kəndi
37.	Şəfili kəndi
38.	Tikanlı və Dandır kəndləri
39.	Topbağ kəndi
40.	Tövli kəndi
41.	Tüntül kəndi
42.	Uludaş kəndi
43.	Vəndam kəndi
44.	Yemişanlı kəndi

50.	Yengicə bələdiyyəsi
51.	Yeni Dizaxlı bələdiyyəsi
52.	Yenikənd bələdiyyəsi
53.	Zalam bələdiyyəsi
54.	Zarağan bələdiyyəsi
55.	Zirik bələdiyyəsi

5.	Alpan bələdiyyəsi
6.	Amsar bələdiyyəsi
7.	Amsarqışlaq bələdiyyəsi
8.	Aşağı Atuc bələdiyyəsi
9.	Aşağı Xuc bələdiyyəsi
10.	Aşağı Tüləxəran bələdiyyəsi
11.	Bağbanlı bələdiyyəsi
12.	Barlı bələdiyyəsi
13.	Bərgov bələdiyyəsi
14.	Birinci Nügədi bələdiyyəsi
15.	Buduq bələdiyyəsi
16.	Çağacıq bələdiyyəsi
17.	Cimi bələdiyyəsi
18.	Çarxaçu bələdiyyəsi
19.	Çartəpə bələdiyyəsi
20.	Çiçi bələdiyyəsi
21.	Dağlı bələdiyyəsi
22.	Davudoba bələdiyyəsi
23.	Dəlləkli bələdiyyəsi
24.	Digah bələdiyyəsi
25.	Əlibayqışlaq bələdiyyəsi
26.	Əlik bələdiyyəsi
27.	Əlimmədoba bələdiyyəsi
28.	Ərnəki bələdiyyəsi
29.	Ərməkinqışlaq bələdiyyəsi
30.	Əski İqrıq bələdiyyəsi
31.	Gədikqışlaq bələdiyyəsi
32.	Gənclər bələdiyyəsi
33.	Gəray bələdiyyəsi
34.	Gömrüdəhnə bələdiyyəsi
35.	Güləzi bələdiyyəsi
36.	Gültəpə bələdiyyəsi
37.	Hacıhüseynli bələdiyyəsi
38.	Hacıqaib bələdiyyəsi
39.	Xaltan bələdiyyəsi
40.	Xanəgah bələdiyyəsi
41.	Xaruşa bələdiyyəsi
42.	Xinalıq bələdiyyəsi
43.	Xubala bələdiyyəsi
44.	İkinci Nügədi bələdiyyəsi
45.	İqrıq bələdiyyəsi

Qobustan Rayonu

1.	Mirzə bələdiyyəsi
2.	Bədəlli bələdiyyəsi
3.	Bakla bələdiyyəsi
4.	Cəmcamlı bələdiyyəsi
5.	Ceyirli bələdiyyəsi
6.	Çelov bələdiyyəsi
7.	Çuxanlı bələdiyyəsi
8.	Dərəkənd bələdiyyəsi
9.	Ərəbqədim bələdiyyəsi
10.	Ərabşahverdi bələdiyyəsi
11.	Ərəbşalbaş bələdiyyəsi
12.	Göydərə bələdiyyəsi
13.	Xilmilli bələdiyyəsi
14.	Qaracüzlü bələdiyyəsi
15.	Qurbançı bələdiyyəsi
16.	Nabur bələdiyyəsi
17.	Nardaran bələdiyyəsi
18.	Nərimankənd bələdiyyəsi
19.	Poladlı bələdiyyəsi
20.	Sədəfli bələdiyyəsi
21.	Sündü bələdiyyəsi
22.	Şixzahırlı bələdiyyəsi
23.	Teklə bələdiyyəsi
24.	Teklə Mirzəbabəhə bələdiyyəsi
25.	Təsi bələdiyyəsi
26.	Yekəxana bələdiyyəsi

Quba rayonu

1.	Quba bələdiyyəsi
2.	Ağbil bələdiyyəsi
3.	Afruca bələdiyyəsi
4.	Alekseyevka bələdiyyəsi

Alpan kəndi
Amsar kəndi
Amsarqışlaq kəndi
Aşağı Atuc kəndi
Aşağı Xuc və Orta Xuc kəndləri
Aşağı Tüləkoran kəndi
Bağbanlı qəsəbəsi
Barlı qəsəbəsi
Bərgov kəndi
Birinci Nügədi kəndi
Buduq Dağıştı və Zeyid kəndləri
Çağacıq kəndi
Cimi kəndi
Çarxaçu kəndi
Çartəpə kəndi
Çiçi, Qənidoro və Raziyolor kəndləri
Dagli kəndi
Davudoba kəndi
Dəlləkli kəndi
Digah kəndi
Əlibayqışlaq kəndi
Əlik, Çek və Haputlu kəndləri
Əlimmədoba kəndi
Ərnəki kəndi
Ərməkinqışlaq kəndi
Əski İqrıq kəndi
Gədikqışlaq, Godik və İdrisiqışlaq kəndləri
Gənclər qəsəbəsi
Gəray kəndi
Gömrüdəhnə və Puçuq kəndləri
Güləzi, Aydındən, Dalaqo, Xanagahyolu, Xirt və Kunxirt kəndləri
Gültəpə kəndi
Hacıhüseynli və Novonikolayevka kəndləri
Hacıqaib və Mirzəqasım kəndləri
Xaltan kəndi
Xanəgah kəndi
Xaruşa kəndi
Xinalıq və Qalayxudat kəndləri
Xubala kəndi
İkinci Nügədi kəndi
İqrıq kəndi

46.	İsnov bələdiyyəsi	İsnov, çayqışlaq, Kələnov, Qasımqışlaq və Mahmudqışlaq kəndləri
47.	İsnovqışlaq bələdiyyəsi	İnovqışlaq kəndi
48.	İspik bələdiyyəsi	İspik kəndi
49.	Küçeyi bələdiyyəsi	Küçeyi kəndi
50.	Küpçal bələdiyyəsi	Küpçal kəndi
51.	Küpçalqışlaq bələdiyyəsi	Küpçalqışlaq kəndi
53.	Kürkün bələdiyyəsi	Kürkün kəndi
53.	Küsnet bələdiyyəsi	Küsnet kəndi
54.	Qaçar Zeyid bələdiyyəsi	Qaçar Zeyid kəndi
55.	Qamqam bələdiyyəsi	Qamqam, Hacıağalar və Sofikənd kəndləri
56.	Qaraçay bələdiyyəsi	Qaraçay qəsəbəsi
57.	Qarxun bələdiyyəsi	Qarxun və Adur kəndləri
58.	Qəçrəş bələdiyyəsi	Qəçrəş kəndi
59.	Qələdüz bələdiyyəsi	Qələdüz kəndi
60.	Qımil bələdiyyəsi	Qımil kəndi
61.	Qımilqazma bələdiyyəsi	Qımilqazma və Küsnetqazma kəndləri
62.	Qımlıqışlaq bələdiyyəsi	Qımlıqışlaq kəndi
63.	Qırmızı Qəsəbə bələdiyyəsi	Qırmızı Qəsəbə qəsəbəsi
64.	Qonaqqənd bələdiyyəsi	Qonaqqənd qəsəbəsi, Xaşı və Qaravulüstü kəndləri
65.	Qorxmazoba bələdiyyəsi	Qorxmazoba və Aspərəsti kəndləri
66.	Qırız bələdiyyəsi	Qırız və Qızrdəhnə kəndləri
67.	Mirzəqışlaq bələdiyyəsi	Mirzəqışlaq kəndi
68.	Mirzəməmmədkənd bələdiyyəsi	Mirzəməmmədkənd kəndi
69.	Möhüt bələdiyyəsi	Möhüt kəndi
70.	Muçu bələdiyyəsi	Muçu kəndi
71.	Nöydün bələdiyyəsi	Nöydün kəndi
72.	Nütəh bələdiyyəsi	Nütəh kəndi
73.	Ördük bələdiyyəsi	Ördük kəndi
74.	Paşaoba bələdiyyəsi	Paşaoba kəndi
75.	Pirvahid bələdiyyəsi	Pirvahid kəndi
76.	Püstəqasım bələdiyyəsi	Püstəqasım, Dəhnə və Güneyməhlə kəndləri
77.	Rəngdar bələdiyyəsi	Rəngdar kəndi
78.	Rustov bələdiyyəsi	Rustov, Bad, Bağçalı, Çadarı, Cindar, Kələbağ, Qalagah, Məskəxacə və Yekdar kəndləri
79.	Səbətlər bələdiyyəsi	Səbətlər və Sırt Çiçi kəndləri
80.	Söhüb bələdiyyəsi	Söhüb və Rük kəndləri
81.	Susay bələdiyyəsi	Susay kəndi
82.	Susayqışlaq bələdiyyəsi	Susayqışlaq kəndi
83.	Şuduq bələdiyyəsi	Şuduq kəndi
84.	Talabı bələdiyyəsi	Talabı və Toxmar kəndləri

85.	Talabiqışlaq bələdiyyəsi	Talabiqışlaq kəndi
86.	Təngəaltı bələdiyyəsi	Təngəaltı kəndi
87.	Timiryazev bələdiyyəsi	Timiryazev kəndi
88.	Tülər bələdiyyəsi	Tülər kəndi
89.	Utuq bələdiyyəsi	Utuq kəndi
90.	Uzunməşə bələdiyyəsi	Uzunməşə kəndi
91.	Üçgün bələdiyyəsi	Üçgün kəndi
92.	Vəlvələ bələdiyyəsi	Vəlvələ və İbrahimhəput kəndləri
93.	Vladimirovka bələdiyyəsi	Vladimirovka kəndi
94.	Yalavanc bələdiyyəsi	Yalavanc kəndi
95.	Yenikond bələdiyyəsi	Yenikond kəndi
96.	Yerli bələdiyyəsi	Yerli, Dərk, Qaydalı, Nohurdüzü və Talyş kəndləri
97.	Yuxarı Tülükoran bələdiyyəsi	Yuxarı Tülükoran kəndi
98.	Zərdabi bələdiyyəsi	Zərdabi qəsəbəsi
99.	Zərqava bələdiyyəsi	Zərqava və Xaspəlad kəndləri
100.	Zixir bələdiyyəsi	Zixir, Dağıqaya və Gürdəh kəndləri
101.	Zizik bələdiyyəsi	Zizik kəndi

Qusar rayonu

1.	Qusar bələdiyyəsi	Qusar şəhəri
2.	Aşağı İmamqulukənd bələdiyyəsi	Aşağı İmamqulukənd və Mucuqoba kəndləri
3.	Aşağı Lagər bələdiyyəsi	Aşağı Lagər kəndi
4.	Atlıxan bələdiyyəsi	Atlıxan kəndi
5.	Avaran bələdiyyəsi	Avaran kəndi
6.	Avaranqışlaq bələdiyyəsi	Avaranqışlaq kəndi
7.	Bala Qusar bələdiyyəsi	Bala Qusar kəndi
8.	Bədirqala bələdiyyəsi	Bədirqala kəndi
9.	Bədirqala bələdiyyəsi	Bədirqala kəndi
10.	Böyük Muruq bələdiyyəsi	Böyük Muruq kəndi
11.	Çaçar bələdiyyəsi	Çaçar kəndi
12.	Çaçarqışlaq bələdiyyəsi	Çaçarqışlaq kəndi
13.	Cibir bələdiyyəsi	Cibir kəndi
14.	Çiləgir bələdiyyəsi	Çiləgir kəndi
15.	Çubuqlu bələdiyyəsi	Çubuqlu kəndi
16.	Düztahir bələdiyyəsi	Düztahir kəndi
17.	Əcəxur bələdiyyəsi	Əcəxur və Əcəxuroba kəndləri
18.	Əniq bələdiyyəsi	Əniq kəndi
19.	Əniqoba bələdiyyəsi	Əniqoba və Xuluqoba kəndləri
20.	Əvacük bələdiyyəsi	Əvacük kəndi
21.	Gədəzeyxur bələdiyyəsi	Gədəzeyxur kəndi
22.	Gicah bələdiyyəsi	Gican kəndi

23.	Gilahoba bələdiyyəsi
24.	Girik bələdiyyəsi
25.	Gündüzqala bələdiyyəsi
26.	Haçatala bələdiyyəsi
27.	Həsənqala bələdiyyəsi
28.	Həzrə bələdiyyəsi
29.	Hil bələdiyyəsi
30.	Hiloba bələdiyyəsi
31.	Xuluq bələdiyyəsi
32.	Xuray bələdiyyəsi
33.	Xürol bələdiyyəsi
34.	İmamqulukönd bələdiyyəsi
35.	Köhnə Xudat bələdiyyəsi
36.	Köhnə Xudat qazmalar bələdiyyəsi
37.	Kufoba bələdiyyəsi
38.	Kuzun bələdiyyəsi
39.	Kuzunqışlaq bələdiyyəsi
40.	Qalacıq bələdiyyəsi
41.	Qaratoba bələdiyyəsi
42.	Qayakönd bələdiyyəsi
43.	Quxuroba bələdiyyəsi
44.	Qullar bələdiyyəsi
45.	Quturğan bələdiyyəsi
46.	Ləçət bələdiyyəsi
47.	Ləgorqışlaq bələdiyyəsi
48.	Minaxür bələdiyyəsi
49.	Mucuq bələdiyyəsi
50.	Nəcəfkönd bələdiyyəsi
51.	Piral bələdiyyəsi
52.	Samur bələdiyyəsi
53.	Sudur bələdiyyəsi
54.	Suvacal bələdiyyəsi
55.	Şirvanovka bələdiyyəsi
56.	Ukur bələdiyyəsi
57.	Urva bələdiyyəsi
58.	Üzdənoba bələdiyyəsi
59.	Yasab bələdiyyəsi
60.	Yasaboba bələdiyyəsi
61.	Yeni Həyat bələdiyyəsi
62.	Yuxarı Qələnxur bələdiyyəsi
63.	Yuxarı Ləğər bələdiyyəsi
64.	Yuxarı Tahircal bələdiyyəsi
65.	Yuxarı Zeyxur bələdiyyəsi
	Gilahoba və Nəcəfköndoba kəndləri
	Girik kəndi
	Gündüzqala kəndi
	Haçatala kəndi
	Həsənqala kəndi
	Həzrə və Həzrəoba kəndləri
	Hil kəndi
	Hiloba kəndi
	Xuluq və Gilah kəndləri
	Xuray kəndi
	Xürol kəndi
	İmamqulukönd kəndi
	Köhnə Xudat kəndi
	Köhnə Xudat qazmalar kəndi
	Kufoba kəndi
	Kuzun və Çətgün kəndləri
	Kuzunqışlaq kəndi
	Qalacıq kəndi
	Qaratoba və Torpaqqörpü kəndləri
	Qayakönd kəndi
	Quxuroba və Gicanoba kəndləri
	Qullar kəndi
	Quturğan, Arçan, Əlix və Kənarçay kəndləri
	Ləçət kəndi
	Ləgorqışlaq kəndi
	Minaxür kəndi
	Mucuq kəndi
	Nəcəfkönd və Aşağı Qələnxur kəndləri
	Piral kəndi
	Samur qəsəbəsi və Yeni Tahircal kəndi
	Sudur, Quxur və Yergi kek kəndləri
	Suvacal kəndi
	Şirvanovka və Zuxuloba kəndləri
	Ukur və Urvaoba kəndləri
	Urva və Urvaoba kəndləri
	Üzdənoba və Salahoba kəndləri
	Yasab kəndi
	Yasaboba kəndi
	Yeni Həyat və Langı kəndləri
	Yuxarı Qələnxur kəndi
	Yuxarı Ləğər kəndi
	Yuxarı Tahircal kəndi
	Yuxarı Zeyxur kəndi

66.	Zindanmuruq bələdiyyəsi	Zindanmuruq kəndi
67.	Zindanmuruqqışlaq bələdiyyəsi	Zindanmuruqqışlaq kəndi
68.	Zuxul bələdiyyəsi	Zuxul kəndi
69.	Suduroba bələdiyyəsi	Suduroba kəndi
70.	Laza bələdiyyəsi	Laza kəndi
	Lerik rayonu	
1.	Lerik bələdiyyəsi	Lerik qəsəbəsi
2.	Ağqışlaq bələdiyyəsi	Ağqışlaq kəndi
3.	Almu bələdiyyəsi	Almu kəndi
4.	Ambu bələdiyyəsi	Ambu, Xoiküco və Osnagaküco kəndləri
5.	Andurma bələdiyyəsi	Andurma və Piyögüco kəndləri
6.	Anzolu bələdiyyəsi	Anzolu və Təngəbin kəndləri
7.	Aran bələdiyyəsi	Aran, Lələdulan və Musavar kəndləri
8.	Arta bələdiyyəsi	Arta kəndi
9.	Aşağı Amburdərə bələdiyyəsi	Aşağı Amburdərə, Hilədər, Xocadəy, Qişlaq və Yuxarı Amburdərə kəndləri
10.	Azərbaycan bələdiyyəsi	Azərbaycan və Babagil kəndləri
11.	Babaküçə bələdiyyəsi	Babaküçə və Axunahiran kəndləri
12.	Barzavu bələdiyyəsi	Barzavu kəndi
13.	Bibiyani bələdiyyəsi	Bibiyani kəndi
14.	Biləvər bələdiyyəsi	Biləvər, Kekonu və Osydərə kəndləri
15.	Blaband bələdiyyəsi	Blaband kəndi
16.	Bobla bələdiyyəsi	Bobla, Ançəqov və Zeynəko kəndləri
17.	Boykəndil bələdiyyəsi	Boykəndil kəndi
18.	Bradi bələdiyyəsi	Bradi kəndi
19.	Brkandul bələdiyyəsi	Brkandul və 40-ci kilometr kəndləri
20.	Buruq bələdiyyəsi	Buruq kəndi
21.	Bülədül bələdiyyəsi	Bülədül kəndi
22.	Bürsülüm bələdiyyəsi	Bürsülüm və Ləkər kəndləri
23.	Büzevir bələdiyyəsi	Büzevir kəndi
24.	Camanşəir bələdiyyəsi	Camanşəir kəndi
25.	Cəngəmiran bələdiyyəsi	Cəngəmiran kəndi
26.	Cəngənəvud bələdiyyəsi	Cəngənəvud kəndi
27.	Conu bələdiyyəsi	Conu və Tülü kəndləri
28.	Çayrud bələdiyyəsi	Çayrud kəndi
29.	Çeşman bələdiyyəsi	Çeşman kəndi
30.	Davradibi bələdiyyəsi	Davradibi və Hücü kəndləri
31.	Davidonu bələdiyyəsi	Davidonu, Haftonu və Vamazğon kəndləri
32.	Dəstər bələdiyyəsi	Dəstər kəndi
33.	Dico bələdiyyəsi	Dico, Niso və Təndül kəndləri
34.	Durğan bələdiyyəsi	Durğan kəndi
35.	Əliabad bələdiyyəsi	Əliabad kəndi

36.	Veri Əliabadı bələdiyyəsi	Veri Əliabadı kəndi	76.	Pirosora bələdiyyəsi	Pirosora kəndi
37.	Ərdəbilə bələdiyyəsi	Ərdəbilə kəndi	77.	Pirzəkütə bələdiyyəsi	Pirzəkütə kəndi
38.	Əvile bələdiyyəsi	Əvile kəndi	78.	Rəzgov bələdiyyəsi	Rəzgov kəndi
39.	Gəndov bələdiyyəsi	Gəndov kəndi	79.	Rvarud bələdiyyəsi	Rvarud kəndi
40.	Hamarat bələdiyyəsi	Hamarat və Dizdipok kəndləri	80.	Sipyəreqon bələdiyyəsi	Sipyəreqon kəndi
41.	Hamarmeşə bələdiyyəsi	Hamarmeşə, Haran və Sivəkəran kəndləri	81.	Siyov bələdiyyəsi	Siyov, Akuşəpeşə və Xəlifəhoni kəndləri
42.	Hıramo bələdiyyəsi	Hıramo kəndi	82.	Sors bələdiyyəsi	Sors kəndi
43.	Hovil bələdiyyəsi	Hovil kəndi	83.	Soru bələdiyyəsi	Soru kəndi
44.	Xanəgah bələdiyyəsi	Xanəgah kəndi	84.	Şinəbənd bələdiyyəsi	Şinəbənd kəndi
45.	Kələxan bələdiyyəsi	Kələxan, Göydərə, Hüseynabad, Kəlvəz və Möhləabad kəndləri	85.	Şingədulan bələdiyyəsi	Şingədulan kəndi
46.	Kincivo bələdiyyəsi	Kincivo kəndi	86.	Şıvlə bələdiyyəsi	Şıvlə və Geskon kəndləri
47.	Kirəvud bələdiyyəsi	Kirəvud kəndi	87.	Şonaçola bələdiyyəsi	Şonaçola, Divagac, Hoveri və Qələsər kəndləri
48.	Kornədi bələdiyyəsi	Kornədi kəndi	88.	Təbrizli bələdiyyəsi	Təbrizli kəndi
49.	Küman bələdiyyəsi	Küman kəndi	89.	Tikəband bələdiyyəsi	Tikəband və Zərdəni kəndləri
50.	Gurdəsər bələdiyyəsi	Gurdəsər kəndi	90.	Veri bələdiyyəsi	Veri kəndi
51.	Küsəkəran bələdiyyəsi	Küsəkəran kəndi	91.	Vijaker bələdiyyəsi	Vijaker və Qişlaq kəndləri
52.	Qələbin bələdiyyəsi	Qələbin kəndi	92.	Vistən bələdiyyəsi	Vistən kəndi
53.	Qəvoy bələdiyyəsi	Qəvoy kəndi	93.	Vizəzəmin bələdiyyəsi	Vizəzəmin kəndi
54.	Qılqılıv bələdiyyəsi	Qılqılıv kəndi	94.	Vov bələdiyyəsi	Vov, Nosoyyədi və Vənədi kəndləri
55.	Qosmalian bələdiyyəsi	Qosmalian, Gökərə, Digah, Hiveri, Lələhiran və Tatoni kəndləri	95.	Villik bələdiyyəsi	Villik və Hübi kəndləri
56.	Laman bələdiyyəsi	Laman kəndi	96.	Zenoni bələdiyyəsi	Zenoni kəndi
57.	Lərmərud bələdiyyəsi	Lərmərud kəndi	97.	Zərigümaco bələdiyyəsi	Zərigümaco kəndi
58.	Livədirqə bələdiyyəsi	Livədirqə və Yuxarı Bilnə kəndləri	98.	Zövna bələdiyyəsi	Zövna kəndi
59.	Lüləkəran bələdiyyəsi	Lüləkəran kəndi	99.	Züvüc bələdiyyəsi	Züvüc kəndi
60.	Loda bələdiyyəsi	Loda kəndi			
61.	Mastail bələdiyyəsi	Mastail kəndi			
62.	Mistan bələdiyyəsi	Mistan, Digov, Digovdərə, Xəlifəkənd, Halabın və Piresora kəndləri			
63.	Molalan bələdiyyəsi	Molalan kəndi	1.	Lənkəran bələdiyyəsi	Lənkəran şəhəri
64.	Monidigah bələdiyyəsi	Monidigah, Jindi və Pendi kəndləri	2.	Liman bələdiyyəsi	Liman şəhəri, Qumbaşı kəndi və Şirinsu qəsəbəsi
65.	Murya bələdiyyəsi	Murya kəndi	3.	Aşağı Nüvədi bələdiyyəsi	Aşağı Nüvədi qəsəbəsi
66.	Nisli bələdiyyəsi	Nisli kəndi	4.	Bala Şürük bələdiyyəsi	Bala Şürük və Kosalar kəndləri
67.	Noda bələdiyyəsi	Noda kəndi	5.	Balıqçılars bələdiyyəsi	Balıqçılars qəsəbəsi
68.	Nücü bələdiyyəsi	Nücü kəndi	6.	Baliton bələdiyyəsi	Baliton, Horavenc və Şivlik kəndləri
69.	Nuravud bələdiyyəsi	Nuravud, Kohnə Orand, Sorsçay və Zərdəberə kəndləri	7.	Biləsər bələdiyyəsi	Biləsər, Ələzəpin, Seliqavol və Viy kəndləri
70.	Nüsəmurya bələdiyyəsi	Nüsəmurya və Qədimküçə kəndləri	8.	Boladı bələdiyyəsi	Boladı kəndi
71.	Nüvədi bələdiyyəsi	Nüvədi və Rəzəvül kəndləri	9.	Bürçəli bələdiyyəsi	Bürçəli kəndi
72.	Orand bələdiyyəsi	Orand kəndi	10.	Cil bələdiyyəsi	Cil kəndi
73.	Ordahal bələdiyyəsi	Ordahal kəndi	11.	Darquba bələdiyyəsi	Darquba və Səbir kəndləri
74.	Peşətük bələdiyyəsi	Peşətük kəndi	12.	Daşdəliqçar bələdiyyəsi	Daşdəliqçar kəndi
75.	Piran bələdiyyəsi	Piran kəndi	13.	Daştatük bələdiyyəsi	Daştatük, Aşağı Aşpu və Rəzvan kəndləri

14.	Diryan bələdiyyəsi	Diryan kəndi	56.	Türkəkəran bələdiyyəsi	Türkəkəran kəndi
15.	Digah bələdiyyəsi	Digah kəndi	57.	Türkəncil bələdiyyəsi	Türkəncil və Qodəso kəndi
16.	Əşla bələdiyyəsi	Əşla kəndi	58.	Tütəpeşə bələdiyyəsi	Tütəpeşə kəndi
17.	Gogiran bələdiyyəsi	Gogiran və Jidi kəndləri	59.	Ürgə bələdiyyəsi	Ürgə kəndi
18.	Girmətük bələdiyyəsi	Girmətük qəsəbəsi və Vələdi kəndi	60.	Vel bələdiyyəsi	Vel kəndi
19.	Girdəni bələdiyyəsi	Girdəni kəndi	61.	Yuxarı Nüvədi bələdiyyəsi	Yuxarı Nüvədi və Mikolan kəndləri
20.	Göyşaban bələdiyyəsi	Göyşaban kəndi	62.	Vilvan bələdiyyəsi	Vilvan kəndi
21.	Günəahir bələdiyyəsi	Günəahir kəndi	63.	Virayul bələdiyyəsi	Virayul kəndi
22.	Haftəni bələdiyyəsi	Haftəni qəsəbəsi, Xanlıqlı və Talış kəndləri	64.	Viyən bələdiyyəsi	Viyən kəndi
23.	Havzova bələdiyyəsi	Havzova kəndi	65.	Zövlə bələdiyyəsi	Zövlə kəndi
24.	Hirkan bələdiyyəsi	Hirkan kəndi			
25.	Xanbulan bələdiyyəsi	Xanbulan və Sərinbulaq kəndləri			
26.	Xarxatan bələdiyyəsi	Xarxatan kəndi			
27.	Xolmilli bələdiyyəsi	Xolmilli kəndi			
28.	İstisu bələdiyyəsi	İstisu qəsəbəsi			
29.	Kənarmeşə bələdiyyəsi	Kənarmeşə və Şilim kəndi	1.	Masallı bələdiyyəsi	Masallı şəhəri
30.	Körgəlan bələdiyyəsi	Körgəlan kəndi	2.	Abasbəyli bələdiyyəsi	Abasbəyli kəndi
31.	Köhnə Gögir bələdiyyəsi	Köhnə Gögir kəndi	3.	Ağakışiböyli bələdiyyəsi	Ağakışiböyli kəndi
32.	Küvənil bələdiyyəsi	Küvənil kəndi	4.	Alişanlı bələdiyyəsi	Alişanlı kəndi
33.	Qurumba bələdiyyəsi	Qurumba kəndi	5.	Allahyarlı bələdiyyəsi	Allahyarlı kəndi
34.	Laj bələdiyyəsi	Laj kəndi	6.	Aşurlu bələdiyyəsi	Aşurlu kəndi
35.	Lüvəsor bələdiyyəsi	Lüvəsor kəndi	7.	Babaküçə bələdiyyəsi	Babaküçə kəndi
36.	Mamusta bələdiyyəsi	Mamusta kəndi	8.	Babaser bələdiyyəsi	Babaser kəndi
37.	Moğonojoba bələdiyyəsi	Moğonojoba kəndi	9.	Bağiroba bələdiyyəsi	Bağiroba kəndi
38.	Narbağı bələdiyyəsi	Narbağı kəndi	10.	Bala Təklo bələdiyyəsi	Bala Təklo kəndi
39.	Norimanabad bələdiyyəsi	Norimanabad kəndi	11.	Banbaşı bələdiyyəsi	Banbaşı kəndi
40.	Osaküçə bələdiyyəsi	Osaküçə, Haftəruan, Moloja, Pambayı, Sinovlı və Tatoba kəndləri	12.	Bədəlan bələdiyyəsi	Bədəlan kəndi
41.	Parakond bələdiyyəsi	Parakond kəndi	13.	Bino Xocavar bələdiyyəsi	Bino Xocavar kəndi
42.	Rvo bələdiyyəsi	Rvo, Mollakond və Siyablı kəndləri	14.	Birinci Səmədxanlı bələdiyyəsi	Birinci Səmədxanlı kəndi
43.	Sepəradi bələdiyyəsi	Sepəradi kəndi	15.	Birinci Tiyaqanlı bələdiyyəsi	Birinci Tiyaqanlı kəndi
44.	Seyidəkəran bələdiyyəsi	Seyidəkəran kəndi	16.	Birinci Yeddiyomaq bələdiyyəsi	Birinci Yeddiyomaq kəndi
45.	Səpnəkəran bələdiyyəsi	Səpnəkəran kəndi	17.	Boradığah bələdiyyəsi	Boradığah kəndi
46.	Siyavar bələdiyyəsi	Siyavar kəndi	18.	Böyük Xocavar bələdiyyəsi	Böyük Xocavar kəndi
47.	Sütəmurdov bələdiyyəsi	Sütəmurdov kəndi	19.	Çaxırlı bələdiyyəsi	Çaxırlı kəndi
48.	Şağlaküçə bələdiyyəsi	Şağlaküçə və Ballabur kəndləri	20.	Çayqıraq bələdiyyəsi	Çayqıraq kəndi
49.	Şağlaser bələdiyyəsi	Şağlaser kəndi	21.	Dadva bələdiyyəsi	Dadva kəndi
50.	Şixakəran bələdiyyəsi	Şixakəran kəndi	22.	Dallaklı bələdiyyəsi	Dallaklı kəndi
51.	Şiləvar bələdiyyəsi	Şiləvar kəndi	23.	Dəlləkoba bələdiyyəsi	Dəlləkoba kəndi
52.	Şovu bələdiyyəsi	Şovu və Təngivan kəndləri	24.	Dəmbalov bələdiyyəsi	Dəmbalov kəndi
53.	Şürük bələdiyyəsi	Şürük kəndi	25.	Dəmirçi bələdiyyəsi	Dəmirçi kəndi
54.	Tuado bələdiyyəsi	Tuado kəndi	26.	Digah bələdiyyəsi	Digah kəndi
55.	Tükəvilə bələdiyyəsi	Tükəvilə kəndi	27.	Əhmədli bələdiyyəsi	Əhmədli kəndi
			28.	Əminli bələdiyyəsi	Əminli və Şəhriyar kəndləri
			29.	Ərab bələdiyyəsi	Ərab kəndi
			30.	Ərkivan bələdiyyəsi	Ərkivan kəndi

Masallı rayonu

1. Masallı bələdiyyəsi
2. Abasbəyli bələdiyyəsi
3. Ağakışiböyli bələdiyyəsi
4. Alişanlı bələdiyyəsi
5. Allahyarlı bələdiyyəsi
6. Aşurlu bələdiyyəsi
7. Babaküçə bələdiyyəsi
8. Babaser bələdiyyəsi
9. Bağıroba bələdiyyəsi
10. Bala Təklo bələdiyyəsi
11. Banbaşı bələdiyyəsi
12. Bədəlan bələdiyyəsi
13. Bino Xocavar bələdiyyəsi
14. Birinci Səmədxanlı bələdiyyəsi
15. Birinci Tiyaqanlı bələdiyyəsi
16. Birinci Yeddiyomaq bələdiyyəsi
17. Boradığah bələdiyyəsi
18. Böyük Xocavar bələdiyyəsi
19. Çaxırlı bələdiyyəsi
20. Çayqıraq bələdiyyəsi
21. Dadva bələdiyyəsi
22. Dallaklı bələdiyyəsi
23. Dəlləkoba bələdiyyəsi
24. Dəmbalov bələdiyyəsi
25. Dəmirçi bələdiyyəsi
26. Digah bələdiyyəsi
27. Əhmədli bələdiyyəsi
28. Əminli bələdiyyəsi
29. Ərab bələdiyyəsi
30. Ərkivan bələdiyyəsi

31.	Ətcələr bələdiyyəsi	Ətcələr kəndi	75.	Mışkəmi bələdiyyəsi	Mışkəmi kəndi
32.	Əzizabad bələdiyyəsi	Əzizabad kəndi	76.	Miyanku bələdiyyəsi	Miyanku kəndi
33.	Göyəçöl bələdiyyəsi	Göyəçöl kəndi	77.	Molalan bələdiyyəsi	Molalan kəndi
34.	Güllütəpə bələdiyyəsi	Güllütəpə kəndi	78.	Mollahəsənli bələdiyyəsi	Mollahəsənli kəndi
35.	Hacitəpə bələdiyyəsi	Hacitəpə kəndi	79.	Mollaoba bələdiyyəsi	Mollaoba kəndi
36.	Həsənli bələdiyyəsi	Həsənli kəndi	80.	Musaküçə bələdiyyəsi	Musaküçə kəndi
37.	Hışkodərə bələdiyyəsi	Hışkodərə kəndi	81.	Nəzəroba bələdiyyəsi	Nəzəroba kəndi
38.	Hüseynhacılı bələdiyyəsi	Hüseynhacılı kəndi	82.	Ninəlov bələdiyyəsi	Ninəlov kəndi
39.	Xalıcalı bələdiyyəsi	Xalıcalı kəndi	83.	Öncəqala bələdiyyəsi	Öncəqala kəndi
40.	Xanlıyan bələdiyyəsi	Xanlıyan kəndi	84.	Pircana bələdiyyəsi	Pircana kəndi
41.	Xəlfələr bələdiyyəsi	Xəlfələr kəndi	85.	Rüdəkənar bələdiyyəsi	Rüdəkənar kəndi
42.	Xıl bələdiyyəsi	Xıl kəndi	86.	Saricəfərli bələdiyyəsi	Saricəfərli kəndi
43.	Xırmandalı bələdiyyəsi	Xırmandalı kəndi	87.	Seybətin bələdiyyəsi	Seybətin kəndi
44.	Xoşçobanlı bələdiyyəsi	Xoşçobanlı kəndi	88.	Sorcuvar bələdiyyəsi	Sorcuvar kəndi
45.	İkinci Səmədxanlı bələdiyyəsi	İkinci Səmədxanlı kəndi	89.	Şıgdaş bələdiyyəsi	Şıgdaş kəndi
46.	İkinci Yeddiyomaq bələdiyyəsi	İkinci Yeddiyomaq kəndi	90.	Şığıncaq bələdiyyəsi	Şığıncaq kəndi
47.	İmanlı bələdiyyəsi	İmanlı kəndi	91.	Şirəbil bələdiyyəsi	Şirəbil kəndi
48.	İsgəndərli bələdiyyəsi	İsgəndərli kəndi	92.	Şatiroba bələdiyyəsi	Şatiroba kəndi
49.	İsi bələdiyyəsi	İsi kəndi	93.	Şərefə bələdiyyəsi	Şərefə kəndi
50.	Kalinovka bələdiyyəsi	Kalinovka kəndi	94.	Şıxlар bələdiyyəsi	Şıxlər kəndi
51.	Kəlbəhüseynlı bələdiyyəsi	Kəlbəhüseynlı kəndi	95.	Şıxlər bələdiyyəsi	Tatyanoğlu kəndi
52.	Kolatan bələdiyyəsi	Kolatan və Bala Kolatan kəndləri	96.	Tatyanoğlu bələdiyyəsi	Tatyanoğlu kəndi
53.	Kosagül bələdiyyəsi	Kosagül kəndi	97.	Təkdam bələdiyyəsi	Təkdam kəndi
54.	Köçəklı bələdiyyəsi	Köçəklı kəndi	98.	Təklə bələdiyyəsi	Təklə kəndi
55.	Köhnə Alvadı bələdiyyəsi	Köhnə Alvadı kəndi	99.	Təzə Alvadı bələdiyyəsi	Təzə Alvadı kəndi
56.	Köhnə Zuvand bələdiyyəsi	Köhnə Zuvand kəndi	100.	Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd kəndi
57.	Kubin bələdiyyəsi	Kubin kəndi	101.	Tüklə bələdiyyəsi	Tüklə kəndi
58.	Kürdəbəzli bələdiyyəsi	Kürdəbəzli kəndi	102.	Türkoba bələdiyyəsi	Türkoba kəndi
59.	Qarğalıq bələdiyyəsi	Qarğalıq kəndi	103.	Yeni Zuvand bələdiyyəsi	Yeni Zuvand kəndi
60.	Qasımlı bələdiyyəsi	Qasımlı kəndi	104.	Yeyənkənd bələdiyyəsi	Yeyənkənd kəndi
61.	Qədirli bələdiyyəsi	Qədirli kəndi	105.	Yolagac bələdiyyəsi	Yolagac kəndi
62.	Qəribələr bələdiyyəsi	Qəribələr kəndi	106.	Yusifli bələdiyyəsi	Yusifli kəndi
63.	Qazvinoba bələdiyyəsi	Qazvinoba kəndi			
64.	Qızılıağac bələdiyyəsi	Qızılıağac kəndi			
65.	Qızılavar bələdiyyəsi	Qızılavar kəndi			
66.	Qodman bələdiyyəsi	Qodman kəndi			
67.	Ləngən bələdiyyəsi	Ləngən kəndi	1.	Neftçala bələdiyyəsi	Neftçala şəhəri
68.	Lürən bələdiyyəsi	Lürən kəndi	2.	Astanlı bələdiyyəsi	Astanlı kəndi
69.	Mahmudavar bələdiyyəsi	Mahmudavar kəndi	3.	Aşağı Qaramanlı bələdiyyəsi	Aşağı Qaramanlı kəndi
70.	Masallı qəsəbə bələdiyyəsi	Masallı qəsəbəsi	4.	Aşağı Surra bələdiyyəsi	Aşağı Surra kəndi
71.	Meşəkənarı bələdiyyəsi	Meşəkənarı kəndi	5.	Bankə bələdiyyəsi	Bankə kəndi
72.	Məmmədxanlı bələdiyyəsi	Məmmədxanlı kəndi	6.	I №-li Mayak bələdiyyəsi	I №-li Mayak və Sübh qəsəbələri
73.	Məmmədəbə bələdiyyəsi	Məmmədəbə kəndi	7.	Boyat bələdiyyəsi	Boyat, Balıcalı və Dördələr kəndi
74.	Məmmədrəzakılıcə bələdiyyəsi	Məmmədrəzakılıcə kəndi	8.	Ərəbqardaşbəyli bələdiyyəsi	Ərəbqardaşbəyli, Bala Surra və Cəngən kəndləri

Neftçala rayonu

9.	Hosonabad bolədiyyosi	Hosonabad qəsəbəsi	18.	Qarabulaq bolədiyyosi	Qarabulaq kəndi
10.	Xəzər bolədiyyosi	Xəzər kəndi	19.	Qumlaq bolədiyyosi	Qumlaq və Hallavar kəndləri
11.	Xillı bolədiyyosi	Xillı qəsəbəsi	20.	Mollalı bolədiyyosi	Mollalı kəndi
12.	Xol Qarabucaq bolədiyyosi	Xol Qarabucaq, Dördlər və Xoltəzəkənd kəndləri	21.	Muxas bolədiyyosi	Muxas kəndi
13.	Xol Qaraqışlı bolədiyyosi	Xol Qaraqışlı və Mürsəqulu kəndləri	22.	Padar bolədiyyosi	Padar kəndi
14.	2 №-li Mayak bolədiyyosi	2 №-li Mayak qəsəbəsi	23.	Sincan bolədiyyosi	Sincan kəndi
15.	Kürkənd bolədiyyosi	Kürkənd kəndi	24.	Şirvanlı bolədiyyosi	Şirvanlı kəndi
16.	Kür Qarabucaq bolədiyyosi	Kür Qarabucaq kəndi	25.	Tayılılı bolədiyyosi	Tayılılı kəndi
17.	Qaçaqkənd bolədiyyosi	Qaçaqkənd, Xanməmmədli, Qazaxbərosi və Ramazanlı kəndləri	26.	Türkəş bolədiyyosi	Türkəş kəndi
18.	Qaraqışlı bolədiyyosi	Qaraqışlı, Beşaltı və Şorxənd kəndləri	27.	Top bolədiyyosi	Top kəndi
19.	Qodimkənd bolədiyyosi	Qodimkənd və Birinci Qaralı kəndləri	28.	Yaqublu bolədiyyosi	Yaqublu kəndi
20.	Qırmızıkənd bolədiyyosi	Qırmızıkənd kəndi	29.	Yemişanlı bolədiyyosi	Yemişanlı kəndi
21.	Mikayıllı bolədiyyosi	Mikayıllı, Dalğalı, Kürdili, Qızqayıtlı, Saratovka və Sarıqamış kəndləri	30.	Yenikənd bolədiyyosi	Yenikənd kəndi
22.	Mirzoqurbanlı bolədiyyosi	Mirzoqurbanlı və Uzunbabalı kəndləri	31.	Zərrab bolədiyyosi	Zərrab kəndi
23.	Şirvanlı bolədiyyosi	Şirvanlı kəndi			
24.	Tatarmohla bolədiyyosi	Tatarmohla, Abasalı və İsmilli kəndləri			
25.	Yenikənd bolədiyyosi	Yenikənd kəndi və Qırımızı Şəfq qəsəbəsi			
26.	Yeniçışlaq bolədiyyosi	Yeniçışlaq və Haqverdilər kəndləri			
27.	Yuxarı Qaramanlı bolədiyyosi	Yuxarı Qaramanlı, ikinci Qaralı və Pirob kəndləri			

Oğuz rayonu

1.	Oğuz bolədiyyosi	Oğuz şəhəri
2.	Astraxanovka bolədiyyosi	Astraxanovka və Vladimirovka kəndləri
3.	Baş Daşağıl bolədiyyosi	Baş Daşağıl kəndi
4.	Bayan bolədiyyosi	Bayan kəndi
5.	Böyük Söyüldü bolədiyyosi	Böyük Söyüldü kəndi
6.	Bucaq bolədiyyosi	Bucaq kəndi
7.	Calut bolədiyyosi	Calut kəndi
8.	Dəymədaglı bolədiyyosi	Dəymədaglı kəndi
9.	Dəymədərə bolədiyyası	Dəymədərə kəndi
10.	Ərmənat bolədiyyası	Ərmənat kəndi
11.	Filibli bolədiyyası	Filibli kəndi
12.	Xaçmaz bolədiyyası	Xaçmaz və Abdalı kəndləri
13.	Xaçmazqışlaq bolədiyyası	Xaçmazqışlaq kəndi
14.	Xalxal bolədiyyası	Xalxal kəndi
15.	Xalxalqışlaq bolədiyyası	Xalxalqışlaq kəndi
16.	Körümli bolədiyyası	Körümli kəndi
17.	Qarabaldır bolədiyyası	Qarabaldır kəndi

Saath rayonu

1.	Saathlı bolədiyyəsi	Saathlı şəhəri
2.	Azadkənd bolədiyyəsi	Azadkənd kəndi
3.	Baylər bolədiyyəsi	Baylər kəndi
4.	Böylük bolədiyyəsi	Böylük kəndi
5.	Cofərxan bolədiyyəsi	Cofərxan kəndi
6.	Dədə Qorqud bolədiyyəsi	Dədə Qorqud kəndi
7.	Dəlilər bolədiyyəsi	Dəlilər kəndi
8.	Əbil bolədiyyəsi	Əbil kəndi
9.	Əhmədbaylı bolədiyyəsi	Əhmədbaylı kəndi
10.	Əliabad bolədiyyəsi	Əliabad kəndi
11.	Əlisoltanhı bolədiyyəsi	Əlisoltanhı kəndi
12.	Fotolikənd bolədiyyəsi	Fotolikənd kəndi
13.	Genişkənd bolədiyyəsi	Genişkənd kəndi
14.	Gomuşçu bolədiyyəsi	Gomuşçu kəndi
15.	Günoşlı bolədiyyəsi	Günoşlı kəndi
16.	Hacıqasımlı bolədiyyəsi	Hacıqasımlı kəndi
17.	Heydərabad bolədiyyəsi	Heydərabad kəndi
18.	Xanlarkənd bolədiyyəsi	Xanlarkənd kəndi
19.	Kamallı bolədiyyəsi	Kamallı kəndi
20.	Qaracalar bolədiyyəsi	Qaracalar kəndi
21.	Qaralar bolədiyyəsi	Qaralar kəndi
22.	Qara Nuru bolədiyyəsi	Qara Nuru kəndi
23.	Qarayevkənd bolədiyyəsi	Qarayevkənd kəndi
24.	Qazanbatan bolədiyyəsi	Qazanbatan kəndi
25.	Qıraqlı bolədiyyəsi	Qıraqlı kəndi
26.	Məmmədəbad bolədiyyəsi	Məmmədəbad kəndi

27.	Məzrəli bələdiyyəsi	Məzrəli kəndi	Əsədli bələdiyyəsi	Əsədli kəndi
28.	Mircələl bələdiyyəsi	Mircələl və Soltanabad kəndləri	Əsgərbəyli bələdiyyəsi	Əsgərbəyli kəndi
29.	Mollavazlı bələdiyyəsi	Mollavazlı kəndi	Ətcələr bələdiyyəsi	Ətcələr kəndi
30.	Musalı bələdiyyəsi	Musalı kəndi	Güdəcühür bələdiyyəsi	Güdəcühür kəndi
31.	Mustafabəyli bələdiyyəsi	Mustafabəyli kəndi	Hacıbəbir bələdiyyəsi	Hacıbəbir kəndi
32.	Naharlı bələdiyyəsi	Naharlı kəndi	Həsənli bələdiyyəsi	Həsənli kəndi
33.	Nərimanov bələdiyyəsi	Nərimanov kəndi	Haşımxanlı bələdiyyəsi	Haşımxanlı kəndi
34.	Nəsimikənd bələdiyyəsi	Nəsimikənd kəndi	Xankeçən bələdiyyəsi	Xankeçən kəndi
35.	Novruzlu bələdiyyəsi	Novruzlu kəndi	Xersonovka bələdiyyəsi	Xersonovka kəndi
36.	Potuböyli bələdiyyəsi	Potuböyli kəndi	Xəlfəli bələdiyyəsi	Xəlfəli kəndi
37.	Sarıcalar bələdiyyəsi	Sarıcalar kəndi	Kürkəndi bələdiyyəsi	Kürkəndi kəndi
38.	Seyidoba bələdiyyəsi	Seyidoba kəndi	Qalağayın bələdiyyəsi	Qalağayın kəndi
39.	Şimadə bələdiyyəsi	Şimadə kəndi	Qaraağac bələdiyyəsi	Qaraağac kəndi
40.	Şirinbəyli bələdiyyəsi	Şirinbəyli kəndi	Qaragünəy bələdiyyəsi	Qaragünəy kəndi
41.	Varxan bələdiyyəsi	Varxan kəndi	Qaraqaşlı bələdiyyəsi	Qaraqaşlı kəndi
42.	Yeni Novruzlu bələdiyyəsi	Yeni Novruzlu kəndi	Qaralar bələdiyyəsi	Qaralar kəndi

Sabirabad rayonu

1.	Sabirabad bələdiyyəsi	Sabirabad şəhəri	Qasimbəyli bələdiyyəsi	Qasimbəyli kəndi
2.	Axışxa bələdiyyəsi	Axışxa kəndi	Qəfərlı bələdiyyəsi	Qəfərlı kəndi
3.	Axtaçı bələdiyyəsi	Axtaçı kəndi	Qəzli bələdiyyəsi	Qəzli kəndi
4.	Axtaçı bələdiyyəsi	Axtaçı kəndi	Qovlar bələdiyyəsi	Qovlar kəndi
5.	Axtaçı Muğan bələdiyyəsi	Axtaçı Muğan kəndi	Quruzma bələdiyyəsi	Quruzma kəndi
6.	Aleksandrovka bələdiyyəsi	Aleksandrovka kəndi	Məmişlər bələdiyyəsi	Məmişlər kəndi
7.	Azadkənd bələdiyyəsi	Azadkənd kəndi	Minbaşı bələdiyyəsi	Minbaşı kəndi
8.	Bala Haşımhanlı bələdiyyəsi	Bala Haşımhanlı kəndi	Moranlı bələdiyyəsi	Moranlı kəndi
9.	Balakənd bələdiyyəsi	Balakənd kəndi	Muğan Gəncəli bələdiyyəsi	Muğan Gəncəli kəndi
10.	Balvari bələdiyyəsi	Balvari kəndi	Muradbəyli bələdiyyəsi	Muradbəyli kəndi
11.	Beşdəli bələdiyyəsi	Beşdəli kəndi	Mürsəlli bələdiyyəsi	Mürsəlli kəndi
12.	Bulaqlı bələdiyyəsi	Bulaqlı kəndi	Narlıq bələdiyyəsi	Narlıq kəndi
13.	Bulduq bələdiyyəsi	Bulduq kəndi	Nərimankənd bələdiyyəsi	Nərimankənd kəndi
14.	Cavad bələdiyyəsi	Cavad kəndi	Osmanlı bələdiyyəsi	Osmanlı kəndi
15.	Cöngən bələdiyyəsi	Cöngən kəndi	Poladtuğay bələdiyyəsi	Poladtuğay kəndi
16.	Çığırğan bələdiyyəsi	Çığırğan kəndi	Rüstəmli bələdiyyəsi	Rüstəmli kəndi
17.	Çıçaklı bələdiyyəsi	Çıçaklı kəndi	Salmanlı bələdiyyəsi	Salmanlı kəndi
18.	Çöl Ağaməmmədli bələdiyyəsi	Çöl Ağaməmmədli kəndi	Sarxanbəyli bələdiyyəsi	Sarxanbəyli kəndi
19.	Çöl Beşdəli bələdiyyəsi	Çöl Beşdəli kəndi	Suqovuşan bələdiyyəsi	Suqovuşan kəndi
20.	Çöl Dəllək bələdiyyəsi	Çöl Dəllək kəndi	Surra bələdiyyəsi	Surra kəndi
21.	Dadaşbəyli bələdiyyəsi	Dadaşbəyli kəndi	Şıxlər bələdiyyəsi	Şıxlər kəndi
22.	Əhmədabad bələdiyyəsi	Əhmədabad kəndi	Şix Salahlı bələdiyyəsi	Şix Salahlı kəndi
23.	Əlicanlı bələdiyyəsi	Əlicanlı kəndi	Türkədi bələdiyyəsi	Türkədi kəndi
24.	Əliləmbəyli bələdiyyəsi	Əliləmbəyli kəndi	Ulacalı bələdiyyəsi	Ulacalı kəndi

69. Vladimirovka bələdiyyəsi
 70. Yaxa Döllək bələdiyyəsi
 71. Yastıqobu bələdiyyəsi
 72. Yenikənd bələdiyyəsi
 73. Yolçubaylı bələdiyyəsi
 74. Zalqaraağac bələdiyyəsi
 75. Zəngənə bələdiyyəsi

Vladimirovka kəndi
 Yaxa Döllək kəndi
 Yastıqobu kəndi
 Yenikənd kəndi
 Yolçubaylı kəndi
 Zalqaraağac kəndi
 Zəngənə kəndi

35. Piratman bələdiyyəsi
 36. Sarvan bələdiyyəsi
 37. Seyidən bələdiyyəsi
 38. Seyidlər bələdiyyəsi
 39. Seyidsadıqlı bələdiyyəsi
 40. Şəkərli bələdiyyəsi
 41. Şorsulu bələdiyyəsi
 42. Təzəkənd bələdiyyəsi
 43. Yenikənd bələdiyyəsi
 44. Yolüstü bələdiyyəsi
 45. Yuxarı Noxudlu bələdiyyəsi

Piratman və Gönçəli kəndləri
 Sarvan kəndi
 Seyidən kəndi
 Seyidlər kəndi
 Seyidsadıqlı kəndi
 Şəkərli kəndi
 Şorsulu kəndi
 Təzəkənd kəndi
 Yenikənd kəndi
 Yolüstü kəndi
 Yuxarı Noxudlu kəndi

Salyan rayonu

1. Salyan bələdiyyəsi
 2. Abadkənd bələdiyyəsi
 3. Alçaltı bələdiyyəsi
 4. Arbatan bələdiyyəsi
 5. Aşağı Kürkəndi bələdiyyəsi
 6. Aşağı Noxudlu bələdiyyəsi
 7. Aydingün bələdiyyəsi
 8. Beşaltı bələdiyyəsi
 9. Baydılı bələdiyyəsi
 10. Birinci Vərli bələdiyyəsi
 11. Boranıkənd bələdiyyəsi
 12. Cəngan bələdiyyəsi
 13. Çuxanlı bələdiyyəsi
 14. Dayıkənd bələdiyyəsi
 15. Düzənlilik bələdiyyəsi
 16. Ərəbqardaşbəyli bələdiyyəsi
 17. Həsənli bələdiyyəsi
 18. Xələc bələdiyyəsi
 19. Xıdırlı bələdiyyəsi
 20. Xocalı bələdiyyəsi
 21. Xurşud bələdiyyəsi
 22. İkinci Vərli bələdiyyəsi
 23. Kərimbəyli bələdiyyəsi
 24. Kür Qaraqaşlı bələdiyyəsi
 25. Kürsəngi bələdiyyəsi
 26. Qarabağlı bələdiyyəsi
 27. Qardılı bələdiyyəsi
 28. Qaraçala bələdiyyəsi
 29. Qızılıağac bələdiyyəsi
 30. Quyu bələdiyyəsi
 31. Marişli bələdiyyəsi
 32. Pambıqkənd bələdiyyəsi
 33. Parça Xələc bələdiyyəsi
 34. Peyk bələdiyyəsi

Salyan şəhəri
 Abadkənd kəndi
 Alçaltı kəndi
 Arbatan kəndi
 Aşağı Kürkəndi kəndi
 Aşağı Noxudlu kəndi
 Aydingün kəndi
 Beşaltı kəndi
 Baydılı kəndi
 Birinci Vərli kəndi
 Boranıkənd kəndi
 Cəngan kəndi
 Çuxanlı və Qırx Çıraq qəsəbəsi
 Dayıkənd kəndi
 Düzənlilik kəndi
 Ərəbqardaşbəyli kəndi
 Həsənli kəndi
 Xələc kəndi
 Xıdırlı kəndi
 Xocalı kəndi
 Xurşud kəndi
 İkinci Vərli kəndi
 Kərimbəyli kəndi
 Kür Qaraqaşlı kəndi
 Kürsəngi kəndi
 Qarabağlı və Kulanı kəndləri
 Qardılı kəndi
 Qaraçala kəndi
 Qızılıağac kəndi
 Quyu kəndi
 Marişli kəndi
 Pambıqkənd kəndi
 Parça Xələc kəndi
 Peyk kəndi

Samux rayonu

1. Nəbiağalı bələdiyyəsi
 2. Alabaşlı bələdiyyəsi
 3. Aşağı Ağasibəyli bələdiyyəsi
 4. Bağbanlar bələdiyyəsi
 5. Burunqovaq bələdiyyəsi
 6. Çobanabdallı bələdiyyəsi
 7. Əhmədbəyli bələdiyyəsi
 8. Əli Bayramlı bələdiyyəsi
 9. Əliuşağı bələdiyyəsi
 10. Füzuli bələdiyyəsi
 11. Hacıalılı bələdiyyəsi
 12. Hadılı bələdiyyəsi
 13. İnstitut bələdiyyəsi
 14. İstixana bələdiyyəsi
 15. Kəsəmən bələdiyyəsi
 16. Kolayır bələdiyyəsi
 17. Qaraarx bələdiyyəsi
 18. Qarabağlar bələdiyyəsi
 19. Qarabağlı bələdiyyəsi
 20. Qarayeri bələdiyyəsi
 21. Qırmızı Samux bələdiyyəsi
 22. Qiyaslı bələdiyyəsi
 23. Qovlarsarı bələdiyyəsi
 24. Lek bələdiyyəsi
 25. Lüksemburq bələdiyyəsi
 26. Poylu bələdiyyəsi
 27. Salahlı bələdiyyəsi
 28. Sarıqamış bələdiyyəsi
 29. Seyidlər bələdiyyəsi

Nəbiağalı qəsəbəsi
 Alabaşlı qəsəbəsi
 Aşağı Ağasibəyli kəndi
 Bağbanlar kəndi
 Burunqovaq kəndi
 Çobanabdallı kəndi
 Əhmədbəyli kəndi
 Əli Bayramlı kəndi
 Əliuşağı kəndi
 Füzuli kəndi
 Hacıalılı kəndi
 Hadılı kəndi
 İnstitut qəsəbəsi
 İstixana kəndi
 Kəsəmən kəndi
 Kolayır kəndi
 Qaraarx qəsəbəsi
 Qarabağlar kəndi
 Qarabağlı kəndi
 Qarayeri və Yenibağ qəsəbələri
 Qırmızı Samux qəsəbəsi
 Qiyaslı kəndi
 Qovlarsarı kəndi
 Lek kəndi
 Lüksemburq kəndi
 Poylu kəndi
 Salahlı kəndi
 Sarıqamış kəndi
 Seyidlər kəndi

30. Sərkər bələdiyyəsi
31. Tatlı bələdiyyəsi
32. Yenikənd bələdiyyəsi
33. Yuxarı Ağasibəyli bələdiyyəsi
34. Zazalı bələdiyyəsi
35. Ziyadlı bələdiyyəsi

- Sərkər kəndi
Tatlı kəndi
Yenikənd kəndi
Yuxarı Ağasibəyli kəndi
Zazalı kəndi
Ziyadlı kəndi

11. Dağ Bağırlı bələdiyyəsi
12. Dadagünəş bələdiyyəsi
13. Dəmirçi bələdiyyəsi
14. Əhmədli bələdiyyəsi
15. Əngoxaran bələdiyyəsi
16. Ərçiman bələdiyyəsi
17. Göylər bələdiyyəsi

- Dağ Bağırlı kəndi
Dadagünəş kəndi
Dəmirçi, Səfah və Zarat Xeybori kəndləri
Əhmədli kəndi
Əngoxaran kəndi
Ərçiman kəndi
Göylər Dağ, Açıdora, Çöl Güylər və Yenikənd kəndləri
Hacıqadırlı kəndi

Siyəzən rayonu

1. Siyəzən bələdiyyəsi
2. Balaca Həmyə bələdiyyəsi
3. Beşdam bələdiyyəsi

- Siyəzən şəhəri
Balaca Həmyə kəndi
Beşdam, Dərə Zarat, Nardaran və Siyəzən kəndləri

4. Böyük Həmyə bələdiyyəsi
5. Dağ Quşçu bələdiyyəsi
6. Eynibulaq bələdiyyəsi
7. Gilgilçay bələdiyyəsi
8. Qozağacı bələdiyyəsi
9. Məşrif bələdiyyəsi

- Böyük Həmyə kəndi
Dağ Quşçu və Əlməkolu kəndləri
Eynibulaq kəndi
Gilgilçay qəsəbəsi
Qozağacı kəndi
Məşrif, Daşlı Çalğan, Qalaaltı, Orta Çalğan və Qorəh kəndləri

10. Sədan bələdiyyəsi

- Sədan, Çarxana, Müşkülqazına və Sağolcan kəndləri

11. Tuğay bələdiyyəsi
12. Yenikənd bələdiyyəsi
13. Yuxarı Ələz bələdiyyəsi

- Tuğay kəndi
Yenikənd və Kolanı kəndləri
Yuxarı Ələz, Ərziküs, Hacışəkər, Köhnə Quşçu, Künövşə, Qaragöz və Yaniq Ələz kəndləri

14. Zarat bələdiyyəsi

- Zarat, Cəndəhar və Qalaşixı kəndləri

18. Hacıqadırlı bələdiyyəsi
19. Hacılı bələdiyyəsi

- Hacıqadırlı kəndi
Hacılı kəndi

20. Həmyəli bələdiyyəsi
21. İkinci Cabanı bələdiyyəsi
22. İkinci Çaylı bələdiyyəsi

- Həmyəli kəndi
İkinci Cabanı və Cabam kəndləri
İkinci Çaylı kəndi

23. Keçrəddin bələdiyyəsi
24. Kələxana bələdiyyəsi
25. Korkonç bələdiyyəsi
26. Qaravəlli bələdiyyəsi
27. Qaleybügurd bələdiyyəsi
28. Qızmeydan bələdiyyəsi
29. Qonaqqənd bələdiyyəsi
30. Qurdətəpə bələdiyyəsi
31. Quşçu bələdiyyəsi
32. Meysəri bələdiyyəsi
33. Mədrəsə bələdiyyəsi
34. Məlhom bələdiyyəsi
35. Məlikçobanlı bələdiyyəsi
36. Mərzəndiyə bələdiyyəsi
37. Mirikənd bələdiyyəsi
38. Muğanlı bələdiyyəsi
39. Nağaraxana bələdiyyəsi
40. Nüydi bələdiyyəsi
41. Ovçulu bələdiyyəsi
42. Pirbəyli bələdiyyəsi
43. Sabir bələdiyyəsi
44. Sabirli bələdiyyəsi
45. Saqıyan bələdiyyəsi
46. Sis bələdiyyəsi
47. Şərədil bələdiyyəsi
48. Şəhriyar bələdiyyəsi
49. Şirvan bələdiyyəsi
50. Talişnuru bələdiyyəsi

- Kələxana kəndi
Korkonç kəndi
Qaravəlli kəndi
Qaleybügurd kəndi
Qızmeydan və Yeni Qızmeydan kəndləri
Qonaqqənd kəndi
Qurdətəpə kəndi

- Quşçu, Laləzar kəndləri və Aşkar qəsəbəsi
Meysəri kəndi

- Mədrəsə qəsəbəsi
Məlhom kəndi
Məlikçobanlı kəndi

- Mərzəndiyə kəndi
Mirikənd və Məlcək kəndləri
Muğanlı kəndi

- Nağaraxana kəndi
Nüydi kəndi
Ovçulu kəndi

- Pirbəyli kəndi
Sabir qəsəbəsi
Sabirli kəndi

- Saqıyan kəndi
Sis kəndi
Şərədil kəndi

- Şəhriyar qəsəbəsi
Şirvan kəndi
Talişnuru kəndi

Şamaxı rayonu

1. Şamaxı bələdiyyəsi
2. Adnalı bələdiyyəsi
3. Avaxıl bələdiyyəsi

- Şamaxı şəhəri
Adnalı kəndi
Avaxıl kəndi və Yusif Məmmədəliyev qəsəbəsi

4. Bağırlı bələdiyyəsi
5. Birinci Çaylı bələdiyyəsi
6. Böyük Xınıslı bələdiyyəsi
7. Çağan bələdiyyəsi
8. Çarhan bələdiyyəsi
9. Çıraqlı bələdiyyəsi
10. Çuxuryurd bələdiyyəsi

- Bağırlı kəndi
Birinci Çaylı kəndi
Böyük Xınıslı kəndi
Birinci Çağan və İkinci Çağan kəndləri
Çarhan kəndi
Çıraqlı kəndi

- Çuxuryurd kəndi

Şəki rayonu

1.	Şəki bələdiyyəsi
2.	Abbas bələdiyyəsi
3.	Aran bələdiyyəsi
4.	Aşağı Daşgil bələdiyyəsi
5.	Aşağı Göynük bələdiyyəsi
6.	Aşağı Künğüt bələdiyyəsi
7.	Aşağı Layısqı bələdiyyəsi
8.	Aşağı Şabaldı bələdiyyəsi
9.	Aydınbulaq bələdiyyəsi
10.	Babaratma bələdiyyəsi
11.	Baltalı bələdiyyəsi
12.	Baş Göynük bələdiyyəsi
13.	Baş Koldək bələdiyyəsi
14.	Baş Küngüt bələdiyyəsi
15.	Baş Layısqı bələdiyyəsi
16.	Baş Şabaldı bələdiyyəsi
17.	Baş Zəyzid bələdiyyəsi
18.	Bideyiz bələdiyyəsi
19.	Bolludərə bələdiyyəsi
20.	Böyük Dəhnə bələdiyyəsi
21.	Cəfərabad bələdiyyəsi
22.	Cayırlı bələdiyyəsi
23.	Cumay bələdiyyəsi
24.	Cunud bələdiyyəsi
25.	Çapağan bələdiyyəsi
26.	Çay Qaraqoyunu bələdiyyəsi
27.	Çəsməli bələdiyyəsi
28.	Çələbixan bələdiyyəsi
29.	Daşbulaq bələdiyyəsi
30.	Daşüz bələdiyyəsi
31.	Dərəcənnətlə bələdiyyəsi
32.	Əliyar bələdiyyəsi
33.	Fazıl bələdiyyəsi
34.	Göybulaq bələdiyyəsi
35.	İbrahimkənd bələdiyyəsi
36.	İnçə bələdiyyəsi
37.	Kiçik Dəhnə bələdiyyəsi
38.	Kış bələdiyyəsi
39.	Köbər Zəyzid bələdiyyəsi
40.	Küdürlü bələdiyyəsi

41.	Qaradağlı bələdiyyəsi
42.	Qaratorpaq bələdiyyəsi
43.	Qayabaşı bələdiyyəsi
44.	Qırxbulaq bələdiyyəsi
45.	Qoxmuq bələdiyyəsi
46.	Qozlubulaq bələdiyyəsi
47.	Qudula bələdiyyəsi
48.	Qumux bələdiyyəsi
49.	Oxud bələdiyyəsi
50.	Oraban bələdiyyəsi
51.	Orta Zəyzid bələdiyyəsi
52.	Oryat bələdiyyəsi
53.	Sarıca bələdiyyəsi
54.	Suçma bələdiyyəsi
55.	Şəki kənd bələdiyyəsi
56.	Şin bələdiyyəsi
57.	Şirinbulaq bələdiyyəsi
58.	Şorsu bələdiyyəsi
59.	Təpəcənnət bələdiyyəsi
60.	Turan bələdiyyəsi
61.	Vərəzət bələdiyyəsi
62.	Zunud bələdiyyəsi

Qaradağlı kəndi
Qaratorpaq kəndi
Qayabaşı kəndi
Qırxbulaq kəndi
Qoxmuq kəndi
Qozlubulaq kəndi
Qudula kəndi
Qumux kəndi
Oxud kəndi
Oraban kəndi
Orta Zəyzid kəndi
Oryat kəndi
Sarıca kəndi
Suçma kəndi
Şəki kəndi
Şin kəndi
Şirinbulaq kəndi
Şorsu kəndi
Təpəcənnət və Kəhrizoba kəndləri
Turan qəsəbəsi
Vərəzət kəndi
Zunud kəndi

Şəmkir rayonu

1.	Şəmkir bələdiyyəsi
2.	Abbaslı bələdiyyəsi
3.	Aşağı Çaykənd bələdiyyəsi
4.	Aşağı Seyfəli bələdiyyəsi
5.	Atabəy bələdiyyəsi
6.	Bayramlı bələdiyyəsi
7.	Çaparlı bələdiyyəsi
8.	Çənlibel bələdiyyəsi
9.	Çinarlı bələdiyyəsi
10.	Dağ Ceyir bələdiyyəsi
11.	Daşbulaq bələdiyyəsi
12.	Dəllər bələdiyyəsi
13.	Dəllər Ceyir bələdiyyəsi
14.	Dəllər Cirdaxan bələdiyyəsi
15.	Dəllər Daşbulaq bələdiyyəsi
16.	Düyərli bələdiyyəsi
17.	Əhmədli bələdiyyəsi
18.	Ələsgərli bələdiyyəsi

19.	Öliyaqublu bələdiyyəsi
20.	Günoşlı bələdiyyəsi
21.	Hacıalılar bələdiyyəsi
22.	İrməşli bələdiyyəsi
23.	İsgəndərli bələdiyyəsi
24.	Keçili bələdiyyəsi
25.	Könüllü bələdiyyəsi
26.	Kür bələdiyyəsi
27.	Qapanlı bələdiyyəsi
28.	Qarabağlar bələdiyyəsi
29.	Qaracomırlı bələdiyyəsi
30.	Qaraqoyunlu bələdiyyəsi
31.	Qaralar bələdiyyəsi
32.	Qaranuy bələdiyyəsi
33.	Qasimalılar bələdiyyəsi
34.	Qasım İsləməyilov bələdiyyəsi
35.	Qılınçbəyli bələdiyyəsi
36.	Mahmudlu bələdiyyəsi
37.	Mehrili bələdiyyəsi
38.	Məşədi Hüseynli bələdiyyəsi
39.	Muxtariyyat bələdiyyəsi
40.	Nərimanlı bələdiyyəsi
41.	Sabirkənd bələdiyyəsi
42.	Sarıtopa bələdiyyəsi
43.	Səməd Vurğun bələdiyyəsi
44.	Şeidlər bələdiyyəsi
45.	Şıştopa bələdiyyəsi
46.	Talış bələdiyyəsi
47.	Tatarlı bələdiyyəsi
48.	Tozəkənd bələdiyyəsi
49.	Varlı Həyat bələdiyyəsi
50.	Yeniabad bələdiyyəsi
51.	Yeni Göyçə bələdiyyəsi
52.	Yeni Həyat bələdiyyəsi
53.	Yeni yol bələdiyyəsi
54.	Yuxarı Çaykənd bələdiyyəsi
55.	Yuxarı Seyfəli bələdiyyəsi
56.	Zeyəm bələdiyyəsi
57.	Zeyəm Cirdaxan bələdiyyəsi

Tərtər rayonu		
1.	Tərtər bələdiyyəsi	Tərtər şəhəri
2.	Azad Qaraqoyunlu bələdiyyəsi	Azad Qaraqoyunlu, İlxiçilar və Qapanlı kəndləri
3.	Bala Kəngərli bələdiyyəsi	Bala Kəngərli kəndi
4.	Bayandur bələdiyyəsi	Bayandur kəndi
5.	Bayndurlu bələdiyyəsi	Bayndurlu kəndi
6.	Bayımsarov bələdiyyəsi	Bayımsarov kəndi
7.	Borsunlu bələdiyyəsi	Borsunlu və Qırmızı Saqqallar kəndləri
8.	Buruc bələdiyyəsi	Buruc kəndi
9.	Cəmilli bələdiyyəsi	Cəmilli kəndi
10.	Dəmirçilər bələdiyyəsi	Dəmirçilər kəndi
11.	Düyərli bələdiyyəsi	Düyərli kəndi
12.	Evoğlu bələdiyyəsi	Evoğlu kəndi
13.	Ələsgərli bələdiyyəsi	Ələsgərli kəndi
14.	Əskipara bələdiyyəsi	Əskipara kəndi
15.	Güləbatlı bələdiyyəsi	Güləbatlı kəndi
16.	Hacıqərvənd bələdiyyəsi	Hacıqərvənd kəndi
17.	Hüsnəli bələdiyyəsi	Hüsnəli kəndi
18.	Xoruzlu bələdiyyəsi	Xoruzlu kəndi
19.	İrəvanlı bələdiyyəsi	İrəvanlı, Hacallı və Qapanlı kəndləri
20.	İsmayılbəyli bələdiyyəsi	İsmayılbəyli kəndi
21.	Kəbirli bələdiyyəsi	Kəbirli kəndi
22.	Kəngərli bələdiyyəsi	Kəngərli kəndi
23.	Köçərli bələdiyyəsi	Köçərli kəndi
24.	Qapanlı bələdiyyəsi	Qapanlı kəndi
25.	Qapanlı bələdiyyəsi	Qapanlı kəndi
26.	Qaraağaci bələdiyyəsi	Qaraağaci kəndi
27.	Qaradağlı bələdiyyəsi	Qaradağlı kəndi
28.	Qaradaklı bələdiyyəsi	Qaradaklı kəndi
29.	Qaynaq bələdiyyəsi	Qaynaq kəndi
30.	Qazyan bələdiyyəsi	Qazyan kəndi
31.	Mamırlı bələdiyyəsi	Mamırlı kəndi
32.	Poladı bələdiyyəsi	Poladı kəndi
33.	Rəcəbli bələdiyyəsi	Rəcəbli və Kövdədəq kəndləri
34.	Sarıcalı bələdiyyəsi	Sarıcalı kəndi
35.	Sarıcalı bələdiyyəsi	Sarıcalı kəndi
36.	Sarov bələdiyyəsi	Sarov, Bildirçinli və Umutlu kəndləri
37.	Seydimli bələdiyyəsi	Seydimli kəndi
38.	Səhləbad bələdiyyəsi	Səhləbad kəndi
39.	Soyulan bələdiyyəsi	Soyulan kəndi
40.	Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd kəndi
41.	Təzəkənd bələdiyyəsi	Təzəkənd kəndi

42. Yenikönd bələdiyyəsi
43. Zolgəran bələdiyyəsi

- Yenikönd kəndi
Zolgəran kəndi

Tovuz rayonu

1. Tovuz bələdiyyəsi
2. Abulbaylı bələdiyyəsi
3. Ağacqala bələdiyyəsi
4. Ağbaşlar bələdiyyəsi
5. Ağbulaq bələdiyyəsi
6. Ağdam bələdiyyəsi
7. Alakol bələdiyyəsi
8. Aran bələdiyyəsi
9. Aşağı Ayıblı bələdiyyəsi
10. Aşağı Quşçu bələdiyyəsi
11. Aşağı Mülkülü bələdiyyəsi
12. Aşağı Öysüzlü bələdiyyəsi
13. Aşırallar bələdiyyəsi
14. Azaplı bələdiyyəsi
15. Baqqallı bələdiyyəsi
16. Bayramlı bələdiyyəsi
17. Bozalqanlı bələdiyyəsi
18. Büyük Qışlaq bələdiyyəsi
19. Cəlilli bələdiyyəsi
20. Cilovdarlı bələdiyyəsi
21. Çatax bələdiyyəsi
22. Çəsməli bələdiyyəsi
23. Çobansığnaq bələdiyyəsi
24. Dondar Quşçu bələdiyyəsi
25. Dönük Qırıqlı bələdiyyəsi
26. Düz Cirdaxan bələdiyyəsi
27. Düz Qırıqlı bələdiyyəsi
28. Əhmədabad bələdiyyəsi
29. Əlibaylı bələdiyyəsi
30. Əlimordanlı bələdiyyəsi
31. Əsrik bələdiyyəsi
32. Girzan bələdiyyəsi
33. Göyəbaxan bələdiyyəsi
34. Tovuz şəhəri
35. Abulbaylı kəndi
36. Ağacqala kəndi
37. Ağbaşlar, Almalıtalı və Lazlılar kəndləri
38. Ağbulaq kəndi
39. Ağdam kəndi
40. Alakol kəndi
41. Aran kəndi
42. Aşağı Ayıblı kəndi
43. Aşağı Quşçu kəndi
44. Aşağı Mülkülü kəndi
45. Aşağı Öysüzlü kəndi
46. Aşırallar kəndi
47. Azaplı kəndi
48. Baqqallı kəndi
49. Bayramlı kəndi
50. Bozalqanlı kəndi
51. Büyük Qışlaq, Məsimlər, Mollalar, Sofəlli və Şamlıq kəndləri
52. Cəlilli kəndi
53. Cilovdarlı kəndi
54. Çatax, Cirdək, Hacılar, Kazımlı, Qandalar, Qoşa, Muncuqlu, Poləkli və Şixheybat kəndləri
55. Çəsməli və Abbasqulular kəndləri
56. Çobansığnaq, Qaraboyunlar, Namxoş və Yoğunbulaq kəndləri
57. Dondar Quşçu kəndi
58. Dönük Qırıqlı kəndi
59. Düz Cirdaxan kəndi
60. Düz Qırıqlı kəndi
61. Əhmədabad, Avdal və Qoçdərə kəndləri
62. Əlibaylı kəndi
63. Əlimordanlı kəndi
64. Əsrik kəndi
65. Girzan kəndi
66. Göyəbaxan, Hüseynqulular, Qarağath, Nəsibli və Məşadiqlular kəndləri

34. Hacıalılı bələdiyyəsi
35. Hacıhəsənli bələdiyyəsi
36. Həsənli bələdiyyəsi
37. Xatınlı bələdiyyəsi
38. Xinnakirən bələdiyyəsi
39. İbrahimhacılı bələdiyyəsi
40. İsakənd bələdiyyəsi
41. Kiron bələdiyyəsi
42. Koxanəbi bələdiyyəsi
43. Köhnəqala bələdiyyəsi
44. Qalaboyun bələdiyyəsi
45. Qaradaş bələdiyyəsi
46. Qaraxanlı bələdiyyəsi
47. Qaralar bələdiyyəsi
48. Qazqulu bələdiyyəsi
49. Qodırılı bələdiyyəsi
50. Qoribli bələdiyyəsi
51. Qovlar bələdiyyəsi
52. Məşadılər bələdiyyəsi
53. Məşadılər bələdiyyəsi
54. Molla Ayrım bələdiyyəsi
55. Mülkülü bələdiyyəsi
56. Papaqçılars bələdiyyəsi
57. Saladını bələdiyyəsi
58. Sarıtala bələdiyyəsi
59. Sofular bələdiyyəsi
60. Vahidli bələdiyyəsi
61. Yanıqlı bələdiyyəsi
62. Yuxarı Öysüzlü bələdiyyəsi

Ucar rayonu

1. Ucar bələdiyyəsi
2. Alpi bələdiyyəsi
3. Alpout bələdiyyəsi
4. Bağban bələdiyyəsi
5. Borgüşəd bələdiyyəsi
6. Boyat bələdiyyəsi
7. Çiyni bələdiyyəsi
8. Çiyni bələdiyyəsi
9. Olikənd bələdiyyəsi

10.	Goraybaylı bələdiyyəsi	Goraybaylı kəndi	19.	Ərsilə bələdiyyəsi	Ərsilə kəndi
11.	Xələc bələdiyyəsi	Xələc kəndi	20.	Ərus bələdiyyəsi	Ərus kəndi
12.	Kirovkənd bələdiyyəsi	Kirovkənd kəndi	21.	Əsədabad bələdiyyəsi	Əsədabad və Ünoş kəndləri
13.	Küçəkənd bələdiyyəsi	Küçəkənd kəndi	22.	Əvçədulan bələdiyyəsi	Əvçədulan və Keçələxora kəndləri
14.	Qarabörk bələdiyyəsi	Qarabörk kəndi	23.	Gavran bələdiyyəsi	Gavran kəndi
15.	Qaracallı bələdiyyəsi	Qaracallı kəndi	24.	Gendərə bələdiyyəsi	Gendərə kəndi
16.	Qaradağlı bələdiyyəsi	Qaradağlı kəndi	25.	Gölyeri bələdiyyəsi	Gölyeri və Təzəkənd kəndləri
17.	Qazıqumlaq bələdiyyəsi	Qazıqumlaq kəndi	26.	Gügəvar bələdiyyəsi	Gügəvar və Tiləkənd kəndləri
18.	Qazyan bələdiyyəsi	Qazyan kəndi	27.	Hamarkənd bələdiyyəsi	Hamarkənd və Zəngəran kəndləri
19.	Quləbənd bələdiyyəsi	Quləbənd və Bağırbeyli kəndləri	28.	Honuba bələdiyyəsi	Honuba kəndi
20.	Lək bələdiyyəsi	Lək kəndi	29.	Honuba Şıxlər bələdiyyəsi	Honuba Şıxlər və Zeynalazir kəndləri
21.	Malikbəlli bələdiyyəsi	Malikbəlli kəndi	30.	Horavar bələdiyyəsi	Horavar və Əngovül kəndləri
22.	Müsüslü bələdiyyəsi	Müsüslü kəndi	31.	Horonu bələdiyyəsi	Horonu kəndi
23.	Pirkənd bələdiyyəsi	Pirkənd kəndi	32.	Jiy bələdiyyəsi	Jiy kəndi
24.	Ramal bələdiyyəsi	Ramal kəndi	33.	Köryədi bələdiyyəsi	Köryədi kəndi
25.	Rostəcə bələdiyyəsi	Rostəcə kəndi	34.	Kürəkçi bələdiyyəsi	Kürəkçi və Görsava kəndləri
26.	Şahlıq bələdiyyəsi	Şahlıq kəndi	35.	Qabaqdibi bələdiyyəsi	Qabaqdibi və Mışkireyn kəndləri
27.	Təzə Şilyan bələdiyyəsi	Təzə Şilyan kəndi	36.	Qaraqaya bələdiyyəsi	Qaraqaya kəndi
28.	Türkəci bələdiyyəsi	Türkəci kəndi	37.	Ləzran bələdiyyəsi	Ləzran və Eçəra kəndləri
29.	Yuxarı Şilyan bələdiyyəsi	Yuxarı Şilyan kəndi	38.	Mamulğan bələdiyyəsi	Mamulğan və Ökü kəndləri

Yardımlı rayonu

1.	Yardımlı bələdiyyəsi	Yardımlı qəsəbəsi	43.	Ostayırlı bələdiyyəsi	Ostayırlı kəndi
2.	Abbasabad bələdiyyəsi	Abbasabad və Solqard kəndləri	44.	Peştəsər bələdiyyəsi	Peştəsər və Fındıqlıqqışlaq kəndləri
3.	Alçabulaq bələdiyyəsi	Alçabulaq kəndi	45.	Pirembəl bələdiyyəsi	Pirembəl kəndi
4.	Allar bələdiyyəsi	Allar kəndi	46.	Porsova bələdiyyəsi	Porsova kəndi
5.	Anzov bələdiyyəsi	Anzov kəndi	47.	Separadı bələdiyyəsi	Separadı və Teşkan kəndləri
6.	Arvana bələdiyyəsi	Arvana kəndi	48.	Sırıq bələdiyyəsi	Sırıq kəndi
7.	Aşağı Astanlı bələdiyyəsi	Aşağı Astanlı, Yuxarı Astanlı və Musa kəndləri	49.	Şəfəqli bələdiyyəsi	Şəfəqli, Cirimbel və Gilar kəndləri
8.	Avaş bələdiyyəsi	Avaş, Abasallı, Deman və Qaravuldaş kəndləri	50.	Şixhüseynli bələdiyyəsi	Şixhüseynli kəndi
9.	Bərcən bələdiyyəsi	Bərcən və Ləzir kəndləri	51.	Şıxlər bələdiyyəsi	Şıxlər kəndi
10.	Bilnə bələdiyyəsi	Bilnə kəndi	52.	Şiləvəngə bələdiyyəsi	Şiləvəngə kəndi
11.	Bozayran bələdiyyəsi	Bozayran kəndi	53.	Şovut bələdiyyəsi	Şovut kəndi
12.	Bürzənbül bələdiyyəsi	Bürzənbül kəndi	54.	Tahirli bələdiyyəsi	Tahirli və Məlikli kəndləri
13.	Çanaqbulaq bələdiyyəsi	Çanaqbulaq kəndi	55.	Telavar bələdiyyəsi	Telavar kəndi
14.	Cay üzü bələdiyyəsi	Cay üzü və Avur kəndləri	56.	Urakəran bələdiyyəsi	Urakəran və Avun kəndləri
15.	Dağ üzü bələdiyyəsi	Dağ üzü kəndi	57.	Vəlixanlı bələdiyyəsi	Vəlixanlı kəndi
16.	Daşkənd bələdiyyəsi	Daşkənd kəndi	58.	Vərgədüz bələdiyyəsi	Vərgədüz kəndi
17.	Dölləkli bələdiyyəsi	Dölləkli kəndi	59.	Vərov bələdiyyəsi	Vərov və Zəngəla kəndləri
18.	Döryavar bələdiyyəsi	Döryavar kəndi	60.	Yeni Abdinli bələdiyyəsi	Yeni Abdinli, Abdinli və Xanbulaq kəndləri
			61.	Yolocaq bələdiyyəsi	Yolocaq kəndi
			62.	Zevin bələdiyyəsi	Zevin kəndi

Yevlax rayonu

1. Yevlax bolədiyyosi
  2. Aran bolədiyyosi
  3. Aşağı Bucaq bolədiyyosi
  4. Aşağı Qarxun bolədiyyosi
  5. Aşağı Salamabad bolədiyyosi
  6. Balçılı bolədiyyosi
  7. Cirdaxan bolədiyyosi
  8. Əcəmi bolədiyyosi
  9. Orobbosra bolədiyyosi
  10. Oroş bolədiyyosi
  11. Gülövşə bolədiyyosi
  12. Haciselli bolədiyyosi
  13. Havarlı bolədiyyası
  14. Hürlüşağı bolədiyyosi
  15. Xaldan bolədiyyosi
  16. Xanabad bolədiyyası
  17. Kövər bolədiyyası
  18. Qaramanlı bolədiyyosi
  19. Qaraməmmədi bolədiyyosi
  20. Qarağlan bolədiyyosi
  21. Qoyunbinəsi bolədiyyosi
  22. Malbinəsi bolədiyyosi
  23. Meyvoli bolədiyyosi
  24. Nemətabad bolədiyyosi
  25. Nərimanabad bolədiyyosi
  26. Rüstəmli bolədiyyosi
  27. Salahlı bolədiyyosi
  28. Səmodabəd bolədiyyosi
  29. Tanrıqulular bolədiyyası
  30. Varvara bolədiyyası
  31. Yaldılı bolədiyyosi
  32. Yuxarı Qarxun bolədiyyosi
- Yevlax şəhəri
Aran qəsəbəsi
Aşağı Bucaq, Yenice və Yuxarı Bucaq kəndləri
Aşağı Qarxun kəndi
Aşağı Salamabad kəndi
Balçılı və Ağqıraqlı kəndləri
Cirdaxan kəndi
Əcəmi kəndi
Orobbosra kəndi
Oraş kəndi
Gülövşə və Bəydili kəndləri
Haciselli və Marzılı kəndləri
Havarlı və Əxşam kəndləri
Hürlüşağı və Boşçalı kəndləri
Xaldan, Quşcu və Yuxarı Salamabad kəndləri
Xanabad kəndi
Kövər və Kolan kəndləri
Qaramanlı, Dölləklər, Göyük, Hacimahmudlu, Nəmirli və Nurallar kəndləri
Qaraməmmədi kəndi
Qarağlan kəndi
Qoyunbinəsi kəndi
Malbinəsi kəndi
Meyvoli qəsəbəsi
Nemətabad kəndi və Duzdag qəsəbəsi
Nərimanabad kəndi
Rüstəmli kəndi
Salahlı kəndi
Səmodabəd, Bünyadabad və İsmayılabad kəndləri
Tanrıqulular kəndi
Varvara kəndi
Yaldılı kəndi
Yuxarı Qarxun kəndi

Zaqatala rayonu

1. Zaqatala bolədiyyosi
  2. Aşağı Çardaxlar bolədiyyosi
- Zaqatala şəhəri və Qazangül qəsəbəsi
Aşağı Çardaxlar kəndi

3. Aşağı Tala bolədiyyosi
  4. Böhməli bolədiyyosi
  5. Beretbina bolədiyyosi
  6. Car bolədiyyosi
  7. Çobankol bolədiyyosi
  8. Danaçı bolədiyyosi
  9. Dombabınə bolədiyyosi
  10. Əliabad bolədiyyosi
  11. Əli Bayramlı bolədiyyosi
  12. Faldarlı bolədiyyosi
  13. Fındıqlı bolədiyyosi
  14. Goyom bolədiyyosi
  15. Gözbarax bolədiyyosi
  16. Kəponəkçi bolədiyyosi
  17. Qandax bolədiyyosi
  18. Lahic bolədiyyosi
  19. Maqov bolədiyyosi
  20. Mamrux bolədiyyosi
  21. Mazix bolədiyyosi
  22. Mosul bolədiyyosi
  23. Muğanlı bolədiyyosi
  24. Muxax bolədiyyosi
  25. Uzunqazmalar bolədiyyosi
  26. Uzuntala bolədiyyosi Uzuntala kəndi
  27. Yengiyən bolədiyyosi
  28. Yeni Suvagil bolədiyyosi
  29. Yeni Çardaxlar bolədiyyosi
  30. Yuxarı Tala bolədiyyosi
  31. Zəyəm bolədiyyosi
- Aşağı Tala kəndi
Böhməli və Kürdəmir kəndləri
Beretbina kəndi
Car, Axaxdərə, Kebeloba və Zilban-kəndləri
Çobankol, Bazar və Qımrı kəndləri
Danaçı kəndi
Dombabınə, Bozbino, Həsənbino, Məməqabino, Xanımməddəbino, Masqarabino və Mücəkbino kəndləri
Əliabad qəsəbəsi
Əli Bayramlı, Əzgili, Qalal və Qarçay kəndləri
Faldarlı kəndi
Fındıqlı kəndi
Göyəm, Çökəkoba, Dardoqqaz və Sumayılı kəndləri
Gözbarax kəndi
Kəponəkçi kəndi
Qandax kəndi
Lahic və Sabunçu kəndləri
Maqov, Abalı, Oytala, Paşan, Vaytala və Yolayrie kəndləri
Mamrux, Cimeimax və Əlösgr kəndləri
Mazix, Cicibino və Qabızdırə kəndləri
Mosul kəndi
Muğanlı kəndi
Muxax kəndi
Uzunqazmalar kəndi
Yengiyən kəndi
Yeni Suvagil kəndi
Yeni Çardaxlar kəndi
Yuxarı Tala, Çüdülibino, Laqodexbino və Mişləş kəndləri
Zəyəm kəndi

Zərdab rayonu

1. Zərdab bolədiyyası
  2. Ağabağı bolədiyyası
  3. Allahqulubağı bolədiyyası
  4. Aşağı Seyidlər bolədiyyəsi
  5. Bayimli bolədiyyəsi
- Zərdab şəhəri
Ağabağı kəndi
Allahqulubağı kəndi
Aşağı Seyidlər kəndi
Bayimli qəsəbəsi

6.	Bıçaqçı bolədiyyosi
7.	Birinci Alichanlı bolədiyyosi
8.	Burunlu bolədiyyosi
9.	Cilovxanlı bolədiyyosi
10.	Çallı bolədiyyosi
11.	Dəkkəoba bolədiyyosi
12.	Dəli Quşçu bolədiyyosi
13.	Əlibaylı bolədiyyosi
14.	Əlvənd bolədiyyosi
15.	Golmə bolədiyyosi
16.	Gödəkqobu bolədiyyosi
17.	Hüseynxanlı bolədiyyosi
18.	Xanməmmədli bolədiyyosi
19.	İkinci Alichanlı bolədiyyosi
20.	İsaqbağı bolədiyyosi
21.	Kəndəbil bolədiyyosi
22.	Körpükənd bolədiyyosi
23.	Qaravəlli bolədiyyosi
24.	Qoruqbağı bolədiyyosi
25.	Qoşaoba bolədiyyosi
26.	Loloağacı bolədiyyosi
27.	Məlikli bolədiyyosi
28.	Məlikumudlu bolədiyyosi
29.	Məmmədqasimlı bolədiyyosi
30.	Nəzəralıtlı bolədiyyası
31.	Otmanoba bolədiyyosi
32.	Porvanlı bolədiyyası
33.	Salahlı bolədiyyası
34.	Sarıqaya bolədiyyosi
35.	Siləyli bolədiyyosi
36.	Şahhüseynlı bolədiyyosi
37.	Şəftəhal bolədiyyosi
38.	Şixbağı bolədiyyosi
39.	Təzəkənd bolədiyyosi
40.	Yarməmmədbağı bolədiyyosi
41.	Yuxarı Seyidlər bolədiyyası

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Naxçıvan şəhəri

1. Naxçıvan bolədiyyosi
2. Əliabad bolədiyyosi

Babək rayonu

1. Babək bolədiyyosi
2. Araz bolədiyyosi
3. Aşağı Buzqov bolədiyyosi
4. Aşağı Uzunoba bolədiyyosi
5. Badaşqan bolədiyyosi
6. Bulqan bolədiyyosi
7. Cəhri bolədiyyosi
8. Çəşməbasar bolədiyyosi
9. Didivar bolədiyyosi
10. Gərməçataq bolədiyyosi
11. Gülsənabad bolədiyyosi
12. Güznüt bolədiyyosi
13. Hacıniyyət bolədiyyosi
14. Hacıvar bolədiyyası
15. Xalxal bolədiyyosi
16. Xəlili bolədiyyəsi
17. Kalbaoruc Dizə bolədiyyosi
18. Kərimbəyli bolədiyyəsi
19. Kültəpə bolədiyyəsi
20. Qahab bolədiyyəsi
21. Qaraçuq bolədiyyəsi
22. Qaraxanbəyli bolədiyyəsi
23. Qaraqala bolədiyyəsi
24. Qoşadızə bolədiyyəsi
25. Məmmədrza Dizə bolədiyyəsi
26. Məzrə bolədiyyəsi
27. Naxışnərgiz bolədiyyəsi
28. Nehrəm bolədiyyəsi
29. Nəcəfəlidizə bolədiyyəsi
30. Nəzərabad bolədiyyəsi
31. Payız bolədiyyəsi
32. Sirab bolədiyyəsi
33. Şəkərabad bolədiyyəsi
34. Şixmahmud bolədiyyəsi
35. Tumbul bolədiyyəsi

36.	Vayxır bələdiyyəsi
37.	Yarimca bələdiyyəsi
38.	Yuxarı Buzqov bələdiyyəsi
39.	Yuxarı Uzunoba bələdiyyəsi
40.	Zeynoddin bələdiyyəsi

8.	Şahtaxtı bələdiyyəsi
9.	Təzokənd bələdiyyəsi
10.	Yeni Körki bələdiyyəsi
11.	Yurdçu bələdiyyəsi

Culfa rayonu

1.	Culfa bələdiyyəsi
2.	Bənəniyar bələdiyyəsi
3.	Boyəhməd bələdiyyəsi
4.	Camaldın bələdiyyəsi
5.	Dizo bələdiyyəsi
6.	Əbraqunus bələdiyyəsi
7.	Əlinçə bələdiyyəsi
8.	Ərəfsə bələdiyyəsi
9.	Ərozin bələdiyyəsi
10.	Gal bələdiyyəsi
11.	Göydərə bələdiyyəsi
12.	Göynük bələdiyyəsi
13.	Gülüstan bələdiyyəsi
14.	Xanəgah bələdiyyəsi
15.	Xoşkeşin bələdiyyəsi
16.	Kırna bələdiyyəsi
17.	Qazanç bələdiyyəsi
18.	Qızılca bələdiyyəsi
19.	Ləkətağ bələdiyyəsi
20.	Milax bələdiyyəsi
21.	Nəhəcir bələdiyyəsi
22.	Saltaq bələdiyyəsi
23.	Şurud bələdiyyəsi
24.	Teyvaz bələdiyyəsi
25.	Yayçı bələdiyyəsi

Kangərli rayonu

1.	Qıvrıq bələdiyyəsi
2.	Böyükdüz bələdiyyəsi
3.	Çalxanqala bələdiyyəsi
4.	Xıncab bələdiyyəsi
5.	Xok bələdiyyəsi
6.	Qabılılı bələdiyyəsi
7.	Qarabağlar bələdiyyəsi

Ordubad rayonu

1.	Ordubad bələdiyyəsi
2.	Ağrı bələdiyyəsi
3.	Anabad bələdiyyəsi
4.	Anaqt bələdiyyəsi
5.	Aşağı Əndəməc bələdiyyəsi
6.	Aşağı Əylis bələdiyyəsi
7.	Aza bələdiyyəsi
8.	Azadkənd bələdiyyəsi
9.	Başkənd bələdiyyəsi
10.	Baş Dizə bələdiyyəsi
11.	Behrud bələdiyyəsi
12.	Biləv bələdiyyəsi
13.	Bist bələdiyyəsi
14.	Çənnəb bələdiyyəsi
15.	Darkənd bələdiyyəsi
16.	Dəstə bələdiyyəsi
17.	Dırnis bələdiyyəsi
18.	Dizə bələdiyyəsi
19.	Düylün bələdiyyəsi
20.	Ələhi bələdiyyəsi
21.	Gənzə bələdiyyəsi
22.	Gilançay bələdiyyəsi
23.	Xanağa bələdiyyəsi
24.	Xurs bələdiyyəsi
25.	Kələki bələdiyyəsi
26.	Kələntər bələdiyyəsi
27.	Kotam bələdiyyəsi
28.	Qoruqlar bələdiyyəsi
29.	Qoşadızə bələdiyyəsi
30.	Məzrə bələdiyyəsi
31.	Nəsirvaz bələdiyyəsi
32.	Nürgüt bələdiyyəsi
33.	Nüsnüs bələdiyyəsi
34.	Parağə bələdiyyəsi
35.	Parağacay bələdiyyəsi
36.	Pozməri bələdiyyəsi

37.	Sabirkənd bələdiyyəsi
38.	Şəhriyar bələdiyyəsi
39.	Tivi bələdiyyəsi
40.	Unus bələdiyyəsi
41.	Üstüpü bələdiyyəsi
42.	Yuxarı Əndəməc bələdiyyəsi
43.	Yuxarı Əylis bələdiyyəsi
44.	Vələvər bələdiyyəsi
45.	Vonənd bələdiyyəsi

Şədərək rayonu

1.	Heydərabad bələdiyyəsi
2.	Qaraağac bələdiyyəsi
3.	Sədərək bələdiyyəsi

Şahbuz rayonu

1.	Şahbuz bələdiyyəsi
2.	Ağbulaq bələdiyyəsi
3.	Aşağı Qışlaq bələdiyyəsi
4.	Ayrıncı bələdiyyəsi
5.	Badamlı bələdiyyəsi
6.	Badamlı qəsəbə bələdiyyəsi
7.	Biçənək bələdiyyəsi
8.	Daylaqlı bələdiyyəsi
9.	Gömür bələdiyyəsi
10.	Güney Qışlaq bələdiyyəsi
11.	Keçili bələdiyyəsi
12.	Kiçikoba bələdiyyəsi
13.	Kolani bələdiyyəsi
14.	Kükü bələdiyyəsi
15.	Külüs bələdiyyəsi
16.	Qarababa bələdiyyəsi
17.	Qızıl Qışlaq bələdiyyəsi
18.	Mahmudoba bələdiyyəsi
19.	Mərolık bələdiyyəsi
20.	Nursu bələdiyyəsi
21.	Səlösüz bələdiyyəsi
22.	Şada bələdiyyəsi
23.	Şahbuzkənd bələdiyyəsi
24.	Türkəş bələdiyyəsi
25.	Yuxarı Qışlaq bələdiyyəsi

Şərur rayonu	
1.	Şərur bələdiyyəsi
2.	Axaməd bələdiyyəsi
3.	Axura bələdiyyəsi
4.	Alişar bələdiyyəsi
5.	Arbatan bələdiyyəsi
6.	arpaçay bələdiyyəsi
7.	Aşağı Aralıq bələdiyyəsi
8.	Aşağı Daşarx bələdiyyəsi
9.	Aşağı Yayçı bələdiyyəsi
10.	Babəki bələdiyyəsi
11.	Cəlilkənd bələdiyyəsi
12.	Çəmənli bələdiyyəsi
13.	Çərçiböğan bələdiyyəsi
14.	Çomaxtur bələdiyyəsi
15.	Danyeri bələdiyyəsi
16.	Dəmirçi bələdiyyəsi
17.	Dərəkənd bələdiyyəsi
18.	Dərvişlər bələdiyyəsi
19.	Diyadin bələdiyyəsi
20.	Dizə bələdiyyəsi
21.	Dündəngə bələdiyyəsi
22.	Ələkli bələdiyyəsi
23.	Ərəbyengicə bələdiyyəsi
24.	Gümüşlü bələdiyyəsi
25.	Havuş bələdiyyəsi
26.	Həmzəli bələdiyyəsi
27.	Xanlıqlar bələdiyyəsi
28.	Xələc bələdiyyəsi
29.	Xətai bələdiyyəsi
30.	İbadulla bələdiyyəsi
31.	Kərimbəyli bələdiyyəsi
32.	Kosacan bələdiyyəsi
33.	Kürçülü bələdiyyəsi
34.	Kürkənd bələdiyyəsi
35.	Qaraburc bələdiyyəsi
36.	Qarahəsənli bələdiyyəsi
37.	Qarxun bələdiyyəsi
38.	Qışlaqabbas bələdiyyəsi
39.	Qorçulu bələdiyyəsi
40.	Mahmudkənd bələdiyyəsi
41.	Maxta bələdiyyəsi

42.	Mommədsabir bələdiyyəsi
43.	Muğançıq Mehrab bələdiyyəsi
44.	Muğançıq Müslüm bələdiyyəsi
45.	Muğanlı bələdiyyəsi
46.	Oğlanqala bələdiyyəsi
47.	Oğuzkənd bələdiyyəsi
48.	Püşyan bələdiyyəsi
49.	Sörxanlı bələdiyyəsi
50.	Siyaqut bələdiyyəsi
51.	Stansiya Daşarx bələdiyyəsi
52.	Şahbulaq bələdiyyəsi
53.	Şöhrayar bələdiyyəsi
54.	Tənənəm bələdiyyəsi
55.	Tozəkənd bələdiyyəsi
56.	Tumashlı bələdiyyəsi
57.	Vayxır bələdiyyəsi
58.	Vormoziyar bələdiyyəsi
59.	Yengicə bələdiyyəsi
60.	Yeni Havuş bələdiyyəsi
61.	Yuxarı Aralıq bələdiyyəsi
62.	Yuxarı Daşarx bələdiyyəsi
63.	Yuxarı Yayıçı bələdiyyəsi
64.	Zeyvə bələdiyyəsi

Mommədsabir kəndi
Muğançıq Mehrab kəndi
Muğançıq Müslüm kəndi
Muğanlı kəndi
Oğlanqala kəndi
Oğuzkənd kəndi
Püşyan kəndi
Sörxanlı kəndi
Siyaqut kəndi
Stansiya Daşarx kəndi
Şahbulaq kəndi
Şöhrayar kəndi
Tənənəm kəndi
Tozəkənd kəndi
Tumashlı kəndi
Vayxır kəndi
Vormoziyar kəndi
Yengicə kəndi
Yeni Havuş kəndi
Yuxarı Aralıq kəndi
Yuxarı Daşarx kəndi
Yuxarı Yayıçı kəndi
Zeyvə kəndi

Dərci: 21 iyul 2004-cü il

**“Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununun
tətbiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası prezidentinin Fərmanı
(24 dekabr 1999, N 237)**

“Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetin müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin:

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqdə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları Haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyəti hüdudlarında həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun 2-ci maddəsinin 2-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

- həmin qanunun 2-ci maddəsinin 1-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini öz səlahiyyəti hüdudlarında Azərbaycan Respublikası Dövlət Torpaq Komitəsi və yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər.

- 3. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun 2-ci maddəsinin 2-ci hissəsinə uyğun olaraq bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilən torpaqlara aid müvafiq sə-

nədlərin hazırlanması və torpaqların bələdiyyələrə təhvil verilməsi iki ay müddətində başa çatdırılsın.

4. Qanuni istifadədə olan yaşayış evlərinin (binaların) həyətyanı torpaq sahələri əvəzsiz olaraq həmin evlərin (binaların) mülkiyyətçilərinə verilsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq Komitəsi həyətyanı sahələrin istifadəsinin qanuniliyini təsdiq edən sənədlərin müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə araşdırılmasını təmin etsin.

6. Dövlət Torpaq Komitəsinə tapşırılsın ki, bu fermanın 4-cü bəndində göstərilmiş şəxslər üçün onların həyətyanı torpaq sahələri üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiq edən müvafiq sənədlərin rəsmiləşdirilməsini təmin etsin.

7. Vətəndaşlar və hüquqi şəxslər tərəfindən qanunsuz istifadə edilən və ya zəbt edilən torpaq sahələrini dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətinə qaytarılması üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə hüquq-mühafizə və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə zəruri tədbirləri həyata keçirsin.

Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (7 dekabr 1999, N 772-IQ)

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 23 noyabr 2001, q.m.t. 29.12.02
2. 23 aprel 2002, q.m.t. 12.05.02
3. 09 mart 2004, q.m.t. 14.04.04
4. 30 dekabr 2004, q.m.t. 10.02.05

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşması və istifadəsinin prinsiplərini yerli bütçə prosesinin əsaslarını və bu sahələrdə bələdiyyələrin səlahiyyətləri və onların müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə qarşılıqlı münasibətlərini müəyyən edir.

Maddə 2. Bələdiyyələrin maliyyələşməsinin əsasları haqqında qanunvericilik

Bələdiyyələrin maliyyəsinin formalaşması və istifadəsi ilə əlaqədar yaranan münasibətlər Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə, bu Qanunla, "Bələdiyyələrin statusu haqqında", "Bütçə sistemi haqqında", (3) "Azərbaycan Respublikasında banklar və bank fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları və digər normativ hüquqi aktları ilə tənzimlənir.

Maddə 3. Bələdiyyə maliyyəsinin iqtisadi əsasları və formalaşması prinsipləri

1. Bələdiyyə maliyyəsinin iqtisadi əsaslarını bələdiyyə əmlakı, bələdiyyə torpaqları, yerli bütçə və bütçədən kənar fondlar, bələdiyyənin istehsal, xidmət və digər iqtisadi fəaliyyəti təşkil edir.

2. Bələdiyyənin maliyyə vəsaitinin formalaşması və istifadəsi özünüidarəetmə, müstəqillik, aşkarlıq və yerli mənafənin respublika mənafeyi ilə uzlaşması prinsiplərinə əsaslanır.

Maddə 4. Yerli bütçə

1. Yerli bütçə bələdiyyə statusuna uyğun olaraq özünüidarəetmə prinsiplərini reallaşdırmaq, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyənləşdirilmiş bələdiyyə səlahiyyətlərini həyata keçirmək üçün formalaşan və istifadə olunan maliyyə vəsaitidir.

Yerli bütçə bələdiyyə bütçəsi olub dövlət bütçəsinin tərkib hissəsi deyil.

2. Bələdiyyələrin *qanunvericiliyə uyğun* (3) olaraq yerli bütçənin tənzimlənməsi prosesində dövlət bütçəsindən vəsait almaq hüququ vardır.

3. Yerli bütçənin tərtibi və icrası prosesində bütçə sisteminin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ümumi prinsipləri və Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan bütçə təsnifatından istifadə olunur.

4. Bütçə ili yanvarın 1-də başlanır və dekabrın 31-də qurtarır.

Maddə 5. Yerli bütçənin müstəqilliyi

1. Yerli bütçənin müstəqilliyi öz mədaxil mənbələrinin olması və bələdiyyənin yerli bütçə vəsaiti barədə sərəncam vermək müstəsna hüququ ilə təmin edilir.

2. Azərbaycan Respublikası qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının bələdiyyələrin bütçə fəaliyyətinə müdaxiləsinə, Azərbaycan Respublikasının qanunlarında nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla yol verilmir.

3. Bələdiyyə yerli bütçənin maliyyə ilinin sonuna əmələ gəlmış sərbəst qalıqlarına müstəqil sərəncam verir.

4. Bələdiyyə yerli bütçəni iqtisadi qanunların tələblərinə uyğun müstəqil olaraq tərtib, müzakirə, təsdiq, icra və onun icrasına nəzarət edir.

Maddə 6. Bütçələrarası və dövlət hakimiyyəti orqanları ilə münasibətlər

1. Yerli bütçələrin müstəqilliyinə dövlət zəmanət verir və onun öhdəliklərinə məsuliyyət daşıdır. Dövlət zəmanəti aşağıdakılara əsaslanır:

1.1. İnvestisiya və pul-kredit siyaseti əsasında istehsal və *xidmət* (3) sferasının inkişafına şərait yaratmaq;

1.2. Yerli sosial-iqtisadi inkişaf programlarını yerli bütçə gəlirləri hesabına maliyyələşdirmək mümkün olmadıqda, yerli bütçə kəsirini ödəmək üçün dövlət bütçəsinin imkanlarını nəzərə alaraq əlavə gəlir mənbələrinin müəyyən edilməsi və ya dövlət bütçəsindən dotasiya və subvensiyaların ayrılması.

2. Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları bələdiyyələrə əlavə səlahiyyətlər həvalə etdikdə onları bu səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün zəruri maliyyə vəsaiti ilə təmin edirlər.

3. İcra hakimiyyəti orqanlarının qəbul etdikləri qərarlar nəticəsində yerli bütçələrin gəlirlərinin azalması və ya xərclərinin artması baş verdikdə uyğun azalma və ya artma məbləğləri bu qərarları qəbul edən orqanlar tərəfindən kompensasiya olunur.

4. Bələdiyyə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada yerli bütçənin icrasına dair məlumatı statistika orqanlarına və *müvafiq icra hakimiyyəti orqanına* (3) təqdim edir.

Maddə 7. Yerli bütçənin gəlirləri

1. Yerli bütçənin gəlirlərinə aşağıdakılardan aid edilir:

1.1. fiziki şəxslərdən torpaq vergisi;

1.2. fiziki şəxslərdən əmlak vergisi;

1.3. yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi;

1.4. bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlardan mənfəət vergisi;

1.5. bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə yerləşdirilən küçə reklamlarına görə ödəniş; (2)

1.6. kurort rüsumu, mehmanxana rüsumu, avtomobilərin dayanacaqları üçün rüsum və qanunla müəyyən edilən digər yerli ödənişlər; (1)

1.7. Azərbaycan Respublikasının dövlət bütçəsindən verilən dotasiya, subvensiya və ssudalar; (3)

1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq bələdiyyə əmlakının özəlləşdirilməsindən və icarəyə verilməsindən gəlirlər, lotereyalardan daxil olan vəsait, habelə bələdiyyələrin fəaliyyətindən əldə edilən digər gəlirlər;

1.9. fiziki və hüquqi şəxslərin, beynəlxalq təşkilatların və fondların maliyyə yardımçıları və qrantları;

1.10. dövlət əhəmiyyətli tədbirlərin və dövlət orqanlarının qərarları nəticəsində yaranan xərclərin ödənilməsi üçün maliyyə vəsaiti;

1.11. Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlərə görə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada hesablanmış faiz və sanksiyalar. (3)

2. Bu maddənin 1.1-1.4-cü, 1.6-ci yarımbəndlərində göstərilən yerli vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi və güzəştərin vərilməsi qaydası, habelə dərəcələrinin (3) yuxarı həddi qanunla müəyyən edilir, tətbiqinin zəruriyyəti və konkret dərəcələri isə bələdiyyələrin qərarları ilə müəyyənləşdirilir. Bu maddənin 1.5-ci yarımbəndin-

də göstərilən bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə küçə reklamının yerləşdirilməsi, yayımı və reklam tarifi zonaları üzrə ödənilən haqqın minimum miqdarının hesablanması qaydaları "Reklam haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə nəzərdə tutulmuş qaydada müəyyən olunur, konkret dərəcələri isə bələdiyyələr tərəfindən maliyyələşdirilir. (2)

3. Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada bələdiyyələr yerli əhəmiyyətli məsələlərin maliyyələşdirilməsi üçün bu maddənin 1.6-ci yarıməndində göstərilən yerli ödənişlər, habelə könüllü birdəfəlik ödənişlər barədə qərarlar qəbul edə bilərlər. Könüllü birdəfəlik ödənişlər barədə qərarlar nəticəsində əldə olunan vəsait yalnız məqsədli təyinatı üzrə istifadə olunur. (1)

Maddə 8. Yerli büdcələrin xərcləri

1. Yerli büdcələrin xərclərinin həcmi və istiqamətləri bələdiyyələr tərəfindən müəyyənləşdirilir.

2. Yerli büdcə bələdiyyənin idarəetmə xərcləri, sosial-məişət, yaşayış, mədəniyyət və idman obyektlərinin, habelə əhalinin ümumi istifadəsində olan küçə, həyat və bağların saxlanması xərcləri nəzərə alınmaqla bələdiyyələrin müəyyən etdiyi xərc normativləri əsasında formalasdırılır.

Yerli büdcələrdə həmçinin yerli sosial müdafiə, sosial və iqtisadi inkişaf, habelə ekoloji proqramların maliyyələşdirilməsi üçün xərclər nəzərdə tutula bilər.

3. Dövlət büdcəsindən dotasıya, *subvensiya və ssuda* (3) alan yerli büdcənin xərclərinin hesablanmasında tətbiq olunan normativlər dövlət büdcəsinin xərclərinin hesablanması (3) üçün tətbiq olunan xərc normativlərindən yüksək ola bilməz.

4. *Dotasıyanın yuxarı həddinin hesablanmasında bələdiyyənin ərazisində yaşayan əhalinin sayı və ölkənin maliyyə ehtiyatlarının formalasmasında onun xüsusi çəkisi və digər amillər nəzərə alınıbilər.* (3)

5. Əlavə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfindən ayrılan məqsədli vəsait, o cümlədən subvensiya hesabına xərclərin maliyyələşdirilməsi yerli büdcənin məxaric hissəsində ayrıca sətirdə göstərilir.

6. Xərclərinin öz gəlirləri ilə təmin olunmayan hissəsi (yerli büdcənin kəsiri) dövlət büdcəsində alınan dotasıya ilə örtüle bilər.

Maddə 9. Yerli büdcənin tərtibi

1. Yerli büdcənin layihəsi bələdiyyə ərazisində fəaliyyət göstərən bələdiyyə müəssisələrinin və digər hüquqi şəxslərin, habelə fiziki şəxslərin təsərrüfat fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, sosial-iqtisadi proqnozlur və məqsədli proqramlar əsasında formalasdırır. (3)

2. Bələdiyyələr dövlət büdcəsindən dotasıya nəzərdə tutulan yerli büdcə layihəsini tərtib edərkən müvafiq icra hakimiyyəti orqanına mayın 1-dək lazımi hesablamalar verirlər.

3. Yerli büdcə layihəsinin tərtibi prosesi növbəti büdcə ilinə 11 ay qalmış başlanır və büdcə layihəsinin bələdiyyə iclasına təqdim edildiyi günədək davam edir. Yerli büdcə layihəsinin tərtibinə və bələdiyyə iclasına təqdim edilməsinə bələdiyyə sədri cavabdehdir və bu məqsədlə o, bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarını, bələdiyyə qulluqçularını və mütəxəssisləri cəlb edə bilər. (4)

Maddə 10. Yerli büdcənin müzakirəsi və təsdiqi

1. Növbəti büdcə ili üçün yerli büdcə haqqında qərar layihəsi müvafiq sənədlərlə birlikdə cari ilin oktyabr ayının 15-dən gec olmayıaraq bələdiyyə iclasının müzakirəsinə və təsdiqinə təqdim edilir. Yerli büdcənin layihəsi bələdiyyə iclasına təqdim edildiyi tarixdən 10 gün ərzində yerli əhalinin onunla tanış olması məqsədi ilə dərc edilir. (4)

2. Növbəti büdcə ili üzrə yerli büdcənin layihəsi bələdiyyə iclasında cari ilin dekabr ayının 20-dən gec olmayıaraq təsdiq edilir. (4)

3. Növbəti maliyyə ili üçün dövlət büdcəsindən dotasıya nəzərdə tutulan yerli büdcənin layihəsi cari ilin dekabr ayının 25-dən gec olmayıaraq bələdiyyənin qərarı şəklində təsdiq edilir.

4. Təsdiq edilmiş yerli büdcə bələdiyyənin qərarı ilə dəqiqləşdirilə bilər.

Maddə 11. Yerli büdcənin icrası

1. Bələdiyyələr dövlət büdcəsindən alınmış məqsədli vəsaitlər istisna olmaqla, yerli büdcənin icrası prosesində mədaxil və məxaric maddələrində büdcə təsnifatı üzrə təsdiq edilmiş təxsisat həddində dəyişikliklər apara bilərlər.

2. Yerli büdcələrin icrası zamanı qəbul edilmiş öhdəliklər üzrə əməliyyətlər büdcə ili qurtardıqda başa çatır və istifadə olunmayan vəsait bələdiyyələrin sərəncamında qalır. (3)

3. Bələdiyyələr öz nizamnaməsində müəyyən edilmiş qaydada yerli büdcənin icrası haqqında illik hesabatı (3) təsdiq edir və öz əhalisinə çatdırırlar.

Maddə 12. Yerli bütçənin tarazlaşdırılması

Əgər bələdiyyə bütçəsinin icrası prosesində mədaxil mənbələri üzrə daxil olan vəsait azalırsa və bu, kəsrin son həddi aşmasına gətirib çıxarsa, məxaricin ixtisarı mexanizmi tətbiq edilə bilər. Məxaricin ixtisarı müdafiə olunmuş maddələr istisna olmaqla, bütçənin bütün maddələri üzrə məxaricin mütnasib surətdə azaldılmasından ibarətdir.

Maddə 13. Yerli bütçəyə nəzarət

1. *Yerli bütçənin icrasına, o cümlədən sərf edilən vəsaitin təsdiq edilmiş bütçə göstəricilərinə uyğunluğuna bələdiyyə nəzarət edir və bu məqsədlə ildə bir dəfədən az olmayaraq müstəqil auditorları cəlb edir.*(4)

2. Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının bələdiyyələrə verdikləri səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi üçün maliyyə vəsaitindən istifadəyə həmin orqanlar nəzarət edirlər.

Maddə 14. Bələdiyyələrin maliyyə-kredit və sigorta təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqəsi

1. Bələdiyyələr öz maliyyəsinin təşkili işini həm müvafiq bələdiyyə ərazisində, həm də onun hüdudlarından kənarda fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan kredit təşkilatları ilə qarşılıqlı əlaqədə yerinə yetirirlər.

2. Bələdiyyələrlə kredit və sigorta təşkilatları arasında qarşılıqlı münasibətlər müqavilə əsasında həyata keçirilir.

3. Bələdiyyələrin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada:

3.1. özünün hesablaşma və kassa əməliyyatının aparılması üçün müvəkkil bankı seçmək və xəzinədarlığı yaratmaq və ya yerli bütçənin kassa icrasını qanunvericiliyə uyğun olaraq dövlət xəzinədarlığı vasitəsilə həyata keçirmək; (3)

3.2. Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan banklardan və digər kredit təşkilatlarından qısamüddətli və uzunmüddətli kreditlər almaq;

3.3. bələdiyyə mülkiyyətində olan obyektlərin, bələdiyyə qulluqçularının sigortalanması haqqında qərar qəbul etmək hüququ vardır.

4. Kredit təşkilatları qarşısında bələdiyyələrin öhdəlikləri üzrə dövlət məsuliyyət daşıdır.

Maddə 15. Keçid müddəələri

Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanları formalasananadək bu Qanunun 7-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən vergi və ödənişlərin yıgilma-

sı və yerli bütçələrə köçürülməsi bələdiyyələrin müraciəti əsasında bağlanılan müqavilə və dövlət vergi xidməti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

2000-ci ildə yerli bütçələrə dotasiyalar “Azərbaycan Respublikasının 2000-ci il dövlət bütçəsi haqqında” Qanunun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq verilir.

Dərci: 28 dekabr 1999-cu il

**“Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununun
tətbiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
(24 dekabr 1999, N 233)**

“Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə bir ay müddətində;
- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu haqda Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- “Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyəti hüdudlarında həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinin ikinci hissəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqam”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi həyata keçirir.

**Bələdiyyələrin birləşməsi, birləşməsinin
ayrılmazı və ləğv edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(14 aprel 2000, N 858-IQ)**

**Maddə 1. Bələdiyyələrin birləşməsinin və ayrılmاسının
məqsədi**

Bələdiyyələr onlarda yaranan sosial-iqtisadi vəziyyətlə əlaqədar, tarixi və digər yerli xüsusiyyətləri, müvafiq yerli əhalinin rəyini nəzərə almaqla birləşərək, yaxud ayrırlaraq yeni bələdiyyə təşkil edə bilərlər.

Maddə 2. Bələdiyyələrin birləşmə qaydası

Bələdiyyələrin birləşməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

1) Birləşən bələdiyyələrin ərazilərində "Yerli rəy sorğusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq yerli rəy sorğusu keçirilir;

2) Yerli rəy sorğusu nəticəsində bələdiyyələrin birləşməsi barədə müsbət nəticə əldə edildikdə bələdiyyələr tərəfindən onların birləşməsi haqqında qərar qəbul edilir və baxılmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunur;

3) Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi bələdiyyələrin birləşməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunuvericiliyinə müvafiq surətdə qərar qəbul edir.

Bələdiyyələrin birləşməsi ilə bağlı mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərin həlli üçün bələdiyyə tərəfindən bələdiyyə üzvlərindən müvafiq komissiya yaradılır. Həmin komissiya mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərlə bağlı bələdiyyəyə təkliflər verir.

Maddə 3. Bələdiyyələrin ayrılmazı qaydası

Bələdiyyələrin ayrılmazı bu Qanunun 2-ci maddəsində göstərilmiş qaydada və ardıcılıqla həyata keçirilir.

Bələdiyyələrin ayrılmazı ilə bağlı mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərin həlli üçün bələdiyyə tərəfindən bələdiyyə üzvlərindən ibarət müvafiq komissiya yaradılır. Həmin komissiya

mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərlə bağlı bələdiyyəyə təkliflər verir.

Maddə 4. Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyələrə seçkilərin keçirilməsi

Birləşmiş, yaxud ayrılmış hər bir bələdiyyəyə seçkilərin keçirilməsi "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 5. Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyənin statusu

Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyənin statusu Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 6. Birləşmiş, yaxud ayrılmış bələdiyyənin mülkiyyəti

Birləşən bələdiyyələrin hər birinin mülkiyyəti və onunla bağlı hüquqlar (vəzifələr) hüquq varisliyi qaydasında yeni yaradılmış bələdiyyəyə keçir.

Bələdiyyələr ayrıldıqda bələdiyyə mülkiyyətinin bölünməsi məsələsi bu Qanunun 3-cü maddəsində göstərilmiş qaydada həll edilir.

Maddə 7. Bələdiyyələrin birləşməsi

Bələdiyyələrin səlahiyyətlərinə aid edilən iqtisadi, sosial, mədəni, ekoloji və digər sahələrdə fəaliyyətin səmərəsini artırmaq və qarşılıqlı əlaqələri möhkəmləndirmək məqsədi ilə bələdiyyələr birləşməsi göstərməsi bələdiyyələrin qərarına əsasən həyata keçirilir.

Bələdiyyələrin birləşməsi göstərmək üçün bələdiyyələr arasında müqavilə bağlanılır. Müqavilədə bələdiyyələrin sahələri, maliyyələşdirilmə qaydaları, müddətlər və digər şərtlər göstərilir.

Bələdiyyələrin birləşməsi göstərdikdə onların əraziləri dəyişilmir.

Maddə 8. Bələdiyyələrin ləğv edilməsi

Bələdiyyələr aşağıdakı hallarda ləğv edilə bilər:

1) Azərbaycan Respublikasının qanunuvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada bələdiyyənin yerləşdiyi müvafiq yaşayış məntəqəsi müvafiq uçot məlumatından çıxarıldıqda Azərbaycan Res-

publikasının Milli Məclisi bələdiyyə ərazilərinə Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə dəyişikliklər edir.

2) Müvafiq ərazidə əhali yerli özünüidarənin təşkilindən imtiyənə etdikdə “Yerli rəy sorğusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq yerli rəy sorğusu keçirilir. Yerli rəy sorğusu nəticəsində bələdiyyənin ləğv edilməsi barədə müsbət nəticə əldə edildikdə bələdiyyə tərəfindən ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul edilir və baxılmaq üçün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunur. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi bələdiyyənin ləğv edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qərar qəbul edir.

Bələdiyyənin ləğvi ilə bağlı mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərin həlli üçün bələdiyyə üzvlərindən ibarət müvafiq komissiya yaradılır. Həmin komissiya mülkiyyət, maliyyə və başqa məsələlərlə bağlı bələdiyyəyə təkliflər verir.

Maddə 9. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərinin pozulması Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə məsuliyyətə səbəb olur.

“Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (21 oktyabr 2000, N 546)

“Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

öz səlahiyyətləri daxilində “Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

“Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(14 aprel 2000, N 859-IQ)

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. “Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında” Əsasnamə təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).
2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikasının
14 aprel 2000-ci il tarixli
Qanunu ilə təsdiq edilmişdir*

**Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları
haqqında Əsasnamə**

Maddə 1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 143-cü maddəsinə və “Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən bələdiyyələr öz fəaliyyətini daimi və başqa komissiyalar vasitəsilə həyata keçirirlər.

Maddə 2. Bələdiyyələr öz səlahiyyətləri müddətində daimi və başqa komissiyalar yarada bilərlər.

Bələdiyyələr yerli büdcə, yerli sosial və yerli iqtisadi məsələlər, yerli ekologiya və onların fəaliyyətinə aid hüquq məsələləri ilə bağlı bu Əsasnamənin 22-ci maddəsində göstərilən daimi komissiyalar formalasdırı bilərlər.

Bələdiyyələr onların səlahiyyətlərinə aid edilən yerli məsələlərlə bağlı zərurət olduqda başqa komissiyalar yarada bilərlər.

Maddə 3. Bələdiyyələrin daimi və başqa Komissiyalarının əsas vəzifələri “Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə müəyyən edilir.

Maddə 4. Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları və fəaliyyətində Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasını, və digər normativ-hüquqi aktlarını, bu Əsasnaməni, bələdiyyələrin nizamnamələrini, habelə müvafiq bələdiyyələrin qərarlarını rəhbər tuturlar.

Bələdiyyələrin komissiyaları öz fəaliyyətində müvafiq bələdiyyə ərazisində yaşayan vətəndaşların mənafə ümumiliyini əsas götürürler.

Maddə 5. Bələdiyyələr işlərinin həcmi, maliyyə vəziyyətini və ehtiyatlarını nəzərə alaraq müvafiq sayda daimi və başqa komissiyaları yaradırlar.

Bələdiyyələrin daimi komissiyaları bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti ərzində səlahiyyətlidirlər. Bələdiyyələrin başqa komissiyalarının səlahiyyət müddəti bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir və bələdiyyələrin səlahiyyət müddətindən çox ola bilməz.

Bələdiyyələr lazımlı olduqda yeni komissiyalar yarada, mövcud olan komissiyaları ləğv edə və komissiyaların tərkibində dəyişikliklər edə bilərlər.

Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının fəaliyyəti fikir müxtəlifliyi, aşkarlıq, məsələlərin sərbəst müzakirəsi, ictimai rəyi nəzərə almaqla komissiya üzvlərinin təşəbbüskarlığı prinsipləri əsasında həyata keçirilir.

Maddə 6. Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının say tərkibi bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir. Daimi və başqa komissiyaların tərkibi azı üç bələdiyyə üzvündən ibarət olmalıdır.

Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının tərkibinə daxil olan şəxslər bələdiyyələrin iclaslarında bələdiyyə üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə seçilir. Daimi və başqa komissiyaların tərkibinin seçilməsi bələdiyyənin qərarı ilə rəsmiləşdirilir.

Daimi və başqa komissiyalar öz tərkibindən sədr, lazımlı gəldikdə isə müavin də seçilərlər.

Bələdiyyə üzvü bir neçə daimi və başqa komissiyaların üzvü ola bilər.

Bələdiyyələrin üzvü bir daimi və başqa komissiyanın sədri ola bilər.

Maddə 7. Daimi komissiyalar onların iclaslarında təsdiq olunmuş plana müvafiq olaraq fəaliyyət göstərirlər.

Daimi komissiyalar bələdiyyəyə ilə azı bir dəfə öz işi barədə hesabat verirlər.

Daimi komissiyaların iclasları ayda azı bir dəfə komissiyanın sədri tərəfindən çağırılır.

Daimi və başqa komissiyaların iclaslarında həmin komissiyanın üzvü olmayan bələdiyyə üzvləri və mütəxəssisləri məşvərətçi səslə iştirak edə, təkliflər verə bilərlər. Daimi və başqa komissiyalar səy-yar iclasları da keçirə bilərlər.

Maddə 8. Daimi və başqa komissiyaların iclasları onların üzvlərinin yarıdan çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

Bələdiyyə sədrinin tələbi ilə bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyalarının növbədən kənar iclası çağırılıb bilər.

Daimi və başqa komissiyanın icası haqqında komissiya üzvü iclas gününə azı 2 gün qalmış xəbərdar edilməlidir.

Daimi və başqa komissiyaların üzvləri hər hansı səbəbdən iştirak edə bilməyəcəyi barədə komissiya sədrinə əvvəlcədən məlumat verməlidir.

Maddə 9. Daimi və başqa komissiyaların iclaslarında baxılan bütün məsələlər barəsində qərarlar komissiyanın iclasında iştirak edən üzvlərin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

Bu Əsasnaməyə müvafiq olaraq bir neçə daimi və başqa komissiyaların birgə icası keçirildikdə qərarlar hər bir komissiya üzvlərinin iclasda iştirak etdiyi üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

Maddə 10. Daimi və başqa komissiyalar öz səlahiyyətlərinə aid məsələlər barəsində bələdiyyənin icra aparatının struktur bölmələrinin rəhbərlərinin məruzələrini öz iclaslarında dinləyə bilərlər. Daimi və başqa komissiyalar öz səlahiyyətlərinə aid məsələlər barəsində bələdiyyənin icra aparatına tapşırıq vermək hüququna malikdirlər.

Daimi və başqa komissiyaların təşkilati, informasiya, karguzarlıq, maddi-texniki təminat məsələlərini bələdiyyənin icra aparatı həyata keçirir.

Maddə 11. Daimi və başqa komissiyalar bələdiyyələrin müzakirəsinə çıxarılan məsələlər üzrə öz məruzələrini təyin edirlər.

Daimi və başqa komissiyaların birgə hazırladıqları məsələlər üzrə komissiyalar birgə məruzə və əlavə məruzələrlə çıxış edə bilər və ya öz rəy və təkliflərini ayrıca təqdim edə bilərlər.

Maddə 12. Daimi və başqa komissiyaların bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatlarına bələdiyyənin səlahiyyətinə aid məsələlər barəsində sorğu ilə müraciət edə bilərlər.

Maddə 13. Daimi komissiyalar onların müzakirəsinə verilmiş məsələlərin başqa daimi komissiyaların da səlahiyyətinə aid olduğunu müəyyən etdikdə, yaxud başqa daimi komissiyaların həmin məsələlərə dair rəy verməsində zərurət olduqda bu barədə bələdiyyənin sədrinə təklif verə bilərlər.

Daimi komissiyalar digər daimi komissiyaların nəzərdən keçirəcəkləri məsələlərin hazırlanmasında həmin komissiyaların müraciəti ilə öz səlahiyyələrinə aid məsələlər üzrə iştirak edə bilər.

Daimi komissiyalar nəzərdən keçirdikləri məsələlər barəsində digər daimi komissiyaların rəyini ala bilərlər.

Maddə 14. Bir və ya bir neçə daimi və başqa komissiyaların səlahiyyətlərinə aid məsələlərin müzakirəsi məqsədi ilə komissiyaların özlərinin təşəbbüsü, habelə bələdiyyənin tapşırığı ilə daimi və başqa komissiyalar birgə iclaslar keçirə bilərlər. Komissiyaların birgə iclasında sədrlik edən komissiyaların üzvləri tərəfindən seçilir.

Maddə 15. Daimi və başqa komissiyalar bələdiyyələrin iclaslarında onların səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların, habelə bələdiyyənin vəzifəli şəxslərin məlumatlarını dinişmək barədə təklif verə bilərlər.

Maddə 16. Daimi və başqa komissiyaların iclaslarına həmin daimi komissiyaların tərkibinə daxil olmayan bələdiyyə üzvləri, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisələrin, idarə və təşkilatların nümayəndələri, mütəxəssislər və alımlar (ekspertlər) dəvət oluna bilərlər.

Maddə 17. Daimi və başqa komissiyaların sədri komissiyanın işinə rəhbərlik edir, komissiyanın iclasının vaxtnı təyin edir, bələdiyyənin icra aparatı ilə birlikdə komissiyanın işini təşkil edir, komissiya üzvlərini zəruri sənədlərlə və materiallara təmin edir, ayrı-ayrı komissiya üzvlərinə tapşırıqlar verir, komissiyanın işini başqa komissiyaların işi ilə əlaqələndirir, iclaslar üçün lazımi materialların hazırlanmasını təşkil edir, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisələrin, idarə və təşkilatların nümayəndələri, mütəxəssisləri və alımları

(ekspertləri) komissiyanın iclaslarında iştirak etmək üçün dəvət edir, komissiyanın iclaslarında sədrlik edir, daimi komissiyanın iş planının yerinə yetirilməsinə nəzarət edir.

Daimi və başqa komissiyaların sədri komissiyanın iclasında iştirak edə bilmədikdə onun vəzifələrini sədrin müavini, sədrin müavini seçilməyən komissiyalarda isə bələdiyyənin sədrinin tapşırığına əsasən komissiyaların üzvlərindən biri icra edir.

Maddə 18. Daimi və başqa komissiyaların üzvü onların fəaliyyətində iştirak etməyə, qərarlarının həyata keçirilməsinə kömək etməyə və tapşırıqlarını yerinə yetirməyə borcludur.

Maddə 19. Daimi və başqa komissiyaların üzvünün komissiyalarда baxılan bütün məsələlər üzrə həllədici səs hüququ vardır. Onun daimi və başqa komissiyalarda nəzərdən keçirilmək üçün məsələlər təklif etmək, həmin məsələlərin hazırlanması və müzakirəsində iştirak etmək, müzakirə olunan məsələlərlə əlaqədar bələdiyyənin tabe-liyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların, habelə bələdiyyələrin vəzifeli şəxslərini dinləmək barədə təkliflər vermək hüququ vardır.

Daimi və başqa komissiyaların hər bir üzvünə komissiyaların müzakirəsinə verilən məsələlər barəsində sənədlər və digər materiallar təqdim olunmalıdır.

Komissiya üzvü komissiyanın qəbul etdiyi qərarla razı olmadıqda xüsusi rəylə çıxış edə bilər. Həmin rəy müvafiq qərara əlavə olunur.

Maddə 20. Daimi və başqa komissiyaların iclasları protokollaşdırılır. Daimi və başqa komissiyaların qərar, rəy və protokollarını onların sədri imzalayır. Daimi və başqa komissiyaların birgə qəbul etdikləri qərarları, onların birgə hazırladıqları rəyləri və birgə iclaslarının protokollarını müvafiq komissiyaların sədrləri imzalayırlar.

Maddə 21. Daimi və başqa komissiyalar öz fəaliyyətləri haqqında ictimaiyyətə mütəmadi olaraq məlumat verirlər. Daimi və başqa komissiyaların iclaslarında kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri sərbəst iştirak edə bilərlər.

Maddə 22. Bələdiyyələr aşağıdakı daimi komissiyalar yarada bilərlər:

1) Yerli büdcə məsələləri daimi komissiyası:

— yerli vergilərə və ödənişlərə, yerli büdcəyə aid qərar layihələrini hazırlayır və ya təqdim olunmuş qərar layihələrinə dair rəy verir;

— yerli büdcəyə nəzarətlə bağlı məsələlərə baxır və bələdiyyəyə təkliflər verir;

— yerli büdcə layihəsinə dair başqa daimi komissiyaların təkliflərinə baxır və bu təkliflər barəsində rəy hazırlayır;

— yerli büdcənin icrası ilə bağlı hesabatlara dair rəy hazırlayır;

— bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

2) Yerli sosial məsələləri daimi komissiyası:

— yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf, o cümlədən əmək, məşğulluq, sosial təminat və digər yerli sosial məsələlər də daxil olmaqla, programların layihələrini, arayışlar, qərar layihələri hazırlayır və ya təqdim olunmuş yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf programlarının layihələrinə və digər layihələrinə dair rəy verir;

— bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

3) Yerli ekologiya məsələləri daimi komissiyası:

— yerli ekoloji programların layihələrini, arayışlar, qərar layihələri hazırlayır və ya təqdim olunmuş yerli ekoloji programların layihələrinə və qərar layihələrinə dair rəy verir;

— bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

4) Yerli iqtisadi inkişaf məsələləri daimi komissiyası:

— yerli iqtisadi inkişaf programları layihələrini (o cümlədən bələdiyyə mülkiyyətinin (bələdiyyə torpaqları da daxil olmaqla) səmərəli istifadəsi, bələdiyyələrin təsərrüfat fəaliyyətinin təşkili də daxil olmaqla), arayışlar, qərar layihələrini hazırlayır və ya təqdim olunmuş yerli iqtisadi inkişaf programlarının layihələrinə və qərar layihələrinə dair rəy verir;

— bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

5) hüquq məsələləri daimi komissiyası:

— bələdiyyənin qərar layihələrini Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına və qanunvericiliyinə uyğunluğu haqqında, bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və ya onlara xitam verilməsi məsələlərinə, yerli rəy sorğusuna çıxarılan məsələrə dair rəy verir:

— bələdiyyə və onun icra aparatı üçün təkliflər hazırlayır.

**“Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları
haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası Qanununun
tətbiq edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
(21 oktyabr 2000, N 547)**

“Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması haqqında təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

öz səlahiyyətləri daxilində “Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

**Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(18 aprel 2000, N 863-IQ)**

Əlavə və dəyişiklik:
1. 30.12.2003, d.t. 01.02.2004

**I fəsil
Ümumi müddəələr**

Maddə 1. Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında qanunvericilik

Bələdiyyə üzvünün statusu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, bu Qanun və Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktları, habelə bələdiyyənin nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 2. Bələdiyyə üzvünün səlahiyyət müddəti

Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri yalnız bələdiyyənin səlahiyyət müddətində qüvvədədir. (1)

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyətlərinin itirilməsinin və onun səlahiyyətlərinə xitam verilməsinin əsasları “Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 3. Bələdiyyə üzvünün vəsiqəsi

Ərazi seçki komissiyası tərəfindən bələdiyyə üzvünə seçkilərin yekunları elan olunduqdan sonra 5 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş nümunədə vəsiqə verilir.

**II fəsil
Bələdiyyə üzvünün hüquq və vəzifələri**

Maddə 4. Bələdiyyə üzvünün hüquqları

Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin fəaliyyəti ilə bağlı aşağıdakı hüquqlara malikdir:

— bələdiyyənin daimi və digər komissiyalarına üzv seçmək və seçilmək;

— bələdiyyənin və onun orqanlarının iclaslarında müzakirə üçün məsələlər təklif etmək, müzakirə olunan məsələlər barəsində çıxış

etmək, təkliflər və düzəlişlər vermək, qeydlər etmək, çıxış edənlərə və ya təyin edilməsinə razılıq verilən vəzifələrə göstərilmiş nami-zədlərə sual vermək, arayış vermək, səsvermədə iştirak etmək;

— bələdiyyənin iclaslarında müzikirə üçün qərar layihələrini hazırlanmaq;

— bələdiyyənin daimi və başqa komissiyalarının iclaslarına təqdim edilmiş məsələlərin müzikirəsində iştirak etmək və təkliflər vermək;

— bələdiyyənin fəaliyyəti ilə əlaqədar zəruri məlumat almaq;

— sorğu vermək;

— qanunvericiliyə müvafiq surətdə yerli radio və televiziyanın, mətbu nəşrlərdən istifadə etmək.

Maddə 5. Bələdiyyə üzvünün sorğusu

Bələdiyyə üzvü yerli məsələlərlə bağlı bələdiyyənin vəzifəli şəxslərinə, bələdiyyənin icra orqanlarına, bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatlarına sorğu ilə müraciət etmək hüququna malikdir.

Bələdiyyə üzvünün sorğusuna ən gec on beş gün müddətində, məsələnin əlavə öyrənilməsi və (və ya) yoxlanması tələb edildiyi hallarda isə bir aydan gec olmayaraq cavab verilməlidir.

Maddə 6. Bələdiyyə üzvünün bələdiyyə qərarlarının pozulması hallarının aradan qaldırılmasını tələb etmək hüququ

Bələdiyyə üzvü bələdiyyə tərəfindən onun səlahiyyətləri daxilində və qanunvericiliyə müvafiq olaraq qəbul etdiyi qərarlarının pozulmasını aşkar etdikdə onun ərazisində yerləşən həmin pozuntulara yol vermiş şəxslərdən onların aradan qaldırılmasını tələb edə bilər.

Maddə 7. Bələdiyyə üzvünün bələdiyyənin və onun orqanlarının fəaliyyətində iştirakı

Bələdiyyə üzvləri bələdiyyənin iclaslarında iştirak etməyə borcludurlar.

Bələdiyyə üzvlərinin bələdiyyə orqanlarının iclaslarında bələdiyyənin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin müzikirəsində iştirak etmək hüququ vardır.

Bələdiyyə üzvü bir və ya bir neçə bələdiyyənin daimi və başqa komissiyanın üzvü ola bilər.

Maddə 8. Bələdiyyə üzvünün müraciət etməsi

Bələdiyyə üzvü müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına yerli əhəmiyyətli məsələlərlə bağlı müraciət edə bilər.

Maddə 9. Bələdiyyə üzvünün seçicilərlə əlaqə saxlaması

Bələdiyyə üzvü seçicilərlə olaraq əlaqə saxlamalı, görüşlər keçirməli, onların təkliflərinə, müraciətlərinə və şikayətlərinə baxmalıdır.

Bələdiyyə üzvü 6 ayda bir dəfədən az olmayıaraq seçicilərinə hesabat verir.

Bələdiyyə ərazisində yerləşən bələdiyyə müəssisə, idarə və təşkilatları bələdiyyə üzvünə seçicilərlə görüşmək üçün köməklik göstərməlidirlər.

III fəsil

Bələdiyyə üzvünün fəaliyyətinin əsas təminatları və məsuliyyəti

Maddə 10. Bələdiyyə üzvünün fəaliyyətinin dövlət təminatı

Bələdiyyə üzvünün səlahiyyətlərini mənəsiz və səmərəli həyata keçirməsinə, onun hüquqlarının, şərəf və ləyaqətinin qorunmasına dövlət tərəfindən təminat verilir.

Maddə 11. Bələdiyyə üzvünün əmək hüquqlarının təminatı

Səlahiyyət müddətində bələdiyyə üzvü bələdiyyənin, bələdiyyənin iclasları arasındaki dövrə isə bələdiyyə sədrinin qabaqcadan razılığı olmadan əmək müqaviləsi ilə işlədiyi yerdə müdürüyyətinin təşəbbüsü ilə işdən çıxarıla, yaxud intizam tənbehi qaydasında azmashlı işə keçirilə bilməz.

Müəssisə, idarə və təşkilat yenidən təşkil olunduqda, struktur dəyişikliyi edildiyi hallarda da bu təminat tətbiq olunur.

Maddə 12. Bələdiyyə üzvünün fəaliyyətinin informasiya təminatı

Bələdiyyənin sədri və müavini, bələdiyyənin icra aparatı bələdiyyə üzvlərini lazımi sənədlərlə və bələdiyyənin rəsmi nəşrləri ilə təmin edir, köməyə ehtiyacı olan məsələlərlə bağlı onlara yardım göstərir və onların yerli özünüidarə orqanlarının qərar və sərəncamları ilə tanış olmalarına şərait yaratır.

Maddə 13. Bələdiyyə üzvünün istehsal və ya xidmət fəaliyyəti-nə münasibəti

Əmək haqqını bələdiyyədən alan bələdiyyə üzvünün əsas iş yeri bələdiyyə hesab olunur. Əmək haqqı bələdiyyə tərəfindən ödənilməyən bələdiyyə üzvü öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən istehsal və ya xidmət, eləcə də elmi, təhsil və yaradıcılıq fəaliyyətini dayandırır. Bələdiyyə üzvü bələdiyyənin və ya daimi komissiyalarının iclasları zamanı öz daimi iş yerindəki vəzifələrinin yerinə yetirilməsindən azad olunur.

Maddə 14. Bələdiyyə üzvünün bələdiyyədə fəaliyyəti ilə əlaqə-dar məsuliyyəti

Bələdiyyə üzvü barəsində bələdiyyədə fəaliyyəti ilə əlaqədar aşağıdakı hallarda intizam tədbirləri tətbiq edilir:

- bələdiyyənin icaslaraının aparılmasına mane olduqda;
- bələdiyyənin və onun komissiyalarının icaslarda insanın şərəf və ləyaqətinə xələl gətirən kobud, təhqiramız sözlərə və hərəkətlərə yol verdikdə, başqalarını bu cür hərəkətlər etməyə çağırıldıqda;
- bələdiyyənin nizamnaməsində göstərilən müddətlərdə bələdiyyənin və onun daimi və başqa komissiyalarının icaslarda üzürsüz səbəbə görə iştirak etmədikdə.

Maddə 15. Bələdiyyə üzvü barəsində tətbiq edilən intizam tədbirləri

Bələdiyyə üzvü barəsində aşağıda göstərilən intizam tədbirlərinin tətbiq edilməsi qaydası bələdiyyənin nizamnaməsi ilə tənzimlənir: xəbərdarlıq, sözkəsmə, iclas zalından çıxarma, töhmət, bələdiyyə üzvünün səlahiyyətlərinə xitam verilməsi.

IV fəsil **Yekun müddəələr**

Maddə 16. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

“Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (21 oktyabr 2000, N 405)

“Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılması ni təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

öz səlahiyyətləri daxilində “Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

“Bələdiyyə üzvünün statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsində müəyyən edilmiş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini rayon (şəhər, şəhərdə rayon) icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər.

**“Azərbaycan Respublikasında yerli
özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları
haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(18 aprel 2000, N 864-IQ)**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi **qərara alıb**:

1. “Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında” Əsasnamə (*əlavə olunur*) təsdiq edilsin.
2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

**“Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə
Əlaqələndirmə Şuraları haqqında” Əsasnamə¹
2000-ci il 18 aprel tarixli
Azərbaycan Respublikasının
Qanunu ilə təsdiq edilmişdir**

**Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə
üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında Əsasnamə**

I. Ümumi muddəələr

1. Yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları (bundan sonra - şuralar) Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin səlahiyyətlərinə aid olan yerli əhəmiyyətli məsələlərin müzakirə edilməsi, həmin məsələlərlə əlaqədar ortaya çıxan problemlərin birgə həlli yollarının müəyyən edilməsi, səmərəli iş təcrübəsinin öyrənilib ümumiləşdirilməsi və yayılması, dövlət orqanları ilə bələdiyyələrin qarşılıqlı fəaliyyətinin uzlaşdırılması, yerli özünüidarə sisteminin inkişafı üzrə təkliflərin hazırlanması məqsədilə yaradılan əlaqələndirmə mərkəzləridir.

2. Yerli Özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuralarını təşkil etmək üçün müxtəlif əraziləri təmsil edən azı 3 bələdiyyə təşəbbüs qrupu yaradır. Təşəbbüs qrupu Əlaqələndirmə Şurasını yaratmaq üçün təsis konfransının hazırlanıb keçirilməsini təşkil edir.

Təşəbbüs qrupunun işində iştirak etmək könüllüdür.

3. Bir bələdiyyə eyni vaxtda rayon (şəhər), regional və respublika üzrə Əlaqələndirmə Şurasının üzvü ola bilər.

Bələdiyyələrin Şuralarda iştirakı könüllüdür.

II. Şuraların tərkibi

4. Bələdiyyələrin üzvləri olduqları Şuralarda bələdiyyələrin nümayəndələri — bələdiyyə üzvləri təmsil edir.

Bələdiyyələrin nümayəndələri Şuraların tərkibinə daxil olan bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir. Hər bələdiyyə Şuraların tərkibinə bir nümayəndə - bələdiyyə üzvü təqdim edir. Şuralarda təmsil olunmuş bələdiyyələrin nümayəndələri vaxtaşırı dəyişdirilə bilər. Bələdiyyələrin Şuradakı nümayəndələrinin dəyişdirilməsi qaydaları hər bir bələdiyyə tərəfindən müstəqil müəyyənləşdirilir.

Şuraların say tərkibi Şuralarda təmsil olunan bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

5. Şuraların tərkibi Şuranın sədrindən, onun müavinindən və Şuranın üzvlərindən ibarətdir.

6. Şuranın sədri, müavini və katibi Şura üzvü olan bələdiyyələrin nümayəndələri sırasından seçilirlər.

Şura sədrinin dəvəti işə Şuranın işində Şurada təmsil olunmamış bələdiyyələrin, müvafiq dövlət orqanlarının, elm və təhsil müəssisələrinin, habelə ictimai birliliklərin yerli özünüidarəetmə məsələləri ilə məşğul olan nümayəndəleri iştirak edə bilərlər.

III. Şuraların əsas vəzifələri

7. Şuraların əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

- bələdiyyələrin müraciəti ilə bələdiyyələrin müvafiq yerli inkişaf proqramlarını hazırlaması;

- bələdiyyələrə onların səlahiyyətlərinə aid edilən müvafiq yerli məsələlərin həllində qarşılıqlı əlaqələrinin və əməkdaşlığının inkişafına köməklik göstərilməsi;

- bələdiyyələrin xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən bələdiyyələrlə əlaqələrinin yaradılmasına köməklik göstərilməsi;

- öz iclaslarında bələdiyyələrin nümayəndələrinin məlumatlarının dinlənilməsi;

- yerli özünüidarəetmə məsələlərinə dair qanunvericilik aktlarının və dövlət proqramlarının layihələrinin müzakirə edilməsi, onlara dair təkliflərin hazırlanması və müvafiq dövlət orqanlarına təqdim edilməsi;

- yerli özünüidarəetmə sahəsində beynəlxalq və xarici təşkilatlar, habelə yerli özünüidarəetmə məsələləri ilə məşğul olan ictimai birliklərə qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi;

- yerli özünüidarəetmə sahəsində dövlət siyasetinin məqsədlərinin və vəzifələrinin təbliğ və izah edilməsi;

- yerli özünüidarəetmə məsələləri üzrə qabaqcıl təcrübənin ümumişdirilməsi və yayılması;

- bələdiyyələrin qarşılıqlı əməkdaşlığının inkişafına köməklik edilməsi;

8. Şuraların onların üzərlərinə qoyulan vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün Şura üzvü olan bələdiyyələrdən məlumat almaq, onların nümayəndələrini Şuranın iclaslarında dinləmək, tövsiyə xarakterli təkliflər hazırlamaq hüququ vardır.

Şuraların iclaslarında baxılması nəzərdə tutulan məsələlərin əvvəlcədən öyrənilməsi, onlardan hər birinə dair sənədlərin toplanması və müvafiq təkliflərin hazırlanması üçün Şuralar daimi və müvəqqəti işçi qrupları yarada bilərlər. Zəruri hallarda işçi qruplarının işinə müqavilə əsasında alim və mütəxəssislər cəlb edilə bilər.

IV. Şuraların işinin təşkili

9. Şuranın sədri:

Şuranın iclaslarına sədrlik edir;

Şuranın bələdiyyələrlə qarşılıqlı əlaqələrini təmin edir;

Şuranın maddi-texniki ehtiyaclarının ödənilməsini təşkil edir;

Şuranın iş planlarının hazırlanmasını təşkil edir və Şuranın iclasında təsdiq olunmaq üçün təqdim edir, onların icrasını təmin edir; Şuranı təmsil edir.

10. Şura sədrinin müavinləri:

Şura sədri olmadıqda onu əvəz edir;

Şuranın sədrinin apardığı vəzifə bölgüsünə əsasən digər səlahiyyətləri həyata keçirirlər.

11. Şuranın katibi:

Şuranın iş planının hazırlanmasını təmin edir, onun iclaslarının gündəliyini tərtib edir, Şuranın iclaslarına tövsiyələrin, müraciətlərin layihələrinin hazırlanmasını təşkil edir;

Şura üzvlərinə Şuranın iclaslarının keçiriləcəyi yer, vaxt və gündəlik haqqında məlumat verir, onları lazımı arayış-informasiya xarakterli sənədlərlə təmin edir;

Şura iclaslarının protokollarını tərtib edir;

Şuranın tövsiyələrinin, müraciətlərinin bələdiyyələrə çatdırılmasını təşkil edir.

12. Şura üzvləri olan bələdiyyələrin nümayəndəleri:

Şuranın iş planını təsdiq edirlər;

Şuranın iş planı barədə, onun iclaslarının gündəliyi və məsələlərin müzakirə olunması qaydası barədə təklif verirlər;

Şuranın iclaslarına sənədlərin toplanmasında və müvafiq tövsiyə və müraciətlərin layihələrinin hazırlanmasında iştirak edirlər;

Şuranın qərarı ilə dövlət orqanları və bələdiyyələrlə, yerli özünüidarəetmə sahəsində beynəlxalq və xarici təşkilatlarla, digər qurumlar və əlaqədar orqanlarla qarşılıqlı fəaliyyətdə Şuranı təmsil edirlər.

V. Şuraların iş qaydası

13. Şuraların iclasları 3 ayda bir dəfədən az olmayıaraq keçirilir. Şura sədrinin, eləcə də Şura üzvləri olan bələdiyyələrin 25 faizinin təklifinə müvafiq olaraq Şuranın növbədənkənar iclasları keçirilə bilər.

Şuraların iclasları Şura üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli hesab olunur.

Şuraların tövsiyələri, müraciətləri və Şuranın fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı qərarları Şura iclaslarında iştirak edən Şura üzvləri olan bələdiyyələrin nümayəndələrinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

Şuraların iclaslarına dövlət orqanlarının, müvafiq idarə, müəssisə və təşkilatların nümayəndələri, habelə mütəxəssislər və digər dəvət edilmiş şəxslər təkliflərlə çıxış edə bilərlər.

14. Şuraların iclasları onların sədrlerinin və katiblərinin imzaladıqları protokollarla rəsmiləşdirilir.

15. Şuraların üzvləri olan bələdiyyələrin nümayəndələri onların işində ictimai əsaslarla iştirak edirlər.

16. Şuraların maddi-texniki təchizatı Şuranın üzvü olan bələdiyyələr tərəfindən Şuranın hesabına könüllü surətdə ayrılan vəsait hesabına təmin edilir. Şuraların maddi-texniki təchizatında bələdiyyə müəssisələri, şirkətlər, fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər.

17. Şuraların fəaliyyətinin elmi-metodik təminatını Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Aparatı həyata keçirir.

“Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında” Əsasnamənin

təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası

Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

(21 oktyabr 2000, N 555)

“Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram:**

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında”

Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması haqqında təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin:

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

öz səlahiyyətləri daxilində “Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəetmə üzrə Əlaqələndirmə Şuraları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

**Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(27 dekabr 2001-ci il)**

Maddə 1. Qanunun təyinatı

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasında yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödənilməsi ilə bağlı yaranan iqtisadi və hüquqi münasibətləri tənzimləyir.

Maddə 2. Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər üzrə qanunvericilik

2.1. Yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərə (bundan sonra - yerli vergilər və ödənişlər) dair qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsindən, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" və "Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarından, bu Qanundan, habelə bu qanunlara müvafiq qəbul edilmiş digər qanunvericilik aktlarından ibarətdir.

2.2. Bu Qanunda istifadə olunan anlayışlar Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində qəbul edilmiş mənada tətbiq edilir.

Maddə 3. Yerli vergilər və ödənişlər

3.1. Yerli vergilər Azərbaycan Respublikasının vergi sisteminin tərkib hissəsidir.

3.2. Yerli vergilər bu Qanuna və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq bələdiyyələrə ödənilən vergilərdir.

3.3. Bələdiyyələr tərəfindən tətbiq edilən ödənişlər bu Qanunla müəyyənləşdirilən ödənişlərdən, habelə yerli rəy sorgularının nəticələri əsasında həyata keçirilən məqsədli layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün hüquqi və fiziki şəxslərin ödədikləri könüllü birdəfəlik ödənişlərdən ibarətdir.

3.4. Bu ödənişlərin hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş vergi öhdəlikləri yerinə yetirildikdən sonra onların sərəncamında qalan mənfəət və gəlirlər hesabına ödənilir.

3.5. Bu ödənişlərdən yalnız təyinatı üzrə istifadə olunmalıdır.

Maddə 4. Yerli vergilərin müəyyən edilməsinin əsasları

- 4.0. Yerli vergilərin müəyyən edilməsinin əsasları aşağıdakılardır:
- 4.0.1. vergitutma obyekti;
  - 4.0.2. vergitutma bazası;
  - 4.0.3. vergitutma dövrü;
  - 4.0.4. vergi dərəcəsi;
  - 4.0.5. verginin hesablanması qaydası;
  - 4.0.6. verginin ödənilməsi qaydası və müddəti.

Maddə 5. Vergitutma obyekti və vergi ödəyicisi

5.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların mənfeəti, yerli əhəmiyyətli tikinti mateiralları, fiziki şəxslərin əmlakı (tikililər və onların hissələri, avtomobil və özüyəriyən təkərli texnika, su və hava nəqliyyatı vasitələri), habelə fiziki şəxslərin istifadəsində və (yaxud) mülkiyyətində olan torpaq sahələri müvafiq bələdiyyə vergilərinin vergitutma obyektidir.

5.2. Vergi ödəyicisi - bu Qanuna uyğun olaraq müəyyən edilmiş vergitutma obyektlərindən vergi ödəyən fiziki və hüquqi şəxslərdir.

5.3. Tikililər və onların hissələrinə görə fiziki şəxslərdən əmlak vergisi hesablamamaq məqsədilə bələdiyyələr 3-5 ildə bir dəfədən çox olmamaq şərtilə, ərazilərdə yerləşən müvafiq əmlakın vergiqoyma məqsədləri üçün qiymətləndirilməsi barədə qərar qəbul edirlər. Əmlakın qiymətləndirilməsi üzrə əməliyyatlar bələdiyyələrin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir. Bu dəyər müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq olunan qaydalar əsasında müəyyənləşdirilir.

5.4. Əmlakın dəyəri fiziki şəxsin təşəbbüsü ilə və onun hesabına müstəqil peşəkar qiymətləndiricilər tərəfindən hesablanı bilər.

5.5. Vergi agenti vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq vergini hesablamaga, onu vergi ödəyicisindən tutmağa və təyinatı üzrə yerli büdcəyə köçürməyə borclu olan şəxsdir.

5.6. Vergi ödəyicisinin və vergi agentinin hüquq və vəzifələri vergi qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Maddə 6. Vergitutmanın formaları

- 6.0. Vergilər aşağıdakı formalarda tutulur:
- 6.0.1. bilavasitə mənbədən (verginin gəlir və ya mənfəət əldə edilməsinədək tutulması);

6.0.2. Bəyannamə üzrə (verginin gəlir və ya mənfəət əldə edilməsindən sonra tutulması);

6.0.3. bildiriş üzrə (vergitutma obyektinin dəyəri və sahəsi əsasında, bələdiyyələrin vergi xidməti orqanlarının hesablaşdırıldığı məbləğ üçün təqdim etdiyi tədiyyə bildirişi üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən verginin ödənilməsi).

Maddə 7. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanları, onların hüquq və vəzifələri

7.1. Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada vergilərin və ödənişlərin düzgün hesablanması, tam və vaxtında ödənilməsinə nəzarət bələdiyyələrin vergi xidməti orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

7.2. Azərbaycan Respublikasında yerli vergilərin və ödənişlərin ödənilməsi və yigiləsi qaydaları, vergi ödəyicilərinin və bələdiyyələrin vergi xidməti orqanlarının hüquq və vəzifələri, vergi nəzarətinin forma və metodları, vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət, bələdiyyələrin vergi xidməti orqanlarının və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət edilməsi qaydaları Qanunla təsdiq olunan müvafiq Əsasnamə ilə müəyyən edilir.

Maddə 8. Yerli vergilərin tərkibi

8.0. Yerli vergilərə aşağıdakılardır:

8.0.1. fiziki şəxslərdən torpaq vergisi;

8.0.2. fiziki şəxslərdən əmlak vergisi;

8.0.3. yerli əhəmiyyətli tikinti materialları (kərpic-kirəmit gilləri, tikinti qumları, yüksək möhkəmliyə malik olan çinqıl xammalı) üzrə mədən vergisi;

8.0.4. bələdiyyə mülkiyyətində olan hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi.

Maddə 9. Yerli ödənişlərin tərkibi

9.1. Yerli ödənişlərə aşağıdakılardır:

9.1.1. bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə küçə (divar) reklamının yerləşdirilməsi və yayımı üçün ödəniş;

9.1.2. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq bələdiyyə mülkiyyətinin özgəninkiləşdirilməsindən, icarəyə və istifadəyə verilməsindən daxil olan ödəniş;

9.1.3. bələdiyyələr tərəfindən xüsusi ayrılmış torpaq sahələrində stasionar və ya səyyar ticarət, ictimai işə və digər xidmətlərə görə ödəniş;

9.1.4. bələdiyyə ərazisində mehmanxana, sanatoriya-kurort və turizm xidmətləri göstərən şəxslərdən alınan ödəniş. Bu ödəniş hər bir şəxs üçün sutkada şərti maliyyə vahidinin 1 mislindən çox olmamaqla müəyyən edilir;

9.1.5. bələdiyyə ərazilərində hüquqi və fiziki şəxslərə məxsus olan ixtisaslaşdırılmış avtomobil dayanacaqları və ya bələdiyyələrin qərarına əsasən müəyyən edilmiş yerlərdə bütün növ nəqliyyat vasitələrinin daimi və ya müvəqqəti dayanacaqları üçün ödəniş. Bu ödəniş hər bir nəqliyyat vasitəsi üçün sutkada şərti maliyyə vahidinin 0,1 mislindən çox olmamaqla müəyyən edilir.

9.2. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada bələdiyyələr yerli əhəmiyyətli proqramların maliyyələşdirilməsi üçün yerli rəy sorğusunun nəticəsinə əsasən hüquqi və fiziki şəxslərin sərəncamında qalan mənfəət və gəlirlər hesabına ödənilən könülü birdəfəlik ödənişlər tətbiq edə bilər.

Bu ödənişlərin yalnız təyinati üzrə istifadə olunmalıdır.

Maddə 10. Yerli vergilərin dərəcələri və vergi üzrə güzəştlər

10.1. Yerli vergilərin dərəcələri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyində təsbit edilmiş hədlər daxilində müəyyən edilir.

10.2. Bələdiyyələr vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq vergi ödəyicilərinin ayrı-ayrı kateqoriyalarını vergidən tam və ya qismən azad etmək, vergi dərəcələrinin aşağı salınması barədə qərar qəbul edə bilərlər.

Maddə 11. Yerli vergilərin və ödənişlərin hesablanması və ödənilməsi

11.1. Bu Qanunda göstərilən yerli vergilərin və ödənişlərin hesablanması və ödənilməsi müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilir.

11.2. Bu Qanunun 9.1.4-cü maddəsində göstərilən ödənişlər qeydiyyata düşmüş şəxslərdən tutularaq, növbəti ayın 5-dək müvafiq bələdiyyələrə ödənilir.

11.3. Bu Qanunun 9.1.5-ci maddəsində göstərilən ödənişlər hər bir ödəyicidən tutularaq, bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilmiş müddətlərdə və qaydalarla bələdiyyələrə ödənilir.

Maddə 12. Yerli vergi və ödənişlərin və istifadəsinə nəzarət

12.1. Yerli vergilərin və ödənişlərin yiğilmasına, yerli büdcələrə köçürülməsinə və istifadə olunmasına nəzarət bələdiyyələrin müvafiq komissiyaları, habelə seçkili orqanlarda, bələdiyyə qulluğunda işləməyən, yerli məhəllə komitələrinin və vətəndaşların yiğincəqlərində təklif olunan, bələdiyyə iclasında təsdiq olunan nəzarət komissiyaları tərəfindən həyata keçirilir.

12.2. Zəruri hallarda yerli vergi və ödənişlərin yiğilmasına və onlardan istifadə edilməsinə nəzarət məqsədilə bələdiyyələrin qərarına əsasən müvafiq yoxlamaların aparılması üçün müstəqil auditorlar cəlb oluna bilər.

12.3. Bələdiyyələrin vergi və ödənişlərin yiğilması və istifadəsi sahəsində fəaliyyəti tam aşkarlıq şəraitində həyata keçirilməlidir.

Bu məqsədlə bələdiyyələr və onların müvafiq nəzarət komissiyaları bələdiyyə ərazisində yaşayan sakinlər qarşısında mütəmadi olaraq hesabatlar verir, bülletenlər buraxılır, illik hesabatları bələdiyyə binasının qarşısında xüsui lövhələrdə yerləşdirirlər.

Maddə 13. Yerli vergi və ödənişlərə dair qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət

13.1. Yerli vergi və ödənişlərin ödəyiciləri, vergi agentləri, habelə bələdiyyələrin vergi xidmeti orqanlarının vəzifəli şəxsləri vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

13.2. Bu Qanunla müəyyənləşdirilən yerli vergi və ödənişlərin toplanması və büdcəyə köçürülməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən məhdudlaşdırılmasına yol verilmir.

Maddə 14. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

“Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (4 aprel 2002-ci il)

“Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunu tətbiq etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti altı ay müddəində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- həmin Qanunun 7.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş Əsasnamənin layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

- yerli büdcələrə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən verilən dotsasiya və subvensiyaları proqnozlaşdırmaq üçün bələdiyyələr yerli vergilərin və ödənişlərin yiğilması barədə hər üç ayda bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə məlumat verirlər;

- bələdiyyələrə yerli vergilərin və ödənişlərin düzgün hesablanmasında tam və vaxtında ödənilməsində, habelə vergi qanunvericiliyinə tam və dəqiq riayət edilməsində metodik rəhbərliyi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi həyata keçirir.

**Bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkil
edilməsinin bəzi məsələləri haqqında**
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
(8 fevral 2000, N 333)

1999-cu il dekabrın 12-də keçirilmiş bələdiyyə seçkiləri nəticəsində formalasılmış yerli özünüidarəetmə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların aparatlarının işçiləri tərəfindən bələdiyyələr haqqında qanunvericiliyin öyrənilmesinə onların fəaliyyətinin müasir tələblərə və hamiliqla qəbul edilmiş standartlara uyğun təşkil edilməsinə kömək göstərilməsini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinin nəzdində bələdiyyələrlə iş və bələdiyyələrə metodoloji yardım mərkəzi yaradılsın.
2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə tapşırılsın ki, bu sərəncamın 1-ci bəndində göstərilən mərkəzi əsasnaməsi layihəsinə 15 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.
3. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minsin.

Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında
Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(8 may 2001)

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alırdı:

- I. Bələdiyyələrin məhəllə komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).
- II. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikasının
8 may 2001-ci il tarixli Qanunu
ilə təsdiq edilmişdir*

**Bələdiyyələrin məhəllə komitələri
haqqında Nümunəvi Əsasnamə**

1. "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 31-ci maddəsinə müvafiq olaraq bələdiyyələrin məhəllə komitələri (bundan sonra - "məhəllə komitələri") bələdiyyələrin səlahiyyətlərinə aid məsələlərin həllində onlara kömək məqsədilə və təndaşların yaşayış yeri üzrə öz təşəbbüsü ilə yaratdıqları könülli birliklərdir.

2. Məhəllə komitəsi ərazi prinsipi üzrə yaradılır. Məhəllə komitəsinin fəaliyyət göstərdiyi ərazi ayrıca bir və ya bir neçə evin (məhəllənin) hüdudları ilə müəyyən edilir.

3. Məhəllə komitəsi, həmin komitənin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan əhalinin yığıncağında 5-11 üzvdən ibarət tərkibdə açıq səsvermə yolu ilə iki il müddətinə seçilir. Yığıncaq komitənin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan və səsvermə hüququ olan vətəndaşların azı 15 faizi iştirak etdikdə səlahiyyətlidir. Həmin yığıncaqda məhəllə komitəsinin sədri, sədr müavini və katibi seçilir.

Məhəllə komitəsinin tərkibinə həmin ərazidə yaşayan, yaşı 18-dən aşağı olmayan vətəndaşlar seçilirlər. Vətəndaşların yığıncağında iştirak edənlərin səslərinin yarısından çoxunu toplamış şəxslər bu komitənin tərkibinə seçilmiş hesab olunurlar.

Məhəllə komitəsi vətəndaşların yığıncağının qərarı ilə vaxtından əvvəl tamamilə və ya qismən yenidən seçilə bilər. Vətəndaşların yığıncaqları məhəllə komitəsinin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan səsvermə hüququ olan şəxslərin azı 10 faizinin və ya məhəllə komitəsi üzvlərinin üçdə bir hissəsinin təşəbbüsü ilə çağırılır. Komitənin yeni üzvlərinin seçilməsi bu maddədə nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

4. Məhəllə komitəsi görüləcək tədbirlərin siyahısını və növbəliliyini müəyyən edir və görülmüş işlərin uçotunu aparır.

Məhəllə komitəsi, lazımlı olan hallarda, lakin iki ayda bir dəfədən az olmamaq şərti ilə çağırılır və üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli hesab edilir.

Məhəllə komitəsinin iclasları açıq keçirilir.

5. Məhəllə komitəsinin qərarları açıq səsvermə vasitəsilə və adı səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

6. Məhəllə komitəsi öz fəaliyyəti barədə altı ayda bir dəfə vətəndaşların yığıncağında hesabat verir. Yığıncağın keçirilməsi haqqında müvafiq məhəllə komitəsinin fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan şəxslərə bir həftə qabaq məlumat verilməlidir.

7. Məhəllə komitələri aşağıdakı əsas səlahiyyətləri həyata keçirir:

— yerli əhəmiyyətli məsələlər barəsində bələdiyyələr qarşısında vəsatət qaldırmaq;

— yerli əhəmiyyətli məsələlərlə bağlı vətəndaşların yığıncaqlarını keçirmək;

— yerli əhəmiyyətli məsələlərə dair bələdiyyə aktları yaratmaq təşəbbüsü göstərmək və həmin aktların layihələrini əhalinin iştirakı ilə açıq icaslarda müzakirə etmək;

— müvafiq bələdiyyə torpaqlarından istifadəyə dair rəy və təkliflər vermək;

— yaşayış məntəqələrinin abadlaşdırılması, yaşıllaşdırılması, sanitariya vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, uşaq və idman meydançaları-

nın, avtomobil yollarının, küçələrin, səkilərin, digər obyektlərin ti-kintisi, yenidən qurulması, təmiri və saxlanması işində əhalinin iştirakını təşkil etmək;

— təbiətin, tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi haqqında qanunvericiliyə riayət olunmasına kömək etmək;

— məktəb yaşlı uşaqların təhsilə cəlb edilməsində tədris müəssisələrinə kömək etmək;

— uşaq və gənclərin istirahəti, idmanla məşğul olması üçün şərait yaradılmasına kömək etmək;

— fəaliyyət göstərdiyi ərazidə yaşayan imkansızlara, xəstələrə və ahıl vətəndaşlara yardım göstərmək;

— yerli əhəmiyyətli məsələlərin həllində əhalinin təşəbbüskarlığının və özünüidarəetmə təcrübəsinin inkişafına kömək etmək.

Məhəllə komitələri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və müvafiq bələdiyyənin nizamnaməsinə zidd olmayan digər səlahiyyətləri də həyata keçirə bilər.

8. Məhəllə komitələri öz səlahiyyətlərini könüllü ianələr və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına həyata keçirir.

9. Bələdiyyələr məhəllə komitələrinin verdiyi rəy, təklif və ya vəsatətlərə bir ay ərzində cavab verməlidirlər.

Hər hansı məsələyə dair məhəllə komitələrinin rəyi həmin məsələlərin həlli zamanı bələdiyyələr tərəfindən nəzərə alınır.

10. Bələdiyyələrlə məhəllə komitələrinin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi məqsədilə komitələr bələdiyyələrdə siyahıya alınır. Siyahıya alınma vətəndaşların yığıncağının protokolu əsasında həyata keçirilir.

**“Bələdiyyələrin məhəlli komitələri haqqında
Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə”
Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq
edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı
(11 iyun 2001)**

“Bələdiyyələrin məhəlli komitələri haqqında Nümunəvi Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsi məqsədilə **qərara ahram**:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin məhəlli komitələri haqqında nümunəvi əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
- həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

**Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu
(29 iyun 2001-ci il)**

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 9 aprel 2004, d.t. 14.05.04, m. 6.7
2. 30 dekabr 2004, d.t. 10.02.05, m. 6.5

Bu Qanun bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi xüsusiyyətlərini nəzərdə almaqla mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi qaydalarını, istifadəsi və mühafizəsi sahəsində hüquq münasibətlərini tənzimləyir.

**I fəsil
Ümumi müddəalar**

**Maddə 1. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi**

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının torpaq və mülki məcəllələrindən, “Bələdiyyə əraziləri və torpaqları haqqında” və “Şəhərsalmanın əsasları haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarından və torpaq münasibətlərini tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarından ibarətdir.

Maddə 2. Bələdiyyə torpaqlarının tərkibi

2.1. Müvafiq inzibati ərazi daxilində qanunvericiliklə müəyyən olmuş qaydada dövlət mülkiyyətində saxlanılmış və xüsusi mülkiyyətə verilmiş torpaqlar çıxılmaqla qalan torpaqlar bələdiyyə torpaqlarıdır.

2.2. İstifadə xüsusiyyətlərinə görə bələdiyyə torpaqları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş ümumi istifadədə olan torpaqlara, hüquqi və fiziki şəxslərin qanuni istifadəsində və icarəsində olan torpaqlara, habelə ehtiyat fondu torpaqlarına bölünür.

2.3. Qanunla nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, məqsədli təyinatına və hüquqi rejiminə görə bələdiyyə torpaqlarının tərkibinə bütün kateqoriyalardan olan torpaqlar daxil edilə bilər.

2.4. Müəyyən kateqoriyaya aid edilmiş bələdiyyə torpaqlarının başqa məqsədlər üçün istifadəsinə yalnız məqsədli təyinatının dəyişdirilməsindən sonra yol verilə bilər.

Maddə 3. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsinin əsas prinsipləri

3.0. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:

3.0.1. torpaqların məqsədli təyinatı üzrə istifadə edilməsi və dövriyyədən əsassız çıxarılmasına yol verilməməsi;

3.0.2. torpaqların münbüt qatının bərpası, artırılması, mühafizəsi, təbii və antropogen təsirlərdən qorunması;

3.0.3. torpaqların xüsusi mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsində qanunvericiliyə və sosial ədalət prinsiplərinə əməl edilməsi;

3.0.4. torpaqdan haqqı ödənilməklə istifadə edilməsi;

3.0.5. müxtəlif məqsədlər üçün mülki dövriyyəyə cəlb edilən torpaqlar barədə əhalinin məlumatlandırılması.

Maddə 4. Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri

4.0. Torpaq münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin öz inzibati əraziləri daxilində səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

4.0.1. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, onlardan istifadə və onlar barədə sərəncam vermək;

4.0.2. müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə torpaqlarını ümumi istifadəyə, hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə, icarəsinə və Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərinin mülkiyyətinə vermək;

4.0.3. yaşayış məntəqəsinin baş planının, planlaşdırma və tikinti layihələrinin, yerquruluşu və təsərrüfat planlarının hazırlanmasını və həyata keçirilməsini öz səlahiyyətləri daxilində təşkil etmək;

4.0.4. bələdiyyə torpaqlarının istifadəçilərdən torpaq vergisini və icarə haqqını almaq;

4.0.5. bələdiyyə ehtiyacları üçün torpaq sahələrini Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada geri almaq;

4.0.6. bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinə və yaxşılaşdırılmasına dair proqramlar hazırlamaq, təsdiq etmək və onları həyata keçirmək;

4.0.7. hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə verilən torpaq sahələrinin minimum həddini müəyyən etmək;

4.0.8. bələdiyyə mülkiyyətinə torpaq alınması zəruriyyəti yaranmış hallarda torpaq hərraclarından və xüsusü mülkiyyətçilərdən torpaq sahələri almaq, habelə dövlət mülkiyyətindən torpaq alınması barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları qarşısında vəsatət qaldırmak;

4.0.9. bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə olunmasına və onların mühafizəsinə nəzarət etmək;

4.0.10. bələdiyyə torpaqlarına dair məhkəmədən kənar qaydada həll olunmalı mübahisələri həll etmək;

4.0.11. öz səlahiyyətləri daxilində torpaq istifadəçilərinin və icarəçilərinin hüquqlarını müdafiə etmək;

4.0.12. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

Maddə 5. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsində bələdiyyələrlə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları arasında münasibətlərin tənzimlənməsi

5.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sərəncam verilməsi, həmin torpaqların istifadəsi və mühafizəsi sahəsində idarəetməni həyata keçirmək bələdiyyələrin müstəsna hüququndur.

5.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin hüdudları, növləri və ölçüləri müəyyən edilən gündən "Torpaq islahatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinin birinci hissəsi ilə bələdiyyə torpaqlarının idarə olunması sahəsində müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına verilmiş səlahiyyətlər həyata keçirilə bilməz.

5.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara sahiblik, onlardan istifadə və bu torpaqlar barəsində sərəncam vermək sahəsində bələdiyyələrin hüquqlarını məhdudlaşdırın qərarlar qəbul edilməsinə yol verilmir.

5.4. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, torpaq istifadəçiləri, icarəçiləri və qeyri-hökumət təşkilatları bələdiyyə torpaqlarına dair

münasibətlərdə yalnız Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə onlara verilmiş səlahiyyətlər daxilində iştirak edə bilərlər.

II fəsil

Bələdiyyə torpaqlarının mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin xüsusiyyətləri

Maddə 6. Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinin ümumi qaydaları

6.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlar Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyinə, "Bələdiyyə əraziləri və torpaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və torpaq münasibətlərini tənzimləyən digər normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilir.

6.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların hər hansı hüquqla hüquqi və fiziki şəxslərə verilməsi bələdiyyələrin qərarı və tərəflər arasında bağlanmış müqavilə əsasında həyata keçirilir. Müqavilədə tərəflərin hüquqları və vəzifələri, torpaq sahəsinin hüquqi statusu, öhdəliklər, servitutlar və digər məhdudiyyətlər, müqaviləyə xitam verilməsinin əsasları və torpaqların istifadəsi və mühafizəsi üzrə başqa şərtlər nəzərdə tutulur.

6.3. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqları yalnız məqsədli təyinatı üzrə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydalara əməl edilməklə istifadəyə və icarəyə verilir.

6.4. Elektrik, rabitə, neft-qaz və nəqliyyat xətləri və sənaye müəssisələrinin sanitariya-mühafizə zonaları altındaki bələdiyyə torpaqlarının çoxmərtəbəli, çoxmənzilli, fərdi yaşayış və bağ evlərinin, qarajların tikintisi və sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədilə zəruri tikililərin inşası üçün, habelə çoxmənzilli yaşayış evlərinə aid torpaq sahələrinin kənar məqsədlər üçün xüsusi mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinə yol verilmir.

6.5. Torpaq sahəsinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsi bələdiyyələrin qərarı ilə sahənin xüsusiyyətinə və torpağın ayrılmama məqsədinə, mövcud texniki normalara, habelə yerquruluşu və şəhərsalma sənədlərinə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqan-

larının rəyi (2) alındıqdan sonra torpaqayırmə qaydasında həyata keçirilir. Torpaqayırmə sənədlərinin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən təsdiq edilən əsasnamə ilə tənzimlənir.

6.6. Torpaq sahəsi əldə etmək istəyən hüquqi və fiziki şəxslər bələdiyyələrə ərizə ilə müraciət edirlər. Ərizədə torpağın ölçüsü, yeri və məqsədli təyinatı göstərilməlidir.

6.7. Bələdiyyələr on gün müddətində ərizəyə baxır və Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada (torpaqayırmə sənədləri hazır olduqdan sonra) torpaq sahəsinin verilməsi barədə qərar qəbul edirlər. Həmin qərar torpaq sahəsinin naturada (yerdə) ayrılması və torpaq üzərində hüquqlara dair sənədlərin verilməsi üçün əsasdır. *Bələdiyyələr qərar qəbul etdiyi andan 15 gündən gec olmayıaraq onun surətini bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana göndərməlidirlər (1).*

6.8. Torpaq sahələrinin mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməsinə dair torpaqayırmə sənədlərinin hazırlanması torpaq almaq istəyən şəxsin vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

6.9. Bələdiyyə torpaqları üzərində mülkiyyət, istifadə, icarə və digər hüquqlar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatına alınır.

6.10. Xüsusi mülkiyyətdə, habelə istifadədə və icarədə olan bələdiyyə torpaqları dövlət, bələdiyyə ictimai ehtiyaclar üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada geri alınır.

6.11. Bələdiyyələr tərəfindən mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilən torpaq sahələrinə Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş öhdəliklər, servitutlar və digər məhdudiyyətlər qoyula bilər.

Maddə 7. Xüsusi mülkiyyətə verilən bələdiyyə torpaqları

7.1. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə bələdiyyələrin ehtiyat fondunun aşağıdakı torpaqları xüsusi mülkiyyətə verilə bilər:

7.1.1. yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün cəlb olunan torpaqlar;

- 7.1.2. kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqlar;
- 7.1.3. hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə və icarəsinə verilmiş kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqların öz vəsaiti hesabına yararlı hala salınmış kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlar;
- 7.1.4. qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadəyə və icarəyə verilmiş torpaqlar.

7.2. Ümumi istifadədə olan, habelə hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsində və icarəsində olan bələdiyyələrin kənd təsərrüfatı təyinatlı, eləcə də meşə və su fondu torpaqları xüsusi mülkiyyətə verilə bilməz.

7.3. Xüsusi mülkiyyətə verilən bələdiyyə torpaqları mülkiyyətin-də torpaq sahəsinin olub-olmamasından asılı olmayaraq haqqı ödənilməklə aşağıdakılara verilir:

7.3.1. fərdi yaşayış və bağ evlərinin tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına;

7.3.2. fərdi və kooperativ qarajların tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına və onların kooperativlərinə;

7.3.3. sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək üçün Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinə.

7.4. Müvafiq inzibati-ərazi vahidi daxilində adambaşına düşən orta torpaq norması və torpaq ehtiyatları azlıq təşkil etdiyi hallarda bələdiyyələr torpaq sahəsinin ilk növbədə öz ərazilərində yaşayan vətəndaşlara və sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə xüsusi mülkiyyətə verilməsi barədə qərar qəbul edə bilərlər.

Maddə 8. Xüsusi mülkiyyətə verilən torpaq sahələrinin normaları

8.0. Xüsusi mülkiyyətə verilən torpaq sahələrinin normaları müvafiq inzibati-ərazi vahidi üzrə adambaşına düşən orta torpaq norması, yerli şərait, əhalinin sıxlığı, torpaq ehtiyatlarının miqdarı və bu məqsədlə yaxın dövr üçün tələbat nəzərə alınmaqla aşağıdakı hədlər daxilində bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir:

8.0.1. fərdi yaşayış evlərinin tikintisi üçün Bakı şəhərində tətbiq edilən 1-4-cü zonalar üzrə - 0,04 hektaradək; 5-8-ci zonalar üzrə - 0,05 hektaradək, 9-12-ci zonalar üzrə - 0,06 hektaradək, Naxçıvan, Gəncə, Sumqayıt, Əli Bayramlı, Mingəçevir, Naftalan, Xankəndi, Şəki və Yevlax şəhərlərində - 0,07 hektaradək, digər rayon mərkəzlərində - 0,08 hektaradək, qəsəbə və kəndlərdə - 0,12 hektaradək;

- 8.0.2. fərdi bağ evlərinin tikintisi üçün - 0,12 hektaradək;
- 8.0.3. kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün inzibati-ərazi vahidi üzrə adambaşına düşən orta torpaq normasının kənd təsərrüfatına az yararlı torpaqlardan - 500 mislinədək; yararsız torpaqlardan - 600 mislinədək;
- 8.0.4. sənaye, nəqliyyat, rəbitə və digər istehsal, ticarət, ictimai-işə, xidmət, digər obyektlərin, habelə fərdi və kooperativ qarajların, inzibati və çoxmənzilli çoxmərtəbəli binaların tikintisi üçün - layihə sənədləri ilə tələb olunan ölçüdə;

8.0.5. Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinin istifadəsinə və icarəsinə verilmiş kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqların yararlı hala salınmış hissəsi;

8.0.6. qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinin istifadəsinə və icarəsinə verilmiş torpaq sahəsinin ayınla məqsədi üzrə faktiki istifadə olunan hissəsi.

Maddə 9. Bələdiyyə torpaqlarının satışının xüsusiyyətləri

9.1. Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə torpaqları üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqları bələdiyyələrin qərarı ilə bila-vasitə, torpaq hərracları və ya müsabiqələri vasitəsilə satılı bilər.

9.2. Bələdiyyə torpaqlarının satışı ərazinin inkişaf planları, yerqu-ruluşu, yaşayış məntəqələrinin baş planı və şəhərsalma sənədləri əsasında qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada yerli özünüidarə orqanları tərəfindən həyata keçirilir.

9.3. Bələdiyyənin ehtiyat fondunun özəlləşdirilən torpaqları barədə alqı-satçı əqdləri, yerli normativlər nəzərə alınmaqla aşkarlıq şəraitində bağlanılır.

9.4. Ərazi planlaşdırılması əsasında yaşayış məntəqəsinin infraftru-turu sahələrinin yaradılması üçün nəzərdə tutulan, habelə xüsusi şəhərsalma əhəmiyyətinə malik bələdiyyə torpaqlarının satışı, bir qayda ola-raq, torpaq hərracları və ya müsabiqələri vasitəsilə həyata keçirilir.

9.5. Kənd təsərrüfatı torpaqlarının, onlar üzərində istifadə və icarə hüquqlarının, habelə kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqların kənd təsərrüfatına və onunla bağlı olan dövriyyəyə cəlb edilməsi məqsədilə satın alınmasında üstünlük hüququ, bu torpaqların əvvəlki istifadəçilərinə və icarəçilərinə, habelə satışa çıxarılan sahələrlə həmsərhəd yerləşən kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçı-

lарına verilir. Bu torpaq sahələrinə tələb təklifi üstələdiyi hallarda satış hərrac və ya müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir.

9.6. Bələdiyyə tərəfindən bilavasitə satılmış torpaq sahələri və onlar üzərində istifadə və icarə hüquqlarına dair alqı-satqı aktı tərtib edilir.

9.7. Bələdiyyələr satışa çıxarılan torpaq sahələri və bu torpaqların ölçüləri, təyinatı, qiyməti, olduğu yeri göstərilməklə elanlar vasitəsilə əhalini əvvəlcədən məlumatlandırır, ildə bir dəfə torpaqların dövriyyəsi və istifadə olunması barədə məlumatları seçicilərə çatdırırlar.

Maddə 10. Satışa çıxarılan torpaq sahələrinin qiyməti

10.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələri satıldığda qiymətlər torpağın normativ qiymətindən az olmamaq şərtilə bazar qiyməti nəzərə alınmaqla bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

10.2. Bələdiyyələrin kənd təsərrüfatında az yararlı və yararsız torpaqları öz vəsaitləri hesabına yararlı hala salaraq kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal edən Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxslərinə satıldığda bu torpaqlarda torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qiymət güzəştəri tətbiq olunur.

10.3. Satışa çıxarılan bələdiyyə torpaqlarının qiymətinin formalaşmasının şərtləri Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Maddə 11. Torpaq sahələrinin istifadəyə və icarəyə verilməsi

11.1. Bələdiyyə torpaqları ümumi istifadəyə, habelə dairni və ya müvəqqəti istifadəyə verilir.

11.2. Torpaqların istifadəyə verilməsi qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

11.3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan bütün torpaqlar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada icarəyə verile bilər.

11.4. Xüsusi şəhərsalma əhəmiyyətinə malik bələdiyyə torpaqları ayrıldığda yaxud layihələrlə birlikdə yalnız torpaq müsabiqələri və ya hərracları vasitəsilə icarəyə verile bilər.

11.5. Bələdiyyələrin ehtiyat fondundan yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün ayrılan torpaqlar hüquqi və fiziki şəxslərin icarəsinə yalnız qısa müddətə verilir.

11.6. Bələdiyyə torpaqları mənfəət əldə etmək məqsədilə fəaliyyət göstəren hüquqi və fiziki şəxslər icarə əsasında verilir.

11.7. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarının bütövlükdə icarəyə verilməsinə yol verilmir.

11.8. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında yerləşən meydan, küçə, keçid, yol kənar, sahil, park, meşə-park, xiyaban, ictimai və əhalinin ictimai tələbatının ödənilməsinə xidmət edən digər yerlərdə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədilə ticaret, məişət, ictimai-işə, əyləncə, idman obyektlərinin və digər zənuri tikililərin müvəqqəti quraşdırılması üçün sahələr hüquqi və fiziki şəxslərin icarəsinə bələdiyyələr tərəfindən qısa müddətə verilir. Belə məqsədlər üçün icarəyə verilən sahələrin ölçüsü layihə sənədlərində nəzərdə tutulan ölçüdən çox ola bilməz.

11.9. Bələdiyyə torpaqlarının icarəyə verilməsi şərtləri, müddəti və icarə haqqı tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilir və bələdiyyələr ilə həmin torpaqların icarəciliyi arasında qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bağlanmış müqavilədə təsbit olunur.

11.10. Torpağın icarəsinə dair müqavilenin qüvvədə olduğu müddət qutardıqdan sonra icarəçinin həmin müqaviləni təzələmək üçün üstünük hüquq vاردır.

11.11. İcarəçi icarəyə götürdüyü torpaq sahəsini subicarəyə yalnız bələdiyyələrin razılığı ilə verə bilər.

11.12. İcarə müddəti tamam olanadək icarəçi öldükdə torpaq sahəsinə icarə hüququ olan vərəsələrindən birinə keçir.

11.13. Torpaq icarəsinə dair münasibətlər Azərbaycan Respublikasının torpaq və mülki qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

11.14. İstifadəyə və icarəyə verilən bələdiyyə torpaqlarının ölçüsü, inzibati-ərazi vahidi üzrə adambaşına düşən orta torpaq norması, yerli şərait, əhalinin əsas məşguliyəti, torpaq ehtiyatının miqdari nəzərə alınmaqla müvafiq bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilir.

III fəsil

Bələdiyyə torpaqlarından istifadə edilməsinin ümumi qaydaları

Maddə 12. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlardan istifadə

12.1. Kənd təsərrüfatı ehtiyacları üçün verilmiş və ya bu məqsədlər üçün nəzərdə tutulan torpaqlar bələdiyyənin kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqları sayılır.

12.2. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlardan istifadə qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının torpaq və aqrar qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

12.3. İstifadəsində və ya icarəsində kənd təsərrüfatı təyinatlı bələdiyyə torpaqları olan hüquqi və fiziki şəxslər torpaqların münbətiyyinin və digər faydalı xassələrinin qorunması və yüksəldilməsi üçün müvafiq mədəni-texniki, meliorativ və aqrotexniki tədbirlər görməlidirlər.

Maddə 13. Yaşayış məntəqələrinin torpaqlarından istifadə

13.1. Yaşayış məntəqələrinin torpaqlarının tərkibinə Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsinin 18-ci maddəsinin ikinci hissəsi ilə müəyyən olunmuş torpaqlar daxildir.

13.2. Yaşayış məntəqələrinin perspektiv inkişafı üçün ayrılmış bələdiyyə torpaqlarından şəhərlərin, qəsəbələrin və kəndlərin baş planlarına, ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinə və eləcə də yer-təsərrüfat quruluşu planlarına müvafiq surətdə istifadə edilir.

13.3. Şəhər, qəsəbə və kənd yaşayış məntəqələrinin hüdudları dəyişdirilərkən və ya orada tikinti üçün torpaq sahələri ayrılrakən yaşayış məntəqəsinin baş planı ilə müəyyən edilmiş şəhərsalma norma, qayda və reqlamentlərinə əməl olunmalıdır.

13.4. Yaşayış məntəqələrinin ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında əhalinin ictimai tələbatının ödənilməsinə xidmət edən ticarət, ictimai-jaşə, məişət və digər obyektlər istisna olmaqla, başqa məqsədlər daşıyan obyektlərin tikintisinə yol verilmir.

13.5. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında əhalinin ictimai tələbatının ödənilməsinə xitam etmək üçün müvəqqəti inşa edilən səyyar köşklər və digər tikililər şəhərsalma və memarlıq norma və qaydalarına uyğun olmalı, ərazinin məqsədli istifadəsinə və ahəngdar fəaliyyətinə maneçilik törətməməlidir.

13.6. Şəhərtrafi zonaların bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaqları bu zonaların təsdiq edilmiş planlaşdırma layihəsinə uyğun olaraq istifadə edilir. Bu torpaqlar xüsusi mühafizə olunur və orada sanitariya-gigiyena, sağlamlaşdırma funksiyaları və əhalinin istirahətinin təşkili məqsədləri ilə bir araya sığmayan tikili və qurğuların inşa edilməsinə yol verilmir.

13.7. Şəhərlərin, qəsəbələrin və kənd yaşayış məntəqələrinin bələdiyyə torpaqlarından istifadə qaydaları Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi, "Şəhərsalmanın əsasları haqqında", "Bələdiyyə əraziləri və torpaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə, habelə onlara uyğun olaraq qəbul olunmuş müvafiq normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilir.

Maddə 14. Sənaye, nəqliyyat, rabitə, müdafiə və digər təyinatlı torpaqlardan istifadə

14.1. Bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaqlarda yerləşən sənaye, nəqliyyat, rabitə, boru kəməri xətləri, dağ-mədən və digər qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün ayrılmış və onların ətrafında yaradılmış xüsusi hüquqi rejimi mühafizə zonalarında torpaqlardan istifadə qaydaları və şərtləri, habelə həmin torpaqlarda abadlıq işlərinin aparılması, yaşayış, inzibati, mədəni-məişət və digər binaların tikintisi və qurğuların quraşdırılması işləri bələdiyyələrin razılığı ilə həyata keçirilir.

14.2. Elektrik, rabitə, neft-qaz və nəqliyyat xətləri, habelə sənaye obyektlərinin sanitariya-mühafizəsi zonalarının altındakı bələdiyyə torpaqları, bu torpaqların və obyektlərin mülkiyyətçilərinin və istifadəçilərinin razılığı ilə yalnız qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün istifadə edilə bilər.

14.3. Geodeziya, geoloji, arxeoloji, neft-qaz kəşfiyyat və qazma işlərinin aparılması nəticəsində yararsızlaşmış torpaq sahələri bu işləri aparan idarə və təşkilatlar tərəfindən qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada abadlaşdırılmalı və yararlı vəziyyətə gətirilməlidir.

14.4. Radioaktiv və kimyəvi çırklənməyə məruz qalmış, insanların sağlamlığına təhlükə yarada bilən, habelə məhsul istehsalı üçün sanitariya tələblərinə cavab verməyən torpaqlar müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının mütəxəssislərinin ekspert rəyi əsasında bələdiyyələrin qərarı ilə təsərrüfat dövriyyəsindən müvəqqəti çıxarılır, konservasiya edilir və bərpa olunmaq üçün ehtiyat torpaq fonduna keçirilir.

14.5. Sənaye, nəqliyyat, rabitə, müdafiə və digər təyinatlı torpaqlardan istifadənin başqa şərtləri və qaydaları Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilir.

Maddə 15. Başqa kateqoriyalara aid edilmiş bələdiyyə torpaqlarından istifadə

Başqa kateqoriyalara aid edilmiş bələdiyyə torpaqlarından istifadə Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ hüquqi aktları ilə tənzimlənir.

Maddə 16. Qeyri-qanuni istifadə edilən torpaq sahələrinə dair tələblər

16.1. Qeyri-qanuni istifadə edilən (özbəşinə tutulmuş) bələdiyyə torpaqları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə verilməmiş, habelə rəsmiləşdirilmiş ölçüdən artıq istifadə edilən torpaqlardır.

16.2. Qeyri-qanuni istifadə edilən (özbəşinə tutulmuş) torpaq sahələri Azərbaycan Respublikasının torpaq və mülki qanunvericiliyinə uyğun olaraq aidiyyəti üzrə geri qaytarılmalıdır.

16.3. Bu Qanun qüvvəyə minənədək fərdi yaşayış və bağ evlərinin, qarajların, habelə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədilə zəruri obyektlərin tikintisi üçün qeyri-qanuni istifadə edilən bələdiyyə torpaqlarının geri qaytarılması mümkün olmadığı hallarda, bu torpaq sahələri qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada onları istifadə edən vətəndaşların və hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə və ya icarəsinə verilir, eyni zamanda torpaq vergisini cəlb edilir.

16.4. Torpaq üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarını təsdiq edən sənədlərdə göstərilən ölçüdən artıq istifadə edilən torpaq sahəsinin geri alınması mümkün olmadığı hallarda isə artıq sahələr eyni hüquq əsasında həmin şəxslərin adına rəsmiləşdirilir.

IV fəsil

Torpaq haqqının bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilməsi

Maddə 17. Torpaq haqqının formaları

17.1. Azərbaycan Respublikasında torpaqdan istifadə pulludur.

17.2. Torpaq haqqı torpaq vergisi və icarə haqqı formalarında müəyyən edilir.

Maddə 18. Torpaq vergisi

18.1. Azərbaycan Respublikasında torpaqdan istifadəyə görə torpaq vergisi tutulur. Mülkiyyətində və istifadəsində torpaq sahəsi olan rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər torpaq vergisi ödəyirlər.

18.2. Torpaq vergisi torpaq mülkiyyətçilərinin və ya istifadəçilərinin təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrindən asılı olmayaraq torpaq sahəsinə görə hər il sabit tədiyyə formasında hesablanır.

18.3. Rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər torpaq sahələri barədə özlerinin mülkiyyət və istifadə hüquqlarını təsdiq edən sənədləri aldıqdan sonra ərazi üzrə müvafiq bələdiyyələrdə bir ay ərzində uçota durmalıdır.

18.4. Bələdiyyələr öz ərazilərində Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilən hədlərdə torpaq vergisinin dərəcələrini və vergi güzəştərini müəyyən edirlər.

18.5. Torpaq vergisinin dərəcəsi kənd təsərrüfatı torpaqları üzrə 1 şərti bal üçün aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin 0,3 faizi həcmində müəyyən olunur.

18.6. Kadastr qiymət rayonları və ora daxil olan inzibati rayonlar üzrə kənd təsərrüfatı torpaqlarının təyinatı, coğrafi yerləşməsi və keyfiyyəti nəzərə alınmaqla şərti balların müəyyənləşdirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

18.7. Digər təyinatlı bələdiyyə torpaqları üzrə torpaq sahəsinin hər kvadratmetrinə görə aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğindən faizlə müəyyən olunan dərəcələri Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş həcmində tətbiq edilir.

18.8. Bələdiyyə mülkiyyətində olan aşağıdakı torpaqlar torpaq vergisini cəlb edilmir:

18.8.1. yaşayış məntəqələrinin ümumi istifadədə olan torpaqları;

18.8.2. bələdiyyələrin mülkiyyətində və istifadəsində olan torpaqlar;

18.8.3. istehsal fəaliyyətinə cəlb edilməmiş bələdiyyələrin meşə fondu, su fondu və digər kateqoriyalara aid edilmiş torpaqları.

18.9. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin 102.2-ci maddəsində göstərilən şəxslərin mülkiyyətində olan torpaqlara görə torpaq vergisinin məbləği aylıq gəlirin vergi tutulmayan məbləğinin

50 faizi qədər azaldılır. Torpaq vergisinə belə güzəştlər tətbiq edilən şəxslərin mülkiyyətində ayrıca qeydiyyata alınmış iki və daha çox torpaq sahəsi olarsa, vergi güzəştləri mülkiyyətçinin arzusu ilə bu sahələrin birinə, yaşayış fondlarının torpaqlarında isə həmin şəxsin yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu evin, habelə həyətyanı sahənin altında olan torpağa şamil edilir.

18.10. Torpaq vergisi torpaq barəsində mülkiyyət və ya istifadə hüququnu təsdiq edən sənədlər əsasında müəyyən edilir. Tikililərin və qurğuların altında olan torpaqlara, həmçinin obyektlərin sanitariya-mühafizə zonalarının torpaq sahələrinə görə torpaq vergisi tutulur.

18.11. Bələdiyyələr tərəfindən hər il iyulun 1-dək fiziki şəxslərə torpaq vergisi hesablanılır və tədiyyə bildirişləri avqustun 1-dən gec olmayıaraq onlara çatdırılır.

18.12. Ayrılıqda bir neçə fiziki şəxsin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan tikililərin altında qalan və ya onlara xidmət üçün ayrılmış torpaq sahələrinə görə vergi onlara məxsus tikili sahələrinə mütənasib surətdə hesablanır.

18.13. Torpaq vergisi bərabər məbləğlərdə 15 avqust və 15 noyabr tarixlərindən gec olmayıaraq bələdiyyə büdcəsinə ödənilir.

Maddə 19. Torpaqın icarə haqqı

19.1. Torpaqın icarə haqqı torpaqdan müddətli istifadəyə görə icarəçinin icarəyəverənə ödədiyi vəsaitdir.

19.2. İcarəyəverən torpaq vergisi tədiyyəcisi olduqda, torpaq vergisi icarə haqqının tərkibinə daxil edilir.

19.3. İcarəyəverən torpaq vergisi tədiyyəcisi olmadıqda, icarə haqqının tərkibində torpaq vergisi nəzərə alınır.

19.4. Torpaqların icarə haqqı tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilir və icarə müqaviləsində təsbit olunur.

19.5. Torpaqların icarə haqqının aşağı həddi torpaq vegisinin 2 mislindən az ola bilmez.

19.6. Bələdiyyə mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlara təklif tələbi üstələdiyi hallarda və kənd təsərrüfatına az yararlı və yararsız torpaqlar kənd təsərrüfatı ehtiyacları üçün icarəyə verildikdə icarə haqqı güzəştli şərtlərlə tətbiq edilir.

Maddə 20. Torpaqla əlaqədar əqdlərin rəsmiləşdirilməsi

20.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların alqı-satqısı, girov qoyulması (ipotekası), nizamnamə (pay) fonduna verilməsi, habelə mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarının digər formalarda dəyişdirilməsi ilə bağlı münasibətlər bələdiyyələrlə müvafiq hüquqi və fiziki şəxslər arasında bağlanmış müqavilələrlə rəsmiləşdirilir.

20.2. Torpaqla əlaqədar əqdlərdən daxil olan vəsaitin müvafiq bələdiyyə tərəfindən müəyyən edilmiş hissəsi yeni torpaqların kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə cəlb edilməsinə, torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına, rekultivasiyasına, torpaqların istifadəsi və mühafizəsi ilə əlaqədar digər tədbirlərin həyata keçirilməsinə sərf edilir.

20.3. Torpaq ödəncləri üzrə güzəştlər Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilir.

V fəsil

Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsi

Maddə 21. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinin məqsədi və vəzifələri

21.1. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinin məqsədi onlardan səmərəli istifadə edilməsini, torpaqların kənd təsərrüfatı dövriyyəsində əsassız çıxarılmasına yol verilməməsini, onların zərərli antropogen təsirlərindən qorunmasını, torpaqların münbitliyinin bərpasını və artırılmasını təmin etməkdir.

21.2. Bələdiyyə torpaqlarının istifadəçiləri və icarəçiləri torpaqların mühafizəsi sahəsində aşağıdakıları həyata keçirməlidirlər:

21.2.1. ərazinin səmərəli təşkili;

21.2.2. torpaqların münbitliyinin və digər faydalı xassələrinin qorunması, bərpa edilməsi və yaxşılaşdırılması;

21.2.3. torpaqların su və külək eroziyasından, sellərdən, su basmaqdan, bataqlaşmaqdan, şoranlaşmadan, kimyəvi və radioaktiv maddələrlə çirkənmədən, digər dağıdıcı proseslərdən qorunmasını təmin etmək;

21.2.4. kənd təsərrüfatı bitkiləri altında olan torpaqları kol-kos basmaqdan, torpaqların mədəni-texniki vəziyyətini, habelə meliora-

siya və irriqasiya sistemlərinin vəziyyətini pisləşdirən digər proseslərdən qorunması;

21.2.5. yararsızlaşmış kənd təsərrüfatı torpaqlarının münbitliyinin bərpə edilməsi üçün onların konservasiya edilməsi;

21.2.6. korlanmış torpaqların yenidən yararlı hala salınması (rekultivasiyası);

21.2.7. təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqların korlanması ehtimalı labüb olarsa, onların münbit qatının götürülməsi və təkrar istifadə edilməsi.

21.3. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsinin məzmunu və qaydaları, bələdiyyələrin, habelə bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların istifadəçiləri və icarəçilərinin torpaqların mühafizə sahəsindəki vəzifələri Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi və digər normativ-hüquqi aktlarla müəyyən edilir.

Maddə 22. Bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə edilməsinin və onların mühafizəsinin stimullaşdırılması

22.1. Bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə olunması və iqtisadi cəhətdən stimullaşdırılması torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin torpağın münbitliyinin saxlanması, və yüksəldilməsində marağın artırılması, təsərrüfat fəaliyyətinin zərərlili təsirindən torpaqların qorunması məqsədilə həyata keçirilir.

22.2. Bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə və onların mühafizəsinin iqtisadi cəhətdən stimullaşdırılması aşağıdakı tədbirlər vasitəsilə həyata keçirilir:

22.2.1. əvvəller korlanmış torpaqların bərpası üçün bələdiyyə büdcəsindən vəsait ayırmaq;

22.2.2. kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə yeni torpaq sahəsi vermək və ya mövcud kənd təsərrüfatı torpaqlarının yaxşılaşdırılması mərhələsində - layihə üzrə işlərin görülmesi üçün nəzərdə tutulmuş müddətdə torpaq haqqından azad etmək;

22.2.3. torpaqlardan səmərəli istifadə və onların mühafizəsi tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün güzəştər tətbiq etmək;

22.2.4. torpaqların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına və münbitliyinin artırılmasına görə mükafatlandırma və ya qanunvericiliklə müəyyən edilən hallarda kompensasiya vermək.

22.3. Bələdiyyə torpaqlarının mühafizəsi üzrə tədbirlər bələdiyyələrin təsdiq etdiyi proqramlar əsasında həyata keçirilir. Həmin proqramların həyata keçirilməsinin maliyyələşdirilməsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunan qaydada dövlət büdcəsi vəsaitindən istifadə edilə bilər.

Maddə 23. Bələdiyyə torpaqlarından istifadəyə və onların mühafizəsinə nəzarət

23.1. Torpaqlardan səmərəli istifadə olunmasına və onların mühafizəsinə bələdiyyə nəzarətinin vəzifələri istifadəyə və icarəyə verilmiş bələdiyyə torpaqlarından səmərəli istifadə edilməsi və mühafizəsi sahəsində torpaq qanunvericiliyinin tələblərinə əməl olunmasını təmin etməkdir.

23.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlardan istifadəyə və onların mühafizəsinə nəzarəti bələdiyyələr həyata keçirirlər.

23.3. Mülkiyyətində olan torpaqların istifadəsinə və mühafizəsinə nəzarət funksiyalarını bələdiyyələr aşağıdakı yollarla həyata keçirirlər:

23.3.1. torpaqlardan səmərəsiz istifadə edilməsi nəticəsində bələdiyyə torpaqlarına vurulan zərərin və kənd təsərrüfatı itkilərinin ödənilməsi, habelə torpaq qanunvericiliyinin pozulması barədə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq məhkəmələrə müraciət edilməsi və iddialar qaldırılması;

23.3.2. öz əraziləri daxilində torpaq qanunvericiliyinin və torpağın mühafizəsi tələblərinin pozulması ilə həyata keçirilən tikinti işlərinin, habelə faydalı qazıntıların hasilatı, aqrokimyəvi, meşə-meliorasiya, geoloji-kəşfiyyat və başqa işlərin dayandırılması, aşkar edilən pozuntuların aradan qaldırılmasına qədər göstərilən işlərin qadagan edilməsi təklifi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına müraciət edilməsi;

23.3.3. torpaqların münbitliyinin yaxşılaşdırılması, onların istifadəsi və mühafizəsi üzrə investisiya proqramlarının ekspertizasının həyata keçirilməsində iştirak edilməsi;

23.3.4. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər məsələlərin həll edilməsi.

Maddə 24. Bələdiyyə torpaqlarının monitorinqinin, torpaq kadastrının və yerquruluşu işlərinin aparılması

Bələdiyyə torpaqlarının monitorinqinin, torpaq kadastrının və yerquruluşu işlərinin aparılması Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

VI fəsil

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət və mübahisələrin həlli

Maddə 25. Torpaq mülkiyyətçilərinə, istifadəçilərinə və icarəçilərinə vurulan ziyanın ödənilməsi

Torpaq sahələrinin geri alınması (məcburi satın alınması) və ya müvəqqəti tutulması, habelə torpaq mülkiyyətçilərinin, istifadəçilərinin və icarəçilərinin hüquqlarının məhdudlaşdırılması, yaxud hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyəti nəticəsində dəymmiş zərər və əldən çıxmış gəlir Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada bu itkilərə məruz qalmış torpaq mülkiyyətçilərinə, habelə bələdiyyə torpaqlarının istifadəçilərinə və icarəçilərinə tam həcmidə ödənilir.

Maddə 26. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət

Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında qanunvericiliyin pozulmasında təqsirkar olan hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 27. Mübahisələrin həlli

27.1. Bələdiyyə torpaqlarının istifadəsi və mühafizəsi ilə bağlı məhkəmədən kənar mübahisələr bələdiyyələr tərəfindən həll edilir.

27.2. Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi ilə bağlı, habelə bələdiyyələr ilə torpaq mülkiyyətçiləri, istifadəçiləri və icarəçiləri arasında mübahisələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhkəmə qaydasında həll edilir.

Maddə 28. Keçid müddəələri

Bu Qanunun 6.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsasnamə qəbul edilənə qədər bələdiyyə torpaqları üzrə torpaqayırma sənədlərinin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları Azərbaycan Respublikasının torpaq qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

“Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

Fərmanı

(9 avqust 2001-ci il)

“Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 4.0.8-ci, 14.4-cü və 23.3.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanlarına dair təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 18.6-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “mü-

vafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə həyata keçirir;

- həmin Qanunun 5.2-ci maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları” dedikdə yerli icra hakimiyyəti orqanları nəzərdə tutulur;

- həmin Qanunun 6.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin yerli qurumları (kənd təsərrüfatı və qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün verilən torpaq sahələrinə dair) və rayon, şəhər icra hakimiyyəti orqanlarının memarlıq xidmətləri (qeyri-kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün verilən torpaq sahələrinə dair) həyata keçirirlər.

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (29 iyun 2001-ci il)

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 4 mart 2005-ci il, q.m.t. 01.05.2005.

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin ərazilərində yerləşən su təsərrüfatı obyektlərinin istifadəsi və onların mühafizəsi ilə əlaqədar bələdiyyələrlə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, hüquqi və fiziki şəxslər arasında münasibətlərin hüquqi əsaslarını müəyyən edir.

I fəsil Ümumi müddəələr

Maddi 1. Əsas anlayışlar

1.0. Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakılardır:

1.0.1. **bələdiyyələrin su təsərrüfatı** - bələdiyyə torpaqlarında yerləşən yerli əhəmiyyətli yeraltı və yerüstü suların tənzimlənməsi, istifadəsi, mühafizəsi, habelə suların vurdugu zərərin qarşısının alınması ilə əlaqədar tədbirlər;

1.0.2. **bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyekti** - bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində və xüsusi mülkiyyətdə, *habelə Sudan İstifadəcənlər Birliyinin istifadəsində* (1) olmayan su ehtiyatlarının istifadəsi, bərpası və mühafizəsi ilə əlaqədar yaradılmış sistemlər və qurğular;

1.0.3. **su obyekti** - relyef formasına uyğun olaraq yerin üstündə və ya yerin təkində suların toplandığı sərhədləri, ölçüləri və xüsusi su rejimi əlamətləri olan təbii formalasmış landşaft, yaxud geoloji struktur;

1.0.4. **yerli əhəmiyyətli su mənbəyi** - bələdiyyə torpaqlarında yerləşən və yerli ehtiyacları ödəmək üçün istifadə olunan su obyektləri;

1.0.5. **su obyektiinin istifadəçi** - su obyektlərindən istifadə hüququ verilmiş hüquqi və ya fiziki şəxs;

1.0.6. su istehlakçısı - öz ehtiyaclarını təmin etmək üçün müəyyən olunmuş qaydada su obyekti istifadəçilərindən su alan hüquqi və ya fiziki şəxs;

1.0.7. tullantı sular - istehsal, sosial və mülki obyektlərdə istifadə nəticəsində çirkənlənmış sular;

1.0.8. drenaj suları - drenaj qurğuları vasitəsilə kənara axıdılan sular;

1.0.9. su obyektlərinin mühafizəsi - su obyektlərinin qorunması və bərpasına yönəldilmiş fəaliyyət;

1.0.10. su obyektlərinin çirkənlənməsi - suların keyfiyyətini pisləşdirən, su obyektlərinin səthinə, dibinə və ətrafına mənfi təsir edən zərərlə maddələrin tökülməsi və ya axıdılması.

Maddə 2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

2.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının Su Məcəlləsindən, "Yerin təki haqqında", "Meliorasiya və irriqasiya haqqında", "Su təchizatı və tullantı suları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunlarından və onlara uyğun qəbul edilmiş digər normativ hüquqi aktlardan ibarətdir.

2.2. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə bu Qanunda nəzərdə tutulmuş müddəələrdən fərqli müddəələr müəyyən edildikdə həmin beynəlxalq müqavilələrin müddəələri tətbiq edilir.

II fəsil

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektləri və subyektləri

Maddə 3. Bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektləri

3.1. Bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində olan yerli əhəmiyyətli su təsərrüfatı obyektləri Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətinə verilir.

3.2. Su təsərrüfatı obyektləri üzərində bələdiyyə mülkiyyəti aşağıdakı şərtlərlə yaradıla bilər:

3.2.1. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərini bələdiyyə mülkiyyətinə verməklə;

3.2.2. bələdiyyələr tərəfindən yeni su təsərrüfatı obyektləri yaratmaqla;

3.2.3. hüquqi və fiziki şəxslərin mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərini əqdlər əsasında bələdiyyə mülkiyyətinə almaqla;

3.2.4. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər şərtlərlə.

Maddə 4. Bələdiyyələrin su münasibətlərində obyektləri və subyektləri

4.1. Bələdiyyələrin su münasibətlərinin obyektinə bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində ve xüsusi mülkiyyətdə, *habelə Sudan İstifadədənlər Birliyinin istifadəsində* (1) olmayan yerli əhəmiyyətli su obyektləri və su fondunun torpaqları daxildir.

4.2. Bələdiyyələrin su münasibətlərinin subyektləri su obyektlərinin istifadəçiləri və su istehlakçılarıdır. Bələdiyyələr su münasibətlərində onların statusunu müəyyən edən qanunvericilik aktları ilə verilən səlahiyyətlər daxilində iştirak edirlər.

Maddə 5. Bələdiyyələrin ərazisində yerləşən, onların idarəciliyinə və istifadəsinə verilən dövlət su təsərrüfatı obyektləri

Bələdiyyələrin ərazisində yerləşən dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektləri, yaşayış məntəqələrinin su təchizatı sistemləri, suvarma şəbəkələri, yerli əhəmiyyətli digər dövlət su təsərrüfatı sistemləri və qurğuları Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən qaydalarla və şərtlərlə bələdiyyələrin idarəciliyinə və istifadəsinə verilə bilər.

III fəsil

Bələdiyyələrin su təsərrüfatının təşkili və idarə olunması

Maddə 6. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının strukturu

6.1. Azərbaycan Respublikasının mülki, su, torpaq, yerin təki haqqında və digər qanunvericilik ilə tənzimlənən hallarda bələdiyyələr öz əraziləri daxilində su təsərrüfatını yaradırlar.

6.2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının strukturuna aşağıdakılard aid edilir:

- 6.2.1. bələdiyyələrin su təsərrüfatı sistemləri və qurğuları;
- 6.2.2. bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində və xüsusi mülkiyyətdə, *habelə Sudan İstifadəçənlər Birliyinin istifadəsində* (1) olmayan bulaqlar, quyular, kəhrizlər və yerli əhəmiyyətli digər su obyektləri.

Maddə 7. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının idarə edilməsi

7.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərinin idarə olunması bələdiyyələrin özləri və ya onların yaratdıqları su təsərrüfatı müəssisələri tərəfindən həyata keçirilir.

7.2. Bələdiyyələr tərəfindən yaradılan su təsərrüfatı müəssisələri bələdiyyələrin tabeçiliyində olan hüquqi şəxsdir, istehsal (təsərrüfat) hesabı əsasında fəaliyyət göstərirler.

7.3. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektləri bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələrinin daimi idarəciliyinə verilir.

7.4. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı sistemləri və qurğularının, suqoruyucu meşə zolaqlarının qorunub saxlanması bələdiyyələr tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 8. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı tədbirlərinin planlaşdırılması

8.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı tədbirlərinin planlaşdırılması bələdiyyələr tərəfindən və onların sifarişi əsasında həyata keçirilir.

8.2. Bələdiyyələrin sifarişi ilə su təsərrüfatı tədbirləri planlaşdırılarkən ərazinin təbii-iqlim xüsusiyyətləri, əhalinin suya tələbatı və kənd təsərrüfatının suya ehtiyacı müvafiq norma və qaydalara uyğun müəyyən edilir.

Maddə 9. Bələdiyyələrin su təsərrüfatının maliyyələşdirilməsi

9.1. Bələdiyyə torpaqlarında meliorasiya və irriqasiya tədbirləri, habelə bələdiyyənin digər su təsərrüfatı obyektlərinin istismarı və bərpası müvafiq bələdiyyə büdcələri və dövlət büdcəsi hesabına aparılır.

9.2. Bələdiyyələrin sifarişləri əsasında aparılan su təsərrüfatı tədbirləri bələdiyyə büdcələri, kreditlər alınması, suya ödənişlər, hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaiti, qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir.

9.3. Təbii fəlakət və qəza baş verdiyi hallarda su təsərrüfatı obyektlərinin yenidən bərpa olunması və bələdiyyələrə vurulan zərərin miqyasından asılı olaraq və onların aradan qaldırılması dövlət büdcəsi vəsaitindən və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş digər vəsaitlərdən və güzəştli kreditlərdən də istifadə edilə bilər.

Maddə 10. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadə

10.1. Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallar, habelə yaşayış məntəqələri daxilində ümumi istifadədə olan içməli məqsədlər üçün istifadə olunan bulaqlar, quyular, kəhrizlər istisna olunmaqla bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadə olunur.

10.2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadə qaydaları və şərtləri Azərbaycan Respublikasının su qanunvericiliyi və digər müvafiq qanunvericilik aktları, bələdiyyə aktları ilə müəyyən edilir.

10.3. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan pullu istifadənin əsas məqsədi aşağıdakılardır:

10.3.1. bələdiyyə ərazisindəki su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin olunması;

10.3.2. suyun dəqiq uçotunun aparılması;

10.3.3. su təchizatına yönəldilmiş xərclərin ödənilməsi;

10.3.4. suvarma və su kəmərləri sistemlərinin yeni avadanlıqlarla təchiz olunmasının yaxşılaşdırılması;

10.3.5. yeni su mənbələrinin yaradılması.

10.4. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan istifadə haqqı və onun differensiallaşdırılması suyun keyfiyyətindən, istifadəyə görə təyinatından (içməli, texniki, suvarma və s.), su ehtiyatlarının və ona tələbatın fəsillər üzrə dəyişkənliyindən, su təsərrüfatı obyektinin texniki səviyyəsindən, suyun götürülmə və nəqledilmə üsullarından və istehsal xərclərinin həcmində təsir edən digər amillərdən asılı olaraq bələdiyyələr tərəfindən müəyyən edilir.

IV fəsil

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə

Maddə 11. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən ümumi və xüsusi istifadə sahəsində müəyyən olunan şərtlər

11.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən ümumi istifadə, qurğular və texniki avadanlıq tətbiq etmədən hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən xüsusi razılıq alınmadan həyata keçirilə bilər.

11.2. Bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərindən xüsusi istifadə hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən qurğular və texniki avadanlıq tətbiq etməklə bələdiyyələrin razılığı əsasında həyata keçirilir.

11.3. Əhalinin həyatını və sağlamlığını qorumaq və lazımı sanitariya şəraiti yaratmaq məqsədilə bələdiyyələr onların mülkiyyətində olan su obyektlərindəki ictimətliklərin, qayıqlarla gəzintinin, balıq ovunun, içməli su ilə təsərrüfat-məişət ehtiyaclarını ödəmək üçün su götürülməsinin, mal-qaranın suvarılmasının və sudan digər istifadənin qadağan olduğu yerləri müəyyən edə bilərlər, habelə yaşayış məntəqələrinin ərazisində yerləşən bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərində sudan ümumi məqsədlər üçün istifadə olunmasının başqa şərtlərini təyin edə bilərlər.

11.4. Bələdiyyələr öz ərazilərdə su təsərrüfatı obyektlərinin dağılımasının, torpaqların bataqlıqlaşmasının, şoranlaşmasının, yarğanların əmələ gəlməsinin, torpaq sürüşməsinin və çökəməsinin, subasmanın, daşqının, sellərin, digər zərərli təsirlərin qarşısının alınmasında və onların nəticələrinin aradan qaldırılmasında müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə tədbirlər həyata keçirirlər.

Maddə 12. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istirahət (rekreasiya), idman, müalicə məqsədləri üçün istifadə yerlərinin müəyyən edilməsi

12.1. Bələdiyyələr mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərindən kütləvi istirahət (rekreasiya), müalicə, turizm, idman və başqa məqsədlər üçün istifadə yerlərini və qaydalarını müəyyən edirlər. Həmin yerlərin müəyyən edilməsi, müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılır.

12.2. Bələdiyyələrin su obyektlərindən kütləvi istirahət, müalicə, turizm və idman üçün istifadə qaydaları və şərtləri bələdiyyələr tərəfindən hazırlanır və müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılır.

Maddə 13. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə müqaviləsi

13.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə müqavilə əsasında həyata keçirilir.

13.2. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı obyektlərinin istifadəçiləri və su istehlakçıları arasında bağlanan müqavilə əsasında aparılır.

13.3. Bələdiyyələr dövlət mülkiyyətində olan su obyektlərindən istifadəni qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanları ilə bağlanan müqavilə əsasında həyata keçirirlər.

Maddə 14. Bələdiyyələrə su təsərrüfatı obyektlərindən istifadəyə xüsusi razılığın verilməsi

14.1. Bələdiyyələr dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilmiş xüsusi razılıq əsasında istifadə edirlər.

14.2. Bələdiyyələrə su təsərrüfatı obyektlərindən istifadəyə xüsusi razılıq su obyektlərində su ehtiyatlarının həcmi, su istehlakçılarının suya olan tələbatı və su obyektlərinin vəziyyəti nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada verilir.

Maddə 15. Bələdiyyə torpaqlarında yerləşən yeraltı su təsərrüfatı obyektləri və onlardan istifadə

Bələdiyyə torpaqlarında yerləşən yeraltı su təsərrüfatı obyektlərində suların tükənməsinin və bununla əlaqədar ətraf mühitə vurulan zərərin (meşə, bitki örtüyü və s.) qarşısının alınması üçün onların istismar ehtiyatından artıq çıxarılmamasına icazə verilmir. Yeraltı içməli sulardan bir qayda olaraq əhalinin su təchizatında istifadə olunur. Yeraltı içməli suların ehtiyatlarından asılı olaraq bu sulardan suvarma üçün istifadə oluna bilər. Yeraltı su təsərrüfatı obyektlərindən istifadə rejimini və onun üzərində nəzarəti Azərbaycan Respublikasının su qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq icra hakimiyyəti orqanı həyata keçirir.

Maddə 16. Bələdiyyə mülkiyyətində və idarəciliyində olan su təsərrüfatı obyektlərinin mühafizəsi

16.1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan və onların idarəciliyinə verilmiş su təsərrüfatı obyektlərinin çirkənməsinin, zibillənməsinin və suların

tükənməsinin, israfçılığın qarşısının alınması, habelə bunların zərərlə təsirinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələri tərəfindən həyata keçirilir.

16.2. Bələdiyyələr tərəfindən dövlət mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinin istifadəsi və mühafizəsi Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir.

V fəsil

Su münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin hüquqları və vəzifələri

Maddə 17. Su istehlakçılarının hüquqları və vəzifələri

Bələdiyyələrin su obyektlərindən istifadə edən su istehlakçılarının hüquqları və vəzifələri Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 18. Su təsərrüfatı obyektləri üzərində bələdiyyələrin mülkiyyət hüququ

Bələdiyyələr öz mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq ümumi istifadəyə, hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə, icarəsinə, habelə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə verə bilərlər.

Maddə 19. Su münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri

19.0. Su münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində bələdiyyələrin səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

19.0.1. bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinə sahiblik və istifadə etmək, onlar barədə sərəncam vermək;

19.0.2. əhalini içməli su ilə təmin etmək və təsərrüfat ehtiyaclarını ödəmək üçün tədbirlər görmək;

19.0.3. bələdiyyələrin mülkiyyətində və idarəciliyində olan su təsərrüfatı sistemləri və qurğularının istismarı və mühafizəsi qaydalarına əməl olunmasını təmin etmək;

19.0.4. su obyektlərindən, su təsərrüfatı sistemləri və qurğularından istifadə tədbirləri həyata keçirilərkən ətraf mühitin mühafizəsi qaydalarına əməl olunmasını təmin etmək;

19.0.5. sulara zərərli maddələrin təsirinin qarşısının alınması və onun nəticələrinin aradan qaldırılması tədbirlərinin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

19.0.6. tullantı sularının təmizlənməsi, zəruri hallarda onların təkrar istifadəyə verilməsi işini təşkil etmək;

19.0.7. səlahiyyətləri daxilində ümumi istifadədə olan su obyektlərindən istifadə şərtlərini müəyyən etmək;

19.0.8. su təsərrüfatı sistemləri və qurğuları layihələrinin eksperitizasında iştirak etmək;

19.0.9. su obyektlərinin istifadəsi, bərpası və mühafizəsi üzrə dövlət proqramlarının işlənib hazırlanmasında və yerinə yetirilməsində iştirak etmək;

19.0.10. əhalinin ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə əlavə su mənbələri müəyyənləşdirmək və istifadəyə vermək;

19.0.11. səlahiyyətləri daxilində su təsərrüfatı və meliorasiya sahəsində görülən işlərdə hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyətini əlaqələndirmək;

19.0.12. regionun su təsərrüfatı məsələlərinin tənzimlənməsində iştirak etmək;

19.0.13. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

Maddə 20. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələrinin vəzifələri

20.1. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı müəssisələri bələdiyyə mülkiyyətində olan su təsərrüfatı obyektlərinin idarə olunması üzrə aşağıdakı vəzifələri həyata keçirirlər:

20.1.1. əhalinin tələb olunan miqdarda içməli, təsərrüfat-məişət təyinatlı və digər sahələrdə istifadə olunan su ilə təchizatını təşkil etmək;

20.1.2. bələdiyyələrin mülkiyyətinə və ya onların idarəciliyinə verilmiş su obyektlərinin, su təsərrüfatı sistemləri və qurğularının istismarı işlərini təşkil etmək;

20.1.3. tullantı suları imkan daxilində təmizlənərək təkrar dövriyə yönəltmək və ya zərərsizləşdirərək istehsal sahələrindən, şəhər və qəsəbələrdən kənara axıdılmasını təşkil etmək;

20.1.4. sudan istifadə zamanı ətraf mühitin mühafizəsinə və ekoloji tələblərə riayət etmək;

20.1.5. sudan istifadənin uçot və hesabatı işlərini təşkil etmək;

20.1.6. bələdiyyə mülkiyyətində olan meliorasiya və irriqasiya sistemlərindən istifadə edən hüquqi və fiziki şəxslərdən həmin obyektlərin saz vəziyyətdə sazlanmasına və onların korlanmasının qarşısının alınmasına nəzarət etmək;

20.1.7. bələdiyyə ərazisi daxilində onun mülkiyyətində və idarəciliyində olan su anbarları, döryaçalar və sututarlar vasitəsilə su axınlarının tənzimlənməsini təmin etmək;

20.1.8. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

20.2. Bələdiyyələr öz səlahiyyətləri daxilində qanunvericiliyə uyğun olaraq yeni su təsərrüfatı obyektlərinin tikilməsi və istismarı tədbirlərinin həyata keçirilməsini təşkil edə bilərlər.

VI fəsil

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət və mübahisələrin həlli

Maddə 21. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında qanunvericiliyin pozulmasında təqsirkar olan hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 22. Bələdiyyələrin su təsərrüfatı sahəsində mübahisələrin həlli

Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında qanunvericiliyin pozulması ilə bağlı olan mübahisələr Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhkəmə qaydasında həll edilir.

“Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında”

Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (9 avqust 2001-ci il)

“Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- “Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanunvericilik aktının layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- “Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun 11.4-cü və 13.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanlarına dair təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- öz səlahiyyətləri daxilində “Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq

icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

- həmin Qanunun 5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə həyata keçirir;

- həmin Qanunun 12.1-ci və 12.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər;

- həmin Qanunun 15-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə bələdiyyə torpaqlarında yerləşən dövlət mülkiyyətində olan yerli əhəmiyyətli su təsərrüfatı obyektlərinin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsini təmin etsin.

**“Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında”
Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq
edilməsi barədə əlavə tədbirlər haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı**

“Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Müəyyən edilsin ki:

“Bələdiyyələrin su təsərrüfatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə yanında Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi, Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və yerli icra hakimiyyəti orqanları öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirirlər:

Həmin Qanunun 13.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanları”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə yanında Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsi öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirirlər.

2. Bu Fərman dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

*Heydər Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
23 oktyabr 2003-cü il
Dərci: 26 oktyabr 2003-cü il.*

“Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları haqqında”

Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

(15 mart 2002-ci il)

Əlavə və dəyişikliklər:

1. 9 aprel 2004, d.t. 14.05.04, m.16

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

1. “Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları haqqında” Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikasının 2002-ci il
15 mart tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir*

“Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydaları haqqında”

Əsasnamə

Bu Əsasnamə “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.5-ci maddəsinə uyğun olaraq mülkiyyətə, istifadəyə və icarəyə vermək üçün bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılaşdırılması qaydalarını müəyyən edir.

I. Ümumi müddəalar

1. Bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların mülkiyyət, istifadə və icarə hüququ ilə hüquqi və fiziki şəxslərə verilməsi bələdiyyələrin qərarı və tərəflər arasında bağlanmış müqavilə əsasında həyata keçirilir.

2. Xüsusi mülkiyyətə verilən bələdiyyə torpaqlarının ölçüsü müvafiq inzibati-ərazi vahidi üzrə adam başına düşən orta torpaq norması, yerli şərait, əhalinin sıxlığı, torpaq ehtiyatlarının miqdarı və bu məqsədlə yaxın dövr üçün tələbat nəzərə alınmaqla bələdiyyə tərəfindən “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.0.1.-8.0.6-ci maddələrinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

3. İstifadəyə və icarəyə verilən bələdiyyə torpaqlarının ölçüsü müvafiq inzibati-ərazi vahidi üzrə adam başına düşən orta torpaq norması, yerli şərait, əhalinin əsas məşğuliyyəti, torpaq ehtiyatının miqdarı nəzərə alınmaqla müvafiq bələdiyyə tərəfindən müəyyənləşdirilir.

4. Bələdiyyə torpaqları üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarının, habelə bələdiyyə torpaqlarının satışı bələdiyyələrin qərarı ilə bilavasitə, torpaq hərracları və ya müsabiqələri vasitəsilə “Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu və 10-cu maddələrinə və bu Əsasnaməyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

II. Bələdiyyə torpaqlarının ayrılması qaydası

5. Bələdiyyələr öz ərazilərdə bələdiyyə torpaqlarından həyətyanı sahə və kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün, sənaye, nəqliyyat, rabitə və digər obyektlərin, fərdi yaşayış və bağ evlərinin, fərdi və koooperativ qarajların tikintisi, sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədilə zəruri tikililərin inşası, habelə inzibati və çoxmənzilli çoxmərtəbəli binaların tikintisi üçün qanunvericiliyə və bu Əsasnamənin 2-ci və 3-cü bəndlərinə uyğun olaraq hüquqi və fiziki şəxslərin istifadəsinə, icarəsinə və Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərinin mülkiyyətinə, həmçinin bələdiyyələrin öz ehtiyaclarını və fəaliyyətlərini təmin etmək üçün torpaq sahəsi ayıırlar.

6. Bələdiyyələr bu Əsasnamənin 5-ci bəndində göstərilmiş məqsədlər üçün torpaq sahələrini ərazinin yerquruluşu-təsərrüfat planına, yaşayış məntəqəsinin baş planına, ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinə uyğun olaraq ayıırlar.

7. Ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələri olmadıqda bu Əsasnamənin 5-ci bəndində göstərilmiş obyektlərin yerləşdirilməsi və ya tikintisi üçün, habelə fərdi yaşayış və bağ evlərinin, fərdi və kooperativ qarajların tikintisi zərurəti yarandığı hallarda yeni yaşayış məhəllələrinin salınması üçün bələdiyyələr torpaq sahələrinin seçilməsini və ayrılmاسını dəqiqləşdirmək məqsədilə ərazinin yerquruluşu-təsərrüfat planı, yaşayış məntəqəsinin baş planı əsasında yaxın dövr üçün şəhərsalma və tikinti normalarına uyğun olaraq ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinin hazırlanmasını və həyata keçirilməsini təşkil edirlər. Bələdiyyələr ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrini müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ilə razılışdırırlar. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı memarlıq-planlaşdırma baxımından obyektlərin yerləşdirilməsinə təklif verə bilər. Mövcud yaşayış məhəllələrində tikintisi mümkün olan ayrı-ayrı binaların yerləşdirilməsi üçün sahənin seçilməsi də bu bənddə göstərilmiş qaydada həyata keçirilir.

8. Kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün ayrılan torpaq sahələri bu Əsasnamənin 11-ci, 13-23-cü və 25-27-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada rəsmiləşdirilir.

9. Ümumi istifadədə olan bələdiyyə torpaqlarında əhalinin ictimai tələbatının (ictimai-iashə, əyləncə, idman və sair) ödənilməsi məqsədilə xidmət yerlərinin seçilməsi, mövsümü (dörd ayadək müddətə) xarakter daşıyan obyektlərin yerləşdirilməsi və quraşdırılması bələdiyyələrin qərarı və ya müqavilə əsasında şəhərsalma və memarlıq norma və qaydalarına uyğun olaraq torpaqayırma qaydası tətbiq edilmədən həyata keçirilir. Bu obyektlər ərazinin məqsədli istifadəsinə və ahəngdar fəaliyyətinə maneçilik törətməlidir.

10. "Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 16.3-cü və 16.4-cü maddələrinə uyğun olaraq fərdi yaşayış və bağ evlərinin, qarajların, habelə sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirmək məqsədilə zəruri obyektlərin tikintisi üçün qeyri-qanuni istifadə edilən (müvafiq qaydada rəsmiləşdirilməmiş) bələdiyyə torpaqlarının hüquqi və fiziki şəxslərdən geri alınması mümkün olmadığı hallarda həmin torpaq sahələri (elektrik, rabitə,

nəqliyyat, qaz, su, kanalizasiya və digər kommunikasiya xətlərinin mühafizə zolağında, habelə sürüşmə zonasında yerləşmiş torpaq sahələri istisna olmaqla) onların mülkiyyətinə, istifadəsinə və icarəsinə bu Əsasnamənin 11-ci, 14-23-cü və 25-27-ci bəndlərində müəyyən edilmiş qaydada verilir.

III. Torpaq sahəsinin ayrılmamasına dair müraciətə baxılması qaydası

11. Bələdiyyə torpaqlarından hər hansı bir hüquqda torpaq sahəsinin ayrılması üçün hüquqi və fiziki şəxslər ərizə ilə müvafiq bələdiyyəyə müraciət edirlər. Hüquqi və fiziki şəxslər müraciətlərində aşağıdakılardı göstərməlidirlər:

- 11.1. torpaq sahəsinin hansı məqsəd üçün ayrılmamasını;
- 11.2. torpaq sahəsinin hansı hüquqda (xüsusi mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququ ilə) ayrılmamasını;
- 11.3. əvvəller torpaq sahəsi alıb-almadığım;
- 11.4. ailə üzvlərinin adına torpaq sahəsi olub-ollmadığını;
- 11.5. ailə üzvlərinin sayını və tərkibini;
- 11.6. torpaq sahəsinin yerini, yaxud həmin yerin ünvanını və ölçüsünü;
- 11.7. torpaq sahəsində tikilməsi, yaxud quraşdırılması nəzərdə tutulan obyektin eskizini;
- 11.8. daimi yaşayış yerini (fiziki şəxslər) və ya hüquqi ünvanını (hüquqi şəxslər).

12. Fərdi yaşayış və bağ evlərinin tikintisinə, həyətyanı sahələrə ehtiyacı olan vətəndaşların uçotu qaydasını və şərtlərini bələdiyyələr müvafiq ərazi üzrə müəyyən edir və öz qərarları ilə təsdiq edirlər. Bələdiyyələr həmin qayda və şərtlər barədə vətəndaşlara məlumat verirlər.

13. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun özəlləşdirilə bilən torpaq sahələri Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının və hüquqi şəxslərin mülkiyyətinə alqı-satçı qaydada verilir. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda aparılan döyüslərdə əsil olmuş şəxs-

lərə və həlak olanların ailəsinə fərdi yaşayış evinin tikintisi üçün, hə-yətyanı sahə və bağ sahəsi üçün torpaq sahələri onların mülkiyyətinə bir dəfə pulsuz verilir. Bələdiyyələrin ehtiyat fondunun kənd təsərrüfatına yararlı torpaqları kənd təsərrüfatı istehsalı üçün yalnız istifadəyə və icarəyə aşağıdakı növbəliliyə əməl etməklə verilir:

13.1. bələdiyyələrin ərazisində müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünlərə;

13.2. müvafiq ərazidə yaşayan hüquqi və fiziki şəxslərə;

13.3. Azərbaycan Respublikasının digər hüquqi və fiziki şəxslərinə;

13.4. xarici ölkələrin hüquqi və fiziki şəxslərinə.

14. Hüquqi və fiziki şəxslərin müraciətlərinə ərizənin daxil olduğu gündən etibarən 5 gün müddətində baxılır..

15. Bələdiyyə torpaq sahəsinin ayrılmاسının mümkünlüyünü də-qıqləşdirmək məqsədilə müraciətdə göstərilənlərə, ərazinin yerqu-ruluşu-təsərrüfat planına, yaşayış məntəqəsinin baş planına, ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinə baxır, hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakı ilə ayrılması nəzərdə tutulan torpaq sahəsinə yerində baxış keçirir.

16. Ayrılması nəzərdə tutulan torpaq sahəsinin məqsədli təyinatı həmin ərazinin yerquruluşu-təsərrüfat planına, yaşayış məntəqəsinin baş planına, ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinə uyğun olarsa və həmin yer başqa hüquqi və fiziki şəxsin mülkiyyətinə, istifadəsinə və ya icarəsinə verilməmişdir, habelə elektrik, rabitə, nəq-liyyat qaz, su, kanalizasiya və digər kommunikasiya xətlərinin müha-fizə zolağında və sürüşmə zonasında yerləşməmişdir, bələdiyyə müraciət edən hüquqi və fiziki şəxsə torpaq sahəsinin ayrılmاسını məqsədə uyğun hesab edir. Həmin ərazidə torpaq sahəsinin ayrılması mümkün olmadığı halda bələdiyyə müraciət edən şəxsə yaşayış məntəqəsinin baş planına, ərazinin planlaşdırılması və tikintisi layihələrinə uyğun olan boş torpaq sahəsi təklif edir və ya torpaq sahəsinin ay-rlmasından imtina edilməsi barədə qərar qəbul edir. Bələdiyyə imti-nanın səbəblərini göstərməklə müraciət etmiş şəxsə əsaslandırılmış cavab verir. Torpaq sahəsinin verilməsindən imtina edilməsi barədə bələdiyyənin qərarından *bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti*

həyata keçirən orqana və ya (1) məhkəmə qaydasında şikayət verilə bilər.

17. Bələdiyyə hüquqi və fiziki şəxsin müraciətində göstərilmiş yerdə torpaq sahəsinin ayrılmاسını məqsədə uyğun hesab etdiyi halda 5 gün müddətində müraciətdən çıxarışı torpaq sahəsinin planını (ciz-gisini) hazırlamaq üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərir.

IV. Torpaqayırma sənədlərinin hazırlanması və rəsmiləşdirilməsi

18. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı 10 gün müddətində bələdiy-yənin və ərizəçinin iştirakı ilə ayrılması nəzərdə tutulan torpaq sahə-sinin yerini, habelə torpaq sahəsinin yerləşdiyi zonanı (torpaq sahə-sinin normativ qiymətini müəyyən etmək üçün) dəqiqləşdirir.

19. Ayrılması nəzərdə tutulan torpaq sahəsinin məqsədli təyinatı yaşayış məntəqəsinin baş planına, ərazinin planlaşdırılması və tikin-tisi layihələrinə uyğun olduğu halda müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yerquruluşu işlərini (planalma) aparır və həmin yerin planını (ciz-gisini) sahənin ölçüsündə asılı olaraq tələb olunan miqyasda (1:500, 1:2000, 1:5000 və ya 1:10000 miqyasında) hazırlayır.

20. Yerquruluşu işləri (planalma) və ayrılması nəzərdə tutulan torpaq sahəsinin planının (cizgisinin) hazırlanması hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaiti hesabına aparılır.

21. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ayrılması nəzərdə tutulan tor-paq sahəsinin planını (cizgisini) təsdiq edərək, torpaq sahəsinin nor-mativ qiyməti barədə sənəd ilə birlikdə 10 gün müddətində bələdiy-yəye göndərir.

22. Bələdiyyə müvafiq icra hakimiyyəti orqanından daxil olmuş sənədlərə baxaraq 5 gün müddətində torpaq sahəsinin mülkiyyətə, istifadəyə və ya icarəyə ayrılması barədə (torpaq sahəsi mülkiyyətə verildiyi halda dəyəri ödəniləndikdən sonra) qərar qəbul edir.

23. Torpaq sahəsinin mülkiyyətə, istifadəyə və ya icarəyə verilməsi barədə bələdiyyənin qərarından sonra həmin sahənin sərhədləri yerdə (naturada) yerquruluşu qaydasında müəyyən edilir.

24. Bələdiyyələrin qərarı ilə hüquqi və fiziki şəxslərə ayrılmış torpaq sahələrində tikinti işlərinə başlanmazdan əvvəl tikiləcək obyektin layihəsi, habelə mühəndis-kommunikasiya pasportu hazırlanmalı və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ilə razılışdırılmalıdır. Tikiləcək obyektin layihəsi, habelə mühəndis-kommunikasiya pasportu razılışdırılmışdan tikinti işlərinin başlanmasına (aparılmasına) yol verilmir.

25. Bələdiyyələr ayrılmış torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququnu təsdiq edən sənədlərin hazırlanması üçün öz qərarından və torpaq sahəsinin planından (cizgisindən) çıxarışı müvafiq icra hakimiyyəti orqanına göndərir.

26. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaiti hesabına 10 gün müddətində torpağa mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququna dair sənədi (dövlət aktı və ya şəhadətnamə) hazırlanır. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı torpaq sahəsi üzərində hüquqları dövlət torpaq kadastrında, dövlət torpaq reyestrində qeydiyyata alır və müvafiq sənədləri torpaq mülkiyyətçilərinə, istifadəçilərinə və icarəçilərinə təqdim edir.

27. Torpağa mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarının daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydə alınmasını təsdiq edən sənəd qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada verilir.

“Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları haqqında”

**Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı**

(6 may 2002-ci il)

“Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları haqqında” Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanunun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunu tətbiq etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları haqqında” Əsasnaməyə uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Əsasnaməyə uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- öz səlahiyyətləri daxilində həmin Əsasnamədən irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

- “Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması qaydaları haqqında” Əsasnamənin 7-ci və 24-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini rayon, şəhər icra hakimiyyəti orqanlarının memarlıq xidmətləri həyata keçirirlər;

- həmin Əsasnamənin 17-ci, 18-ci, 19-cu, 21-ci, 22-ci bəndlərində və 26-ci bəndinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin yerli qurumları həyata keçirirlər;

- həmin Əsasnamənin 25-ci bəndində və 26-ci bəndinin birinci cümləsində nəzərdə tutulmuş “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı”nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi həyata keçirir.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsinin hüquqi əsaslarını müəyyən edir.

I fəsil Ümumi müddəələr

Maddə 1. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət anlayışı

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət - bələdiyyələr, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri (bundan sonra - "Bələdiyyələr" adlandırılacaq) tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarına və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına (Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına və Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına) riayət edilməsinin təmin olunması, bələdiyyələr tərəfindən qanunvericiliyin pozulması hallarının aradan qaldırılması məqsədi ilə həyata keçirilən fəaliyyətdir.

Maddə 2. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında qanunvericilik

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunundan, bu qanundan, bələdiyyələrin fəaliyyətini tənzimləyən digər qanunlardan və normativ-hüquqi aktlardan ibarətdir.

Maddə 3. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan

3.1. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı həyata keçirir.

3.2. Bələdiyyələrin müvafiq komissiyaları və seçicilər bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsinə cəlb edilə bilərlər.

Maddə 4. İnzibati nəzarətin həyata keçirilməsinin şərtləri

4.1. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət yalnız Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə nəzərdə tutulmuş qaydada və hallarda həyata keçirilir.

4.2. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət yalnız qanunçuluğa əməl olunması baxımından həyata keçirilir.

4.3. Qanunvericilik və icra hakimiyyətləri tərəfindən Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 144-cü maddəsinin II hissəsinə uyğun olaraq bələdiyyələrə verilən əlavə səlahiyyətlərin həyata keçirilməsinə nəzarəti həmin hakimiyyətlər inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana həvalə edə bilərlər.

4.4. İnzibati nəzarət bələdiyyələrin yerli əhəmiyyətli məsələləri qanun çərçivəsində müstəqil və sərbəst surətdə həll etmək hüququnu məhdudlaşdırıbilməz.

4.5. İnzibati nəzarət həyata keçirilərkən bələdiyyələrin fəaliyyətinə edilən müdaxilə qanunda nəzərdə tutulan məqsədə mütənasib olmalıdır.

II fəsil

İnzibati nəzarətin həyata keçirilməsi qaydası

Maddə 5. İnzibati nəzarət icraatının başlanması üçün əsaslar

5.0. İnzibati nəzarət icraatının başlanması üçün əsaslar aşağıdakılardır:

5.0.1. bələdiyyələrin normativ aktlarının və bu Qanunun 6-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş aktların bu Qanunun 1-ci maddəsində göstərilən normativ hüquqi aktlara zidd olması barədə kifayət qədər əsas olduqda;

5.0.2. hüquqlarına və ya qanuni mənafelərinə bələdiyyə tərəfindən zərər vurulduğunu iddia edən fiziki və ya hüquqi şəxsin, yaxud dövlət orqanının müraciəti daxil olduqda.

Maddə 6. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqana mütləq təqdim olunan bələdiyyə aktları

6.0. Bu Qanunun 5.0.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsas üzrə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə bə-

lədiyyələr qəbul etdikləri aşağıdakı aktların bir surətini həmin aktların qəbul edildiyi andan 15 gündən gec olmayaraq inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana göndərməlidirlər:

- 6.0.1. bələdiyyələrin normativ aktları;
- 6.0.2. dövlət büdcəsindən ayrılan maliyyə vəsaitinin istifadəsi barədə aktlar;
- 6.0.3. bələdiyyə mülkiyyətində olan əmlaka dair mülkiyyət hüququnun həyata keçirilməsi barədə aktlar;
- 6.0.4. birdəfəlik yerli vergilərin və rusumların tətbiqi barədə aktlar;
- 6.0.5. yerli rəy sorğusunun nəticələrini eks etdirən qərarlar;
- 6.0.6. bələdiyyələr üçün xərclər və maliyyə öhdəlikləri doğuran aktlar.

Maddə 7. Müraciətlər üzrə həyata keçirilən inzibati nəzarət

7.1. Bu Qanunun 5.0.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müraciət ərizəcinin hüquqlarının və ya qanuni manefelərinin pozulduğu, yaxud ona bu barədə məlum olduğu gündən 6 ay ərzində verilə bilər.

7.2. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan müraciətə daxil olduğu andan 15 gün müddətində, əlavə araşdırma tələb olunursa, 30 gün müddətində baxır. Müraciətə baxılması müddətinin uzadılması barədə ərizəciyə dərhal məlumat verilməlidir.

7.3. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan daxil olmuş müraciətə dair aşağıdakı iki qərardan birini qəbul edir:

7.3.1. bu Qanunun 8-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş icraata başlayır;

7.3.2. müraciətə baxmaqdan imtina edir və bu barədə müvafiq şəxsə və ya orqana əsaslandırılmış yazılı cavab göndərir.

Maddə 8. İnzibati nəzarət icraatı

8.1. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan daxil olmuş müraciətə baxarkən həmin müraciətdə göstərilmiş və mübahisə doğuran bələdiyyə aktının, habelə əlavə sənədlərin və ya məlumatların ona göndərilməsi barədə müvafiq bələdiyyəyə müraciət edə bilər. Bələdiyyə bu sənədləri və ya məlumatları həmin sorğunu aldığı andan 15 gün ərzində inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana təqdim etməlidir.

8.2. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan ona təqdim olunmuş müraciətə baxarkən zəruri hallarda yerində araşdırma apara bilər.

Bu cür araşdırma aparılmasına bələdiyyələr tərəfindən maneə tövərdilməməlidir.

8.3. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan müraciətin araşdırılması nəticəsində bələdiyyənin fəaliyyətinin qanuna zidd olduğunu aşkar etdikdə, həmin fəaliyyətin 15 gün müddətində dayandırılması və vurulmuş ziyanın aradan qaldırılması barədə müvafiq bələdiyyəyə müraciət edir.

8.4. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan bu Qanunun 5.0.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda və ya daxil olmuş müraciətin araşdırılması nəticəsində bələdiyyə aktının bu Qanunun 1-ci maddəsində göstərilmiş normativ-hüquqi aktlara zidd olduğunu aşkar etdikdə, həmin aktın 15 gün ərzində dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi barədə müvafiq bələdiyyəyə müraciət edir.

8.5. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqanın müraciəti bu Qanunun 8.3. və 8.4-cü maddələrində müəyyən olunmuş müddət ərzində müvafiq bələdiyyə tərəfindən yerinə yetirilmədikdə o, 15 gün ərzində məhkəməyə müraciət edir. Məhkəməyə müraciət edilməsi barədə müvafiq bələdiyyəyə dərhal məlumat verilməlidir.

8.6. Hər hansı bələdiyyə aktı və ya bələdiyyənin fəaliyyəti dövlət mənafelerinə və ya ictimai mənafelərə ağır ziyan vura bilərsə, inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan müvafiq bələdiyyəyə dərhal həmin aktın ləğv edilməsini və ya həmin fəaliyyətə xitam verilməsini təklif edir. Bu təklif 3 gün müddətində yerinə yetirilmədikdə, inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan dərhal məhkəməyə müraciət edir və həmin iddianın təmin edilməsi ilə bağlı qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada müvafiq qərar çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edir.

8.7. Bələdiyyənin fəaliyyətində cinayət aşkar etdikdə, inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan müvafiq tədbirlər görülməsi üçün səlahiyyətli dövlət orqanına müraciət edə bilər.

Maddə 9. İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqanın illik məruzəsi

İnzibati nəzarəti həyata keçirən orqan hər ilin sonunda öz fəaliyyəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə illik məruzə təqdim edir. Bu məruzədə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan bələdiyyələrin fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik aktlarına dəyişikliklər və əlavələr edilməsi ilə bağlı təkliflər verə bilər.

Maddə 10. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqanın təklif və tövsiyələri

10.1. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqan bələdiyyələrin fəaliyyətində qanunçuluq prinsipinə riayət olunmasının təmin edilməsi ilə bağlı ümumləşdirmələr apara və onları öz təklif və tövsiyələri ilə birlikdə müvafiq bələdiyyələrə təqdim edə bilər.

10.2. Bu Qanunun 10.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş təklif və tövsiyələr bələdiyyələrin iclaslarında müzakirə olunur və müvafiq qərar qəbul olunur.

III fəsil Yekun müddəalar

Maddə 11. Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqanın hərəkətlərindən şikayət verilməsi

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqanın və onun vəzifəli şəxslərinin qanuna zidd qərar və ya hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanına və ya məhkəməyə qanunla müəyyən edilmiş qaydada şikayət verilə bilər.

Maddə 12. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərini pozan şəxslər Azərbaycan Respublikası-nın qanunvericiliyinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 13. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*Heydər Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 13 may 2003-cü il
Dərci: 4 iyun 2003-cü il.*

Qeyd: "Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu "Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinin təsdiq edilməsi və qüvvəyə minməsi haqqında" 27.05.2003-cü il tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qüvvədən düşmüşdür.

"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

"Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar olaraq onun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, iki ay müddətində:

- qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunu-na uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

- Nazirlər Kabinetinin və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

- öz səlahiyyətləri daxilində həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2: Müəyyən edilsin ki:

- "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunun 3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı"nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirir;

- həmin Qanunun 11-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı"nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir.

*Heydər Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
27 sentyabr 2003-cü il
Dərci: 5 oktyabr 2003-cü il.*

Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

“Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” “Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı haqqında Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).

II. Bu qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Heydər Əliyev,

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 17 iyun 2003-cü il, N 478-II Q
Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu
№ 10, 31 oktyabr, 2003-cü il.*

*Azərbaycan Respublikasının 2003-cü il 17 iyun tarixli,
478-II Q nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı haqqında Əsasnamə

I. Ümumi müddəalar

1.1. Bu əsasnamə bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının fəaliyyətinin ümumi əsaslarını müəyyənləşdirir, onun yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyiciləri ilə qarşılıqlı münasibətlərini tənzimləyir.

1.2. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsini, “Büdcə sistemi haqqında”, “Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında”, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödə-

nişlər haqqında”, “Bələdiyyələrin statusu haqqında”, “Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarını, bələdiyyələrin qərarlarını və bu əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. Bu əsasnamədə istifadə olunan anlayışlar Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində qəbul edilmiş mənada təfsir edilir.

II. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının təşkili

2.1. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı bələdiyyələrin qərarına əsasən bələdiyyələrin icra aparatının strukturunda yaradılır.

2.2. Ərazi, maliyyə imkanları, yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinin sayı və digər meyarlardan asılı olaraq bir neçə bələdiyyə saziş əsasında onlara xidmət göstərən vergi xidməti orqanı yarada bilər. Sazişdə vergi xidməti orqanının xidmət göstərdiyi bələdiyyələrin adı, sazişin qüvvədə olma müddəti, bələdiyyənin sazişdən çıxma şərtləri, vergi xidməti orqanının saxlanılması xərclərinin bələdiyyələr arasında bölgüsü qaydası göstəriləlidir.

2.3. Bələdiyyələrə yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin düzgün hesablanmasında, tam məbləğdə və vaxtında ödənilməsində, habelə vergi qanunvericiliyinə riayət edilməsində metodiki rəhbərlik müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

III. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının vəzifələri və hüquqları

3.1. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının aşağıdakı vəzifələri vardır:

3.1.1. yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi və digər qanunları ilə müəyyən edilmiş qaydada hesablanmasına, vaxtında və tam məbləğdə yerli büdcələrə ödənilməsinə nəzarəti həyata keçirir;

3.1.2. yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər üzrə borcların, bu borclar üzrə hesablanmış faizlərin və tətbiq olunmuş maliyyə sanksi-

yalarının Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi və digər qanunlarla müəyyən edilmiş qaydada alınmasını təmin edir;

3.1.3. yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinin hüquqlarını və qanuni maraqlarını qoruyur, onların sorgularına, şikayətlərinə qanunvericiliyə uyğun olaraq baxılmanı və müvafiq tədbirlərin görülməsini təmin edir;

3.1.4. yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinin artıq ödədikləri məbləğlərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada əvəzləşdirilməsini, yaxud geri qaytarılmasını təmin edir;

3.1.5. qanunla müəyyən edilmiş hallarda və qaydada müvafiq yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinin uçotunu aparır;

3.1.6. müəyyən olunmuş müddətdə yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin toplanılması haqqında bələdiyyələrə hesabatlar və məlumatlar verir;

3.1.7. yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərindən daxil olmuş sorguların, müraciətlərin və təkliflərin qeydiyyatını aparır, onları qruplaşdırır və təhlil edir;

3.1.8. səlahiyyətlərinə aid olan məsələlər üzrə bələdiyyələrə təkliflər verir;

3.1.9. yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinə yerli vergilərə dair normativ hüquqi aktlar və bələdiyyələrin qərarları barədə məlumat verir;

3.1.10. yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin ödəyicilərinin vergi və kommersiya sırrını qoruyur;

3.1.11. səlahiyyətinə aid məsələlər üzrə yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinə arayışlar və izahatlar verir;

3.1.12. bələdiyyələrin qərarlarını icra edir;

3.1.13. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələri həyata keçirir.

3.2. Bələdiyyə vergi xidməti orqanının aşağıdakı hüquqları vardır:

3.2.1. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş qaydada fiziki şəxslərdən torpaq və əmlak vergilərini hesablaması və hesablanmış məbləğin ödənilməsi üçün onlara tədiyə bildirişи göndərmək;

3.2.2. bələdiyyə mülkiyyətində olan hüquqi şəxslərdə Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada kameral vergi yoxlamaları keçirmək;

3.2.3. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində və digər qanunlarda müəyyən edilmiş hallarda və qaydada yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər üzrə vaxtı keçmiş borcların, yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyicilərinə maliyyə sanksiyalarının tətbiq olunması barədə məhkəmədə vəsatət qaldırılması üçün bələdiyyələrə müraciət etmək;

3.2.4. yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin ödəyicilərinin ayrı ayrı kateqoriyalarının bu vergi və ödənişləri ödəməkdən qanunvericiliyə müvafiq olaraq azad edilməsi, yaxud onlara güzəstlərin tətbiqi barədə bələdiyyələrə təkliflər vermək;

3.3. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı bələdiyyə mülkiyyətində olan hüquqi şəxslərdən mənfəət verisinin, yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisinin, bələdiyyə ərazisində mehmanxanadan və sanatoriya-kurort müəssisələrindən alınan yerli ödənişlərin hesablanması və ödənilməsinin düzgünlüyünü araşdırmaq məqsədi ilə dövlət vergi orqanlarının keçirdiyi səyyar vergi yoxlamalarında iştirak edə bilər. Bunun üçün bələdiyyə bu bənddə göstərilən səyyar vergi yoxlamalarında bələdiyyənin vergi xidməti orqanının iştirakı barədə dövlət vergi orqanına müraciət etməlidir.

IV. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsləri

4.1. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsləri bələdiyyə qulluqçularıdır.

4.2. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsləri bələdiyyə sədrinin təqdimatı ilə bələdiyyə tərəfindən vəzifəyə təyin olunur və vəzifədən azad edilir.

4.3. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsləri “Bələdiyyə qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsində bələdiyyə qulluqçuları üçün qulluqla bağlı qadağalar nəzərə alınmaqla, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə və elmi, pedaqoji və ya radiciliq fəaliyyətindən başqa, digər ödənişli fəaliyyət növləri ilə məşğul ola bilməzlər.

V. Yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödənilməsinə nəzarətin təşkili

5.1. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödənilməsinə nəzarəti Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində və digər qanunlarda müvafiq yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlərə dair müəyyən edilmiş hallarda və qaydada, bu əsasnaməyə müvafiq bələdiyyə mülkiyyətində olan hüquqi şəxslərdə kameral və səyyar vergi yoxlamaları aparmaqla həyata keçirir.

5.2. Bu əsasnamənin 3.3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş hallarda dövlət vergi orqanların tərəfindən keçirilən səyyar vergi yoxlamasında iştirak edən bələdiyyənin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsiyə müvafiq yoxlamanın keçirilməsində iştirakı barədə bələdiyyənin qərarı verilməlidir. Qərar bələdiyyənin sədri (yaxud onun müavini) tərəfindən imzalanır. Qərarda dövlət vergi orqanının, səyyar vergi yoxlaması keçirilən obyektin adı, yoxlamada iştirakın məqsədi, müdafiələri (bu müddət dövlət vergi orqanının keçirdiyi yoxlamanın müdafiəti həddində olmalıdır), yoxlamada iştirak edən bələdiyyənin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsinin (şəxslərinin) adı, soyadı, atasının adı göstərilməlidir.

5.3. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə və digər qanunlarına əsasən müvafiq yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər ödənilmədikdə, bələdiyyənin vergi xidməti orqanlarının vəzifəli şəxsləri tərəfindən müvafiq akt tərtib edilir. Həmin aktda onun tərtib edildiyi tarix və yer, aktı tərtib etmiş şəxslərin vəzifəsi, soyadı, adı, atasının adı, yerli (bələdiyyə) verginin və (və ya) ödənişin ödəyicisi barədə məlumat, müvafiq verginin və (və ya) ödənişin növü (adı), Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin və digər qanunların pozulmasını təşkil edən konkret hal (hallar) və həmin pozuntulara görə məsuliyyəti nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin və digər qanunların konkret maddələri göstərilməli, ödəyiciyə müvafiq vergini və (və ya) ödənişi ödəmək təklif edilməlidir. Tərtib edilmiş akt bələdiyyənin sədrinə (yaxud onun müavininə), surəti isə ödəyiciyə təqdim edilir.

5.4. Ödəyici bələdiyyə vergi xidməti orqanının aktı ilə razılışmadıqda, aktın alındığı gündən 30 gün müddətində akta və ya onun ayrı-ayrı hissələrinə öz etirazını yazılı surətdə bildirə bilər.

5.5. Ödəyici tərəfindən bələdiyyə vergi xidməti orqanının akt üzrə yazılı izahat və ya etiraz təqdim edildikdə, həmin akta ödəyicinin və ya (və) onun nümayəndəsinin iştirakı ilə baxılır. Akta baxılmanın yeri və vaxtı haqqında ödəyiciyə vergi xidməti orqanı tərəfindən en azı 3 iş günü əvvəl məlumat verilməlidir. Ödəyici (onun nümayəndəsi) üzrlü səbəb olmadan müzakirəyə gəlmədikdə, məsələyə onun iştirakı olmadan baxılır.

5.6. Bu əsasnamənin 5.4-cü bəndində müəyyən edilən müddət bitdikdən sonra 15 gün ərzində bələdiyyə öz vergi xidməti orqanının aktına baxır və ödəyiciyə münasiibətdə qanunla müəyyən edilmiş hallarda yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlər barədə qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət tədbirlərinin tətbiqi üçün məhkəməyə müraciət edilməsi barədə qərar çıxarır, yaxud belə qərarın çıxarılmasından imtina edir.

5.7. Ödəyiciyə bu əsasnamənin 5.6-cı bəndinə müvafiq olaraq çıxarılmış qərarın surəti və qanunla müəyyən edilmiş hallarda yerli (bələdiyyə) vergilər və (və ya) ödənişlər üzrə borcun, müvafiq olaraq hesablanmış faizlərin, müvafiq maliyyə sanksiyalarının ödənilməsi barədə tələbname göndərilir. Ödəyici müvafiq ödənişləri könülü qaydada ödədikdə, bələdiyyə məhkəməyə müraciət edilməsi haqqında qərarını ləğv edir.

5.8. Bələdiyyənin qərarının surəti və tələbname ödəyiciyə və ya onun nümayəndəsinə verilmə tarixini təsdiq edən üsulla təqdim edilir.

5.9. Ödəyicinin və ya onun nümayəndəsinin bilərkədən hərəkətləri nəticəsində bələdiyyənin qərarının surəti və (və ya) tələbnameyi ona təqdim edilmirsə, bu sənədlər sıfarişli məktubla göndərildiyi gündən sonrakı gün təqdim edilmiş hesab edilir.

5.10. Bələdiyyə tərəfindən bu əsasnamənin və digər qanunvericilik aktlarının tələblərinin yerinə yetirilməməsi bələdiyyənin qərarının məhkəmə tərəfindən ləğv edilməsi üçün əsas verir.

5.11. Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər üzrə vaxtı keçmiş borcların məcburi qaydada alınması, hesablanmış faizlərin alınması

və ödəyicilərə maliyyə sanksiyalarının tətbiq edilməsi üçün bələdiyələr öz vergi xidməti orqanının təqdimatı əsasında, bu Əsasnamənin 5.7-ci bəndinin ikinci cümləsində müəyyən edilmiş hal istisna olmaqla, məhkəmələrə müraciət edirlər.

5.12. Məhkəmənin yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlər üzrə borcların, hesablanmış faizlərin və maliyyə sanksiyalarının alınması haqqında qanuni qüvvəyə minmiş qərarlarının icrası qanunla müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

VI. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı ilə yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinin münasibətləri

6.1. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanı ilə yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicilərinin münasibətləri Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinə, digər qanunvericilik aktlarına və bu əsasnaməyə müvafiq olaraq həyata keçirilir.

6.2. Yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyiciləri bələdiyyənin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərdən (hərəkətsizliyindən), habelə bələdiyyənin qərarlarından, bələdiyyənin sədrinin (onun müavininə) hərəkətlərdən (hərəkətsizliyindən) müvafiq olaraq bələdiyyə sədrinə (onun müavininə), bələdiyyə şurasına və (və ya) məhkəməyə, digər səlahiyyətli dövlət orqanlarına şikayət etmək hüququna malikdirlər. Bələdiyyə və bələdiyyənin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsləri hüquqa zidd hərəkətləri və ya hərəkətsizliyi, yaxud qərarları nəticəsində ödəyicilərə dəymiş zərərə görə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

6.3. Ödəyicinin bələdiyyə sədrinə (onun müavininə), yaxud bələdiyyə şurasına şikayət verməsi onun eyni vaxtda, yaxud sonradan məhkəməyə, digər səlahiyyətli dövlət orqanlarına müraciət etməsinə mane olmur.

6.4. Bələdiyyə vergi xidməti orqanının aktlarından, bələdiyyənin sədrinin (onun müavininə), bələdiyyə vergi xidməti orqanı vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərdən (hərəkətsizliyindən), habelə bələdiyyə

qərarlarından şikayət müvafiq olaraq bələdiyyənin sədrinə (onun müavininə), bələdiyyə şurasına yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin ödəyicisi tərəfindən öz hüquqlarının pozulduğunu bildiyi gündən 3 ay müddətində verilir. Ödəyici üzrlü səbəbdən bu bənddə göstərilən müddəti buraxmışdırsa, həmin müddət bələdiyyə sədri (onun müavini) tərəfindən bərpa edilə bilər.

6.5. Yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin düzgün tətbiq olunmaması barədə ödəyici tərəfindən şikayətin verilməsi onların ödənişini dayandırır. Ödəyici, şikayətinə baxılma müddətində ona tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyalarını ödəməyə bilər.

6.6. Bələdiyyə tərəfindən yerli (bələdiyyə) vergilərin və ödənişlərin ödəyicisinin şikayətinə həmin şikayət alındığı gündən 30 gün müddətində baxılmalıdır. Qəbul edilmiş qərar barəsində şikayetçiye 10 gün ərzində yazılı məlumat verilməlidir.

VII. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının fəaliyyətinə nəzarət

7.1. Bələdiyyənin vergi xidməti orqanının fəaliyyətinə nəzarət müvafiq bələdiyyə (bələdiyyələr) tərəfindən, habelə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər qaydada həyata keçirilir.

7.2. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanlarının fəaliyyəti ildə bir dəfədən az olmayıaraq müvafiq bələdiyyənin (bələdiyyələrin) iclasında müzakirə olunur və müzakirə nəticəsində qərar qəbul edilir.

7.3. Bələdiyyələrin vergi xidməti orqanının vəzifəli şəxsləri Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin, "Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında", "Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında", "Bələdiyyələrin statusu haqqında", "Bələdiyyə qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının və digər normativ hüquqi aktların pozulmasına görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsi təsdiq edilsin (əlavə olunur).

II. Bu qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 3 may 2005-ci il
Dörcü: 26 iyul 2005-ci il*

*Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 3 may tarixli
903-IIQ sayılı qanunu ilə təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsi

I. Ümumi müddəələr

1. Bələdiyyələrin regional assosiasiyası (bundan sonra "Assosiasiya") Azərbaycan Respublikası ərazisinin müəyyən hissəsində fəaliyyət göstərən bələdiyyələrin öz fəaliyyətini əlaqələndirmək, hüquq və mənafelərini daha səmərəli həyata keçirmək məqsədi ilə yaradıqları ittifaqdır.

2. Assosiasiya öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı müvafiq beynəlxalq müqavilələr, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, digər qanunvericilik aktları və bu əsasnamə əsasında həyata keçirir.

3. Assosiasiyanın fəaliyyəti könüllülük, üzvlərin hüquq bərabərliyi, qanunçuluq, qərarların qəbul edilməsində kollegiallıq, demokratik idarəetmə və aşkarlıq prinsiplərinə əsaslanır.

4. Assosiasiya hüquqi şəxsdir.

5. Assosiasiyanın, üzərində Azərbaycan Respublikasının dövlət gerbinin təsviri və öz adı olan möhürü, habelə müəyyən olunmuş nümunədə blankları vardır.

II. Assosiasiyanın məqsəd və vəzifələri

1. Assosiasiyanın əsas məqsədi bələdiyyələrin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinə, həmin fəaliyyətin beynəlxalq hüquq normalarına və mövcud qanunvericiliyə uyğun qurulmasına və ortaya çıxan problemlərin birgə həll edilməsinə kömək göstərmək yolu ilə Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəənin möhkəmlənməsinə və inkişafına nail olmaqdır.

2. Bu məqsədə nail olmaq üçün assosiasiya aşağıdakı vəzifələri həyata keçirir:

- bələdiyyələrin fəaliyyətinin səmərəli tənzimlənməsi üçün yeni qanunvericilik aktlarının qəbul edilməsinə və mövcud qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə səy göstərmək, bələdiyyələrin inkişafı üçün əlverişli mühitin yaradılması məqsədi ilə layihələr və təkliflər hazırlamaq;

- yerli icra hakimiyyəti orqanları, qeyri-hökumət təşkilatları və müvafiq beynəlxalq təşkilatlarla qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın təmin olunması üçün tədbirlər həyata keçirmək;

- ölkənin və ayrı-ayrı regionların sosial-iqtisadi inkişafında, insanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsində, regional və yerli ekoloji tarazlığın qorunmasında bələdiyyələrin rolü ilə bağlı maarifçilik fəaliyyətini həyata keçirmək;

- bələdiyyələrin cəmiyyətdə nüfuzunun artması, fəaliyyət sahələrinin genişləndirilməsi, əhalinin geniş təbəqələrinin bu proseslərdə iştiraka cəlb edilməsi üçün təbliğat işi aparmaq;

- bələdiyyələrə metodik, hüquqi, texniki, təşkilati və informasiya təminatı sahəsində yardım göstərmək və onların fəaliyyətinin qanuna uyğun qurulmasına kömək etmək;

- müvafiq ərazilərdə mədəni sərvətlərin qorunub saxlanılmasına, mədəniyyət və incəsənətin inkişafına kömək göstərilməsi ilə bağlı bələdiyyələrin birgə fəaliyyətini təmin etmək;

- səhiyyə və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bələdiyyələrin birgə fəaliyyətini təmin etmək;
- bələdiyyələrin statusu və fəaliyyəti ilə bağlı bilgiləri yaymaq, bələdiyyə qulluqcularının ixtisasının artırılması üzrə kurslar təşkil etmək;
- xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən müvafiq assosiasiyanalarla əlaqələrin qurulmasına və inkişaf etdirilməsinə kömək etmək;
- assosiasiyanın səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədi ilə müvafiq tədqiqatların, araşdırılmaların və monitorinqlərin təşkilinə və keçirilməsinə yardım göstərmək;
- assosiasiyanın məqsədindən və yerli əhalinin ehtiyaclarından irəli gələn digər vəzifələri həyata keçirmək.

III. Assosiasiyanın hüquqları

1. Assosiasiya öz vəzifələrini həyata keçirmək üçün aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- öz məqsəd və vəzifələri ilə bağlı dövlət orqanları qarşısında məsələlər qaldırır, rəy və təkliflərini verir;
- sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olur;
- öz məqsədi, vəzifələri və fəaliyyəti haqqında məlumatları sərbəst yayır, qanunvericiliyə uyğun olaraq kütłəvi informasiya vasitələri təsis edir, nəşriyyat, poliqrafiya müəssisəsi yaradır;
- regional və yerli iqtisadi, sosial və ekoloji problemlərin həllinə xidmət edən konfranslar, simpoziumlar, forumlar, dəyirmi masalar, treninglər, seminarlar, kurslar, sərgilər, xeyriyyə marafonları və başqa tədbirlər təşkil edir;
- elmi araşdırmlar, tədqiqatlar, monitorinqlər, sosioloji sorgular aparır;
- müxtəlif istiqamətli mərkəzlər, bölmələr, xidmət sahələri, klublar, qruplar, komissiyalar və s. yaradır.

2. Öz məqsədlərinə nail olmaq üçün assosiasiya səlahiyyətləri çərçivəsində qanunla qadağan olunmayan istənilən digər fəaliyyəti həyata keçirə bilər.

IV. Assosiasiyanın üzvlük

1. Assosiasiya yaratmaq istəyən üç və ya daha çox bələdiyyənin təşəbbüsü ilə təsis yığıncağı keçirilə bilər.
2. Assosiasiyanın əlavə üzv qəbul edilməsi müvafiq müraciət əsasında assosiasiyanın idarə heyəti tərəfindən həyata keçirilir.
3. Assosiasiyanın üzvlərinin aşağıdakı hüquqları vardır:
  - assosiasiyanın təsis edilməsi, yenidən təşkil və ləğv edilməsi;
  - assosiasiyanın ümumi yığıncağına nümayəndə seçilmək;
  - assosiasiyanın tədbirlərində iştirak etmək;
  - assosiasiyanın seçkili orqanlarına seçmək və seçilmək;
  - assosiasiyanın göstərdiyi xidmət və yardımlarından istifadə etmək;
  - assosiasiyanın rəhbər orqanlarının fəaliyyəti haqqında məlumat almaq;
  - assosiasiyanın rəhbər orqanlarına və vəzifəli şəxslərinə ərizə, şikayət və təkliflərlə müraciət etmək;
  - assosiasiyanın üzvlüyündən çıxməq.
4. assosiasiyanın üzvləri aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirməyə borcludurlar:
  - assosiasiyanın fəaliyyətinə kömək göstərmək, keçirilən tədbirlərdə fəal iştirak etmək;
  - assosiasiyanın rəhbər orqanlarının qanuna və bu əsasnaməyə uyğun qərarlarını yerinə yetirmək;
  - assosiasiyanın ümumi yığıncağında müəyyənləşdirilmiş üzvlük haqqını ödəmək.
5. Bu əsasnamə ilə müəyyən edilmiş vəzifələrini üzrsüz səbəbə görə mütəmadi yerinə yetirməyən assosiasiyanın üzvləri idarə heyətinin qərarı ilə assosiasiyanın üzvlüyündən çıxarıla bilər. Həmin qərardan ümumi yığıncağa şikayət verilə bilər.
6. Assosiasiyanın üzvü üzvlükdən çıxarıldıqda onun nümayəndəsi seçildiyi rəhbər orqandan da çıxmış hesab edilir.

V. Assosiasiyanın rəhbər orqanları

1. Assosiasiyanın ali idarəetmə orqanı bir il ərzində bir dəfədən az olmayıraq çağırılan ümumi yığıncaqdır.

2. Ümumi yığıncağa nümayəndəlik normaları ümumi yığıncağın təşkili üzrə yaradılmış təşkilat komitəsi tərəfindən müəyyən edilir. Ümumi yığıncaq, nümayəndələrin yarıdan çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.

3. Ümumi yığıncağın səlahiyyətləri aşağıdakılardır:

- əsasnamənin qəbul edilməsi, ona əlavə və dəyişikliklər edilməsi;
- assosiasiyanın əmlakının formallaşma və istifadə prinsiplərinin müəyyən edilməsi;
- assosiasiyanın illik hesabatının təsdiq edilməsi;
- assosiasiyanın fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi;
- assosiasiyanın rəhbər orqanlarının, onun sədrinin, idarə heyətinin və nəzarət-təftiş komissiyasının üzvlərinin seçilməsi;
- assosiasiyanın rəhbər orqanlarının – onun sədrinin və nəzarət təftiş komissiyasının hesabatlarının dirlənilib müvafiq qərarların qəbul edilməsi;
- 4. Assosiasiyanın əsasnaməsi, ona əlavə və dəyişikliklər üçdə iki səs coxluğu ilə, digər qərarlar isə ümumi yığıncaq nümayəndələrinin adı səs coxluğu ilə qəbul edilir.

5. Ümumi yığıncaqarası dövrdə assosiasiyanın rəhbər orqanı idarə heyətidir.

6. İdarə heyəti ümumi yığıncaqlararası dövr üçün nümayəndələr arasından iki ildən beş ilə qədər müddətə seçilir. Konkret müddət ümumi yığıncaqdə müəyyənləşdirilir.

7. İdarə heyəti üzvlərinin sayı ümumi yığıncaqdə müəyyənləşdirilir. Üzvlərin yarısından çoxu iştirak etdikdə, idarə heyətinin iclası səlahiyyətli sayılır və qərarlar sadə səs coxluğu ilə qəbul edilir.

8. İdarə heyəti ümumi yığıncağın müstəsna səlahiyyətlərinə aid olan məsələlərdən başqa assosiasiyanın fəaliyyəti ilə əlaqədar bütün məsələləri müzakirə edib müvafiq qərarlar qəbul edə bilər.

9. İdarə heyətinin iclasları zərurət olduqda, lakin ayda bir dəfədən az olmamaq şərti ilə çağırılır.

10. İdarə heyəti:

- assosiasiya sədrinin təqdimati ilə onun sədr müavinlərini təsdiq edir;

- assosiasiya sədrinin təqdimati ilə onun strukturunu və ştat cədvəlini təsdiq edir;

- assosiasiyanın struktur vahidlərini, filial və nümayəndəliklərini təsdiq edir;

- bələdiyyələri assosiasiyanın üzvlüyünə qəbul edir, nümayəndələrin səlahiyyətlərini təsdiq edir;

- ümumi yığıncağın qərarlarının icrasına nəzarəti həyata keçirir;

- növbədənkənar ümumi yığıncaq çağırmaq barədə məsələ qaldırır.

11. İdarə heyətinin icraya yönəldilən qərarları ilə assosiasiyanın sədri razı olmaya bilər. Bu halda həmin qərarlar yenidən müzakirə edilərək üçdə iki səs coxluğu ilə qəbul edildikdə, son qərar qəbul edilmiş sayılır.

12. İdarə heyətinin iclaslarında nəzarət-təftiş komissiyasının sədri iştirak edə bilər.

13. Assosiasiyanın sədri ümumi yığıncaqdə iki ildən beş ilə qədər müddətə seçilir. Konkret müddət konfransda müəyyənləşdirilir.

14. Assosiasiyanın sədri:

- qəbul edilmiş qərarların icrasını həyata keçirir;
- assosiasiyanın bütün struktur vahidlərinin, onun filial və nümayəndəliklərinin rəhbərlərini təyin edir və onların fəaliyyətini əlaqələndirir;

- assosiasiyanı təmsil edir, onun adından müqavilə və sazişlər imzalayır, müraciətlər edir;

- işçiləri işə qəbul edir və işdən azad edir;

- sərəncamlar, əmirlər verir, zəruri sənədləri hazırlayıb idarə heyətinə təqdim edir;

- assosiasiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə rəhbərlik edir.

15. Assosiasiyanın sədri assosiasiyanın növbədənkənar ümumi yığıncağın çağırılması haqqında idarə heyəti qarşısında məsələ qaldırıbilər.

16. Assosiasiyanın sədri assosiasiyanın fəaliyyəti haqqında idarə heyətinə məlumat və ümumi yığıncağa hesabat verir.

17. Assosiasiyanın sədr müavinləri sədrin həvalə etdiyi səlahiyyətləri həyata keçirirlər.

18. Nəzarət-Təftiş Komissiyası:

- assosiasiyanın fəaliyyətinin qanuna və əsasnaməyə uyğunluğuna;
- assosiasiya üzvlərinin assosiasiya ilə bağlı fəaliyyətinin əsasnaməyə uyğunluğuna;

- assosiasiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirir.

19. Nəzarət-Təftiş Komissiyasının üzvləri assosiasiyanın ümumi yiğincəgina müvafiq müddətə seçilirlər. Sıradan çıxmış Nəzarət-Təftiş Komissiyası üzvünün yerinə ümumi yiğincəda onun tərkibinə düşə bilməyən namizədlər arasından ən çox səs toplamış şəxs varsa, ilk növbədə o seçilir.

20. Nəzarət-Təftiş Komissiyasının iclasları üzvlərin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli hesab edilir, qərarlar sadə səs çoxluğu ilə qəbul olunur.

21. Nəzarət-Təftiş Komissiyası öz üzvləri arasından Nəzarət-Təftiş Komissiyasının sədrini, sədrin müavini lərini və katibini seçir.

VI. Assosiasiyanın mülkiyyəti və maliyyə vəsaitləri

1. Assosiasiya qanunvericiliyə uyğun olaraq əmlaka və maliyyə vəsaitlərinə malik ola bilər.

2. Assosiasiyanın əmlakı və maliyyə vəsaitləri yalnız əsasnamədə müyyənləşdirilmiş məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün istifadə edilə bilər.

3. Assosiasiyanın əmlakının və maliyyə vəsaitlərinin yaranma mənbələri aşağıdakılardır:

- üzvlərin üzvlük haqları, könüllü olaraq əmlak haqları, ianələr, məqsədli ödəmələr;

- assosiasiya tərəfindən keçirilən tədbirlərdən əldə olunan gəlirlər;

- sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əldə olunan gəlirlər;

- göstərilən xidmətlərin, görülən işlərin nəticəsində əldə edilən gəlirlər;

- təhsil proqramlarının həyata keçirilməsindən əldə olunan gəlirlər;

- malların satışından, xidmətlərin göstərilməsindən və işlərin görüləməsindən daxil olmalar;

- sərəncamında olan binaların, maşınlarının, texnikanın və digər əmlakin icarəyə verilməsindən əldə edilən gəlirlər;

- müxtəlif beynəlxalq fondların və təşkilatların ayırdığı qrantlar;

- qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr.

VII. Assosiasiyanın ləğv edilməsi

1. Assosiasiya aşağıdakı hallarda ləğv edilir:

- assosiasiyanın ümumi yiğincədə üzv bələdiyyələrin üçdə ikisinin razılığı ilə assosiasiya buraxıldıqda;

- assosiasiya digər təşkilatlar və ya qurumlarla birləşdikdə;

- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq məhkəmənin qərarı ilə assosiasiyanın qeydiyyatı ləğv edildikdə.

2. Assosiasiya ləğv edildikdə, ümumi yiğincənin qərarı ilə ləğvetmə komissiyası yaradılır, borclar ödəniləndikdən sonra qalan əmlak assosiasiyanın əsasnamədə müyyənləşdirilmiş məqsədlərinin həyata keçirilməsinə sərf olunur, bu mümkün olmadıqda isə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinə yönəldilir.

3. Assosiasiyanın fəaliyyəti ilə bağlı əmlak mübahisələri qarşılıqlı anlaşma əsasında, əgər belə anlaşma əldə edilməzsə, məhkəmə qaydasında həll edilir.

Dörcü: 26 iyul 2005-ci il

“Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

“Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin qanunun tətbiq edilməsini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

1.1. qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının “Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. öz səlahiyyətləri daxilində “Bələdiyyələrin regional assosiasiyanın Nümunəvi Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Bu sərəncam dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 iyul 2005-ci il

Dörcü: 26 iyul 2005-ci il

**Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi (2) haqqında
Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
(12 iyul 2000-ci il)**

Əlavə və dəyişikliklər:

1.24 avqust 2002, d.t. 27.08.2002

2. 29 dekabr 2004, d.t. 07.01.2005

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 fevral 2000-ci il tarixli 333 nömrəli Sərəncamına əsasən Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzinin (2) yaradılması ilə əlaqədar **qərara alıram**:

I. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzinin (2) haqqında Əsasnamə təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

II. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində Mərkəzə ştat vahidlərinin ayrılması, Mərkəzin fəaliyyətinin təminatı ilə bağlı maliyyə və maddi-texniki təchizat məsələlərini həll etsin.

III. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2000-ci il 12 iyul tarixli 364 nömrəli
Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir*

**Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi
nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi (2)
haqqında Əsasnamə**

1. Ümumi müddəələr

1.1. Azərbaycan Respublikasının Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi (2) (bundan sonra

“Mərkəz”) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Bələdiyyələrin fəaliyyətinin təşkil edilməsinin bəzi məsələləri haqqında” 2000-ci il 8 fevral tarixli 333 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmışdır.

1.2. Mərkəz öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinin əmrlərini, digər normativ hüquqi aktları və bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. Mərkəz yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçiləri tərəfindən bələdiyyələr haqqında qanunvericiliyin öyrənilməsinə, onların fəaliyyətinin müasir tələblərə və hamiliqlə qəbul edilmiş standartlara uyğun təşkil edilməsinə kömək göstərilməsini və bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsini (2) təmin edir.

1.4. Mərkəz hüquqi şəxsdir, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilir, əmlaka, müstəqil balansa, dövlət xəzinədarlığında xəzinə uçot kitabına malikdir, öz adından müqavilələr bağlaya bilər, əmlak və qeyri-əmlak hüquqları əldə edə və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydada müvafiq öhdəliklər daşıya bilər.

Mərkəzin Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbinin təsviri və öz adı olan möhürü, habelə müəyyən olunmuş nümunədə blankları vardır.

1.5. Mərkəzə verilmiş əmlak dövlət mülkiyyətidir. Mərkəz öz fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün ona operativ idarəetmə hüquqları ilə verilmiş əmlaka və bu əmlak üzərində istifadə hüququna malikdir.

1.6. Mərkəz öz fəaliyyətinin nəticələrinin operativ və mühasibat uçutunu aparır, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada və müddətlərdə öz fəaliyyətinin nəticələri barədə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə statistik və mühasibat hesabatları təqdim edir.

1.7. Mərkəzin yenidən təşkili və ləğv edilməsi qanunvericiliyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

2. Mərkəzin əsas vəzifələri və funksiyaları

2.1. Mərkəz yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçiləri tərəfindən bələdiyyələr haqqında qanunvericiliyin öyrənilməsinə, onların fəaliyyətinin müasir tələblərə və hamiliqlə qəbul edilmiş standartlara uyğun təşkil edilməsinə bələdiyyələrin fəaliyyətinin aşağıdakı istiqamətləri üzrə kömək göstərir:

- yerli sosial müdafiə və sosial inkişaf, yerli iqtisadi inkişaf, yerli ekoloji və yerli xidmət üzrə proqramlar müəyyən edilərkən;
- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyə ittifaqları yaradılarkən;
- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyə orqanları yaradılarkən və onlara yerli özünüidarə məsələlərini həll etmək üçün səlahiyyətlər verilərkən;
- bələdiyyə iclasları keçirilərkən;
- bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları tərəfindən bələdiyyələrin səlahiyyətinə aid məsələlər qabaqcadan nəzərdən keçirilərkən və hazırlanarkən, habelə bələdiyyələrin qərarlarının həyata keçirilməsinə yardım göstərilərkən, bələdiyyənin tabeliyində olan müəssisə, idarə və təşkilatların fəaliyyətinə nəzarət həyata keçirilərkən;
- bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinin itirilməsi və bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətlərinə xitam verilməsi ilə bağlı məsələlər həll olunaraq;
- bələdiyyə ərazilərdə vətəndaşların yiğincaqları keçirilərkən;
- vətəndaşların bələdiyyələrə, bələdiyyə orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə müraciəti zamanı vətəndaşların müraciətlərinə cavab verilməsi ilə bağlı çətinliklər meydana çıxarkən;
- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyə mülkiyyəti obyektləri fiziki və hüquqi şəxslərin müvəqqəti və ya daimi istifadəsinə, icarəsinə verilərkən, qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada özgəninkiləşdirilərkən və ya istifadəyə verilən obyektlərdən istifadə şərtləri müəyyənləşdirilərkən;
- bələdiyyələr tərəfindən bələdiyyənin hüdudları daxilində olan torpaqlardan istifadə şərtləri müəyyənləşdirilərkən;
- bələdiyyə mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi qaydası və şərtləri müəyyənləşdirilərkən;

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və bələdiyyələr haqqında qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş bələdiyyə vəzifələri üçün bələdiyyə mülkiyyətindən istifadə olunarkən;

- bələdiyyələr tərəfindən digər hüquqi və fiziki şəxslərlə münasibətlər qurularkən, bələdiyyə orqanları tərəfindən bələdiyyə ərazisinin kompleks sosial-iqtisadi inkişafında hüquqi və fiziki şəxslərin iştirakı əlaqəlendirilərkən, Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş hallarda bələdiyyələr tərəfindən hüquqi və fiziki şəxslərin təsərrüfat fəaliyyəti üçün məhdudiyyətlər müəyyənləşdirilərkən;

- bələdiyyə sifarişi verilərkən;

- bələdiyyələr tərəfindən yerli vergilər, ödənişlər, onların ödənilməsi üzrə güzəştər, habelə yerli vergi və ödənişlərin tətbiqinin zəruriyyəti və konkret dərəcələri müəyyənləşdirilərkən;

- bələdiyyələr tərəfindən büdcədənkənar fondlar yaradılarkən;

- bələdiyyələr kredit münasibətlərində iştirak edərkən və bələdiyyələrin maliyyə-kredit və sigorta təşkilatları ilə münasibətləri qurularkən;

- bütçə sisteminin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ümumi prinsipləri və Azərbaycan Respublikasında tətbiq olunan bütçə təsnifatı əsasında yerli bütçə tərtib və icra edilərkən;

- yerli vergi və ödənişlərin yıgilması və yerli bütçələrə köçürülməsi üçün dövlət vergi xidməti orqanları ilə müqavilə bağlanarkən;

- bələdiyyələr tərəfindən yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərar hazırlanarkən;

- bələdiyyə qulluqçuları tərəfindən əmək fəaliyyəti prosesində qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vəzifələr həyata keçirilərkən;

- bələdiyyələr tərəfindən qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər hüquq və vəzifələr həyata keçirilərkən.

2.2. Mərkəz bələdiyyələrlə işin təşkili və bələdiyyələrə metodoloji yardım göstərilməsi sahəsində vəzifələrini aşağıdakı yollarla həyata keçirir:

- bələdiyyələrin fəaliyyətinə dair bülletenlər, məcmuələr, metodiki vəsaitlər və s. hazırlayır;

- yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçiləri arasında hüququn ayrı-ayrı sahələrinə dair diskussiyyalar təşkil edir, seminarlar və yığıncaqlar keçirir;

- yerli özünüidarə orqanlarının üzvlərinin və həmin orqanların icra aparatlarının işçilərinin bələdiyyələr haqqında qanunvericilik sahəsində məlumatlarının artırılmasını təmin edir, bələdiyyələr haqqında qanunvericilik aktlarını çoxaldır və bələdiyyələrə çatdırır;

- bələdiyyələrin fəaliyyətinin ayrı-ayrı sahələrinin qanunvericiliyə uyğunlaşdırılması barədə yerli özünüidarə orqanlarının üzvləri və həmin orqanların icra aparatlarının işçilərinin şifahi və yazılı sorğularına cavab verir və s.

2.3. Mərkəz yerli rəy sorğusunun təyin edilməsi haqqında qərar dan müvafiq məhkəməyə şikayət edə bilər.

2.4. Mərkəz bələdiyyə, bələdiyyə orqanları və onların vəzifəli şəxsləri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına, *Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarına* və *Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına* (*Naxçıvan Muxtar Respublikasında isə həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasına, qanunlarına və Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarına*) (2) riayət edilməsinə inzibati nəzarət sahəsində Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə verilmiş səlahiyyətin həyata keçirilməsini təmin edir.

2.5. Mərkəz (2) "Yerli özünüidarə orqanlarının normativ aktlarının bülleteni"ni nəşr etdirir.

2.6. Mərkəz inkişaf etmiş ölkələrin bələdiyyə fəaliyyətinə dair təcrübəsini öyrənmək, tətbiq etmək məqsədilə qarşılıqlı əlaqələrin qurulmasına kömək göstərir.

3. Mərkəzin strukturu və idarə edilməsi

3.1. Mərkəzin işinə ümumi rəhbərliyi Azərbaycan Respublikasının ədliyyə naziri həyata keçirir.

3.2. Mərkəzə onun rəisi başçılıq edir. Mərkəzin rəisi Azərbaycan Respublikasının ədliyyə naziri tərəfindən təyin olunur. Rəis müavi-

ni və Mərkəzin əməkdaşları Mərkəzin rəisinin təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Naziri tərəfindən təyin olunurlar.

3.3. Mərkəzin rəisi:

- bütün dövlət orqanlarında, idarələrində, təşkilatlarında və yerli özünüidarə orqanlarında Mərkəzi təmsil edir;
- Mərkəzin şöbələrinin və yerli bölmələrinin (2) əsasnamələrini təsdiq edir;
- Mərkəzin işçiləri arasında vəzifə bölgüsü aparır və onlara tapşırıqlar verir;
- metodiki sənədlərin hazırlanmasını və mövcud qaydada nəşr etdirilməsini təşkil edir;
- Mərkəzin iş planını, onun yerinə yetirilməsinə dair hesabatı hazırlayır və ədliyyə nazirinə təqdim edir;
- öz səlahiyyəti çərçivəsində Mərkəzin maliyyə fəaliyyəti məsələlərini həll edir;
- Mərkəzin bütün işçilərinin hökmən icra etməli olduğu əmr və sərəncamlar verir;
- qanunvericiliyə uyğun olaraq Mərkəzin işçilərinin mükafatlandırılmasını təşkil edir, onların barəsində tənbeh tədbirlərini tətbiq edir;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olan digər hüquq və vəzifələri həyata keçirir.

3.4. Mərkəzin işçilərinin say tərkibi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini tərəfindən müəyyən edilir.

Mərkəzin strukturu və ştat cədvəli Azərbaycan Respublikasının ədliyyə naziri tərəfindən təsdiq edilir.

3.5. Mərkəzin işçilərinin hüquq və vəzifələri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Mərkəzin Əsasnaməsi, daxili intizam qaydaları, struktur bölmələrin əsasnamələri, vəzifə telimatları, əmək müqavilələri ilə müəyyən olunur.

3.6. Mərkəzin işçilərinin sosial təminatı məsələləri qüvvədə olan qanunvericilik əsasında həll olunur.

3.7. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində mərkəzin funksiyalarını dövlət bütçəsində maliyyələşdirilən Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzdində Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi (2) həyata keçirir.

Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydalarının təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (4 iyul 2001-ci il)

“Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli 162 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar qərara alıram:

1. Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).
2. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
4 iyul tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir**

Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları

Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi qaydaları “Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli 162 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar, “Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında” və “Yerli rəy sorğusu haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Bu qaydalar bələdiyyənin öz maddi və maliyyə vəsaitlərindən istifadə etməklə bələdiyyə ərazisinin abadlaşdırılması, əhaliyə kommunal xidmətlər göstərilməsi, sosial infrastruktur obyektlərinin tikintisi və təmiri, müvafiq ərazi əhalisinin məişət və sosial-mədəni tələbatının ödənilməsi üçün zəruri məhsulların istehsalı, xidmətlərin göstərilməsi və digər işlərin görülməsi üçün sifarişçi kimi çıxış etmək səlahiyyətini, sifariş verilməsinin şərtlərini müəyyən edir.

Bu qaydalar Azərbaycan Respublikası ərazisində olan bütün bələdiyyələrə və onların birliklərinə şamil edilir.

1. Bələdiyyə sifarişləri bələdiyyələrin müvafiq sosial inkişaf, iqtisadi inkişaf və digər programlarının icrası ilə əlaqədar verilir.

2. Bələdiyyə sifarişləri bələdiyyənin ərazisində yaşayan və seçki hüququ olan bütün vətəndaşların rəy sorğusu əsasında da formalasdırıla bilər.

3. Bələdiyyə sifarişlərinə çıxarılan məsələlər (işlərin görülməsi, xidmətlərin göstərilməsi, mal, material alınması və s.) müvafiq maliyyə təminatına malik olmaqla yerli büdcənin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

4. Bələdiyyə sifarişlərinin yerinə yetirilməsi üçün icraçılar Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyinə uyğun olaraq müsabiqə (tender) və ya birbaşa müqavilə əsasında seçilir.

5. İcraçıların hansı formada seçilməsi tərəflərin maraqları göznlənməklə müvafiq əsaslandırmaya uyğun olaraq təmin edilir. Müsabiqə zamanı eyni təkliflər vermiş icraçılar arasında bələdiyyə mülkiyyətində olan icraçılara üstünlük verilir.

6. Bələdiyyə sifarişləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada bu işlərin görülməsi üçün müqavilə bağlanması yolu ilə fiziki və ya hüquqi şəxslərə verilir.

7. Bələdiyyə sifarişlərinin yerləşdirilməsinə və icrasına nəzarət bələdiyyələr tərəfindən yerinə yetirilir.

8. Bələdiyyə sifarişlərinin maliyyələşdirilməməsinə və digər müqavilə şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə görə bələdiyyələr qanunvericiliklə müəyyən edilmiş məsuliyyət daşıyırlar.

9. Bələdiyyə sifarişlərinin maliyyələşdirilməsi qaydaları və yerinə yetirilməsi müddətləri, habelə işlərin qəbulu və digər şərtlər, o cümlədən məsuliyyətlər tərəflər arasında bağlanmış müqavilə ilə tənzimlənir.

10. Bələdiyyə sifarişlərinin verilməsi haqqında məlumatlar yerli kütləvi informasiya vasitələri ilə elan edilir.

**Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi
qaydası və müddətləri haqqında
Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
(11 iyun 2001)**

“Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinin beşinci hissəsinə uyğun olaraq **qərara alıram**:

1. Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və müddətləri haqqında Əsasnamə təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, həmin Əsasnamənin 5-ci bəndində nəzərdə tutulmuş bələdiyyə mülkiyyətinə verilə bilən dövlət əmlakının siyahısını iki ay müddətində müəyyən etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

3. Bu Fərman imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
11 iyun 2001-ci il tarixli Fərmani ilə təsdiq edilmişdir**

**Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və
müddətləri haqqında Əsasnamə**

I. Ümumi müddəələr

1. Bu Əsasnamə “Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq hazırlanmışdır.

2. Əsasnamə dövlət mülkiyyətində olan və bələdiyyənin səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri mənzil-kommunal, sosial və mədəniyyət obyektlərinin, əhalinin ümumi istifadəsində olan ob-

yektlərin və digər dövlət əmlakının bələdiyyələrin mülkiyyətinə verilməsi qaydasını müəyyən edir.

Qanunvericiliklə özəlləşdirilməsi qadağan edilən və ya Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkışaf Nazirliyinin qərarı ilə özəlləşdirilən dövlət əmlakı (o cümlədən həmin əmlak yerləşən torpaq sahələri, özəlləşdirilənə qədər dövlət mülkiyyətində qalan dövlət əmlakı və fiziki və ya qeyri-dövlət hüquqi şəxslərinin) vəsaiti hesabına inşa edilmiş obyektlərin yerləşdiyi torpaq sahələri) istisna olmaqla, bələdiyyələrin ərazilərində yerləşən digər dövlət əmlakı onların mülkiyyətinə verilir.

3. Dövlət əmlakının bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi Azərbaycan Respublikası adından Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkışaf Nazirliyi tərəfindən əvəzsiz olaraq həyata keçirilir.

4. Bələdiyyənin mülkiyyətinə verilən əmlakın yerləşdiyi torpaq sahələrinin bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi “Torpaq islahatı haqqında”, “Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında” və Azərbaycan Respublikasının digər qanunlarına, normativ hüquqi aktlarına və bu Əsasnaməyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

II. Dövlət əmlakının bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi

5. Bələdiyyə mülkiyyətinə verilə bilən müəssisə və obyektlərin, binaların, tikililərin, qeyri-yaşayış sahələrinin, qurğuların və avadanlıqların, habelə ümumi istifadə obyektlərinin siyahısı və bələdiyyələrə verilməsi müddətləri hər bir bələdiyyə ərazisi üzrə Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkışaf Nazirliyinin bələdiyyələr və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə razılışdırılmış təqdimatı əsasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə tərəfindən müəyyən edilir.

6. Bələdiyyənin mülkiyyətinə ilk növbədə onların fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün zəruri olan inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar verilir.

7. Bələdiyyə mülkiyyətinə dövlət əmlakı bələdiyyələr tərəfindən bu əmlakdan istifadə etmək imkanı yarandıqda, onların müraciəti əsasında verilir.

8. Bələdiyyə mülkiyyətinə daşınmaz dövlət əmlakının verilməsi Azərbaycan Respublikasında dövlət əmlakının registrində müvafiq qeydiyyatlar aparılmaqla Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və Dövlət Statistika Komitəsinə məlumat verməklə həyata keçirilir.

III. Bələdiyyələrin mülkiyyət hüququnun rəsmiləşdirilməsi qaydası

9. Bələdiyyələr onların mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakı üzərində mülkiyyət hüququnu aşağıdakı qaydada əldə edirlər:

Bələdiyyə mülkiyyətinə verilən əmlakın siyahısı (o cümlədən inzibati binalar, otaqlar və avadanlıqlar) Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tərəfindən müəyyən edildikdən sonra bələdiyyə qurumları Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkışaf Nazirliyinə ərizə ilə müraciət edirlər; ərizəyə bələdiyyə qurumunun statusunu təsdiq edən sənədlər əlavə olunmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkışaf Nazirliyi daxil olmuş müraciətlərin əsaslığını yoxlayır.

Müraciətdə göstərilən dövlət əmlakının, o cümlədən ümumi istifadə obyektlərinin bələdiyyə mülkiyyətinə verilməsi nəzərdə tutulmuşdursa, Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkışaf Nazirliyi tərəfindən 10 gün ərzində müvafiq akt tərtib edilir.

Daşınmaz dövlət əmlakının bələdiyyə mülkiyyətinə keçməsi mülkiyyət şəhadətnaməsinin verilməsi yolu ilə rəsmiləşdirilir. Mülkiyyət şəhadətnaməsi Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkışaf Nazirliyi tərəfindən verilir. Şəhadətnamənin verilməsi üçün dövlət rüsumu tutulmur.

Bələdiyyələrin ümumi istifadə obyektlərinə mülkiyyət hüquq həmin obyektlərin Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkışaf Nazirliyindən təhvil-təslim aktı əsasında qəbul edildiyi andan yaranır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ NAZİRLƏR KABİNƏTİNİN QƏRARLARI

Qərar № 3

Bakı şəhəri, 12 yanvar 2000-ci il

Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyata alınması qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında

“Bələdiyyələrin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli 162 nömrəli Fermanının icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini qərara alır:

1. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyata alınması qaydaları təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. Bu qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2000-ci il 12 yanvar tarixli 3 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir*

Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəricilərinin qeydiyyata alınması qaydaları

1. Bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların maliyyə və təsərrüfat fəaliyyəti göstəriciləri Dövlət Statistika Komi-

tesi tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada qeydiyyata alınır. Müəssisə və təşkilatlar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən təsdiq edilmiş statistik göstəricilər və hesabatlar əsasında müəyyən edilmiş qaydada və vaxtda bu barədə aidiyəti statistika orqanlarına hesabat təqdim edirlər.

2. Bələdiyyələrin ərazisində yerləşən statistika orqanları Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hazırlanmış tövsiyə əsasında bələdiyyələrin mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar üzrə statistik məlumatları rayon (şəhər) üzrə yekunlaşdırır, müvafiq bələdiyyə orqanlarına və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə təqdim edirlər.

3. Zəruri hallarda bələdiyyələrin sıfəri və vəsaiti hesabına Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə razılışdırılmış sorğu anketləri əsasında bələdiyyələrin ərazisində statistik işlər planında nəzərdə tutulmamış müşahidələr keçirilə bilər.

4. Bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisə və təşkilatlar “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq öz fəaliyyətinə dair rüblük və illik maliyyə və mühasibat uçotu hesabatlarını və balanslarını müəyyən olunmuş həcmidə və mündətlərdə müvafiq maliyyə orqanlarına təqdim edirlər.

5. Bələdiyyələrin tabeliyində olan müəssisə və təşkilatlar bələdiyyələrin tabeliyinə verilməzdən əvvəl onların pul vəsaiti, əmlakı, hesablaşmaları, fondları və s. balans göstəriciləri bələdiyyələr tərəfindən təyin olunmuş inventarlaşdırma komissiyası vasitəsi ilə inventarlaşdırılır və nəticəsi aktla rəsmiləşdirilir.

Qərar N 106

Bakı şəhəri, 8 iyul 2002-ci il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2002-ci il 8 iyul tarixli 106 nömrəli Qərarı
ilə təsdiq edilmişdir

Bələdiyyə mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakının Siyahısının təsdiq edilməsi barədə

Əlavə və dəyişikliklər:

1) 13.05.2003-cü il

“Dövlət əmlakının bələdiyyələrə verilməsi qaydası və müddət-ləri haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 11 iyun tarixli 498 nömrəli Fərmanının icrasının təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə qərara alır:

1. İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin bələdiyyələr və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə razılışdırılmış təqdimatı əsasında “Bələdiyyə mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakının Siyahısı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi, müvafiq bələdiyyələr və yerli icra hakimiyyəti orqanları bir ay müddətinə bu qərardan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Bu Qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

*Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri A. Rasizadə*

Bələdiyyə mülkiyyətinə verilən dövlət əmlakının Siyahısı

Sıra №-si	Verilən əmlakın adı	Ünvanı	Bakı sahibi	Bələdiyyənin Adı
1	2	3	4	5
1	Ağdaş rayonu İnzibati binanın 3-cü mərtəbəsi	M.Ə.Rasulzadə, 60	Ağdaş Mənzil Təsərrüfatı İstehsalat İstismar-Təmir Müssəssəsi	Ağdaş şəhər bələdiyyəsi
2	Ağcabədi rayonu Şəhər bulvarı	Ağcabədi şəhəri	Şəhər Yaşıllaşdırma İdarəsi	Ağcabədi şəhər bələdiyyəsi
3	Park	Ağcabədi şəhəri	Şəhər İH	Ağcabədi şəhər bələdiyyəsi
4	Abşeron rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 2 otaq	Xirdalan qəsəbəsi, H.Astanov küçəsi, 1	Abşeron rayon İH	Xirdalan qəsəbə bələdiyyəsi
5	Güzdək qəsəbəsi üzrə icra nümayəndəliyinin inzibati binasında 1 otaq	Güzdək qəsəbəsi	Rayon İH-nin Güzdək qəsəbə nümayəndəliyi	Güzdək qəsəbə bələdiyyəsi
6	Fatmayı kəndi üzrə icra nümayəndəliyinin binasında 2 otaq	Fatmayı kəndi	Rayon İH-nin Fatmayı kənd nümayəndəliyi	Fatmayı kənd bələdiyyəsi
7	Saray qəsəbə nüma yəndəyimini yardımçı binası	Saray qəsəbəsi, Axundov küçəsi, 27	Rayon İH-nin Saray qəsəbə nümayəndəliyi	Saray qəsəbə bələdiyyəsi
8	Rayon İH-nin Mehdiabad qəsəbə nümayəndəliyinin binasında 2 otaq	Mehdiabad qəsəbəsi	Rayon İH-nin Mehdiabad qəsəbə nümayəndəliyi	Mehdiabad qəsəbə bələdiyyəsi
9	Ağsu rayonu Mədəniyyət və istirahət parkı	Ağsu şəhəri	Rayon Mənzil Kommunal Təsərrüfatı Birliyi	Ağsu şəhər bələdiyyəsi
10	İnzibati binanın 3-cü mərtəbəsində 4 otaq və iclas zalı	Ağsu şəhəri S.Vurğun küçəsi, 3	Ağsu rayon Mənzil İstismar İdarəsi	Ağsu şəhər bələdiyyəsi
11	Beyləqan rayonu Yataqxana	Beyləqan şəhəri, 4 №-li Səyyar Məxənkləşdirilmiş Dəstə qəsəbəsi	Mənzil İstismar Sahası	Beyləqan şəhər bələdiyyəsi
12	Yataqxana	Beyləqan şəhəri, 4 №-li Səyyar Məxənkləşdirilmiş Dəstə qəsəbəsi	Mənzil İstismar Sahası	Beyləqan şəhər bələdiyyəsi
13	Yataqxana	Beyləqan şəhəri, 42 №-li Səyyar Məxənkləşdirilmiş Dəstə qəsəbəsi	Mənzil İstismar Sahası	Beyləqan şəhər bələdiyyəsi

14	İnzibati bina	Beyləqan şəhəri, M.Ə. Rəsulzadə küçəsi, 1	Kommunal müəssisələri kombinatı	Beyləqan şəhər bələdiyyəsi
15	Daşkəsan rayonu Anbar və idarə binası	Qaraqollar kəndi	Rayon İH-nin Qaraqollar kəndi yerli ərazi nümayəndəliyi	Qaraqollar kənd bələdiyyəsi
16	"Dədə Qorqud - 1300" parkı	Daşkəsan şəhəri	Kommunal müəssisələri kombinatı	Daşkəsan şəhər bələdiyyəsi
17	İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 5 otaq	Azadlıq meydani, 1	RİH	Daşkəsan şəhər bələdiyyəsi
18	İdare binası	Zaylik kəndi	Rayon İH-nin Zaylik yerli ərazi nümayəndəliyi	Zaylik kənd bələdiyyəsi
19	Mühəsibat binası	Zaylik kəndi	Rayon İH-nin Zaylik yerli ərazi nümayənəliyi	Zaylik kənd bələdiyyəsi
20	Dəvəçi rayonu M.Nəzirov adına park	Dəvəçi rayonu	Kommunal müəssisələri kombinatı	Dəvəçi şəhər bələdiyyəsi
21	Əli Bayramlı şəhəri Kommunal müəssisələrinin inzibati binası (keçmiş məktəb binası)	G.Surbala oğlu küçəsi, 16	Kommunal müəssisələri kombinatı	Əli Bayramlı şəhər bələdiyyəsi
22	Şəhər İH Naci Qohramanlı qəsəbə nümayəndəliyinin inzibati binası (keçmiş məktəb binası)	Hacı Qohramanlı qəsəbəsi	Şəhər İH-nin Hacı Qohramanlı qəsəbə nümayəndəliyi	Hacı Qohramanlı qəsəbə bələdiyyəsi
23	Gəncəşəhəri Z.Tağıyev küçəsindəki bağ	Z.Tağıyev küçəsi, 2-ci dalandan	Gəncə şəhər Kommunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Nizami rayon bələdiyyəsi
24	Novruz meydani	Yeni Gəncə yaşayış sahəsi	Gəncə şəhər Kommunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Nizami rayon bələdiyyəsi
25	Göygəy rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 5 otaq və idarə zali	Narimanov küçəsi, 32	Rayon Mənzil İstismar sahəsi	Göygəy şəhər bələdiyyəsi
26	Gədəbəy rayonu Park	S.Vurğun küçəsi	Rayon Kommunal müəssisələri kombinatı	Gədəbəy şəhər bələdiyyəsi
27	Kəhən inzibati bina	M.Ə.Rəsulzadə küçəsi, 16	Rayon Kommunal müəssisələri kombinatı	Gədəbəy şəhər bələdiyyəsi
28	1941-1945-ci illər üçün abidə kompleksi	Mirzayev küçəsi	Rayon Kommunal müəssisələri kombinatı	Gədəbəy şəhər bələdiyyəsi
29	Goranboy rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 4 otaq	V.Bayramov küçəsi, 68	RİH	Goranboy şəhər bələdiyyəsi
30	Hacıqabul rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 2 otaq	Hacıqabul şəhəri, İ.Qayıbov küçəsi, 7	RİH	Qaziməmməd şəhər bələdiyyəsi
31	Xaçmaz rayonu Konserv kombinatının parkı	Xaçmaz şəhəri	2 nömrəli Mənzil İstismar Sahəsi	Xaçmaz şəhər bələdiyyəsi
32	Xəzər rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 2 otaq	Xəzər rayonu	RİH	Xəzər qəsəbə bələdiyyəsi

33	İsmayıllı rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 6 otaq və icksiz zalı	İsmayıllı şəhəri, 20 Yanvar küçəsi	İsmayıllı rayon İH	İsmayıllı şəhər bələdiyyəsi
34	Keçmiş Lahic qəsəbə İcrayıya Komitəsinin kəhən inzibati binası	Lahic qəsəbəsi	Rayon İH-nin Lahic nümayəndəliyi	Lahic qəsəbə bələdiyyəsi
35	İmişli rayonu Fəvvərə	M.Əsədov küçəsi	Rayon Kommunal müəssisələri kombinatı	İmişli şəhər bələdiyyəsi
36	2 mərtəbəli inzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 8 otaq	M.Əsədov küçəsi, 5	RİH	İmişli şəhər bələdiyyəsi
37	Sabir adına uşaq və məktəblər parkı	Nizami küçəsi	Rayon Kommunal müəssisələri kombinatı	İmişli şəhər bələdiyyəsi
38	Kürdəmir rayonu 1 mərtəbəli 1 adəd asas və 1 mərtəbəli 4 adəd yardımçı binalar	Kürdəmir şəhəri, Qarabağ küçəsi, 50	Daxili İşlər Nazirliyi	Kürdəmir şəhər bələdiyyəsi
39	Qax rayonu N.Nəri manov adına park	20 Yanvar küçəsi	Qax rayon Mədəniyyət şəbəsi	Qax şəhər bələdiyyəsi
40	Nizami adına park	Azadlıq küçəsi	Rayon Kommunal müəssisələri kombinatı	Qax şəhər bələdiyyəsi
41	İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsi	Azadlıq küçəsi, 26	RİH	Qazax şəhər bələdiyyəsi
42	Qəbələ rayonu Kənd icra nümayəndəliyinin binası	Böyük Pirallı kəndi	RİH	Böyük Pirallı kənd bələdiyyəsi
43	Kənd icra nümayənəliyinin idarə binası	Kiçik Pirallı kəndi	RİH	Kiçik Pirallı kənd bələdiyyəsi
44	Qazax rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsi 6 otaq	Qazax şəhəri Sabir küçəsi, 177	RİH	Qazax şəhər bələdiyyəsi
45	Kənd icra nümayənəliyində 2 otaq	İkinci Şixli kəndi	Rayon İH-nin İkinci Şixli kənd nümayənəliyi	İkinci Şixli kənd bələdiyyəsi
46	Kənd icra nümayənəliyində 1 otaq	Xanlıqlar kəndi	Rayon İH-nin Xanlıqlar kənd nümayəndəliyi	Xanlıqlar kənd bələdiyyəsi
47	Kənd icra nümayənəliyində 2 otaq	Orta Sakılıb kəndi	Rayon İH-nin Orta Sakılıb kənd nümayəndəliyi	Orta Sakılıb kənd bələdiyyəsi
48	Kənd icra nümayənəliyində 3 otaq	Çaylı kəndi	Rayon İH-nin Çaylı kənd nümayəndəliyi	Çaylı kənd bələdiyyəsi
49	Kənd icra nümayənəliyində 2 otaq	Birinci Şixli kəndi	Rayon İH-nin Birinci Şixli kənd nümayənəliyi	Birinci Şixli kənd bələdiyyəsi
50	Kənd icra nümayənəliyində 3 otaq	Yuxarı Sakılıb kəndi	Rayon İH-nin Yuxarı Sakılıb kənd nümayənəliyi	Yuxarı Sakılıb kənd bələdiyyəsi
51	Kənd icra nümayənəliyində 1 otaq	Qaymaqlı kəndi	Rayon İH-nin Qaymaqlı kənd nümayəndəliyi	Qaymaqlı kənd bələdiyyəsi

52	Quba rayonu İnzibati idarə binasında 3 otaq vidasızlı	Quba şəhəri, Qəlebə küçəsi, 8	RIH	Quba şəhər belediyəsi
53	Lenk rayonu Fincə Mingeçevir şəhəri M.Ə.Rəsulzadə prospektində İnzibati binanın 2-də və 3-cü mərtəbələn	Fincə kəndi	Mənzil Komunal Təsərrüfatı Birliyi	Fincə kənd belediyəsi
54	M.Ə.Rəsulzadə prospektində İnzibati binanın 2-də və 3-cü mərtəbələn	M.Ə.Rəsulzadə prospekti, 26/11	Mənzil təsərrüfatı və abadlaşdırma məməniyyəti	Mingeçevir şəhər belediyəsi
55	S. Vurğun adına İstirahət bağı	S. Vurğun meydanı	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
56	M. Hacıyev adına "Sahil" bağı	N. Rəfibeyli küçəsi	Şəhər Mədəniyyət şöbəsi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
57	Ferrare	M.P.Yaqış küçəsi	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
58	Ferrare	M.Ə.Rəsulzadə prospekti, 4 nömrəli binanın qarşısı	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
59	Ferrare	M.Ə.Rəsulzadə prospekti, 47/2 nömrəli binanın qarşısı	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
60	Ferrare	M.Ə.Rəsulzadə prospekti, "Mingeçevir-bazar" ATSC-nin qarşısı	Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
61	Ferrare	S. Mustafayev adına meydan	Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
62	Ferrare	N.Rəfibeyli küçəsi	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
63	Ferrare	Ailə istirahət mərkəzi	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
64	Ferrare	Füzuli küçəsi	Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Mingeçevir şəhər belediyəsi
65	Neficala rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsində 7 otaq 1 otaqlı taxtaların İnzibati bina	Nizami küçəsi, 66	RIH	Neficala şəhər belediyəsi
66	2 Nəli Mayak kəndi	Rayon Mənzil Komunal Təsərrüfatı Birliyi	2 Nəli Mayak kənd belediyəsi	
67	İnzibati binanın 6 otaq	Həsənabad kəndi	Rayon Komunal Təsərrüfatı Birliyi	Həsənabad qəsəbə belediyəsi
68	İnzibati binada 1 otaq Aşağı Suna kənd orası nümayandəliyinin binasında bir otaq	1 Nəli Mayak kəndi	RIH-nın Yemkənd kənd orası nümayandəliyi	1 Nəli Mayak kənd belediyəsi
69	Aşağı Suna kənd orası nümayandəliyinin binasında bir otaq	Aşağı Suna kəndi	RIH-nın Aşağı Suna kənd orası nümayandəliyi	Aşağı Suna kənd belediyəsi

70	4 otaqlı binanın 3 otağı	Xılı qəsəbəsi	Rayon Mənzil Komunal Təsərrüfatı Birliyi	Xılı qəsəbə belediyəsi
71	Naxçıvan şəhəri "Qəbbə" parkı	Q. Namazlıyev küçəsi	Mənzil Kommunal Təsərrüfatı Birliyi	Naxçıvan şəhər belediyəsi
72	Oğuz rayonu Böyük Vətən Müharibəsi işirənkələri abidəsi	Oğuzşəhəri, S.Vurğun küçəsi	ŞİH-nin nümayandəliyi	Oğuz şəhər belediyəsi
73	Saatlı rayonu Rayonun mərkəzi parkı	Saatlışəhəri, "Azerbaycan" xiyabani	Rayon Kommunal Təsərrüfatı Kombinatı	Saatlı şəhər belediyəsi
74	"Qızıl bulğur" bağçası	Saatlışəhəri, "Azerbaycan" xiyabani	Rayon Kommunal Təsərrüfatı Kombinatı	Saatlı şəhər belediyəsi
75	Sumqayıt şəhəri Şəhər bağlı	Sumqayıt şəhəri	Şəhər Mənzil Komunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi	Sumqayıt şəhər belediyəsi
76	İnzibati binada 5 otaq	Zeynalabdin qəsəbəsi S.Bəhlülzadə küçəsi, 8	Sumqayıt şəhər İH	II. Zeynalabdin qəsəbə belediyəsi
77	Corat qəsəbə nümayandəliyinin binasındaki 2 otaq	Corat qəsəbəsi, Sühl küçəsi	İH-nin Corat qəsəbə nümayandəliyi	Corat qəsəbə belediyəsi
78	Şəmkir rayonu İnzibati binanın 3-cü mərtəbəsi	Nizumi küçəsi, I	RIH	Şəmkir şəhər belediyəsi
79	Şamaxı rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsinin 6 otaq	Azərbaycan küçəsi, 30	RIH-nin Şamaxı şəhər nümayandəliyi	Şamaxı şəhər belediyəsi
80	Tərtər rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsinin 6 otaq	E.Hüseynov küçəsi, 108	Tərtər rayon Mənzil İstismar Sahası	Tərtər şəhər belediyəsi
81	Tovuz rayonu İnzibati bina	Tovuzşəhəri, Sabir küçəsi, 43	Tovuz rayon Mənzil İstismar Sahası	Tovuz şəhər belediyəsi
82	"Qohramanlı" parkı və oradakı abidələr	Tovuzşəhəri	Rayon İH-nin Tovuz şəhər nümayandəliyi	Tovuz şəhər belediyəsi
83	Pionerlər parkı	Tovuzşəhəri	Rayon İH-nin Tovuz şəhər nümayandəliyi	Tovuz şəhər belediyəsi
84	1941-1945-ci illər abidə kompleksi	Tovuzşəhəri	Rayon İH-nin Tovuz şəhər nümayandəliyi	Tovuz şəhər belediyəsi
85	Nizumi adına park	Tovuzşəhəri	Rayon İH-nin Tovuz şəhər nümayandəliyi	Tovuz şəhər belediyəsi
86	Ucar rayonu İnzibati binanın 2-ci mərtəbəsi	N.Nərimanov küçəsi, 81	Rayon Mənzil İstismar Sahası	Ucar şəhər belediyəsi
87	Yevlax şəhəri Kənd nümayandəliyinin bina sində 1 otaq	Yevlax rayonu, Həvarlı kəndi	Rayon İH-nin Həvarlı kənd nümayandəliyi	Həvarlı kənd belediyəsi
88	S. Vurğun adına park	S.Əliyev küçəsi	Rayon Mənzil Komunal Təsərrüfatı Birliyi	Yevlax şəhər belediyəsi
89	Mərkəz park	S.Əliyev küçəsi	Rayon Mənzil Komunal Təsərrüfatı Birliyi	Yevlax şəhər belediyəsi
90	Kənd nümayandəliyində iş otağı	Yuxarı Qarxun kəndi	Rayon İH-nin Yuxarı Qarxun kənd nümayandəliyi	Yuxarı Qarxun kənd belediyəsi
91	Zərdab rayonu İnzibati binanın 3-cü mərtəbəsinin 5 otaq	Zərdab şəhəri, M.Rəsulzadə küçəsi, 14	Rayon Mənzil İstismar Sahası	Zərdab şəhər belediyəsi
92	Zaqatala rayonu RIH-nin şəhər nümayandəliyinin binasında 4 otaq (III mərtəbədə)	Zaqatala şəhəri, Nizami küçəsi, 9	RIH-nin şəhər nümayandəliyi	Zaqatala şəhər belediyəsi

Yeni bələdiyyələrin təşkil edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Qanunları

Azərbaycan Respublikasının bəzi rayonlarının ərazisində bələdiyyələrin təşkil edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

“Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. Azərbaycan Respublikasının bəzi rayonlarının ərazisində adları aşağıda göstərilən bələdiyyələr təşkil edilsin:

Bakı şəhəri

Qaradağ rayonu üzrə:

Korgöz qəsəbəsinin ərazisini əhatə edən Korgöz bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ümid qəsəbəsinin ərazisini əhatə edən Ümid bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ağdam rayonu üzrə:

Qərvənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Əhmədagalı, Çıraxlı, Kolçışlaq və Mireşelli kəndlərində Əhmədagalı bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Mərzili kəndinin ərazisini əhatə edən Mərzili bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Üçoğlan bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Alibəyli, Böyükbəyli və Kicikli kəndlərində Alibəyli bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Təzəkənd kəndinin ərazisini əhatə edən Təzəkənd bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Əfətli bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Hacıturalı, Həsənhanlı və Qəhrəmanbəyli kəndlərində Hacıqaralı bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Çəmənli bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Sarıcalı və Şüküragalı kəndlərində Sarıcalı bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ağsu rayonu üzrə:

Ərəbmehdibəy bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Xəlilli və Mustafalı kəndlərində Xəlilli bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Dəvəçi rayonu üzrə:

Gəndov bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Leyti kəndində Leyti bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Uzunboyad bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Məliklər kəndində Məliklər bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Təzəkənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Söhbətli kəndində Söhbətli bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Goranboy rayonu üzrə:

Goranboy bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Abbasqulular kəndində Abbasqulular bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Qaşaltı Qaraqoyunlu bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Qasımbəyli kəndində Qasımbəyli bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Goranlı bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Qazançı kəndi və Kürəkçay qəsəbəsində Kürəkçay bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Kələk bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Şıxlardır kəndində Şıxlardır bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Səfikurd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Tatarlı kəndində Tatarlı bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Muzdurlar kənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Yolpaq və Əhmədagal kəndlərində Yolpaq bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Xaçmaz rayonu üzrə:

Həsənqala bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Ağaverdioba və Balaqusar-qlıq kəndlərində Ağaverdioba bələdiyyəsi təşkil edilsin.

İlxçı Həsən Əfəndi bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Ağçay kəndində Ağçay bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Yergüç bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Ağızı Buduq kəndində Ağızı Buduq bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Hacıeliboy bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Arzu qəsəbəsində Arzu bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Qaraçı bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Cığatay, Çaxmaqlı və Qaraqaşlı kəndlərində Cığatay bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Qalagın bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Ərəb və Hacılard kəndlərində Ərəb bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Niyazoba bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Əbilyataq kəndində Əbilyataq bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Niyazoba bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Qarabağlı kəndində Qarabağlı bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Yergüç bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Suxtaqalaqlıq kəndində Suxtaqalaqlıq bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Xızı rayonu üzrə:

Giləzi bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Məşədi Həsən kəndində Məşədi Həsən bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası:

Babək rayonu üzrə:

Nehrəm bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Araz kəndində Araz bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Hacıvar bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Badaşqan kəndində Badaşqan bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Çəşməbasar bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Güznüt kəndində Güznüt bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Tumbul bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Hacınıyyət kəndində Hacınıyyət bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Qaraqala bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Kalbaoruc Dizə kəndində Kalbaoruc Dizə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Qahab bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Naxışnərgiz kəndində Naxışnərgiz bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Qahab bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Nəcəfəlidizə kəndində Nəcəfəlidizə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ordubad rayonu üzrə:

Vənənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Ağrı kəndində Ağrı bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ordubad bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Anabad kəndində Anabad bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Dırnis bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Anaqut kəndində Anaqut bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Nüsnüs bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Aşağı Ədəmic kəndində Aşağı Əndəmic bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aza bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Azadkənd kəndində Azadkənd bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aza bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Baş Dizə kəndində Baş Dizə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Vənənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Başkənd kəndində Başkənd bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Biləv bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Behrud kəndində Behrud bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Üstüpü bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Çənnəb kəndində Çənnəb bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aza bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Darkənd kəndində Darkənd bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Vənənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Dizə kəndində Dizə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Bist bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Ələhi kəndində Ələhi bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ordubad bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Gənzə kəndində Gənzə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Vənənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Xanağa kəndində Xanağa bələdiyyəsi təşki edilsin.

Unus bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Kələki kəndində Kələki bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aza bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Kələntər Dizə kəndində Kələntər Dizə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ordubad bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Kotam və Kilit kəndlərində Kotam bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Vənənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Qoruqlar kəndində Qoruqlar bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aza bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Qoşadızə kəndində Qoşadızə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Üstüpü bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Məzrə kəndində Məzrə bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Bist bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Nəsiravaz kəndində Nəsiravaz bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Xurs bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Nürgüt kəndində Nürgüt bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Unus bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Pəzməri kəndində Pəzməri bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aza bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Sabirkənd kəndində Sabirkənd bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Ordubad bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Şəhriyar qəsəbəsində Şəhriyar bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Vənənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Vələver kəndində Vələver bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Nüsnüs bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Yuxarı Əndəmic kəndində Yuxarı Əndəmic bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Aşağı Əylis bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Yuxarı Əylis kəndində Yuxarı Əylis bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Sədərək rayonu üzrə:

Sədərək bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Heydərabad qəsəbəsində Heydərabad bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Şərur rayonu üzrə:

Aşağı Aralıq bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Yuxarı Aralıq kəndində Yuxarı Aralıq bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Çərçiböğan bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Babəki kəndində Babəki bələdiyyəsi təşkil edilsin.

Havuş bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Yeni Havuş kəndində Yeni Havuş bələdiyyəsi təşkil edilsin.

II. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı” yeni redaksiyada verilsin (əlavə olunur).

II. Bu qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 29 iyun 2004-cü il
Dərci: 21 iyul 2004-cü il*

Azərbaycan Respublikasının Qusar rayonunda Suduroba və Laza bələdiyyələrinin təşkil edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

I. “Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000-ci il, № 10, maddə 704) 3-cü maddəsinə müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Qusar rayonunda aşağıdakı bələdiyyələr təşkil edilsin:

1) İmamqulukənd bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Suduroba kəndində Suduroba bələdiyyəsi;

2) Kuzun bələdiyyəsinin əhatə etdiyi Laza kəndində Laza bələdiyyəsi.

II. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999-cu il, № 12, maddə 689; 2001-ci il, № 11, maddə 677; 2002-ci il, № 5, maddə 237; 2003-cü il, № 6, maddə 273; 2003-cü il, № 8, maddə 419; 2004-cü il, № 7, maddə 522; Azərbaycan Respublikasının 2004-cü il 17 sentyabr tarixli 762-IIQD nömrəli qanunu) əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nın “Qusar rayonu” bölməsində aşağıdakı dəyişikliklər və əlavələr edilsin:

1) 34-cü sırada “İmamqulukənd bələdiyyəsi” sözlərinin qarşısındaki “İmamqulukənd və Suduroba kəndləri” sözləri “İmamqulukənd kəndi” sözləri ilə əvəz edilsin;

2) aşağıdakı məzmunda 69-cu sıra əlavə edilsin;
“69. Suduroba bələdiyyəsi - Suduroba kəndi”;

3) 38-ci sırada “Kuzun bələdiyyəsi” sözlərinin qarşısındaki “Kuzun, Çətgün və Laza kəndləri” sözləri “Kuzun və Çətgün” sözləri ilə əvəz edilsin;

4) aşağıdakı məzmunda 70-ci sıra əlavə edilsin:
“70. Laza bələdiyyəsi - Laza kəndi”.

III. Bu qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 7 dekabr 2004-cü il
Dərci: 4 yanvar 2005-ci il*

QEYD ÜÇÜN

**Bələdiyyələr haqqında
sənədlər toplusu**

(Azərb. dilində)
Qanun-2005

NAŞİR:

Şahbaz XUDUOĞLU

KOMPÜTER TƏRTİBATI:

Anar ƏLİYEV

YİĞİCILAR:

*Güllüstan Atakışiyeva
Leyli Əhmədova*

KORREKTOR:

Mehparə ƏSƏDOVA

Çapa imzalanmışdır: 26.08.2005

Förməti 60x84 1/16.

Fiziki q/v 19,50; ş.q/v 18,14.

Tirajı 300, Sifariş 101.

Qiyməti 20.000 manat

QANUN NƏŞRİYYATI

*Bakı, Azərbaycan, 370033,
Ağa Nemətulla küçəsi 44.
Tel: 67-79-56; Faks: 67-88-87
E-mail: ms@azdata.net
Web: qanun-az.com*
